AL. MITRU

ROMAN

EDITURA JUNIMEA

AL. MITRU

PORTRETUL DRAGOSTEI

AL. MITRU

PORTRETUL DRAGOSTEI

ROMAN

Editura Junimea
1989

Coperta : ROXANA ZEGAN

ISBN 973-37-0018-5

I

Leoaică tînără, iubirea
Mi-a sărit în față.
Mă pîndise-n încordare
Mai demult.
Colții albi mi i-a înfipt în față ;
m-a mușcat leoaica,
azi de față.

**(*Leoaică tînără, iubirea*
Nichita Stănescu)

Sărind din trei în trei trepte, în cîteva clipe am urcat pînă la etajul superior. Am apăsat pe buton.

S-a repezit, speriată, la ușă, fiindcă sunasem ca un sălbatic.

— Ce e ?

— Silvia ! i-am strigat. Plec.

— La tatăl tău ?

— Fireşte.

— Şi mama ? Ce spune ?

— Ei, parcă tu nu ştii ?

— Vino-năuntru.

Glasul îi tremura.

— Mai e cineva acasă ?

— Bunica.

— N-ai vrea, mai bine, să ne plimbăm ?

— Aşteaptă-mă aici.

— Te-aştept.

A intrat în dormitor. Prin glasvand am văzut-o azvîrlindu-şi capotul şi punîndu-şi o rochiţă. S-a întors. Am coborît. Ne-am îndreptat spre Olt, dar pînă să ajungem acolo, i-am şi istorisit tot.

Silvia cunoaşte, de fapt, personajele principale, ca şi unele detalii de fond. O ştie şi pe Melania, care, ca studentă în practică, stătuse în gazdă la noi. A fost, într-un anumit fel, martoră la ceea ce s-a petrecut în ziua cînd mama, întorcîndu-se mai devreme de la şcoală (avusese o oră liberă), a găsit-o de gîtul tatii.

A poftit-o pe Melania ca, numaidecît, să plece. Şi a rugat-o pe Silvia s-o ajute ca să-şi facă bagajul. De altfel, Melania a dormit în noaptea aceea la părinţii Silviei. A doua zi a plecat la Craiova. Practica se sfîrşise. Şi ea mai rămăsese la Rîmnic, probabil, numai cu scopul de a se mai afla cîteva zile în preajma tatii.

N-a trecut mult şi tata, nu se ştie prin ce miracol, a fost şi el transferat la Craiova.

La divorţ — fiindcă mama a cerut imediat divorţul şi tata a fost de acord — s-a hotărît ca eu să rămîn la mama pînă la împlinirea vîrstei de optsprezece ani. De-atunci înainte să mă mut la tata.

Vîrsta de optsprezece ani o împlinesc peste cîteva luni. Dar tata m-a şi chemat la *ei*. „De vreme ce Adrian (Adrian sînt eu) intră în ultimul an de liceu, ne-a scris el, este bine să vie încă din septembrie la Craiova. Mutarea într-un liceu, dintr-o altă localitate, în mijlocul anului şcolar, s-ar putea să-i dăuneze. Şi faptul s-ar răsfrînge, desigur, negativ asupra pregătirii lui. Este deci cazul ca Adrian să vină cît mai curînd, aşa cum sună hotărîrea judecătorească şi cum este, neîndoielnic, mai folositor pentru el".

La drept vorbind, într-o oarecare măsură, tata avea dreptate. Am ajuns la vîrsta opțiunilor. Și, din moment ce tot urma să plec la Craiova, era mai bine să fac lucrul acesta din timp.

Numai că mama, cum e mama... Să se despartă de mine cu cîteva luni mai devreme decît termenul prevăzut de justiție? Și să locuiesc în aceeași casă cu *ea*? Ce se va alege de mine, de educația mea? Și, tot așa mai departe. A trebuit să dau o luptă crîncenă, m-a ajutat, nu-i vorbă, și unchiul, și, pînă în cele din urmă, am reușit s-o conving.

S-a hotărît plecarea. Faptul acesta îmi da o anumită fervoare, o bună dispoziție. Eram, firește, și puțin îngrijorat asupra a ceea ce-mi rezerva viitorul. Voi avea oare capacitatea necesară de a mă realiza ca om? Voi corespunde întru totul speranțelor pe care mama și chiar tata și le puneau în mine? Însă această mică îngrijorare nu era nicidecum de natură să-mi înfrîngă veselia care, fără de voia mea, mă stăpînea.

Vorbeam, povesteam, croiam planuri, demonstram de ce era mai bine să plec încă de la începutul anului, și nu observasem că Silvia, care mă asculta în tăcere, se întristase.

Se răzimase de trunchiul unui copac și mă privea melancolic.

— De ce te-ai întristat?

— Tu te bucuri?

De-abia în clipa aceea mi-am dat seama că veselia mea exagerată nu era cîtuși de puțin potrivită cu starea ei de suflet.

Mi-am schimbat tonul.

— Nu cred că-i bucurie, i-am răspuns.

— Dar ce?

— Este febrilitatea firească a celui sortit să intre într-un climat nou, necunoscut și unde nu știe ce-l așteaptă. Deși, am continuat, hotărîndu-mă, totuși, să-i mărturisesc adevărul, am și o anumită senzație de ușurare.

Glasul i se tăiase cu totul.

— Cum se explică ?

— Aici, acasă, s-au petrecut destule lucruri enigmatice, apăsătoare, și cărora nu le-am putut găsi încă dezlegarea.

— Adică ?

— Mama-l acuză pe tata despre ceea ce știm.

— E clar.

— Dar și tata a învinuit-o pe mama. „Tu m-ai adus aici ! i-a strigat. Cunoști foarte bine adevărul !"

— Ce adevăr ?

— Iată enigma. Ce adevăr ? N-am aflat. Tata n-a mai urmat. Mama a tăcut.

— Și crezi că, plecînd la Craiova, ai s-o descoperi ?

— Sper. În minte mi s-au născut atîtea întrebări, atîtea obsesii.

Dinspre apă venea un miros sălciu. Se înserase. Aerul se răcise și ea era îmbrăcată foarte subțire Am cuprins-o pe după umeri.

— Iar tu știai că, pînă la urmă, va trebui să plec.

— E foarte adevărat ! Cu toate astea...

— Fără să mai vorbim că peste doi ani ai să vii și tu, am continuat. Vom fi iarăși colegi... de data asta, la Universitate... Fiindcă nici nu pun problema că nu vom reuși amîndoi...

A oftat.

— De ce oftezi ? Și de ce te-ndoiești ? Ai să vezi, toate au să se aranjeze cu bine...

A oftat din nou, mai din adînc, și s-a lăsat ușor cu capul pe pieptul meu.

Am strîns-o delicat, este atît de fragilă, și, pentru întîia oară, și-a lăsat trupul moale în voia brațelor mele, făcînd, fără îndoială, cel mai mare sacrificiu din viața ei.

— Să nu mă minți ! M-a rugat. Știi bine că nu pot suferi minciuna sub nici o formă. Și, dacă n-ai să mă mai iubești, dacă ai să te-ndrăgostești, peacolo pe unde te duci, de vreo altă fată, să mi-o spui direct. Am să sufăr, dar n-am să te silesc să te-ntorci. Am să plîng, dar lacrimile mele tu n-ai să le vezi.

Spusese că lacrimile n-am să i le pot vedea. Nu i le vedeam. I le simțeam însă în glas.

— Silvia !

— Sînt a ta ! Voi fi întotdeauna a ta ! i-am mai auzit glasul.

Am sărutat-o pe frunte.

Vîntul răcoros de pe malul rîului îi flutura părul. Negurile începuseră să se încîlcească în ramurile copacilor. Frunzișul suspina.

— Nu mai putem întîrzia. Mama m-a rugat să vin mai devreme acasă. Să facem împreună bagajele.

— Vin și eu să-ți ajut.

— Mai bine nu veni, mama, ca de obicei, vrea să-mi mai dea o mie de sfaturi.

Ne-am depărtat de rîu, îndreptîndu-ne agale către centrul orașului.

— Să-mi scrii ! Să-mi povestești primele impresii despre Craiova, cum te-a primit tatăl tău, unde

stai, și tot ce știi că mă poate interesa. Vreau să fiu mereu alături de tine, cel puțin în gînd.

— Bine, i-am făgăduit, deși, cu gîndul la plecare, și începusem să fiu cu mintea puțin aiurea. Dar ea m-a strîns, recunoscătoare, de mînă.

Pe drum, de teamă să nu ne vadă vreun profesor sau altcineva mergînd atît de intim, îmi lăsase brațul. N-o mai țineam de mijloc. Pășeam însă alături, ea ușor sprijinită de mine.

Ne apropiam de casă.

— Te rog și eu ceva.

S-a întors puțin mirată.

— Aș vrea să nu mă conduci la gară.

— Nu vrei să ne luăm rămas-bun ?

— Ba da, însă acasă. Nu vreau să mă-nsoțească nimeni. Nici tu, nici mama, nici unchiul. Nimeni.

Privea tot mai nedumerită, și ochii ei căprui, frumoși, scînteiau umezi, în lumina aceea lăptoasă și rece a becurilor cu neon.

— Vreau să plec așa, singur, neplîns, stăpînit, neînduioșat. Ca un bărbat...

*

Potrivit promisiunii, primele rînduri i le adresez Silviei.

Mi-am pus planșeta pe genunchi și scriu.

„Scumpa mea. Mă aflu la ferestruica mansardei unei case mari, albe, în care locuiește tata. Craiova, cu clădirile ei somptuoase, cu uzinele fremătătoare de energie și cartierele noi de locuințe înconjurate de parcuri și grădini, își desfășoară înaintea mea splendoarea. Chiar la poalele clădirii unde voi locui de-acum înainte, vreme de cinci ani, se întinde o grădină. Aceasta mi-a furat ochii încă de-aseară,

de la sosire. Are în mijloc o fîntînă care, din trei globuri metalice, împodobite cu raze, azvîrle neîncetat jerbe fluide, scînteietoare, într-un havuz. Este o imagine feerică. Pe-o latură a grădinii, aceea dinspre artera principală, se înalță statuia impresionantă a lui Alexandru Ioan Cuza.

Pe stradă, în spațiul de parcare din fața statuii, identific mașina tatii.

Aseară, cînd am sosit în gara orașului, tata, îmbrăcat elegant, în niște haine bej, parcă prea tinerești pentru vîrsta lui, mă aștepta pe peron. Vizibil nervos. Palid. Fără îndoială nu-i venea deloc bine. (În definitiv nu ne-am mai văzut de cînd a plecat de-acasă).

Mi-a ieșit înainte. M-a îmbrățișat. Mi-a luat, servil, unul dintre bagaje. Se bîlbîia :

— Cum să nu te-ajut ? Ce crezi, fiindcă sînt mai în vîrstă ? Uite-te ce mușchi am !

Mi-a făcut milă. Însă un fel de milă răutăcioasă.

„Lasă, lasă, mă gîndeam, nu mai face pe junele. Mușchii ți s-au cam muiat. Și obrazul ți s-a lăsat. Săracul de tine ! Cît te mai zbați. Ești la strîmtoare. Se vede bine. Și nu știi cum s-aduci vorba despre *ea*. În sfîrșit, s-a hotărît :

— Știi ? a început. *Ea* s-a ținut tot timpul de capul meu : „Adu-ți băiatul mai devreme ! zicea. (Tatii i se uscaseră buzele !) Trebuie să se obișnuiască băiatul cu orașul, cu școala. Gîndește-te, a intrat în ultimul an. O să vină bacalaureatul, examenul de admitere... Să nu aibă atunci, complexe...".

Tata mă iubește. Știu bine asta. A fost întotdeauna mîndru de înfățișarea și de succesele mele la învățătură. Acum se află însă între *ea* și mine. Și se teme. De cine ? De mine ? De *ea* ? Și pentru

ce ? Eu n-am s-o incomodez. Dar nici nu pot s-o iert. Pentru ceea ce i-a pricinuit mamei. Mie. Nouă. De altfel, unchiul s-a înțeles cu tata, în scris, ca eu să nu locuiesc în vecinătatea lor. Voi sta într-o odăiță izolată de la mansardă. Și de mîncare mi se va aduce în cameră. Au o femeie de serviciu. Ea se va ocupa de mine. Îmi va spăla, va călca, mă va îngriji.

— Astă-seară nu te speria, a continuat tata, numai astă-seară, vei lua masa cu *noi*. (Nu mi-a plăcut că mi-a pus așa problema, mai ales că înțelegerea fusese alta.) Crede-mă, e mai bine așa, și îmi ușurezi și mie situația. Ce să-i faci ? Așa e viața !

— Viața-i după cum și-o face omul, i-am dat imediat replica. Așa-mi spuneai cînd eram mic. Văd că ți-ai cam schimbat părerile.

Tata s-a făcut și mai palid.

— La vîrsta asta, nu poți să-ți dai seama că viața... viața îți oferă surprize.

— Sau le oferi tu altora.

— Cred că e timpul să încheiem pace, m-a rugat. Uite, am ajuns. Mașina se oprise în fața casei. Cămăruța ta știi unde e ? Sus. Acolo, deasupra coloanelor din stînga. Fereastra ta e chiar aceea de sub acoperiș.

— Voi fi la înălțime !

— Ha, ha, ha !... a rîs fals tata, în vreme ce cuvintele i se subțiaseră în gît. Să intrăm.

Am urcat o scară scurtă, de zece sau douăsprezece trepte. Am dat într-un hol. De-acolo, o altă scară ne-a dus la etaj. În capul scărilor, ne aștepta *ea*. Zîmbitoare. Într-un capot roșcat.

— Adrian !

Își deschisese spre mine, maternă, brațele.

Tata avea o înfățișare jalnică. Mă privea implorator.

L-am lăsat să mă privească așa cum poftea. N-am vrut să-și închipuie că, gata, cum am ajuns aici, am șters tot cu buretele. Și-a făcut socoteala greșit.

M-am aplecat să-mi pun jos geamantanul. Și am lăsat-o pe *ea,* ridicolă, cu brațele desfăcute.

Ne-am așezat la masă în sufragerie. De dincolo s-a auzit un copil plîngînd. Femeia de serviciu s-a repezit.

— Coniță, fetița !

A cui fetiță ? A lor ? Nu aflasem nimic. Mama o fi știind ? Cu siguranță că nu știe nici ea. Am să păstrez deocamdată tăcere asupra acestui amănunt care ar întrista-o și mai mult.

— Fetița noastră ! s-a scuzat tata. Nu vrei s-o vezi ?

I-am tăiat-o scurt :

— Aș vrea să mă culc. Am călătorit în picioare. Înțepenit și înghiontit, lîngă o fereastră.

— M-am oferit să te-aduc cu mașina.

— Mulțumesc, n-a fost nevoie...

Tata nu mai știa ce atitudine să ia.

— Îți mai trebuie ceva ? m-a întrebat.

— Nu, i-am răspuns tăios.

— Maria, a chemat-o pe femeia de serviciu. Condu-l pe Adrian în cămăruța lui.

Femeia, cu o figură blajină, de om cumsecade, dar nu cine știe ce dezmierdată de bucuriile vieții, m-a condus, pe scărița de serviciu, în odăița de sub acoperiș.

Am privit interiorul. Un șifonier, un divan, o măsuță, două fotolii (unul de răchită), o etajeră pentru cărți și o lădiță îngustă căreia nu i-am ghicit utilitatea! Alături, într-o nișă, ascuns de o perdea, un mic grup sanitar: chiuvetă, duș, tot dichisul.

Cameră liliputană. Fereastra la fel. De la fereastră, imaginea fermecătoare a grădinii situată între casa în care locuiesc și clădirile monumentale de pe celelalte trei laturi.

Și-acum, draga mea Silvia, te las.

Mai am de pus la punct o mulțime de lucruri. Mîine este deschiderea școlilor".

*

În curtea laterală, loc de recreație și, în același timp, teren de sport al liceului, pătrunzînd în șuvoaie, fluviul gălăgios al elevilor se revarsă fără încetare.

Primul lucru de care se îngrijește fiecare elev cînd intră în curte, este acela de a-și căuta colegii și clasa din care face parte.

Deși este încă foarte de dimineață, majoritatea elevilor sînt prezenți. Curtea e aproape plină. Glasurile se întretaie.

Îmbrățișări, strîngeri de mîini ce nu mai contenesc. Glume spuse de unii și de alții. Aud pe un băiat cu păr roșcat și o figură de mucalit întrebînd:

— Nota zece?

— Veche. Gustul mierii, răspunde spontan o fată.

— Dar cinci?

— Comoara din lacul de argint.

— Bravo! Bravo, aplaudă ceilalți.

— Elevul scos la tablă? continuă mucalitul.

— Omul care a văzut moartea.
— Și cel chemat în fața consiliului pedagogic ?
— Nu știu !
— Vezi ? Singur printre dușmani.
Hohote.
— Perioada tezelor ?
— Ape tulburi.
— Sînteți instruiți temeinic.
— Altceva ? Altceva ?
— Elevul la lecție ?
— Lumea tăcerii.
— Catalogul ?
— Cartea junglei !
— Extemporalul ?
— Albă ca zăpada !
Rîsetele nu mai contenesc.

— Liniște, vă rog, liniște ! se aude glasul unui profesor tînăr, aferat.

Se fac cîteva clipe de tăcere. Dar zgomotul plăcut al glasurilor tinerești reîncepe de cum profesorul se îndepărtează puțin.

Colegii se revăd bucuroși, după cele aproape trei luni de despărțire ale vacanței. În fața avizierului, unde înștiințările bătute la mașină se suprapun, s-a strîns un grup de fete. Obrajii albi sau bruni, rumeni ori palizi, buzele umede, sînii ascunși sub șorț, genunchii dezgoliți sînt ținta privirilor băieților din preajmă.

Pe unde ar putea fi grupul elevilor din clasa a XII-a E ? Nu reușesc să descopăr. Întreb.

— Uite, elevii care se strîng acolo, pe terenul de tenis, îmi arată, binevoitor, un băiat.

Mă apropii, prudent.

— Ne-au mutat la etaj. Oh ! Ce plictiseală ! se plînge, cu glas piţigăiat, o puştoaică a cărei codiţă castanie saltă, cu fiece mişcare din cap a stăpînei sale, de pe un umăr pe celălalt.

— Pe Eva n-aţi văzut-o ?

— Ba da. Era la intrare.

— Uite-o !

— Eva !... Eva !... Eva !...

Eva, o fată înaltă, graţioasă, cu ochi strălucitori, dar şi cu ceva arogant în ei, se apropie.

Fetele din grup o privesc şopăcăind între ele. Un băiat drăguţ, brunet, cu o privire inteligentă, îi iese înainte.

— Alaltăieri seara te-am căutat la telefon ! Şi mama ta mi-a răspuns...

— Tocmai intrasem în baie.

Eva surîde candid. Băiatul înghite în sec.

— Cum a fost călătoria ?

— Ţi-am trimis o vedere. N-ai primit-o ?

— Ba da... Îţi mulţumesc.

Fetele îi înconjoară.

— Acum gata. Eşti a noastră. Lasă-ne-o, Radule !

Eva se lasă, cu plăcere, tîrîtă de colege. Trupul subţire îi freamătă pe picioarele zvelte, ca pe nişte arcuri.

Întreaga curte zumzăie.

— Lehmanul l-ai văzut ?

— Am dansat, într-o seară, pe malul lui. Voi ştiţi cît îmi place dansul.

— Ştim !... ciripesc fetele.

— Ei, şi ? Mai departe ? tremură de nerăbdare puştoaica de adineauri. Cu cine-ai dansat ?

— Am dansat, își ridică ea, neglijent, o mînă, dîndu-și ochii peste cap și abia ținîndu-se să nu rîdă, cu un... tînăr...

— Ce spui ?

— Un tînăr cam de vreo... Eva face o strîmbătură nostimă și își clatină capul. Fetele ascultă numai ochi și urechi... de vreo patruzeci și cinci de ani...

Un hohot formidabil de rîs.

— Se mai ținea pe picioare ?

Eva mimează pe un moșneag șchiopătînd și sprijinindu-se într-un baston.

— Oarecum, fetelor !... Oarecum !... Se ținea cam așa...

Hohotele cunosc o nouă creștere, ceea ce are drept urmare intervenția unei profesoare micuțe și zvelte (despre care am aflat ulterior că preda fizica și se numește Felicia Mănole).

— Fetelor, ce-nseamnă asta ? le dojenește ea, zîmbind însă îngăduitor.

Urmează iarăși cîteva momente de liniște.

— Numai că, la fiecare doi-trei pași, se-mpiedeca, șoptește Eva mai departe.

Elevele pufnesc în rîs. Ochii ușor migdalați, aprinși, ca de linx, ai Evei caută, șireți, în jur.

— Atît de bătrîn era ? se îngrozește o altă fată. Atunci înseamnă că era cu un picior în groapă.

— Clasele a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a... Pe litere !... anunță o voce bărbătească.

O lumină caldă și transparentă, de sfîrșit de vară, curge în valuri deasupra capetelor elevilor, dînd strălucire cosițelor bălaie și întunecîndu-le, parcă, mai mult pe cele brune.

Elevii se grămădesc spre clase. Fetele mai întîrzie să privească, pe îndelete, pantofii Evei.

— De unde i-ai cumpărat ?

— Din Lausanne.

Pantofii vernil, cu catarame mari, argintii, făceau senzație.

— Ce tocuri !

— Și ce piele !

— Sînt grozavi, tu !

Cu prilejul acesta, colegele îi admiră și ciorapii.

— Și ți-ai cumpărat mulți ?

— Vreo cîteva duzini.

— Ferice de tine.

— Voi știți cîți prăpădesc !

— Ești o risipitoare.

Zîmbete lingușitoare și rîsete.

— Ridică-ți, puțin, marginea șorțului să-i vedem și mai sus.

Eva rîde mărunt. Își aruncă ochii în jur.

— Este destul de scurt și-așa ! Cu minijupa asta...

Făcu, totuși, gestul, măcar că îl zărise pe Radu, băiatul care adineauri îi tăiase calea, privindu-i cu ochii în flăcări piciorul.

— Fetelor ! Băieți ! Pe clase !

Profesorii s-au adunat pe peronul mai înalt al curții de la intrare, în fața terenului de sport. Aici, la o masă lungă, vor lua loc inspectorul general, directorul și alți invitați. Diriginții cercetează ținuta elevilor. Cei mai mulți dintre ei au brațele încărcate cu flori.

(Toate grădinile au fost, de altfel, unele încă de aseară, altele astăzi în zori, jefuite, iar florăriile devastate).

Același profesor tînăr și aferat de-adineauri traversează în grabă curtea.

— Liniște ! Tu cine ești ? mi se adresează.

— Mă numesc Adrian Comănescu.

— Nu te cunosc.

— Sînt nou. Am fost transferat din Rîmnicu Vîlcea.

— Și-n ce clasă ai fost repartizat ?

— A XII-a E.

— Te-ai găsit pe listă ?

— Da.

— Vino, te rog, încoace... Uite un loc. Lasă-l lîngă tine, Bogdănescu !

Eva îmi face loc.

— Un elev nou în clasă ? o aud șușotind intrigată pe puștoaica neastîmpărată.

— Cum ai spus că te numești ? mă întreabă cu un aer superior Eva.

— Adrian Comănescu.

În acest moment, cineva, cred că directorul adjunct, face un semn. Profesorul tînăr și aferat din preajma noastră își ridică brațul. Comandă :

— Alinierea !

— Vine.

— Iată-l !

— Cine ?

— Inspectorul general.

— Liniște ! mai recomandă, dar imperativ de tot, tînărul profesor.

— Dragi elevi ! a început, cu o voce sonoră, inspectorul, un bărbat nu prea vîrstnic, cu o bărbie proeminentă. Trăim zile de-o importanță istorică...

Spune lucruri interesante. Este vorba de planurile largi de perspectivă ale noului învățămînt românesc.

Cea mai mare parte dintre elevi sînt numai ochi și urechi.

Mai sînt însă și unii care — se vede bine după privirile lor visătoare — deși se fac că ascultă cu atenție cuvintele inspectorului, își retrăiesc în minte crîmpeie din dulcea perioadă lipsită de constrîngeri și obligații a vacanței.

— O vară... numai o vară... și toate colegele ne-au devenit niște flori, șoptește destul de tare, un băiat.

Fetele își întorc capetele.

— Cine a spus asta ?

— Mircea !

Radu s-a tras la chip, căci vorbele lui Mircea, un băiat cu ochii mari, albaștri — despre care, ulterior, voi afla că este scriitorul clasei — s-au adresat pare-se, direct, Evei.

— Vreți să vă facem și noi, fetele, vouă, băieților, complimente ? întreabă ea încet.

— Eu unul n-am nevoie. Cine are nevoie, s-o spună, bodogănește Radu.

Mircea face colegilor din jurul lui un semn ironic spre Radu, în chip de : „Ia uitați-vă, cît de gelos e !“

Radu îl surprinde și îi arată pumnul. Cred că Mircea are de ce să se teamă. Radu are o alură sportivă. Umerii largi. Mușchiulatura dezvoltată. Mai tîrziu aveam să aflu că este unul dintre cei mai buni sportivi nu numai ai școlii, ci ai orașului.

Totuși, Mircea continuă :

— Știi, Eva. Scriu o piesă, unde aș vrea să joci tu rolul principal, în *regia mea,* la serbarea de sfîrșit

de an a școlii... Te-anunț de pe-acum... Personajul va purta chiar numele tău !...

— Zău ? chicotește Eva. Îl joc. Poate mă prezint cu el și la examenul de admitere.

— Dai la teatru ? întreabă fata din spate. Te-ai hotărît ?

— M-am hotărît ! La actorie.

— Și eu la regie de teatru, o informează Mircea pe Eva.

— Asta numai ca să fii cu ea la aceeași facultate ? sesizează o fată.

— Numai...

— Vezi c-o să reușească, bombăne Radu. El crede că dacă-i secretarul clasei... Te lăudai anul trecut că te duci la filologie.

— Mă lăudam, cînd spunea și Eva c-o să dea acolo, îi face în necaz Mircea.

— Toți numai Eva, Eva, Eva, parcă n-ar mai fi și alte fete-n clasă, se ițește o elevă micuță din grup.

Eva zîmbește satisfăcută, uitîndu-se, să vadă dacă m-au impresionat sentimentele de admirație ale colegilor față de ea. Fac pe indiferentul.

Festivitatea deschiderii școlii s-a terminat cu o rostire patetică și impresionantă a directorului școlii, un bărbat înalt, cu o privire vioaie.

Inspectorul general a plecat. Oamenii de serviciu au început să strîngă ghivecele de flori și covoarele. Noi, cei dintr-a XII-a E, ca și toți ceilalți elevi ai școlii, încolonați cîte doi, am început să ne croim loc prin mulțime, îndreptîndu-ne spre ușa de la intrare de la parter.

*

Le-am scris iar Silviei și mamei. Pe mama am liniștit-o în privința Melaniei, care văd că nu urmărește să se insinueze în viața mea. Silviei i-am mărturisit că mă simt încă singur. Nu prea mi-am făcut prieteni, cu toate că am fost primit cu căldură. „Îmi lipsești tu și sfaturile tale bune. Ți-am pus fotografia pe-o etajeră și, poate ai să rîzi, uneori stau de vorbă cu tine. Te întreb cîte ceva și mi se pare că tu-mi răspunzi. De fapt, vreau să-mi închipui cam ce m-ai sfătui tu în cutare sau cutare împrejurare. Și, potrivit sfatului tău imaginar, încerc să mă comport ca atare. Aștept și de la tine noi vești. Etc. etc. !"

*

Un fragment dintr-o altă scrisoare adresată Silviei :

„Fiindcă sînt transferat, anul acesta nu primesc cărți. M-am dus să mi le cumpăr.

— Nu vrei să te însoțesc ? m-a întrebat tata, care se poartă cu mine deosebit de amabil, după ce a urcat astăzi după-amiază în odăița de la mansardă.

L-am refuzat categoric.

— Bani îți trebuie ?

— Da. (Da, bani îmi trebuie, să-mi dea ! Atîta timp nu s-a îngrijit de mine).

— Cît ?

Am precizat suma. Mi-a dat, adăugînd trei sute de lei : „Așa, să ai de cheltuială, ca băieții !" I-am luat. Pe de-o parte, îmi părea bine. Pe de alta, nu. Mă tem să nu fie inițiativa *ei* și să mă atragă într-o cursă.

Am intrat într-o librărie, într-alta. Am rezistat, deocamdată, tentației de a-mi cumpăra, suplimentar, o seamă de cărți despre care sînt încredințat că-mi vor fi mai tîrziu de folos.

M-am plimbat multă vreme, singur.

Vara întîrzie pe străzile pline de soare și zgomot ale orașului. Pe arterele largi, luminoase, prin șuvoiul neîntrerupt al mulțimii, grupuri de elevi se perindă fără încetare, cu acel început de nervozitate și freamăt, ce caracterizează deschiderea fiecărui nou an școlar. Prin parc, pe sub coroanele umbroase ale copacilor, ori pe malul lacului, ținîndu-se de mînă, rîzînd sau șoptindu-și cuvinte tainice, trec perechi de tineri.

M-am întors spre casă și am urcat în odăiță. De-aici, de sus, am marele avantaj că pot privi, oricînd, grădina de la poalele clădirii, panașele încă verzi și legănătoare ale copacilor, florile strălucind în soare și oglinda metalică, ușor încrețită a havuzului. În copacii grădinii, păsărelele ciripesc fără încetare. Știu că, foarte curînd, cele mai multe dintre ele vor pleca, dar, deocamdată, îmi vrăjesc sufletul cu ultimele lor cîntece".

*

„Îmi dau seama că pe oriunde umblu pașii mei calcă numai pe urme istorice. Mă gîndesc că aici a fost Pelendava, vestita cetate dacică.

Și astăzi ! Ce să mai vorbim de astăzi ! Marile artere. Uzinele. Instituțiile de cultură. Muzeul de artă mi se pare, în spațiul acesta oltenesc, prin comorile de artă pe care le conține, fără egal. (Mai ales prin prezența puternică a geniului brâncușian. Brâncuși continuă să trăiască aici. «Craiova e orașul

în care m-am născut a doua oară» — a spus. Admir «Vitelius» — cea mai veche sculptură. «Capul de copil.» «Sărutul».) Apoi Biblioteca județeană (Aman). Și-aici amintirea Elenei Farago. Măsuța la care-a scris pînă la moarte poeta. Teatrul. O scenă demnă de a face să răsune cel mai inspirat verb al celor mai mari dramaturgi ai lumii. Muzeul Olteniei. Uluitor. Universitatea. Coloanele ei înalte. Fîntîna cu apă vie la care visez cu ochii deschiși, în fiecare zi.

Dar, așa, tot povestind, nu voi mai termina niciodată. Sînt prea multe de văzut și înțeles, aici, draga mea Silvia.

Singurul meu regret este că, deocamdată, nu putem fi încă împreună. Să ne minunăm de toate (bucuria împărtășită este de zece ori mai mare!). Să colindăm orașul, la braț, să ne încîntăm ochii la fiecare pas.

Și oamenii... par buni. Sînt buni și îngăduitori. Sau, cel puțin, repet, așa mi se pare mie.

Am fost și la Muzeul de artă modernă Ion Țuculescu. Mai văzusem și înainte unele reproduceri ale picturilor sale. Dar niciodată încă nu privisem originale. Sufletul oltenesc, dragă Silvia, aici mi se pare că poate fi înțeles în toată plenitudinea lui.

Aștept și de la tine noutăți, draga mea. Mi-e tare dor de tine, să știi. Și-abia am răbdare să treacă timpul acesta atît de leneș, ce încă ne desparte de ceasul cînd amîndoi ne vom vedea zilnic. Salutări tuturor."

*

Visez cu ochii deschiși. Gîndul îmi fuge la Silvia.

— Hei, domnule, ce faci? Așa îți pregătești lecțiile?

Nu știu cum s-a întîmplat că, fiind în același rînd cu Eva, în prima zi de școală, la intrarea în clasă, profesoara de fizică, domnișoara Felicia Manole („Manole, Manole", așa cum o poreclesc în glumă, însă fără nici o răutate, elevii), care ne este și dirigintă, m-a așezat în bancă alături de ea.

Aș fi preferat să nu stau împreună cu o fată — fetele sînt, de obicei, cam alintate, cam mofturoase și îți creează complicații — ci cu un băiat. Mi-ar fi plăcut să-l am vecin pe Radu, despre care am aflat că este, de altfel ca și Mircea, și unul dintre cei mai silitori elevi ai școlii. Anul acesta, un an de pregătire, trebuie să bat tare. Tare de tot. Ori, cum să faci lucrul acesta avînd o fată alături și încă una capricioasă, încrezută și dificilă, așa cum pare a fi Eva? Dispoziția este însă dispoziție și eu, ca proaspăt transferat, nu prea pot face nazuri.

De cum m-am așezat lîngă ea, Eva m-a mustruluit:

— Tu ai să stai în partea stîngă a băncii. Eu nu pot decît în dreapta, ca să am cotul liber.

— Bine, m-am învoit, cu toate că tonul ei mult prea poruncitor nu mi-a făcut plăcere.

Tutuiala fusese deci stabilită, din prima clipă. De-aceea nici eu nu m-am sfiit, în grădina publică — atunci cînd ea m-a abordat, în vreme ce stăteam pe bancă — să-i vorbesc tot cu *tu*.

— Dar tu?

Sprintenă, elastică, elegantă, îmbrăcată într-o rochie scurtă, înflorată, cu o centură lată de piele neagră, bătută în ținte, s-a așezat alături de mine. Din îmbrăcămintea ei se degaja un parfum discret, de foarte bună calitate.

— Am ieșit să mă plimb.

— Locuiești prin împrejurimi ?

— Da. Și tu ?

I-am arătat ferestruica ce se vedea din grădină.

— O, ce poetic, a bătut din palme. Și mie mi-ar fi plăcut să locuiesc într-un astfel de... cuib de porumbei.

Un timp am tăcut. În cele din urmă, tot ea a început să mă interogheze :

— Îți place Craiova ?

— Nespus.

— Așa cum a fost refăcut, este unul dintre cele mai frumoase orașe ale țării. Are, dacă vrei să știi, ceva asemănător cu unele orașe elvețiene... Eu tocmai am fost într-o excursie...

— Știu.

— Ce știi ?

— Că tocmai ai fost într-o excursie prin Elveția. Mă privea puțin bănuitoare, puțin intrigată, oricum satisfăcută.

— Ți-au povestit colegii ?

— Nu.

— Atunci ?

— Te-am auzit pe tine.

— Cînd ?

— În dimineața cînd a avut loc festivitatea deschiderii școlii.

— Ai tras cu urechea ?

— Am tras.

— Și eu care nici nu te-am observat ?

— Erai preocupată de ceilalți băieți, care-ți făceau curte.

— Nu-i vina mea că *toți* băieții îmi fac curte... Era vizibil încîntată. Deasupra orașului, soarele își revărsa ultimele valuri de raze. Florile mari, roșii,

cu petalele desfăcute, ce împînzesc la sfîrșitul verii grădina, păreau că sînt de flăcări. Nu cumva ești gelos ?

Surîdea, ca de obicei.

Surîsul ei mi s-a părut însă oarecum ironic.

— Pentru ce să fiu gelos ?

S-a uitat la mine, curios, ca și cum o asemenea întrebare ar fi uimit-o.

— Îți poate fi atît de indiferentă o colegă de bancă ? Și-a răsucit trupul într-o mișcare unduioasă. O colegă ca mine ? Glumea, firește, dar gluma ei era, vădit, provocatoare. Iubești pe cineva ? m-a întrebat.

Aș fi putut să-i povestesc despre Silvia. Silvia este o fată minunată care merită să fie iubită. Numai că pe cît este Silvia de modestă și nepretențioasă, pe-atîta se dovedește Eva de încrezută și plină de capricii. O fată ca Eva, mă gîndeam, consideră că toți băieții care o înconjoară sînt datori să se îndrăgostească și să fie geloși pe ea.

— Te-am întrebat dacă iubești pe cineva și nu mi-ai răspuns !

Mă privea într-un fel ce mă intimida.

— Sînt lucruri despre care nu-mi place să vorbesc !

— Dar despre ce-ți place să vorbești ?

— Despre călătoria ta, bunăoară. Ai călătorit singură ?

— O, nu, și-a rotunjit buzele. Încă nu. După ce voi deveni studentă, va fi altceva. Părinții mi-au făgăduit c-or să mă lase și singură.

— Atunci cu cine ? Cu tata ?

— Nu.

— Cu mama ?

— Cu mama. Ne simțim, amîndouă, excepțional de bine. Cînd se află în călătorie cu mine, în țară sau, cum a fost acum cazul, în străinătate, mama este nespus de veselă. Altfel... Hai să-ți povestesc însă o întîmplare ce m-a impresionat. Tu n-ai să poți înțelege. Și totuși am să ți-o povestesc...

— Crezi că nu sînt capabil să înțeleg ceea ce vrei să-mi povestești tu ? (Foloseam acum chiar cu un fel de voluptate cuvîntul *tu*.)

— A, nu. Dar sînt anumite situații... Nu mi-o lua în nume de rău. Vorbea agitat. Stai să vezi. Chiar în vara aceasta. Cînd am plecat, mama era pradă unei stări de melancolie cumplită. Asta pînă am ajuns într-o mică localitate alpină. Merseserăm pe jos și mama refuzase toată vremea să luăm o trăsură — una dintre acele vechi trăsuri, cum se păstrează încă pe-acolo destule. Am urcat pieptiș pe străzile extrem de povîrnite de la periferia orașului. (Eva îmi povestea de parcă eram, de cînd lumea, prietenii cei mai buni. O priveam dintr-o parte și, așa cum vorbea, mi se părea din ce în ce mai drăguță. Aroganța de astăzi dimineață îi pierise. Răsufla ușor, se întorcea spre mine și povestirea curgea firesc mai departe). Am ajuns, în sfîrșit, la hotel. De fapt, mai mult un han. Soarele începuse să apună. De pe terasa hanului, orașul, cu acoperișurile lui gotice, părea scăldat în aur. Mama s-a înveselit. A început să fredoneze, întîi ușor, apoi din ce în ce mai tare. (Mă întrebam și nu puteam, într-adevăr, înțelege, avusese dreptate Eva : care putea să fie motivul pentru care ea îmi spunea această poveste ? Voia să facă pe interesanta, pe misterioasa ? Era o tactică de-a ei ? Încerca să mă împingă și pe mine la destăinuiri ? Îmi spărgeam

capul cu aceste întrebări, în timp ce ea continua să-mi povestească. Răspunsul însă nu-l puteam găsi). Printr-o fericită întîmplare, nu poposiserăm, în ziua aceea, în han, decît noi doi. Fetele și soția hangiului s-au strîns în jurul mamei ca să-i acompanieze cîntecul. Așa după cum mi-a mărturisit pe urmă, mama cînta o melodie învățată pe vremea cînd, studentă a Conservatorului din Viena, mai vizitase, împreună cu un grup de colegi, acel han. În înălțimile Alpilor, cîntecul suna ciudat și grav. Pe neașteptate mama s-a oprit. A început să rîdă : „Gata, parcă mi-am spălat sufletul !“ Mi-a cuprins capul între palmele ei mici și m-a sărutat. Veselia i-a crescut. A comandat — ceea ce nu făcuse încă pînă atunci în toată călătoria — o sticlă cu vin. Mi-a dat și mie un pahar. Un foc plăcut mi-a cuprins trupul. Înserarea învăluia tot mai adînc munții. „Așa era și-atunci !“ a murmurat. Și eu am înțeles, dintr-o dată, o mulțime de lucruri. Ne-am culcat și am dormit îmbrățișate, ca atunci cînd eram copil.

O ascultam, o priveam și Eva mi se părea din ce în ce mai atrăgătoare. Dar întrebarea continua să mă chinuiască : De ce mi-o fi povestit toate astea încă de la prima noastră, întîmplătoare, întîlnire ? I-am pus întrebarea.

— Îmi inspiri încredere ! mi-a răspuns.

În acel moment o minge a lovit-o pe Eva, apoi s-a proiectat în mijlocul stratului de flori.

Eva nu s-a supărat. A sărit între flori, cu grija de-a nu zdrobi nici o plantă. A ridicat mingea, și-o vreme (scurtă) ne-am jucat cu ea tustrei, adică Eva, copilul și eu. A fost destul de amuzant.

„Mă întrebi de profesorii mei. Am să-ți povestesc întîi despre cel de latină. Slab, cu chipul brăzdat, dar comunicativ și semănînd, oarecum, cu bunicul, tatăl mamei, așa cum îi cunoști și tu chipul păstrat cu mare cinste în tabloul din... salon. Are în trăsăturile și gesturile sale ceva care m-atrage. Am rămas uimit, din prima clipă, de măiestria cu care-și predă materia. Materie pe care o ador ! De altfel, dragostea mea pentru această limbă, numită pe nedrept moartă, de vreme ce trăiește și astăzi în limba noastră română, a observat-o și el chiar din întîia oră de curs. M-am simțit numaidecît legat de profesorul Gavriș. Probabil și el de mine. Dovadă, mi-a dat zece. Și-am auzit că se ia extrem de greu nota zece la el.

— Pari un băiat excelent ! m-a lăudat. Ce vrei să urmezi ?

— Limbile clasice sau literatura universală. Și literatura română.

— Eu unul te îndemn să urmezi limbile clasice. Și literatura clasică. Ai înclinații. Și-avem mare nevoie de tineri dotați, care să urmeze, din pasiune, filologia clasică.

— Ai început-o bine, mi-a spus după oră, puțin cam în batjocură, Radu. La Seneca, greu se lipește un elev de la prima oră. Ai într-adevăr de gînd să urmezi literatura clasică, ori ai spus asta numai așa de... sanchi ?...

O asemenea expresie, în gura unui elev atît de prețuit de mine, m-a izbit. Nu mă așteptam.

— Nu i-am răspuns de... sanchi. I-am răspuns că așa cred și-așa vreau.

În ochii și în figura lui Radu am citit, în clipa aceea, un sentiment clar de invidie. Anul trecut, cu toate că este și sportivul numărul unu al școlii, el a avut și cea mai mare medie din clasă la Seneca. Zece. Pe cînd Mircea numai 9,75. Și m-am gîndit că un elev capabil și orgolios ca el nu poate accepta, probabil, cu inima ușoară, ca altul să-i fie deopotrivă, mai ales cînd știe cît a muncit.

La literatura universală îl avem pe profesorul Ionescu. Mărunt, iute ca spirtul, inteligent. Ne uimește prin cultura sa. Fiecare lecție se constituie într-o adevărată festivitate. Ne recită versuri din toate literaturile lumii. Și mie îmi place să învăț și să recit versuri. De-aceea îl admir. Numai că el recită incomparabil. Calm, cu o expresivitate rară. Cînd spune versuri, se transfigurează. Am ajuns la marea poezie indiană. Tagore. Profesorul Ionescu conduce și cenaclul literar al liceului. Favoritul lui este Mircea. Profesorul Ionescu îl vrea pe Mircea literat. Numai că Mircea, deși atît de talentat la literatură, visează să devină regizor de teatru. Și Radu îl învinuiește că își trădează vocația numai din dorința de-a fi în același institut cu una dintre colegele noastre, Eva".

*

„Profesorul Gavriș ne-a comunicat că va face ore suplimentare de pregătire cu elevii hotărîți să urmeze filologia clasică. Latina. M-am dus și eu. Sîntem în total, din cele trei clase, opt. Între ei se găsește și Radu. Dar Radu urmează, în același timp, și cursurile de pregătire de la chimie și educație fizică. Este un băiat extraordinar, acest Radu".

*

„Mă temeam că se va da prea multă atenție limbii și se va neglija literatura. Dimpotrivă. Tot ceea ce nu se poate studia în clasă, se adîncește în cursul orelor de pregătire.

Citesc de zor din Platon și Aristotel. M-am îndrăgostit de «Dialoguri». Sorb cu nesaț «Poetica». Am început să-i gust pe lirici. Phocilides, Sapho, Anacreon, Empedocle, Proclos și Nonnos îmi devin tot mai familiari. Mă încîntă «epigramele». Mai ales una dintre acestea îmi place. În ea este vorba de un artist care și-a cioplit din piatră o mică bacantă, drăgălașă, de care apoi s-a îndrăgostit. A rugat-o, ca Pygmalion, pe zeița dragostei, Afrodita, să-i dea viață, dar zeița nu s-a îndurat. Nu tuturor le răspunde, cu bunăvoință, Cypris.

Recitind-o, îmi amintesc de tine, de silueta ta de trestie.

În ce o privește pe Eva, te rog să nu ai nici un motiv de îngrijorare. Este adevărat — cum ai ghicit ? — că stau cu ea în bancă. O simplă întîmplare. Uitasem să-ți comunic. Așa ne-a așezat diriginta. Încolo însă, datorită faptului că ea este nespus de capricioasă, relațiile noastre colegiale sînt destul de reci. Ce am eu cu ceilalți băieți care-i sînt sateliți ? Sper ca, pînă la urmă, să mă pot muta alături de Radu. Este băiatul care îmi place cel mai mult, chiar dacă el nu mă agreează încă destul. Este un tip de luptător. N-am avut încă prilejul să discut în privința aceasta cu diriginta. Și nici n-am vrut s-o jignesc pe Eva. Dar aceasta este intenția mea. Și chiar de săptămîna următoare doresc să rezolv această problemă".

Zilele trecute am fost în parc. M-am rezemat de stîlpul debarcaderului. Priveam lacul. Mă gîndeam la Silvia. Dar pentru ce mi-a apărut sub ochi chipul Evei, cu rochița aceea verde, cu panglici subțiri din mătase fluturîndu-i pe spate, așa cum am întîlnit-o într-o seară tot aici în parc, împreună cu o femeie în vîrstă ?

„Vrei să mai știi cîte ceva și despre alți profesori și colegi ?

Iată. Alexandra Popaziu. Autoare a unor studii, cărți și alte lucrări de valoare. Deosebit de inteligentă, dar emotivă. Te poartă cu pricepere și vervă scînteietoare prin meandrele înțelegerii fenomenului de creație la marii noștri scriitori. M-a făcut să mă cutremur înaintea lui Lucian Blaga. Cît de contemporan cu noi este, cît de proprii îmi sînt simțămintele lui !

Altă profesoară. Virginia Brăescu. Subțire, distinsă, poartă coc. Ți se încălzește inima ascultîndu-i prelegerile de istorie. Aurel Bita. La franceză. Erudit. Spiritual. Poet el însuși. Distins traducător. Sistemă de predare excepțională.

Mi-au devenit, mai repede decît nădăjduiam, nespus de dragi profesorii acestui liceu...“

— Cum merge, domnule ? m-a întrebat mai alaltăieri și tata.

— Merge ! i-am răspuns sec.

— Te-mpaci cu profesorii ?

Am dat din cap afirmativ.

— Și cu colegii ?
— Și.

*

Adevărul este că mă-mpac, la ora asta, cel mai bine cu Mircea, poetul clasei, și mai puțin cu Radu, care nu știu de ce mă evită, cu toate că eu cu el aș fi vrut să fiu, în primul rînd, prieten.

Împreună cu Mircea și Radu, mă duc și la cercul de tenis. Școala are un cerc de tenis condus de profesorul Florescu. S-au înscris, de curînd, și alți elevi din clasă.

*

„N-am devenit deloc mai laconic. Ți se pare ție. Sînt doar mult mai ocupat. Materia se aglomerează. Citesc foarte, foarte mult... Este adevărat că și Eva s-a înscris la cercul de tenis. Dar ce legătură are una cu alta ? Nu e numai Eva. Mai sînt și alte atîtea fete acolo, după cum sînt și atîția alți băieți. Radu face și el parte din acest cerc. Dar bine, el profesează încă alte cîteva discipline sportive. Alergări. Sărituri. Aruncare cu discul. Campion este însă la alergări. Eu am prins o adevărată pasiune pentru tenis. Se pare că am unele înclinații la acest sport. Tata mă sfătuiește să nu-mi pierd vremea de pomană. I-am răspuns că vreau să fiu un tînăr, pe cît se poate, complet. Iar educația fizică, așa cum foarte bine știi, întotdeauna m-a atras, fără să năzuiesc spre performanțe. Pe la mama te-ai mai dus ? Încearcă s-o mai mîngîi. Am să-ți scriu iar, curînd, o scrisoare «lungă, lungă» așa cum îți place ție. Salută Rîmnicul și pe toți foștii colegi din partea mea."

S-au antrenat băieții. A venit rîndul fetelor.

Mingiile pocnesc cu sunetul lor înăbușit, lînos — ori așa cum scrie un tînăr poet la modă (evident, iubitor de tenis) al cărui ultim volum l-am citit de curînd — «ca de mere coapte, ce cad în iarbă toamna».

De ce numai toamna și de ce numai mere? reflectez. Dar, mă rog, dacă așa a vrut poetul! Sau, poate, limitarea la un singur anotimp și la o unică specie de fructe i-o fi fost dictată numai de necesități poetice?

Toamna însă a venit. I-aici, bogată, încărcată de daruri și speranțe.

Mă reazem de spătarul băncii, închid ochii și-ascult pocnetele mingiilor în neîncetata lor zbatere.

Joacă, la dublu, Stănuța, Mioara, Dana și Eva.

Eva joacă prost. Însă atîta grație se degajă din mișcările ei încît, atunci cînd joacă, toți băieții, fără nici o reticență, se rînduiesc, pe dreapta și pe stînga terenului. Și nu-și mai iau ochii de la ea, o privesc hipnotizați.

Au cîștigat ghemul, cu cinci puncte la trei (ultimele două puncte consecutive), Dana și Mioara.

Pentru astăzi, antrenamentul s-a terminat. Înainte de a trece la duș, Eva își azvîrlie cît colo pantofii de tenis din picioare și face cîteva mișcări de gimnastică. Cu mîinile înainte, ridicată pe vîrfurile picioarelor, respiră sacadat. Își răsucește, ca o balerină, trunchiul. Fuge pe loc cu pumnii strînși la piept. Sare. Se ghemuiește la pămînt și iar sare. Gimnastica îi produce o bucurie vizibilă. O ultimă mișcare de respirație și aleargă, ușoară, la duș.

De-acolo i se aud miciile strigăte de plăcere. Mi-o imaginez zbătîndu-se sub ploaia călduță, apărîndu-se de apă și căutîndu-i totodată îmbrățișarea biciuitoare și violentă.

— Ah, tu, ce bine e! Nu te mai saturi...

Și-a făcut dușul. A ieșit. Elegantă și proaspătă. În părul fluturător, castaniu, îi strălucesc cîteva picături de apă.

Băieții și fetele o așteaptă, numai eu am rămas nemișcat pe bancă. Mi-e teamă să nu încep a fi un fel de gîză ce se rotește în zbor, în apropierea pînzei unui păianjen. Un păianjen mic și drăgălaș. Un păianjen fascinant. Am să fiu prevăzător.

Coroanele teilor, de pe bulevard, ușor ruginite de întîia sărutare a toamnei, sînt parcă adormite. Se leagănă foșnind, ca în vis.

Urmată de suita ei de fete și băieți (în cap cu Radu și Mircea), Eva părăsește terenul de tenis, ca o regină.

— Adriane, tu nu vii? m-a întrebat Stănuța.

— Mai rămîn.

— De ce nu vii? se interesează, destul de indiferentă, și Eva.

Glasurile lor vesele s-au depărtat binișor. Mă ridic și ies, tulburat, pe poartă.

*

Florile acelea roșii care îmi plăceau atît de mult la mijlocul lunii septembrie au dispărut, dar s-au ivit în locul lor, prin grija harnicilor grădinari, cu mireasma lor discretă, crizantemele.

Este duminică. Merg agale. Frunze ruginite, purtate de vînt, au căzut și plutesc pe apa transparentă a havuzului, ca niște bărcuțe avariate. De

departe îl zăresc pe Radu, cu pasul lui energic, vioi.

— Unde te duci ?

— Dau o meditație.

Acasă la Radu treburile nu merg bine. Tatăl lui a paralizat. Veniturile au scăzut și Radu este nevoit să dea mai multe meditații decît în mod obișnuit. Tocmai acum, în ultimul an, cînd solicitarea la școală a devenit maximă. Dar Radu este un băiat nu numai inteligent ci și foarte dinamic. Va depăși toate greutățile.

— Și tu... unde mergi ?

Am stat o clipă pe gînduri dacă să-i destăinui sau nu. Nu de alta, fiindcă n-am nimic de ascuns. Dar nu vreau să-l mîhnesc. Îl prețuiesc și țin la el sincer.

— La Eva.

Ochii lui Radu s-au mărit.

— Ai fost invitat ?

— Mi-a promis să-mi pună la pick-up niște plăci cu pronunție corectă franceză.

Radu rîde nervos.

— Ai reușit ? S-a făcut galben. Ce părere ai despre ea ?

— Eu ? Bună. Cum îți închipui ? Și fiind colega mea de bancă... Trebuie să recunoști că este o fată agreabilă...

— Cam capricioasă. Ei, eu trebuie să plec. Doamna căreia îi meditez puștiul se supără dacă-n-tîrzii măcar și un singur minut. Îmi întinde o mînă rece : La revedere !

— La revedere !

— Petrecere frumoasă ! nu se poate abține să nu rostească și două cuvinte răutăcioase.

— Am să mă străduiesc, îi răspund înghețat. Ne despărțim. Ce-o fi în sufletul lui? Cum o să-și mai facă ora de meditație în liniște? Eh, o să-nvețe astăzi ceva mai puțin plodul pe care-l meditează și gata.

Am ieșit din grădină. Scot din buzunarul de la piept bilețelul Evei. Citesc pe el adresa.

Acum cîteva zile, am întrebat-o:

— Am auzit că tu și familia ta locuiți într-o casă O.K. Adevărat?

Eva a rîs satisfăcută:

— Hm! Confortabilă. Din moment ce tata e arhitect. Dacă vrei, vizitează-ne...

Mărturisesc că eram curios. Cu toate astea, am protestat de formă:

— N-aș vrea să vă deranjez.

— Nu ne deranjezi deloc. Tata e bucuros de oaspeți. Îi place să vadă tineri și mai ales să discute cu ei.

Era un lucru neprevăzut. Nu cu tatăl Evei doream să stau de vorbă, chiar dacă acesta era un mare arhitect și îi plăcea să primească în casă tineri.

— Poate că altă dată.

— Nu, nu, vino într-o zi la masă.

— Cînd? am întrebat-o, fără să mai stau pe gînduri.

— Duminică... Am să-ți pun și cîteva plăci cu pronunție franceză corectă... Știi tu, referitor la ceea ce comentam alaltăieri. Am să-ți arăt și grădina. Avem o mică grădină destul de bine îngrijită.

— S-a făcut.

— Te-aștept.

Locuința familiei Bogdănescu. Holul decorat cu oglinzi și tablouri. Scară interioară. Un fel de balcon de lemn. Candelabre. Vitrouri. „Vitrourile sînt picturi făcute pe sticlă de sfinți cînd aveau ochii în lacrimi!“ am citit sau am auzit undeva. Eva mi-a ieșit în întîmpinare și-mi arată, mîndră, încăpere cu încăpere.

— Ți-o prezint și pe Marcheza!

O femeie destul de în vîrstă, amabilă, cu părul alb, dar îmbrăcată în negru, cu o ținută demnă, fără afectare, căreia îi sărut respectuos mîna.

— Cine e? profit de ocazie și o întreb pe Eva într-un moment cînd Marcheza părăsise încăperea.

— O spaniolă. De origine nobilă. A luat parte, ca fată tînără, împreună cu logodnicul ei, la luptele împotriva lui Franco.

— Ce spui? Povestește-mi!

— Este o poveste cam încîlcită. Am să ți-o spun cu alt prilej.

— Și cum a ajuns la voi?

— A luptat alături de comuniști, închipuiește-ți, numai din dragoste pentru logodnicul ei. Și, cînd acesta a căzut în luptă, a fost considerată și ea... Avea rude pe-atunci. Mi se pare c-au dispărut. Au murit sau au emigrat. De meserie este profesoară de pian. O excelentă profesoară de pian. O acompania pe vremuri, pe mama. M-a învățat și pe mine pianul. Mama a îndrăgit-o. Au devenit bune prietene. Și mama, care nu mai profesează, potrivit dorinței tatei, a poftit-o să locuiască la noi.

— Mai dă lecții de pian?

— Dă. Și, afară de asta, ea se ocupă de casă. Mama s-a îmbolnăvit. Are o boală curioasă. Este

aproape veșnic absentă. Nu o mai interesează nimic. Și Marcheza și-a asumat sarcina gospodăriei.

— A devenit adică un fel de menajeră ?

— Da' de unde ! Ea este, în realitate, adevărata stăpînă a casei. Dar asta nu din vreo obligație sau pentru bani. Ci numai din pura prietenie pe care i-o poartă mamei...

— Interesant.

Marcheza s-a întors. Poartă, vizibil, pe chip — deși au trecut de-atunci atîția ani — imaginea tragediei trăite. Are un fel de-a vorbi accentuînd pe s. Fata care o însoțește aduce pe o tavă dulciuri și suc de portocale.

— Mai vreți ceva, copii ?

— Nu.

Au ieșit amîndouă. Am rămas singuri.

— Ai mai invitat pe cineva ?

— Pe cine ?

— Parcă fusese vorba că vine și Stănuța.

— N-am mai poftit-o. M-am răzgîndit. Voiai s-o vezi ?

— Poate am fi învățat mai bine tustrei.

— O să ne simțim admirabil în doi. Nu sîntem noi colegi de bancă ?

— Apropo, cînd veneam încoace, l-am întîlnit pe Radu.

Eva tresare, vădit neplăcut surprinsă.

— I-ai spus că vii la mine ?

— I-am spus. Trebuia să nu-i spun ?

— A, nu, dar Radu... a început să mă cam plictisească.

— Și Mircea ?

— Mă plictisește și el.

— Curînd o să te plictisesc și eu...

— Poate... poate...

— Nu vrei să-mi arăți pickup-ul ?

— Ba da. Uite și discurile. Să vezi ce interesante sînt !

Ascultăm discurile.

Eva poartă o rochiță de un verde deschis (îi place grozav verdele) cu cordon aurit.

— Ce zici ?

— Constat, după plăcile astea pariziene, cît de corectă e pronunția pe care o învățăm cu profesorul Bita.

A deschis ușa și mama Evei, o femeie cu trăsături ce trebuie să fi fost, odinioară, la fel de frumoase ca ale fiicei.

— Vă deranjez ?

— Nu. Mama. Colegul meu, Adrian Comănescu.

— Îmi pare bine.

— Sărut mîinile !

— Rămîneți la masă, nu ? Și, fără să-mi mai aștepte răspunsul : Stăruim, stăruim. Deși eu n-am să pot lua parte. Mă scuzi tu, Eva, nu ? Roagă-l și pe tata să nu se supere.

— Migrena, mamă ?

— Migrena obișnuită, Eva !

Mama Evei își pune palma pe frunte și ochii ei exprimă, într-adevăr, o mare suferință.

Sună un clopoțel.

Eva s-a ridicat.

— Hai să mergem la masă !

— N-aș fi vrut să vă incomodez.

((De altfel, la ora aceasta mi se aduce și mie masa în cameră.)

— Nu ne incomodezi deloc. Ne facem plăcere Hai ! Vino !

Cu pasul ei elastic, obișnuit, Eva o ia înainte, să mă conducă. Intrăm în sufragerie.

La o masă lungă, în partea dinspre fereastră, stă un bărbat cu o privire voluntară și sprîncene stufoase.

— În sfîrșit, iată-vă. Colegi ?

Se scoală, îmi iese înainte și îmi întinde, cordial, mîna. Are o mînă fermă, ce-mi strînge degetele cu putere.

— De bancă !

— Întotdeauna îți place să te lași așteptată ! bombăne o bătrînă stafidită din capătul celălalt al mesei.

— Bunica ! o recomandă Eva. Mama tatei.

— Sărut mîinile ! (Îi sărut mîna, complezent).

— Mersi, mormăie bătrîna, ștergîndu-și pe șervet mîna în locul unde i-o sărutasem.

— Luați loc !

Eva și cu mine ne așezăm.

Fata aduce supa. Marcheza, de pe latura cealaltă a mesei, ne-o toarnă în farfurii.

De la primele cuvinte schimbate cu tatăl Evei, acesta m-a atras imediat. Aflasem despre el că este o personalitate recunoscută nu numai în țară, ci și peste hotare. Nu era un arhitect obișnuit, un om deprins să-și împlinească datoria și-atîta. Fiecare nouă lucrare a colectivului condus de el se constituia într-un adevărat act de creație, într-o operă de artă. S-a scris mult despre asta, și întemeiat. A fost solicitat să vină la București pentru a fi încadrat într-un institut important. A refuzat, spunînd că el și-a dedicat întreaga viață înfrumusețării peisajului oltean și mai ales al aceluia craiovean.

Capul îi este plin de proiecte și mapele din biroul alăturat la fel. Se ridică de la masă. Mă poftește în birou. Îmi arată planșele cu care îi sînt împodobiți pereții, nenumăratele machete înșirate pe cîteva măsuțe.

Dă, agitat, din mîini.

— Nimic, nimic nu trebuie precupețit! spune el. Văd orașul, județul, întreg ținutul acesta transformat într-o grădină, încadrat în monumente menite să consemneze progresul.

— Veniți, se răcește friptura, se aude de dincolo vocea hîrîită a bunicii.

— Venim, venim! răspunde tatăl Evei, în timp ce continuă să-mi arate alte proiecte.

L-aș fi suspectat de o oarecare demagogie. Mi-am amintit că tocmai citisem în ziarul local un reportaj unde se relatau următoarele:

Avusese loc, de curînd, într-o zi de sărbătoare, festivitatea inaugurării unui nou șantier de locuințe, în nu știu care cartier mărginaș al orașului. Festivitatea se terminase și invitații se pregăteau să plece acasă, pentru a se reîntoarce a doua zi la treabă.

Deodată, arhitectul Bogdănescu, cu toată vîrsta sa înaintată, a făcut o propunere. Să se înceapă chiar atunci munca. Și, fără să mai aștepte încuviințarea celor de față, și-a dezbrăcat hainele bune, a îmbrăcat o salopetă, a cerut o cazma și-a început să sape.

Tinerii care erau de față, în frunte cu maiștrii și inginerii constructori, impresionați de gestul arhitectului, și-au luat uneltele și-au intrat pe șantier.

Întreagă acea zi, arhitectul Bogdănescu, deși vizibil ostenit, n-a acceptat să dea din mîini caz-

maua. S-au realizat, nota ziarul, cele mai extraordinare rezultate în orele acelea suplimentare de muncă.

Îl ascult cum vorbește. Timbrul îi este cuceritor. Entuziasmul juvenil.

Ne întoarcem la masă. Friptura s-a răcit. Bunica bombăne.

— Nu-i nimic. O mîncăm și rece. Tînărul acesta, prietenul tău, mă arată arhitectul fiicei sale, ca și cum ea nu m-ar fi cunoscut pînă atunci, îmi place.

— Mă bucur, tată.

— Îmi place pentru că, uită-te în ochii lui...

— Mă uit...

Arhitectul îmi ţintuiește, cu degetul întins, ochii...

— ...are în ei o lucire...

Eva zîmbește :

— Ce fel de lucire, tată ?

— O lucire care mie-mi arată că știe să asculte, să înțeleagă și să viseze la viitor. Principalul factor de care trebuie să țină seamă în viață un tînăr este perspectiva viitorului societății în care este menit să trăiască. Și tînărul acesta îmi inspiră încrederea că știe să aibă o astfel de perspectivă...

Nu scosesem aproape nici un cuvînt, în afara unor mărunte exclamații de uimire în fața într-adevăr uluitoarelor proiecte de înfrumusețare urbanistică ale arhitectului Bogdănescu. Dar el îmi arăta cu atîta încredere ochii încît începusem și eu să fiu convins că numai așa stau lucrurile în ce privește modesta mea persoană și în nici un caz altfel.

Mi se părea că tatăl Evei avea, într-adevăr, în el, o anumită forță magnetică. Și-mi explicam în felul acesta cum le mobilizase atît de lesne tinerii de pe șantier.

Dacă-i așa, mă întrebam însă tot eu, de ce în prezența unui asemenea om, atît de dinamic, Eva este atît de lipsită de voință, atît de capricioasă, iar mama ei atît de amorfă ?

Răspunsul la întrebare necesita un timp mai îndelungat de gîndire. Se adusese plăcinta. Marchiza ne-o pusese în farfurie, rugîndu-ne să facem o mică pauză în discuția noastră, ca s-o mîncăm cît era caldă.

— Lăsați-ne în pace cu plăcinta ! se indignase tatăl Evei. Avem lucruri importante de discutat

— Tată, te rog, Adrian va mai veni ! N-o să epuizați discuția astăzi ! îl întrerupse Eva. În definitiv a venit în vizită, la mine, nu la tine.

— Tu niciodată n-ai destulă răbdare pentru lucrurile serioase, Eva. Să știi că-mi pare rău...

— Te rog să mă ierți, tată, dar vreau să-i arăt lui Adrian niște discuri. Și i-am promis să luăm cafeaua la mine-n cameră.

Arhitectul Bogdănescu se încruntase.

— Bine, bine, mormăi, duceți-vă și ascultați discuri. Tinere, îmi întinse mîna la fel de cordial ca la sosire. Te aștept să mai vii și altă dată. La noi în casă vei fi întotdeauna bine primit.

— Vă mulțumesc călduros, i-am răspuns. Mulțumesc și pentru masă, m am înclinat în fața Marchizei. Sărut respectuos mîinile, doamnă, m-am adresat bunicii. Dacă-mi îngăduiți, voi mai veni.

— Bună ziua, tinere, bună ziua !

Dăduse din cap acru. Se vedea limpede că, dacă tatălui Evei îi plăcuse figura mea, bătrînei nu-i făcusem nici o impresie.

De undeva, din partea de sus a apartamentului, răsuna pianul. O melodie tristă cîntată în ritm lent.

Am ridicat capul fără să vreau.

— Cîntă soția mea, a spus arhitectul. Este puțin bolnavă și n-a putut să ia masa cu noi...

•

Astăzi după-amiază am avut o lungă discuție cu tata. A urcat în odăiță, s-a așezat în fotoliul balansoar, și-a aprins luleaua și, după ce m-a întrebat de ce mai am nevoie, iar eu i-am spus, și-a adus aminte... că ieri la amiază n-am luat masa acasă.

— Pot să știu unde-ai fost ?

I-am povestit.

— În casa lui Bogdănescu ? Ai fost tu în casa lui Bogdănescu ?

— De ce te miri ?

— Știi tu cine-i Bogdănescu ?

— Un mare arhitect.

— Nu e numai atît. Este o personalitate. Și fata e frumoasă ? Am făcut din cap, într-adins, ca să-l încerc, un semn negativ. Nu ? A oftat, dezamăgit.

— Este extraordinar de frumoasă ! i-am mărturisit.

— Ce spui ?... Rîdea cu toată gura. I se vedea măseaua îmbrăcată în aur. Ce spui ? Și-a trecut, strengărește, vîrfurile degetelor peste mustața subțire. Și te place ?

— Nu știu, dar mie îmi place mai mult Silvia... am bravat.

Iată-ne, deci, la capitolul preferințelor feminine. Cînd a plecat de-acasă tata, aveam cu trei ani mai puțin. Abia intrasem la liceu. Nici nu-mi dăduseră încă primele tuleie. Pe-atunci, tata nu discuta cu mine astfel de lucruri. Era întîia oară cînd atacam

împreună o asemenea temă. Dar interesul lui atît de vădit pentru fata lui Bogdănescu mă dezgusta.

— Silvia ? a pufnit în rîs tata. Puștoaica aia ? Aia n-o s-ajungă niciodată femeie.

— Puștoaica a crescut. Este în clasa a X-a.

— Și ce-ai tu cu ea ? Hai, spune-mi drept. Ești băiat mare. Putem vorbi deschis, ca între bărbați. Ori — s-a îngrijorat — ...te-ai apropiat de ea ?

— Cum să m-apropii ?

— Așa cum se poate apropia un bărbat de-o femeie.

— Înțeleg. Nu, în felul acesta nu m-am apropiat.

— Ar trebui să fii mai practic.

— Așa cum ai fost tu.

Îl loviserm drept în inimă. Se făcuse verde. Așa, ce-ai căutat ai găsit. De mult îmi sta vorba asta pe limbă. Ce crezi că, luîndu-mă în casa ta, m-ai cumpărat ? Că am să merg pe urmele tale ?

— Știu la ce te referi, mi-a răspuns tata. Dar, ca să poți cîntări lucrurile obiectiv, ar trebui să cunoști adevărul.

Adevărul ? Ha, adevărul ! Dar de ce fel de adevăr mai putea fi vorba, cînd fapta dumnealui era evidentă ? În casa lor, în căminul lor, mai bine-zis în casa mamei (fiindcă mama moștenise casa de la părinții săi), tata se lăsase să fie prins în undiță de o... (nu-mi vine nici măcar să rostesc cuvîntul), de Melania. Și uite-l cum vorbește despre adevăr !

— Lucrurile nu sînt atît de simple, cum par la prima vedere. Viața e mai complicată decît crezi tu.

— Tată, nu te-am rugat să-mi explici nimic.

— Ești la o vîrstă cînd poți să afli și altceva, în afara celor cunoscute de la mama. Să vezi și cealaltă față a lucrurilor.

Sărăcuțul de tine, mă gîndesc, nu cumva vrei să faci față de mine pe victima ? Și mama o fi hoțul de păgubaș ? Tată, nu numai că mă dezgușți, dar începi să mă și cam scoți din sărite. Nu știu cum de mă mai pot stăpîni să nu-ți spun pe față toate cîte le am în suflet !

Tata se micșorase. Umerii îi căzuseră. Jovialitatea cu care urcase la mine în odăiță îi dispăruse.

— Mai bine s-o lăsăm baltă, îi propun. Eu să nu te-ntreb și tu să nu-mi explici nimic.

— Nu, nu, se ambiționează el. Trebuie s-asculți.

Și iată versiunea lui :

Băiat de la țară, sărac și orfan, stătuse în gazdă la bunicul, tatăl mamei. Acesta îi era profesor de științele naturii și, aflînd despre situația grea a băiatului, se oferise să-l ajute. Convenția fusese încheiată în felul următor : tatii i se ofereau casă și masă, în schimbul anumitor servicii, cum ar fi : cumpărăturile la piață, măturatul curții, îngrijitul grădinii, spartul lemnelor etc., bineînțeles numai în timpul liber. Bunicul și bunica s-au purtat omenește, recunoștea tata. Locuia într-o fostă bucătărioară de vară din fundul curții, însă i se dădeau iarna lemne din destul, hrana era suficientă și, din cînd în cînd, i se cumpăra cîte o îmbrăcăminte.

Mama, cu doi ani mai în vîrstă, și ea elevă, prinsese încă de pe atunci o anumită slăbiciune pentru tata. După ce și-a terminat liceul, a plecat la București. A absolvit facultatea de filologie și a devenit profesoară. Tata, rămas în provincie, și-a luat un serviciu la uzina de apă. A făcut studiile la „fără frecvență“ și-a devenit inginer. După aceea, urmînd un îmbold mai vechi, s-au căsătorit. Și tata

a schimbat odăița din fundul curții cu dormitorul mamei.

Cu toate că, de fapt, prin serviciile pe care le adusese, tata nu stătuse niciodată cu totul gratuit în casă, iar, după căsătorie, contribuția lui era substanțială, familia, rudele și chiar mama țineau adesea, să-i atragă atenția asupra marelui noroc pe care-l avusese în viață ca bunicul să se fi aplecat asupra lui cu bunăvoință.

Este adevărat, mărturisește tata, că i se spunea : „Ai fost băiat bun, ai învățat, ai ajuns inginer, și, datorită originii tale țărănești, ai putut progresa mai ușor, dar fără adăpostul și sprijinul permanent al familiei, haide, recuncaște, n-ai fi ajuns niciodată ceea ce ești".

Cuvinte de felul acestora îl jenau. Ele corespundeau, ce-i drept, realității, dar repetate întruna, cu ostentație, începuse să le urască. I-a rugat pe toți să înceteze, dar ei, parcă într-adins, i le repetau mai des.

Simt că pe undeva, oricît aș vrea să nu fie astfel, tata are o anumită dreptate. Aluzii de felul acestora am sesizat, uneori, și eu.

— Pune-te în situația mea. Am muncit pentru pîinea și adăpostul ce mi l-au dăruit. Am depus, mai tîrziu, toate silințele ca să mă arăt recunoscător. După cum știi, în urma unui denunț și a unor mărturii mincinoase aranjate de un fost elev de la „seral", lăsat repetent, și care voia să parvină fără muncă, bunicul a fost arestat și condamnat. M-am luptat pentru el. Minciuna s-a dovedit. Individul a fost pedepsit. Am susținut în acea perioadă grea familia, primejduindu-mi, la un moment dat, propria situație. În casă însă am rămas mai departe

un fel de tolerat, chiar și atunci cînd s-au prăpădit bunicul, apoi, la scurt timp după el, și bunica. Familia fusese bună cu mine și continua să se poarte amabil, dar însăși amabilitatea rudelor, politețea lor „superioară" mă răneau. Rana devenea din ce în ce mai adîncă. Atunci a apărut Melania. Mă admira și mă respecta. În fața ei nu mă mai simțeam fostul băiat sărac, îngăduit în curte, în schimbul unor servicii mărunte și nu o dată umilitoare. Pricepi ?

— Pricep. Și te-aș fi priceput și mai bine dacă Melania nu ți-ar fi oferit exact aceeași situație.

Tata rămăsese perplex :

— Cum aceeași situație ?

— Aceeași situație. Melania voia să se mărite. Și te-a găsit pe tine. A hotărît să te despartă de mama și de mine...

— De tine nu m-a despărțit. Și nici la mama n-am încetat să țin. Dar Melania mi-a oferit ceea ce mama mi-a refuzat întotdeauna.

— Ce ?

— Dreptul de a fi prețuit pe de-a-ntregul, și nu cu îngăduință, cu toleranță.

— Și Melania ți-a oferit, în plus, și o situație mai bună...

— Nu pentru asta..

— De-aceea, probabil, mă-ndemnai și pe mine adineauri la relații... mai strînse cu fata lui Bogdănescu...

— Asta e altceva... pentru tine... Stai... stai... să ne-nțelegem...

— Să ne-nțelegem...

Femeia de serviciu a venit să-l cheme pe tata la telefon.

— Du-te, i-a răspuns el, și roagă persoana de la telefon să m-aștepte puțin. S-a întors spre mine : Mă duc, dar te rog să nu consideri discuția încheiată. Privești și tu lucrurile ca mama.

*

Astăzi, Mircea ne-a adus la cunoștință chemarea direcției liceului de a participa voluntar la repararea unei părți din mobilierul școlii. Fete și băieți ne-am oferit spontan.

*

„...Dar Eva, colega ta, a participat la acțiunea de repararea mobilierului, despre care cu atîta mîndrie-mi scrii ?"... mă întreabă, în următoarea ei scrisoare, Silvia.

*

„...Nu. Și au mai fost cîteva fete, ba chiar și un băiat, în această situație. Dar ceea ce nu înțeleg este faptul că pe tine te obsedează Eva. Despre alte colege de-ale mele nu vrei să mă întrebi nimic ?...".

*

„...Te întreb numai așa. Să nu crezi că am vreun țel anume. Mi se pare însă că tu îi dai din ce în ce mai multă atenție. Și, din moment ce tatăl ei este un atît de mare arhitect, un entuziast, precum îl definești tu, nu ar fi foarte normal ca și fiica lui să aibă aceleași simțăminte ca ale lui ?...".

*

„...Ba da. Ba da. Dar am impresia că ne-am vîrît într-o chestiune destul de încurcată din care

n-o să mai putem ieşi. Aş prefera să schimbăm această discuţie...".

•

„...Bine. Să discutăm şi despre altceva dacă întrebările mele nu-ţi mai sînt pe plac...".

•

— Ca s-ajungi un tenisman bun trebuie să ai răbdare. Să deprinzi temeinic regulile jocului şi să te antrenezi cu perseverenţă.

Nea Petrică îşi scuipă chiştocul îngălbenit, ce începuse să-i frigă buzele. Faţa brăzdată, pămîntie, în timp ce vorbeşte, are o mobilitate extraordinară, de parcă fiecare muşchi al obrazului i-ar fi independent şi s-ar mişca anarhic, fără să ţină sub nici o formă seama de ceilalţi.

— Dar, nea Petrică, îi răspund, n-am de gînd cîtuşi de puţin s-ajung tenisman, cum crezi dumneata. Joc, aşa, ca să mă aflu-n treabă.

Nea Petrică trage după el tăvălugul de netezit terenul şi-mi face semn să-l urmez, că vrea să-mi vorbească din mers. Este îngrijitorul terenurilor noastre de sport şi nu are o clipă de răgaz. Pentru mine, nea Petrică manifestă o simpatie ce mă emoţionează. Vrea să ajung neapărat „tenisman". El pretinde că eu am aplicaţii la acest sport, dar că nu dau suficientă atenţie regulilor şi nici nu mă antrenez destul. Din pricina aceasta uneori mă mustră, iar alteori, ca acum, încearcă să mă pună la ambiţie. A tras tăvălugul cu grijă şi atenţie dintr-o margine în cealaltă şi s-a oprit preţ de o secundă ca să-şi aprindă o nouă ţigară.

— Mulți aleg tenisul în ziua de astăzi, mă informează. Și de fapt tenisul este cel mai frumos joc. Iar tu ai putea ajunge un tenisman bun. De ce să fii tu în urma lui Radu, bunăoară ? (Nea Petrică nu-l poate suferi pe Radu, nu știu de ce. Și, la antrenamente, Radu este catalogat mereu întîiul).

Nea Petrică a început să-și tragă iar tăvălugul, însă în direcția contrară.

— Uite-l pe Ilie Năstase ! Eu îl cunosc pe Ilie de cînd era atîtica. Nea Petrică se oprește din nou, și îmi arată cu mîna prin aer un nivel ce nu trece cu mult deasupra genunchilor. De cînd era atîtica îl cunosc. Lucram la București, pe un teren, și el era băiat de mingi. „Ilie, ai talent, i-am spus. Ilie, muncește serios." Uneori se cam delăsa, ca și tine. La fel îl îndemnam. Și uite-l unde-a ajuns.

— Deci, dumneata, nea Petrică, i-ai hotărît cariera.

— Ei, iacă, na și tu. (Am devenit atît de buni prieteni, încît l-am rugat pe nea Petrică să-mi spună pe nume.) A-i da cuiva un sfat nu-nseamnă că-i hotărăști cariera. A avut stofă în el și gata. Dacă n-ai stofă, mai băiete, degeaba te căznești. Poți să te căznești cît vrei. Trebuie să ai stofă în tine și basta. Numai că și un sfat bătrînesc (nea Petrică nu știu dacă are cu mult peste cincizeci de ani, dar se consideră bătrîn), dacă e dat la vreme, nu strică. Eu și pe Țiriac îl cunosc. Ți-am spus că și pe Țiriac îl cunosc ?

— Nu, nu mi-ai spus.

— Și pe Țiriac îl cunosc. Țiriac, să știi de la mine, este mult mai stăpîn pe regulile jocului decît Năstase.

— Și-atunci, cum se explică ?

— Ei, bine se explică. Știi ce are Năstase în plus ?

— Tinerețea.

— Pe lîngă tinerețe. Are, cum se spune aia ?... Fantezie. Asta are, fantezie. Nu joacă niciodată la fel. Cînd cunoști bine regulile jocului, dar ai și fantezie, află de la mine, ești cel mai prima-ntîi. Asta e la Năstase. Adversarul nu știe niciodată la ce se poate aștepta de la el. În cutare situație, de pildă, știi că la lovitura de pe partea stîngă se răspunde așa, la lovitura din voie, așa. La primirea serviciului, așa. Ei, la Năstase, nu știe niciodată adversarul dacă o să răspundă așa sau așa. Că el, de fiecare dată se poartă altfel. Și tu cam ai obiceiul ăsta. În schimb tu nu ți-ai însușit destul de bine regulile jocului. De-aia te tot sfătuiesc eu...

— Mă sfătuiești, recunosc, nea Petrică. Atîta că eu, nu uita, sînt elev și încă elev în ultimul an. Și am de învățat mult.

— Am auzit că ești premiant.

— Sînt un elev bunișor. Așa că înțelege-mă și dumneata, nea Petrică, și nu mă mai condamna atît.

— Ba te condamn ! Te condamn.

Observ că s-a întristat. Îmi pare rău. Vreau să-i mai spun ceva, dar el își vede tăcut și întunecat de treabă. Merge șchiopătînd. Așa s-a întors din război. Au vrut să-l pensioneze. S-ar putea pensiona oricînd, dar nu s-a învoit.

— Calul bătrîn moare în ham, spune mereu. Numai unii dintre voi, tinerii, ar vrea să se pensioneze încă înainte de-a fi început să muncească. Unii dintre voi, am spus, nu toți... Nu vezi cum taie unii frunză la cîini ? Uite-i cum ard gazul prin parc, pe la „urlătoare“, pe lîngă „Minerva“.

De dincolo de gard aud vocea Evei. Aha ! Vine și ea. Între celelalte glasuri îl deslușesc și pe acela al lui Mircea. Înțeleg de ce a întîrziat Mircea. Au avut întîlnire. Poate vin de la repetiția piesei. Pe mine nu m-au distribuit în piesă. Mircea mi-a spus că nu dispune de un rol pe măsură. Nici pe Radu. Nici pentru Radu n-a găsit un rol pe măsură. În piesă, majoritatea personajelor sînt fete.

Doamne, cum se înnoadă și se deznoadă toate la noi în clasă din pricina Evei !

Dacă și Mircea, pînă și Mircea, care e un băiat simpatic, sincer, prietenos, recurge la astfel de șiretlicuri numai ca să ridice în jurul Evei un zid, ce pot să mai spun de Radu ? Radu e mai aspru, mai dur, mai necruțător. Am început să-l cunosc. Pe cine-l simte apropiindu-se de Eva începe să-l ocolească. Și nu știu dacă exagerez, dar mi se pare chiar că oarecum îl urăște.

Radu intră pe teren. Înalt. Drept. Zvelt. Ținuta lui domină pe a celorlalți. Dar ochii lui mă caută numai pe mine.

— Am o poftă nebună să te bat, mă amenință. Fălcile i s-au crispat.

— Îmi închipui că la tenis, i-am replicat.

Aveam din ajun cîștigat un ghem. Avusesem un noroc teribil. Îmi mersese strună. Primul punct — cincisprezece, al doilea — treizeci, al treilea — patruzeci, jocul.

— La tenis, firește ! Numai că din ochi îmi spunea altceva. În glas îi răsunase o intonație rea : De mult ți-o coc eu, Adriane, de mult...

*

Punct. Am trimis mingea în „out".

Altă minge în plasă. Alt punct.

Și-al treilea punct: am atins mingea cu mîna. Am pierdut ghemul.

Și nea Petrică, bătrînul meu prieten, care spunea... Ce satisfacție nemaipomenită în ochii lui Radu!

Stau și mă gîndesc dacă mai este, într-adevăr, cazul să mă înscriu sau nu la etapa întîi, pe școală, a „Cupei tineretului", așa cum aveam intenția.

— De ce nu? mă îndeamnă nea Petrică. Lasă că te pui tu la punct. Ai să vezi cum ai să reușești.

— Bine, nea Petrică. Bine, dacă zici dumneata. Fie!...

*

Tata, care urcă des la mine, m-a luat de-asemenea prin învăluire:

— Să nu crezi numai ce-ți spune ori îți scrie mama! Ca să cunoști realitatea, ești dator să asculți ambele părți.

Le-am ascultat.

„Abia aștept să te întorci în vacanță, îmi scrie mama. Nu cumva să mai rămîi pe-acolo o zi!"

— N-are rost să pleci, încearcă să mă convingă tata. Trebuie să rămîi, să citești. În Craiova ai biblioteci mai mari și mai bune. Cîți nu și-ar dori să aibă condițiile tale de-aici. La nevoie, îți pot angaja și un meditator. Iar sărbătorile le petreci cu noi.

Noi — aceasta mă supără. Putea să mă lipsească de el. *Noi*-ul acesta mă face să fiu contra, altfel aș fi avut toate motivele (reale, de care vorbește tata) să rămîn în Craiova.

Firește, mai este și Silvia!

Silvia mi-a scris și ea. Nu m-a chemat, ci mi-a amintit doar de ultima noastră plimbare pe malul Oltului.

Toți îmi vor binele. Toți pretind că-mi vor binele, — dar care este binele pentru mine ? Și nu-mi cer oare ei toți o anumită răsplată pentru tot acest bine pe care mi-l vor ? Am început să fiu bănuitor.

*

În clasă s-a organizat, ca un prilej de amuzament, un fel de concurs de frumusețe. Elevii au făcut între ei un sondaj. Bineînțeles că Eva a fost aleasă „miss". Pe tablă, a apărut portretul ei desenat cu cretă de Mircea.

Dedesubt scrisese cu litere colorate : *Eva și surîsul ei.*

Trebuie să recunosc că portretul Evei era destul de reușit. Surîsul ei, mai ales, fusese surprins cu talent și finețe. Avea însă în el ceva puțin vicios. Am dat imediat la o parte această idee.

*

Sîntem în ora de română. Profesoara Alexandra Popaziu vorbește despre poezie ca formă a conștiinței poporului nostru. Miorița. Meșterul Manole. Făt-Frumos și Ileana Cosînzeana.

În timp ce profesoara vorbește, o urmăresc cu coada ochiului pe Eva, încerc să-i surprind reacțiile.

Leonardo le recomanda tinerilor artiști, dacă voiau să „picteze conștiințe", să-l privească pe om în toate ipostazele, la frică, durere, emoție, bucurie.

Reacțiile Evei sînt extraordinare

Profesoara citează versurile : „Floare-albastră ! floare-albastră !... / Totuşi este trist în lume !“

Surîsul pe care i-l suspectam vicios, orgolios, i-a pierit. Colţurile gurii i-au devenit, dacă se poate spune astfel, amare. Ochii i s-au umplut de lacrimi.

Conştiinţa ei nu poate să fie decît pură, sper. Acesta-i este fondul adevărat, nu altul. Restul nu este decît poză, mimare. Îi place să pozeze şi să mimeze. Îi place să impresioneze. Dar aceasta nu-i vina ei.

Lecţia de română continuă. Dar eu nu încetez să-i urmăresc reacţiile. Profesoara observă. Mă prefac că iau notiţe.

Eva este un copil rîzgîiat. Îi cunosc cusururile, pe care, de altfel, şi le recunoaşte şi ea. Şi cu toate astea, niciodată nu o văd fără să simt în mine un un fior. Ce fel de fior o fi nu ştiu să-mi explic ! Ţinuta, graţia, parfumul ei mă tulbură. Acum m-a emoţionat şi prin sensibilitatea de care a dat dovadă.

Ce ghinion că stau cu ea în bancă !

*

— Aş vrea să mă crezi.

Îi povestisem Silviei despre Eva.

— Şi spui că e frumoasă ? Obrajii Silviei deveniseră palizi. În ochi avea o lucire ciudată. Cît de frumoasă ?

— N-aş putea să-ţi spun exact... fiindcă n-am instrumente de măsurătoare... am rîs fals, dar foarte frumoasă.

Am vrut s-o cuprind şi s-o apropii de mine, ca în seara despărţirii. Să ne împăcăm, înţelegînd prin aceasta să reintre totul în normal. Mi-a pus

palmele în piept. Și și-a întors încolo capul, cu un fel de dezgust.

— Ai avut pentru *ea* ochi ? Să fi fost eu în locul tău nici n-aș fi văzut-o. Ai sărutat-o ?

— Nu.

Ne întîlnisem în locul nostru, obișnuit, de pe malul Oltului, dintre sălcii. Rîul, în vecinătatea malului stîng, înghețase. Probabil că într-acolo bătea viscolul. Ninsese mult și picioarele ni se înfundau în zăpadă. Silvia era încălțată cu cizmulițele albe, cele bune. Purta o căciuliță de lînă, nostimă, care o făcea să semene cu un iepuraș. Îi mărturisisem părerea de cum o zărisem ieșind pe ușă.

Sosisem în vacanță de două zile și nu mai rămîneam acasă decît pînă în dimineața următoare.

Profesorul Gavriș, pentru noi cei care luaserăm ferm decizia de a urma limbile și literaturile clasice, organizase un curs special de pregătire și pe timpul vacanței. (Radu se retrăsese și se axase numai pe chimie și educație fizică.)

Hotărîrea profesorului Gavriș mă determinase să iau, inițial, hotărîrea de a nu mai părăsi Craiova. Le comunicasem, în scris, mamei și Silviei, motivul pentru care nu mai puteam veni să petrec Anul Nou împreună cu ele.

„Am să fiu toată vremea tristă ! îmi răspunsese Silvia. Bănuiesc că trebuie să mai fie și altceva — în afară de motivul invocat — care te reține acolo. Nu cumva ochii și surîsul vreuneia din noile tale colege ? Și nu cumva colega aceasta se numește Eva ?“

„Vino măcar pentru două-trei zile, mă rugase mama. Să văd cum mai arăți și cum s-a schimbat

flăcăul meu de cînd a devenit craiovean. Fă acest sacrificiu, neapărat, pentru mine. Te roagă mama."

Rîndurile și ale uneia și ale celeilalte mă convinseseră. I-am comunicat tatii că plec.

— Nu rămîi pentru meditații ?

— Mă duc numai pentru două zile. Mi-e dor de *mama.*

— Bine, bine... s-a bîlbîit. Orice-aș face, te consideri mai mult al *ei* decît al meu. Dar ai să-nțelegi într-o zi, că eu... eu... Și cînd vrei să pleci ?

— Chiar astăzi după-amiază.

*

Silvia o luase înainte și mergea grăbită.

— Unde te duci ?

Și-a întors puțin capul și m-a privit mirată :

— Acasă ! Unde vrei să mă duc ?

— Greșești.

— Se poate !

Încetase să ningă, în schimb se lăsa ger. La ferestrele blocurilor din centru se aprindeau luminile.

Vitrinele, ca și la Craiova, își etalau mărfurile cu care se aprovizionaseră.

— Curcani ?

— La „Alimentara" din colț.

— Vin de „Gostat" ? Are și negru ?

— Cred că mai are.

— Stafide ? Smochine ?

— Au adus și pistil, roșcove... Și curmale.

— O fi și salam de Sibiu ?

Goană și agitație. Aici ca și la Craiova. Dar ce ne pasă nouă de toate astea ? Fie sau nu curmale ori banane, carne de curcan sau salam de Sibiu !

Ar putea să nu existe nimic. Numai dacă Silvia, în paltonașul modest, cu blăniță de iepure la gît, n-ar goni așa.

— Silvia !... Te rog, Silvia !...

Cred că plînge. Își ferește ochii. I-am vorbit cinstit. Și nu mă simt vinovat.

Am vrut s-o ajung. Silvia, călcînd cu cizmulițele ei albe pe unde se nimerește, și-a grăbit și mai mult pasul.

Cineva, un băiat, se întoarce și ne privește lung. Cine-o fi ? Vreun cunoscut ? Vreun admirator de-al ei ? Nu mă interesează !

— Silvia ! Te rog !

Continuă să nu-mi răspundă. Am ajuns acasă. Silvia urcă. Eu rămîn jos, la capătul scărilor.

Pe palierul de sus, Silvia se întoarce pentru o clipă. Îi observ ochii îndurerați și dîrele lacrimilor pe obraz. În sfîrșit, îmi vorbește :

— M-ai dezamăgit. Poți să rămîi cu Eva.

— Nu rămîn cu nimeni, îngaim. Gîndește-te, mîine plec... Mă-ntorc...

— Întoarce-te sănătos !

Ușa s-a trîntit. Mi-am rezemat fruntea de măciulia rece, de lemn, cu care se termină balustrada.

În poziția aceea, în frig, m-a descoperit mama, care se întorcea de la cumpărături cu vecina, mama Silviei (sînt bune prietene). Au intrat amîndouă, vesele, încărcate de cumpărături. Cu cizmele pline de zăpadă, căci începuse din nou să ningă.

— Ce faci aici ?

Mama mă privea bănuitoare.

— Adineauri am venit..

— Și de ce n-ai intrat ?

Abia acum am băgat de seamă că luminile erau stinse. Nici la noi, nici la Silvia nu fusese nimeni acasă.

— Ai văzut-o pe Silvia ? m-a întrebat mama ei.

Pentru un moment, n-am știut ce să-i răspund :

— A, da... nu... dar nu acum...

— Da' cînd ?

— Puțin mai înainte...

— S-au certat... Asta trebuie să fie. S-au certat, și-a dat seama mama.

Mama Silviei a zîmbit duioasă, maternă :

— V-ați certat ?

Am clătinat capul afirmativ.

— Ei, lasă, o să vă-mpăcați. Cînd pleci ?

— Mîine.

— Da, mîine pleacă, a oftat mama.

— Am s-o rog pe Silvia să te conducă la gară. Să urci pînă la noi înainte de plecare.

*

Am urcat, am sunat, am bătut și în ușă, dar nu mi-a răspuns nimeni.

Am plecat, cu geamantanul în mînă. Mama a ieșit în curte.

— Ți-ai luat rămas-bun de la Silvia ?

Am mormăit ceva care putea să însemne și-un da și-un nu.

— Drum bun. Să-mi scrii. Și ține minte tot ce ți-am spus...

— Bine, mamă !

Cerul era întunecat, întunecată-mi era și inima. M-am apropiat de cotitura străzii. Venise momentul să-mi ridic ochii. Eram sigur că Silvia se găsea *acolo,* la fereastră, adăpostită de rețeaua verzuie

a perdelei. Și numai un semn cu mîna dacă-i făceam, mi-ar fi răspuns.

Mă simțeam jignit, înfuriat. Lasă, o să-i pară rău. I-am spus întreg adevărul. Și eu...

*

Muncesc cu disperare și, totuși, mereu mi se pare că nu muncesc destul. Nu muncesc pentru că sînt obligat, ci fiindcă simt o nevoie imperioasă în acest sens. Am căpătat o nouă pasiune : proza narativă latină. Mă fascinează Seneca. (Seneca este, după cum știți, și porecla profesorului Gavriș.) Am citit și recitit : „Despre iertare", scrisă la începutul domniei lui Nero, „Despre binefacere", compusă la sfîrșitul vieții filosofului și „Scrisorile către Lucilius".

Ceasurile de destindere fizică mi le petrec la tenis. Nu mi-am închipuit, cînd m-am înscris la această disciplină sportivă, că îmi va da atît de mari satisfacții.

Instructorul cel mai bun, în timpul cînd lipsește profesorul, îmi este nea Petrică.

— Lucrul cel mai important, mă învață el mereu, este să știi să ții în mînă racheta. Racheta trebuie să facă parte din mîna ta, așa cum un călăreț trebuie să se facă totuna cu calul. (Nea Petrică a făcut armata la cavalerie.) Racheta trebuie prinsă în mînă — nu rîde ! — ca un ciocan cu care bați un cui. Oricît ai ține mîna de liber, racheta n-are voie să se lase nici pe dreapta, nici pe stînga. Să te uiți la Năstase. Nici nu știi care-i mîna și care-i racheta. Are nu o rachetă de aur, cum se spune, ci o *mînă de aur*.

Adversarul meu cel mai aprig este Radu. O fi avînd mîna de aur Năstase, dar Radu cînd joacă tenis pare un spadasin în atac. Și mă urăște, mă urăște. Mai ales, cînd este și Eva de față, luptă nebunește, luptă ca un diavol.

A intrat pe ușă, trufaș. Măcar că e ger, nu-și acoperă capul. Își scutură pletele negre și ude de zăpada ce se topește. Statura lui înaltă, dreaptă, cu umerii largi, domină, ca întotdeauna, sala. Îi domină pe toți ceilalți jucători. Din ochi, mă caută însă, ca și altădată, numai pe mine. Îmi plac ținuta bărbătească, trufia și chiar ura lui. Sînt fățișe.

De cum mă zărește, îmi strigă :

— En garde ! En garde !

Ieri m-a bătut el, astăzi i-am luat eu un set. Ne pregătim amîndoi pentru un meci decisiv. Căci numai unul din noi va avea dreptul să reprezinte liceul.

— Copii, strigă Eva cînd partida, cu victoria mea, s-a terminat. V-ați gîndit ? Mergem în excursie ?

Toți se declară de acord.

Excursia organizată de dirigintă, împreună cu profesorul Florescu, are ca scop schiul. O partidă de schi la Predeal, pe baza unei oferte a comisiei sportive a liceului. Nu mult, cîteva zile, dar deajuns pentru a ne reconforta.

— Radu, mergi și tu ? îl întrebă Eva.

— Nu știu, răspunse el, întunecat, deși, din toată ființa lui, reiese dorința fără margini de-a fi și în vacanță în preajma Evei.

O fi iubind-o cu adevărat ? Tot ce se poate. Numai că Eva, la fel de conștientă de perspectivele ei, cred că așteaptă de la viață mai mult decît i-ar

putea oferi Radu. Ea visează să devină artistă. Să obțină succese răsunătoare.

Ce șanse ar putea avea, în această situație, Radu, oricît ar progresa el însuși în viață, mai ales că sînt amîndoi de aceeași vîrstă ?

Stănuța mi se adresează numai mie. Ochii ei de veveriță mă iscodesc :

— Pe tine nu te tentează să mergi ?

— Nu. Am de citit.

— Înainte de Anul Nou ? își azvîrle Dana, codița, de pe un umăr pe celălalt.

Mircea a aderat entuziast.

— O să schiem, fraților, cum nici nu s-a mai pomenit.

— Dar, după schi, dansăm ? doresc să știe precis Mioara, Puica, Dana.

— Sigur că da !... Sigur !...

*

Iată un sport în care am dat chix încă de la început. Toată dimineața, pe Cioplea, spre marele haz al Stănuței, care a depus toate eforturile să mă învețe, n-am realizat altceva decît niște căzături caraghioase, cînd pe spate, cînd într-o parte sau alta, cu o singură excepție, cînd m-am izbit cu capul de un copac. Cu prilejul acesta am izbutit să-mi fac două cucuie de toată frumusețea. Mircea mi le-a pipăit și, după ce l-am asigurat că eu unul, deocamdată cel puțin, m-am lecuit de schi, în timp ce el iar pornea să lunece pe pantă, mi-a strigat, în glumă, ca de obicei :

— Deci, latinistule, „finis *cornorat* opus" ?

Toți cei care erau de față au izbucnit în rîs.

Din nenorocire, tocmai atunci coborau în viteză spre noi Eva și Radu. Eva înainte și Radu după ea. (În cele din urmă, Radu a aranjat ce-a aranjat cu meditațiile și ne-a însoțit.)

S-au oprit amîndoi, brusc (nu știu cum procedează de le reușesc atît de bine toate mișcările) la cîțiva pași mai încolo, rîzînd și ei în hohote.

Cred — adică sînt sigur — că aveam o înfățișare nenorocită. Mă găseam într-un genunchi, căci un schi îmi sărise. Plin de zăpadă, zdrelit la mîini și la frunte, cu șapca căzută strîmb pe spate (și probabil roșu ca un rac).

— Ce-ai spus, Mircea ? Finis *cornorat* opus ?

Radu hohotea nebunește.

— A căpătat două cucuie, i-a explicat Mircea, în timp ce executa o splendidă întorsătură cu schiurile.

— Ajută-l, i-a poruncit, cu un gest suveran, Eva lui Radu.

— Bine ! i-a răspuns Radu, disprețuitor. Nu-l vezi ce amărît e ! Ai coarne, măi ?

— Am.

— Să ți le mîngîi.

S-a făcut că-mi pipăie cucuiele, pentru a se încredința că sînt acolo. În realitate, m-a apăsat de mi-a venit să țip. Mi-am mușcat limba, ca să nu urlu și să nu-i dau satisfacție.

— Le are, măi, le are, le-a confirmat lui Mircea, Stănuței și Evei. Haide, ridică-te, m-a îndemnat, rîzînd, dar fără să-mi întindă mîna.

De sus, de pe culmea Cioplei, se apropia și Dana, fluturîndu-și pe spate codițele.

Toți, în frunte cu Eva, au izbucnit iarăși în hohote.

Asta este ceea ce nu pot pricepe la Eva. Cîteodată se poartă în așa fel, încît mă face să cred că are o anumită slăbiciune pentru modesta mea persoană. Alteori devine complet străină, înghețată, și, așa cum se întîmplă acum, parcă într-un anumit fel sadică. Nu, nu spun un cuvînt mare. Sadică, asta e.

Acum stă la distanță. Îmbrăcată într-un costum de schi elegant. Cu buclele ieșindu-i numai atît cît trebuie de sub căciulița verde, cu mănuși mușchetar și ochelari mari, de baga.

Stănuța, biata, deși numai o fărămiță de fată, a fost singura care m-a ajutat să mă ridic.

— Ce ziceți de voinicul nostru ? m-a luat peste picior Radu. Fleașcă, ascultați-mă pe mine, fleașcă. Noroc că-l tîrăsc fetele...

— Lăsați-l, sărăcuțul, s-a apropiat de mine și Dana.

N-am mai răspuns nimic. Cu schiurile în mînă (am observat că unul se frînsese), șchiopătînd, m-am întors cu Stănuța la vilă.

Am trecut prin sufragerie, unde trei fete în halate și șorțuri albe aranjau o masă lungă, încărcată de farfurii cu gustări, pahare, și ne-am urcat la primul etaj.

— Mă duc să fac un duș, acum, cît nu s-au întors toți și nu e înghesuială, mi-a spus Stănuța. Mă schimb și cobor la masă. Tu ce faci ?

— Același lucru.

— Bine. Te-aștept. Și, dacă ai nevoie de mine, înainte de-a coborî, caută-mă. Mă găsești în ultima cameră de pe coridor, aceea de lîngă baie.

— Ce nevoie aș putea să am ?

— Știu și eu ? Poate vrei să-ți fac un bandaj la picior sau vrei să-ți cos un nasture.

Niciodată nu-i dădusem atenție Stănuței, cu toate că este una dintre cele mai apreciate colege. Modestă, sîrguincioasă, serviabilă, gata să-ți fie oricînd de folos cu un caiet, o carte, o informație, să-ți dea un ajutor, fata este în același timp și destul de drăguță.

Mi se părea că tremură.

— Ți-e frig ?

— O, nu !

Ochii ei cenușii, luminoși, cercetători, mă priveau drept în față.

— Stănuța !

— Ce e ?

— Îți mulțumesc. Cum aș putea să-ți mulțumesc ?

— De ce ?

— Ți-ai pierdut toată dimineața cu mine. Ai fost atît de amabilă.

Două femei tinere, în halate albe, au trecut, vesele, pe lîngă noi. Una dintre ele și-a întors capul, dar cealaltă a chemat-o :

— Haide, tu, ce te zgîiești așa ? Nu vezi că ăștia doi vor să se sărute ?

*

În dimineața aceea, se mai întîmplase încă ceva. Noi ajunseserăm la Predeal seara. Noaptea o petrecuserăm în vilă. Profesorul Florescu, Radu, Mircea și cu mine în aceeași cameră. Alături fiind încăperea unde se aflau diriginta, Eva și Puica, apoi într-o alta, pe coridor, Mioara, Dana și Stănuța. Și așa mai departe. (Despre ceilalți nu vreau să amintesc, deoarece prezența lor nu are nici o legătură cu ceea ce însemn aici.)

Seara, după cină, din camerele învecinate, băieții și fetele care nu se săturaseră de jocurile și glumele de la masă, au continuat să-și vorbească pînă tîrziu, profitînd de faptul că încăperile erau despărțite între ele nu prin pereți de zid, ci prin uși duble de lemn.

Dis-de-dimineață, profesorul Florescu, Mircea și Radu, nerăbdători, s-au sculat cei dintîi, și-au făcut dușul repede, s-au îmbrăcat și au ieșit să-și pregătească schiurile.

Din ușă, Mircea m-a întrebat :

— Tu vii ?

Eu nu prea mă găseam în apele mele.

— Rămîn să mai lenevesc puțin !

Caloriferul răspîndea o căldură moleșitoare. Prin ferestre se zăreau zburînd fluturii nedumeriți ai zăpezii. Din camera alăturată susurau glasurile celor două fete. Pe dirigintă o auzisem spunînd că se duce să asiste la pregătirea gustării de dimineață.

Podelele au început să scîrțîie. Răsunau zdupănituri pe ritmul muzicii de la radio.

— Să știi că fac gimnastică !

M-am apropiat de ușă cu gîndul numai să ascult și să înțeleg ceva mai limpede ce-și tot șopăcăiau. În partea de sus a ușii, am observat însă o crăpătură în lemn îndeajuns de largă pentru ca un ochi curios să poată vedea ce se petrece dincolo. Mi-am luat un scaun și urcîndu-mă încet pe el, ca să nu mi se ghicească intențiile, am privit.

Un spectacol neașteptat.

Eva și Puica, în costume de baie, lungite pe covor, făceau gimnastică.

O fereastră era deschisă.

Cu trunchiul drept și brațele pe laturi, își mișcau ritmic picioarele. Stîngul sus, dreptul jos ; invers : dreptul sus, stîngul jos.

— Să numărăm secundele, zice Eva. Una, două, trei, patru... M-am încurcat. S-o luăm de la început, marcînd fiecare secundă cu cîte o mișcare a picioarelor.

Rîdeau amîndouă, voioase. Puica și-a pus un deget pe buze :

— Ssst, să nu ne-audă profesorul și băieții de-alături !

— Nu mai e nimeni. Au plecat. I-am auzit ! a liniștit-o Eva. Oh, Puica, dac' ai ști (făcuseră o scurtă pauză și Eva vorbea gîfîind). Îmi place atît de mult să mă joc cu secundele. Îmi place să le socotesc vii. Hai, hai, să încercăm, totuși, să le ținem pe loc. Știi cîntecul acela al Corinei Chiriac ?

— Îl știu ! „Opriți timpul !"...

— Exact !

Rîdeau, știindu-se neobservate și neascultate de nimeni.

— Stai !... Stai !... Stați, nu fugiți, secundele mele dragi... Chiar dacă alergați în folosul meu... Stați !... E timpul meu ce se scurge...

— Viața mea care trece !...

— Una, două, trei, patru, cinci, șase...

— Șase, au fost șase...

— Sîntem cu șase secunde mai bătrîne decît adineauri.

— Ba nu. Cu mai multe.

— Cu cîte ?

— N-are importanță.

— Cu zece, douăsprezece, douăzeci, o sută...

— Mai bătrînă...

— Mai bătrînă... Am început să îmbătrînesc, cînta Eva patetic.

Este sfîrșitul lunii decembrie, afară a început să ningă. Norii s-au risipit și un șuvoi de raze pătrunde în odaia unde Puica și Eva, lungite pe covor, fac gimnastică.

Aerul în încăperea unde mă aflu a devenit sufocant. Încerc să respir.

Eva s-a ridicat în picioare. O trage și pe Puica. Se privesc în oglindă.

— Așa-i că sîntem frumoase ? Frumoase ! Frumoase ! își cîntă, mulțumită Eva. Ținînd-o de mînă pe Piuca, se întoarse și se răsucește, privindu-și pe rînd, si cu răbdare, coapsele lungi, sînii învolți, gîtul înalt, mijlocul mlădios, spatele. Mai ales spatele, care îi asigură ținuta aceea dreaptă și, fără ostentație, aristocratică. Sîntem statuare !... Statuare !... Apasă pe una din clapele magnetofonului ce-l are pe măsuță. Și, aproape instantaneu, țîșnește din difuzorul de lîngă patul ei o melodie de dans invadînd încăperea. Este tocmai ce-i trebuie. Bate de două ori cu vîrful piciorului în podea pînă prinde tactul si, invitînd-o pe Puica, încep amîndouă să danseze.

Desculțe, încinse și împurpurate, grațioase amîndouă, trăgînd mereu cu coada ochiului la propria lor imagine din oglindă, fetele dansează.

Mă reazim de ușă. Aceasta scîrțîie. Dincolo, glasurile celor două fete au amuțit.

— Cine e ? (o recunosc pe Puica).

— E cineva acolo ?

— Ni s-o fi părut.

— Nu, nu, s-a mișcat precis ușa. Am văzut-o eu.

— Și eu am auzit lemnul scîrțîind, dar cine știe din ce pricină. Auzi-i jos pe băieți. Puica se duce la fereastră. Privește. Uite-i pe Mircea și Radu. Trebuie să fie cu ei și Adrian.

— Dar dacă Adrian o fi rămas înăuntru ?

— Cu-atît mai rău pentru el !

Mă dau jos de pe scaun și mai încet decît mă urcasem. Mă îmbrac în tăcere, repede. Mă strecor ca un hoț pe ușă. Cobor în curte și-l rog pe Mircea să mă învețe cum să-mi pun schiurile.

*

Și-acum o am în față pe Stănuța. Stănuța, fata modestă, drăguță și fără pretenții. Se înălțase pe vîrfuri, îmi luase de pe cap șapca și încerca să-mi pună în ordine șuvițele zburlite.

Am cuprins-o de mijloc. N-avusesem intenția. Am bănuit însă că aștepta acest lucru și m-am gîndit că, refuzînd-o, i-aș aduce o nemeritată jignire.

S-a făcut roșie la obraz și, dintr-o dată, cu o îndrăzneală, dar și o stîngăcie copilărească, mi-a încercuit și ea gîtul. Și-a lipit obrazul, care-i ardea, de-al meu.

Tremura, acum de-a binelea, ca o frunză.

— Adrian !... mi-a șoptit.

Pe scară au răsunat însă, în momentul acela, pași. Și imediat s-a ivit pe coridor Dana, puștoaica.

A rămas surprinsă, văzîndu-ne :

— Ce faceți, aici ?

— Aaaa. Vorbeam...

Stănuța, împurpurată, făcînd, de bună seamă, o greșeală, a luat-o la fugă pe coridor, ascunzîndu-și în palme fața. Nu știu unde a intrat.

M-am întors și eu, încurcat. Am plecat, șchiopătînd. În sinea mea eram indispus că Stănuța își pierduse capul. Dana putea să-și închipuie că se întîmplase cine știe ce între noi.

Cînd am intrat în odaie și mi-am pipăit piciorul, am constatat că genunchiul mi se umflase.

Afară, vremea însorită se schimbase. Cerul se înnourase și începuse din nou să ningă. Vîntul sufla, arțăgos. Îl auzeam cum își pregătea vocea, înainte de-a începe să urle. Fulgii erau purtați în vîrtej prin fața ferestrelor. Ceilalți ai noștri întîrziau să sosească. M-am dezbrăcat. Mi-am legat strîns piciorul cu un prosop și m-am lungit pe pat.

M-a trezit Mircea.

— Adriane, nu vii la masă ?

— Rănit în războaie, soldatul căzuse ! exclamă Radu. Și-n puține zile, *chinuit* muri ! încheie el cu patos. Amin ! A făcut asupra mea o cruce : Doamne miluiește !... Doamne miluiește ! Aici zace robul lui Dumnezeu, Adrian ! Odihnească-se în pace !

M-am săltat în capul oaselor, prevenindu-l :

— Dacă nu-ncetezi, să știi c-o pățești !

Și-a strîmbat buzele :

— Mă amenințI ?

— Oarecum !

Umflîndu-și pieptul, mi-a răspuns :

— Haide, încearcă, încearcă !...

— Potoliți-vă, ce v-a apucat ? s-a vîrît între noi Mircea.

— Nu-l vezi ? am mormăit.

— Așa e, Radule, ai întrecut măsura ! a recunoscut Mircea.

*

Mi-am făcut dușul, mi-am schimbat cămașa și-am coborît. Stănuța s-a înghesuit, îndată, lîngă mine. Ciudate mai sînt fetele ! Nu se întîmplase, de fapt, nimic între noi. O scurtă, naivă joacă iscată din inițiativa ei. Doar acceptată de mine. Și, iată, mă consideră angajat, și, într-un anumit fel, trecut în custodia ei. De altfel nu numai Dana, ci și alte fete observ că zîmbesc cu un anumit înțeles, ba chiar cîteva, privindu-ne destul de insistent, chicotesc.

Îmi desfac oarecum ostentativ degetele din strînsoarea degetelor ei subțiri. Îmi pun mîna pe masă. Stănuța și-a plecat capul. Strălucirea ochilor i s-a stins. Venise la masă atît de veselă, privindu-mă complice. Mi se face milă. Îi întind iarăși pe sub masă mîna, însă ea mi-o refuză, împingîndu-mi-o la o parte.

Îmi ridic mîna. Stănuța mă apucă de mînecă și mi-o trage în jos. Începe să mi se joace cu degetele.

Lîngă Stănuța, de-a lungul ovalului mesei, stă un băiat tăcut, Geo, de care n-am avut încă prilejul să amintesc, deoarece prezența lui este atît de ștearsă, de obicei, încă nici nu-ți dai seama că există. Nu se amestecă în discuții și nu vorbește decît cînd este întrebat. Altminteri, unul dintre cei mai buni elevi, schior și handbalist renumit (este și foarte înalt). Are și un cu totul remarcabil talent la desen. Deci urmează, așa cum spuneam, Geo. Apoi profesorul Florescu, Mioara, Mircea, Eva, Radu și Dana, ale cărei codițe unduitoare se zbuciumă

într-un permanent dans. Masa o prezidează diriginta.

Simt o durere surdă, dar din ce în ce mai profundă, în piciorul lovit.

Mîncăm oarecum stînjeniți. Eu mă simt cel mai încurcat. Lăsînd la o parte orice rezervă, Stănuța și-a lipit, drăgăstoasă, umărul de al meu.

Eva a îmbrăcat o rochie verde-închis cu un guleraș din dantelă crem. Mircea nu știe cum s-o mai servească.

— Eva, nu vrei friptură ? Puțin pește nu mai dorești ? Salată ai de ajuns ?

Radu se uită la el încruntat.

— Ai de gînd s-o mai plictisești mult ?

Puica instalează magnetofonul.

— Putem începe să dansăm, tovarășă dirigintă ?

— Sigur că da !

— Dansăm ? Dansăm ? se bucură, nemaipomenit, fetele, și în primul rînd Dana.

— Veți auzi, se întoarce spre ea Eva, un cîntec foarte frumos, după care putem dansa : Lugy...

— Lugy ?... Ce-i aia Lugy ?...

— Ultimul dans la modă.

— Și cum se dansează ?

— Vi-l arăt numaidecît. Cîntă faimosul cîntăreț negru Peader Rob.

— Rob !... Rob !...

— Cine vrea să danseze cu mine ?

Radu și Mircea s-au ridicat în același timp.

Pe cine-l va alege regina ? Ea îi măsoară din priviri, îi dă la o parte pe amîndoi și-i face un semn lui Geo.

— Eu ?

— El ?... El ?...

— Dar eu...

— Tu faci pe modestul, însă dansezi cel mai bine !... Poftim și nu te mai codi !

Geo se ridică intimidat. Un nou favorit lua locul celor de dinaintea lui.

Stănuța se strînge și mai mult lîngă mine ca în fața unei primejdii.

Fremătînd, cu nările în văzduh, ca un călăreț într-o zi de primăvară, într-o goană sălbatică, pe cîmpie, Eva nu dansează, ci zboară.

Geo o urmează credincios. Se înflăcărează.

Încerc să-mi aduc aminte de Silvia și nu pot. Lîngă mine se află Stănuța și n-o văd.

Eva și Geo își încetinesc ritmul. Melodia se schimbă.

O pisicuță miorlăie lîngă mine :

— Nu dansăm și noi ?

— Ba da.

Dansăm, dar toți sînt cu ochii numai la Eva.

— Ești supărat ? m-a întrebat, într-un anumit moment, Stănuța, observîndu-mă atît de absent.

I-am răspuns că, firește, nu.

Diriginta, așezată într-un fotoliu larg, ne cercetează din priviri pe toți.

Ce ființă interesantă este diriginta noastră ! Pare a fi una dintre acele făpturi de o deosebită finețe, menite să trăiască însă nu numai pentru ele (așa cum este cazul Evei), ci mai ales pentru alții.

Stănuța mă invită din nou la dans. Dansează, foarte, foarte aproape de mine.

Nu mai pot dansa. Mă doare rău piciorul. Și, totuși, pentru Stănuța, și pentru Eva, și chiar și pentru celelalte colege, rezist mai departe.

Noaptea (cu toate că făcusem un duș rece ca gheața, prelungit, și mă durea, îngrozitor, piciorul), am avut cele mai aiurite vise cu putință. Visam că eram cînd cu Eva, cînd cu Silvia. Făceam împreună baie într-un mare bazin. Le prindeam în brațe. Le îmbrățișam.

*

Școala a reînceput. Al doilea și — pentru noi cei dintr-a XII-a — ultimul trimestru.

Astăzi am avut, la literatura română, o lecție recapitulativă de sinteză, dintre cele mai interesante. S-a luat ca bază un eseu publicat într-o revistă literară.

Cu profesoara Alexandra Popaziu *se pot crea* lecții. Este o adevărată plăcere să discuți. „A doua parte a secolului al XVIII-lea și primele decenii ale veacului următor. Tipul exemplar de umanist român străduindu-se să creeze pentru folosul de obște, apărarea patriei, instaurarea ordinii și păcii, combaterea despotismului. Miron Costin, Stolnicul Constantin Cantacuzino, Dimitrie Cantemir. Relațiile acestui umanism în cultura modernă prin Nicolae Iorga, Vasile Pârvan și Lucian Blaga. Implicațiile contemporane".

Cît de pasionant subiect! Mircea a realizat, cu inteligența lui remarcabilă, asociația filosofică artă-umanism.

Ca să-mi limpezesc gîndurile, m-am dus la tenis. L-am întîlnit pe Radu. I-am luat două seturi la rînd.

Nea Petrică, în sala de tenis, ne privea, își fuma țigara și sorbea, din cînd în cînd, tacticos, după

obiceiul lui, din sucul de roșii. Stătea pe o ladă înaltă, cu materiale, bălăbănindu-și picioarele.

— Ai văzut, dacă-mi urmezi sfaturile ? s-a bucurat el, după ce-a plecat Radu.

*

I-am scris Silviei. M-am referit la vina de a nu-i fi înțeles indignarea, în timpul scurtei noastre discuții avută la Rîmnic. Mi-am cerut iertare și pentru faptul că o lăsasem fără vești în tot timpul vacanței. Fusesem la Predeal, făcusem meditații și vremea trecuse repede. De cîteva ori pusesem mîna pe condei, dar m-am temut ca rîndurile mele de căință să nu fie interpretate greșit. Nu vreau s-o silesc la reluarea corespondenței. Ea singură să hotărască dacă-i mai merit încrederea sau nu.

Mi-a răspuns foarte cumpănit că supărarea — dacă o avusese — îi trecuse de mult. Nici ea nu vrea să-mi impună niște sentimente pe care, poate, eu nu i le împărtășesc integral.

*

Din fiecare rînd al scrisorii ei mi-am dat seama cît suferă. Vrea să trăiască demn, să mă determine și pe mine să trăiesc la fel. Și, bineînțeles, așa și doresc să trăiesc.

Scrisoarea ei m-a mișcat. Silvia este una dintre acele fete menite a fi soții și mame fără reproș. Nici un tînăr din lume, cred, nu și-ar dori o altfel de soție.

*

S-a întîmplat ceva care m-a zguduit. În urmă cu cîteva zile, tata a urcat la mine în toiul nopții.

— Vino ! Ajută-mă ! Era desfigurat, vînăt, cu ochii scoși.

— Ce s-a-ntîmplat ?

— E bolnavă ! Am crezut că e vorba de Melania și am dat din umeri enervat. Melania nu mă interesa. Deși stăteam în casa *ei* de cinci luni, nu voiam s-o văd. O ocoleam. Pentru mine, această ființă care ne sfărîmase căminul și-l despărțise pe tata de mama nu exista. Fuseseră, recunosc, destule încercări din partea *ei* de a ajunge cu mine la o înțelegere, dar eu mă țineam tare. Invitațiile sau încercările de a sta cu mine prietenește de vorbă le respinsesem cu brutalitate. Ultima oară ne întîlniserăm pe stradă. Vrusese să mă întrebe dacă nu am nevoie de ceva. „Nu, de la *dumneavoastră* nu-mi trebuie nimic ! Numai de la tata !“ îi răspunsesem. Mă adresam ei cu *dumneavoastră,* cu toate că, pe vremea cînd locuise la noi, în provincie, îi spuneam pe nume și „tu“.

Plecase mai departe umilită, aproape plîngînd și fără să mă repeadă, deși, admit, ar fi avut tot dreptul s-o facă.

— Fetița ! Silvia ! mi-a precizat tata.

Am tresărit :

— Silvia ? Așa se numește fetița ?

— N-ai știut ?

— Nu.

Tata mă privea amărît. În ochii lui citeam o nesfîrșită tristețe.

Într-adevăr, pînă în clipa aceea, habar nu avusesem că fetița *lor* purta acest nume. De cîteva ori, rar de tot, cînd tata amintise despre ea, o numise „Fetița“.

Și uite că numele ei era Silvia ? Ce îi determinase s-o boteze astfel ? Este adevărat că amîndoi, cînd mai erau încă la noi acasă, o cunoscuseră pe Silvia *mea*. Și, fără îndoială, numele ei îi inspirase, cînd hotărîseră s-o boteze și pe fetița *lor* astfel.

Vestea că fetița se numea Silvia sau întristarea aceea de moarte din ochii tatii m-a înduioșat ? Nu știu, cert este că m-am îmbrăcat în cîteva clipe.

— Ce trebuie să fac ?

— Doctorul nu răspunde la telefon. Am încercat la „deranjamente".

— Și ?

— Serviciul nu lucrează noaptea.

— Poate o avea telefonul scos din priză.

— S-ar putea.

— De ce nu dai un telefon la Salvare ?

— Doctorul Y o îngrijește pe Silvia de cînd s-a născut. Aș fi trimis la el femeia, însă e ocupată, o ajută pe Melania.

Mă uit la tata încă destul de buimăcit de somn. A dat descurajat din mîini :

— În sfîrșit, dacă nu vrei...

— Ba vreau...

S-a înviorat :

— Uite adresa. Poate găsești un taxi. Roagă-l pe doctor să nu se supere... Să vină imediat...

Ceva îmi schimbase optica. Poate faptul că pe fetiță o chema Silvia. Sau tristețea din ochii tatei, aerul lui deznădăjduit. Îmi dădeam seama clar că, vrînd-nevrînd, fetița, îmi era, totuși, soră. Cum de am putut să am o asemenea inimă ? Ce mă determinase ? Cuvintele mamei ? Dar, bine, nu le aprobasem complet încă de la început. Atunci ?

Am alergat cît am putut mai repede. Am luat un taxi. M-am descurcat destul de greu prin cartierul acela de blocuri, în timpul nopții, cînd nu mai găsești pe străzi aproape pe nimeni care să-ți dea o explicație ca lumea.

Orbecăiam. Rătăceam. Pînă la urmă am aflat pe cineva. Nici n-o să credeți. Un beţiv. Se sprijinea de un stîlp. Sughița. Mi-a dat cu toate astea explicații.

Doctorul nu era acasă. Noroc că păstrasem taxiul. Am plecat spre spital. În sfîrșit, l-am găsit. Ne-am întors.

Am intrat și eu cu el în casă. Melania mi-a strîns mîinile și numai că nu le-a sărutat. În camera fetiței, o singură lămpiță slabă de noapte.

Micuța Silvia, scăldată în sudoare, cu ochii închiși, gîfîia. Se îneca. Gurița roșie și-o ținea deschisă.

Din cînd în cînd o tuse convulsivă făcea să i se zbuciume pieptul.

Melania își frîngea mîinile.

— Doctore, scapă-mi-o !

Din discuțiile ei cu tata și doctorul, am înțeles că fetița avusese gripă. Aceasta-i dăduse unele complicații. Situația era gravă.

— Ar trebui transportată la spital.

Tata a fost imediat de acord, dar Melania nu.

— Nu-mi dau fetița din casă.

— De ce ? Acolo dispunem de alte mijloace.

A stăruit și tata. În sfîrșit, s-a lăsat convinsă.

— O duc, numai dacă mă internează și pe mine.

— Am să fac tot ce este posibil ca să obțin și internarea dumneavoastră, a asigurat-o doctorul, un bărbat rumen, cu o înfățișare prosperă.

L-am rugat pe tata să-mi dea voie să port eu fetița în brațe.

Tata s-a arătat deosebit de mișcat.

— Nu-i nevoie. O duce Melania. Îți mulțumesc însă pentru intenție.

Mi-a mulțumit, emoționată peste măsură, și Melania.

Tata, doctorul, Melania și mica Silvia au plecat.

Făptura aceasta, nevinovată, este, totuși, cel puțin după tată, surioara mea, mi-am repetat. De ce nu mă interesasem pînă atunci niciodată de ea? Cum de putusem fi atît de nepăsător încît, în atîtea luni de cînd locuiam sub același acoperiș, să nu fi întrebat măcar cum o cheamă? Era un lucru care, de astă dată, mă indigna peste măsură împotriva mea însumi.

Ieri, duminică, am fost s-o văd. Fața i se împuținase. Ochii priveau într-un punct fix. Cînd deschidea gura i se vedea înăuntru, ca un corp străin, o limbă mică, galbenă, uscată.

Tata și Melania erau pierduți.

— Este fratele tău, m-a arătat Melania Silviei. A venit să te vadă.

Fetița se silea să zîmbească.

Regrete amare mă mistuiau.

— Nu mai are mult! mi-a șoptit o asistentă cu o față slabă, prelungă, ce părea ea însăși suferindă.

După ce orele de vizită au trecut, tata m-a luat de braț. Am plecat împreună, încet. Am tăiat drumul și am ajuns în grădina din fața casei noastre. Ne-am așezat pe-o bancă. În grădina văduvită de agitația din timpul verii, numai rari trecători grăbiți și cîrduri gălăgioase de vrăbii.

— Părinții pot face toate sacrificiile pentru copiii lor, a spus tata, numai norocul nu li-l pot da.

— Norocul sigur că nu, am mormăit, dar nenorocul ? Nenorocul nu li-l pot aduce, ca o urmare a faptelor lor ?

Tata și-a scos de pe cap pălăria, și-a trecut prin păr mîna. Pe urmă și-a pus pălăria pe genunchi. A luat puțină zăpadă de jos și și-a topit-o pe frunte.

— Nenorocul... nenorocirea, da ! a recunoscut. Mi-este milă de el. Este și-așa destul de lovit. A slăbit mult, aceste cîteva zile. Obrazul îi este tras. Totuși nu-l cruț :

— În ce mă privește, pentru mine nu cred să fi făcut prea multe sacrificii... Dacă te gîndești la Silvia, nu știu... Copiii nu-i roagă pe părinți să-i aducă pe lume (am reluat sloganul curent al multor tineri de azi), iar cine-i aduce pe lume este dator...

— Dator... dator... Nu poți face nici un pas pe lume, fără să ți se aducă aminte, pînă și de proprii tăi copiii, că ești dator... dator...

S-a ridicat.

Ne-am întors acasă. Am mîncat singuri, tăcuți, în sufrageria de la parter. Și tata m-a rugat să rămîn în timpul nopții cu el.

Pe la orele patru dimineață a sunat telefonul. Era Melania. O auzeam, în receptor, hohotind. Murise Silvia. Se sufocase.

Tata, cu fruntea în palme, plîngea și el. Nu mă simțeam în stare să-l mîngîi. M-am urcat în odaia mea. În ochi, oricît mă stăpîneam, simțeam izvorîndu-mi lacrimi.

Moartea. Ce e moartea ? După ce legi se conduce ? De ce trebuie unele ființe omenești să moară

chiar înainte de a trăi ? Iar alții trăiesc nerușinat de mult, inadmisibil și imoral de bine ? De ce pe unii bolile, suferințele îi ocolesc, chiar cînd sînt niște monștri, iar pe alții îi lovesc de la o vîrstă atît de fragedă ? Și nimic nu se poate face ca să-i menții în viață ?

Oamenii visează toți fericirea. Dar cum ai putea să te simți deplin fericit cînd vezi că nici nașterea, nici moartea nu ne tratează egal sau măcar după niște criterii admisibile. Să ni se spună așa : ești bun, ai cutare și cutare calități, meriți să trăiești. Ai, dimpotrivă, cutare și cutare defecte, nu se cuvine să rămîi în viață. Ai știi ce e bine și ce nu. Și singur ți-ai asuma, conștient, moartea sau viața. Viața nu ne este dăruită decît o dată. Cineva, nu știu unde am citit, pretindea că moartea este o sancțiune a vieții. Dacă este așa, sancțiunea ar trebui să fie potrivită cu felul fiecăruia dintre noi de a trăi.

•

Ieri, pe cînd îmi pregăteam lecțiile, m-am pomenit la mine cu Eva.

A bătut în ușă, dar pînă să răspund a intrat.

Am sărit de pe scaun. Mi-am azvîrlit de pe mine flanelul cu rosături în cot, am acoperit patul (abia mă sculasem, dormisem după-amiază), am deschis fereastra, și mi-am pus haina de casă (cumpărată de Melania pentru ziua mea de naștere).

Gerul a încrustat, cît ai clipi, pe geamul deschis, cele mai fanteziste — dar ce ordonate ! — arabescuri.

— De ce nu-nchizi fereastra ?

— Îmi place răcoarea. Dar pentru tine, dacă ți-e frig...

Eva își freca mîinile. Își scosese mănușile și degetele îi erau roșii. Își sufla în pumni.

— Am înghețat. M-am plimbat singură pe străzi. Am avut de făcut și unele cumpărături. Acasă la noi tata are jos, în hol, un fel de consfătuire de lucru. Nu mă pot încă întoarce. Vorbea repede și destul de dezlînat. Tu stai aici în centru. M-am gîndit să urc puțin să mă-ncălzesc. Te superi ?

— Cum să mă supăr ? Mă bucur. I-am cuprins degetele și-am început să i le frec între palmele mele, suflînd asupra lor.

— Nu te-ai întîlnit pe scară cu nimeni ?

— Cu cine ? A, a rîs, poate ai vreo iubită, care abia ți-a plecat ? Sau se găsește încă la tine ?

Se face că se uită după perdea, sub pat, sub fotoliu.

Vorbea cu o anumită ironie, după obiceiul ei.

— Pot să-mi scot paltonul ?

— Te rog ! Ești atît de frumoasă, Eva !

— Găsești ? Rîdea gîlgîit, alintată. S-a așezat pe pat. Picioarele i se dezgoliseră pînă aproape de șolduri. Mi-au înghețat picioarele, Adrian !

— Nu vrei să-ți scoți cizmulițele ?

A făcut, cu gingășie, o mișcare cu capul :

— Adrian !... Adrian !... Mi se pare că ești mai șiret decît pari. Avea în glas o intonație insinuantă, atîțătoare. Și totuși cred că ai dreptate... Ajută-mă să-mi scot cizmulițele.

Am îngenuncheat la picioarele ei. Mă simțeam asemeni unui sclav, nu mai voiam în clipele acelea să știu de nimic altceva în afară de ea. I-am tras cizmulițele.

Mîinile mele întîrziau pe gleznele fine, „ca de ciută“ mă gîndeam, ale Evei.

— Să-ți împrumut papucii de casă ?

— Împrumută-mi-i !

O vrabie, una dintre acelea care au devenit clientele mele zilnice la firimiturile de la masă, țopăia obraznică la fereastră. Ochișorii, punctulițe negre, iscodeau întrebători încăperea. Intrusa aceea mică mă enerva. A zburat dar s-a întors la loc imediat.

— Ce drăguță e, Adrian ! Te iubesc păsărelele ?

— Aș ! E interesată... Așteaptă firimituri.

— Ce drăguță !... Ce drăguță !...

I-am adus papucii.

Bate din palme veselă. Nevinovată — cel puțin așa mi se părea — și veselă.

— Și-acolo cine e ?

Glasul Evei m-a trezit și m-a răcorit de-a binelea.

— Unde ?

Degetul ei arăta fotografia, în care Silvia și cu mine, pe malul Oltului, stăm alături, dar la o oarecare distanță, așa cum se cuvine pentru niște elevi, chiar cînd locuiesc în aceeași casă. Silvia poartă un paltonaș destul de ponosit, cu o blăniță îngustă la gît și mîneci. Eu parcă aș fi fost scos tocmai atunci din rîu. Port o scurtă din stofă și îi zîmbesc Silviei forțat.

Fotografia se află pe etajeră. O țin într-o mică ramă de metal alb, așa cum se vînd pe la bîlciuri (și chiar de la un bîlci fusese cumpărată), ocrotită de un geam prost.

Cînd mă gîndesc la lucrurile, ramele și cristalurile din locuința Evei și văd mizeria aceea de ramă de pe etajera mea, simt că mi se face rău.

— E sora ta ?

— A, nu, mă bîlbîi. N-am soră.

— Ți-e prietenă ? De-acolo, de la tine, din Rîmnic ?

Dau din cap, ceva cam între da și nu, mai mult parcă spre nu.

— E o colegă ! încerc să scap. O vecină...

— O colegă sau o vecină ? Glasul Evei a devenit tăios, necruțător : Dacă o ții acolo, la capul tău, deasupra mesei tale de lucru, vreau să spun... înseamnă că...

Întorc, cu lașitate, fotografia, deși o strîngere de inimă tot am.

— Nu are nici o importanță ! scot în schimb din gură cuvintele fără să mă gîndesc.

— Înseamnă că o iubești, continuă, aspru, Eva.

Mă uit la Eva cu o privire, bănuiesc, nătîngă.

— O iubești sau n-o iubești ?

Glasul îi devine subit mieros. Hai, spune ! — se lingușește. Voia să-mi smulgă, cu orice preț, mărturisirea. O vedeam în fond, înverșunată. Nu putea, cu nici un chip, accepta — ceea ce știusem și mai înainte — ca oricare dintre băieții ce o cunoșteau să aibă sentimente și pentru altă fată, oricine ar fi fost ea.

— Ești un nesuferit ! Cu degetul subțire, parfumat, îmi dăduse o scurtă, ușoară, lovitură peste obraz. Mă așezasem alături de ea pe pat. Făceam pe enigmaticul, ca să pot scăpa din încurcătură. Ești un Don Juan, a continuat. Don Juan nesuferit. Mi-a dat o a doua, ispititoare, lovitură peste umărul obrazului. I-am prins degetul. I-l păstrez.

— Dă-mi drumul ! O iubești pe fata aceea urîtă sau nu ? Ce Isoldă ți-ai găsit și tu...

Îi țin degetul prizonier. Ce stupidă treabă ! Dar nu știu altceva ce să fac. Îi apuc toată mîna. I-o prind de la cot. Din ce în ce mai stupid.

— Ești un nesuferit. (Vrăbiuța aceea enervantă țopăie din nou la fereastră.) Dă-mi drumul. Îmi spui sau...

— Sau ce ?

— Plec.

— Pleacă !...

O apuc pe după umeri și-o țin.

— Așa ?

— Așa !

— Dă-mi cizmulițele.

— Nu vreau.

— Am să plec în ciorapi.

— Numai să poți.

S-a răsucit de mijloc, s-a aplecat și s-a smuls, lunecoasă ca o șopîrlă, de sub brațul meu. A sărit în mijlocul odăii.

— Ai văzut că pot ? S-a dus lîngă calorifer, și-a ridicat cizmulițele și într-o clipă și le-a încălțat. Te rog, dă-mi paltonul.

— Nu mai vrei, într-adevăr, să rămîi ?

— Nu.

Era acum supărată de-a binelea și blestemata aia de vrăbiuță nu se mai potolea la fereastră.

— Huș ! am gonit-o.

A dat dezordonat din aripi. S-a ridicat și iară s-a întors. Hotărît, era de-o obrăznicie fără pereche.

— Ajută-mă să mă-mbrac !

Am ajutat-o. Așa îmbrăcată părea o felină. Părul îi țîșnea de sub căciulița cochetă. Haina i se mula pe trup.

I-am întins brațele.

Ea a venit cuminte și supusă spre ele.

— Ce vrei să faci ?

— Să te sărut.

— Și ea ? (a arătat spre fotografia Silviei).

Am început s-o sărut. Eva știe și ea să sărute. I-a căzut căciulița pe spate. A-mpins-o cu piciorul.

— Mai vrei ?

Lacomă, mi-a mușcat gura. S-a smuls.

— Ce crezi că sînt Stănuța sau fata... — a arătat-o disprețuitoare pe Silvia — de colo ?... Nu vrei să-mi spui cine e ? Și dacă o iubești ?

— Nu.

— Și pisica aceea miorlăită ce tot vrea de la tine ?

— Cine ?

— Stănuța. Crezi că nu știu ?... Știu... Știu tot ! Ce mai admiratoare ! Una mai urîtă decît alta. Am aflat ce-ai făcut cu ea la Predeal.

— Cu cine ?

Făceam pe prostul.

— Cu Stănuța !

Așadar, Dana, fără nici o îndoială, ne trădase. De-aceea îmi spiona clasa toate mișcările și cuvintele, de cîte ori mă găseam lîngă Stănuța sau cînd ea se apropia de mine. Cînd vorbeam amîndoi, deodată se făcea o tăcere suspectă în jur.

— Are niște ochi !... ca de veveriță... Ca de veveriță... Rîde. Și-un corp... fără forme... ca firul de ață...

Sînt din nou laș :

— Nu s-a întîmplat nimic la Predeal.

— V-ați îmbrățișat pe coridor !

Se mișcă prin odaie cu picioarele lungi încălțate în cizmulițele albe-aurii. Întoarce la loc fotografia și o privește scrutătoare.

— Îmi ești coleg de bancă, dar, dacă vrei să cunoști adevărul adevărat nu mă interesezi... cum de altfel nu mă interesează nici un băiat din clasă...

— Nici Radu, nici Geo, nici Mircea ?...

— Nimeni... nimeni... nimeni... Nici tu... și mai ales tu... continuă. Chiar dacă te-am lăsat să mă săruți. Te-am lăsat fiindcă așa am avut poftă eu și-atît...

Nu știu ce mi-a venit. Pe urmă am regretat. Mă jignise însă teribil. Avusese pe chip o expresie de batjocură, pe care nu i-o mai văzusem. I-am deschis larg ușa.

— Mă dai afară ? Ești mai grosolan decît puteam să-mi închipui.

Așa e. Eram grosolan. Orice ar fi fost, nu trebuia să mă port cu ea, astfel. Era fată și se găsea în odaia mea. Făcusem un gest nepermis. Niciodată nu mă mai purtasem astfel. M-am gîndit că eram dator să-i cer iertare. Să încerc s-o reții. Să ajungem la o împăcare. Mîndria însă nu mi-a dat voie. N-am reținut-o. Nu i-am cerut iertare. Și cu toate că, în mine, simțeam că mai tîrziu îmi voi da cu pumnii în cap, am continuat :

— Bine c-ai constatat.

— Nu-ți spun la revedere, cu toate că mîine voi avea neplăcerea să te-ntîlnesc la școală.

— Și eu așișderea.

Cred că făcusem febră. Toculețele de la cizmulițele Evei nu se mai auzeau țăcănind pe trepte. Am deschis fereastra... Mi-am azvîrlit hainele de pe mine și-am dat drumul la duș. La dușul înghețat.

Dar, oricît de înghețat era, sîngele, clocotindu-mi, continua să-mi bată în tîmple.

*

Zile încordate. Recapitulări. Presa a relatat întîlnirea arhitectului Bogdănescu cu tineretul, la Casa de cultură a studenților. Tema : Craiova anului 2000.

Proiectele tatălui Evei cu privire la dezvoltarea și înfrumusețarea orașului s-au dovedit senzaționale.

Cu acest prilej a apărut și-un interviu în presa centrală. Arhitectul Bogdănescu își manifesta convingerea că tineretul actual știe nu numai să viseze la ziua de mîine, ci știe să și lupte, conștient și hotărît, pentru împlinirea acestor vise.

Tata mi-a arătat ziarul :

— Ce spui de un asemenea om ?

— Are un caracter exploziv. Pe mine m-a cucerit cînd am stat de vorbă cu el.

— Se spune că este un visător incorigibil. Am auzit că studenții îi ascultă extaziați cursurile !

— Este, cumva, și profesor la facultate ?

— N-ai știut ?

— Nu. Și ce materie predă ?

— Mi se pare că un curs în legătură cu estetica... Nu cunosc exact... Dar cum de n-ai știut tu lucrul acesta ? N-ai mai fost pe la ei ?

— În ultima vreme, nu. Am avut prea mult de citit.

— Cu fata lui nu mai stai în aceeași bancă ?

— Ba da.

— V-ați certat ? bănuiește tata ceva.

— De ce să mă cert ?

— Și pentru ce-mi răspunzi atît de lapidar ?

— Mai mult nu am ce-ți spune.

— Mi se pare curios.

— Tată, ți-aș fi recunoscător dacă nu mi-ai mai pune asemenea întrebări.

*

Este încă iarnă. Îmi place să mă plimb prin parc. Mă îndrept către căsuța administratorului, potopită sub zăpadă. Trec, spre insulă, podul pe care gheața strălucește în vălurele sticloase. Copacii nînși, în lumina amurgului, par desprinși dintr-un basm.

M-așez pe una din balustradele podului și-ascult tăcerea.

— Adrian !

— Puica !

— Singur ?

— Singură ?

— Sînt obosită. Am citit mult. Sînt ametită. Și am venit prin parc să mă odihnesc. Dar tu ? Unde e Eva ?

— Ce e cu Eva ?

— Credeam că în timpul liber vă plimbați împreună !

— Împreună ? Nici gînd ! O văd pe Eva la școală atît cît o vezi și tu !

— V-ați certat ? mi-a pus și ea aceeași întrebare ca tata.

— Nicidecum. N-a fost niciodată nimic între noi. Colegi și-atît...

— Iubești pe altcineva ?

— Nu se vorbește despre una ca asta.

— Eva e fată bună, însă cam ușuratecă, să știi...

— Știu !

Ieșisem din parc. Treceam prin fața marii întreprinderi de confecții. Era ora schimbului. Glasu-

rile fetelor și tinerelor femei, care plecau spre casă, ne învăluiau ca o apă. Dincolo de marele spital în formă de Y, întreaga zare era împînzită de noile clădiri în construcție. Ningea. Puica mă luase de braț.

— Adrian, pe tine te frămîntă ceva !

— Asta e drept, mă frămîntă !

— Ce ?

— Ce mărțișor să-ți dau ție de 1 Martie. (De fapt, ceea ce mă preocupa era ce mărțișor să-i dau Evei.)

— Ești un nesuferit !

— Sînt.

*

I-am adus Evei, de 1 Martie, o rîndunică ținînd în cioc o scrisoare. Stănuței o căprioară. Și pentru Puica am rezervat un ghiocel. Puica s-a bucurat cel mai mult. Stănuța m-a privit sperioasă și mi-a zîmbit blînd. Iar Eva mi-a mulțumit rece.

Radu mă privește trufaș, iar în ora de istorie, pe cînd profesoara Virginia Brăescu ne vorbește despre cele 65 de veacuri de dăinuire pe pămîntul Olteniei, îi strecoară Evei, din spate un plic în care se afla un mărțișor în formă de inimă.

În plic, lîngă mărțișor, un bilet, în care-i precizează :

— A fost cioplit de mîna mea anume pentru *tine*.

Eva s-a întors, îmbujorată, spre Radu și i-a surîs fericită.

A fost mai mult decît puteam să suport.

*

De 8 Martie s-a organizat în școală un program cu cîntece, versuri și dansuri, o dată pentru profesoare și a doua oară pentru eleve.

Mircea a scris un poem, pe care i l-a dedicat, în taină, Evei. Iar Radu i-a dăruit o păpușă, micuță, blondă, cu ochi albaștri, care știe să spună „dragă". Eu i-am adus un buchețel de violete de seră, pe care, destul de intimidat, am vrut să i-l prind cu o agrafă la piept.

— Pune-l acolo pe bancă ! m-a adus ea la realitate.

*

Se apropie — începînd de la 5 aprilie — vacanța de primăvară.

Cele mai multe succese le-a dobîndit Radu. El a ieșit în frunte nu numai la Olimpiada de chimie unde-a participat, ci și la „Cupa tineretului". Mircea s-a remarcat la „Tinere condeie". Piesa scrisă de el : *Eva și surîsul ei* a luat premiul întîi, spre nemaipomenita satisfacție a îndrumătorului său de cenaclu, profesorul Ionescu.

Primind înștiințarea, Mircea i-a trimis-o, prin poștă, Evei.

Pe înștiințare a scris : „Dedic acest întîi premiu dramaturgic al meu, fermecătoarei muze, Eva".

*

Străbat grăbit grădina din fața casei. Unde îmi mai sînt pașii leneși de astă-toamnă ! Pe banca asta am stat de vorbă cu Eva. Copiii și vrăbiile au invadat din nou aleile. Și cine fac gălăgie mai mare : copiii sau vrăbiile ?

Dar colo, uite-l pe tata! Slab, palid, privește țintă-n jos.

Am racheta pe umăr.

— Unde te duci? Adică aha, se vede.

Pare ametit. Nu pare. Este. De cînd s-a prăpădit fetița, tata a devenit alt om. Și Melania s-a schimbat. Cînd mă întîlnește pe stradă, cu toată jena pe care o resimt și grija de-a nu mă întîlni cu vreun coleg sau mai cu seamă cu o colegă, mă ia de braț:

— Sînt atît de nefericită, Adrian! Îmi pare doar bine că, în cele din urmă, ai început să mă-nțelegi...

— N-am început să te-nțeleg.

(Mă gîndesc la mama, la ce-ar zice mama dacă m-ar putea zări în felul acesta, cu Melania de braț.)

— Coboară, te rog, într-o zi, pînă la noi... Vino într-o zi cînd tata este plecat. Ai să afli niște lucruri de-ai să te cutremuri. Atunci ai să judeci altfel lucrurile.

— N-am să cobor niciodată, Melania. Și nu vreau să aflu nimic despre tata.

Mă-ntorc spre *ea* și, sub vibrația luminii, îi zăresc genele tremurătoare.

— Melania!

— Coboară, într-o zi, pînă la mine, te rog! Nu-ți sînt mamă. Dar îți voi vorbi ca o mamă.

Nu m-am coborît niciodată și nici cu tata n-am mai stat de vorbă. Să-i destăinui sau nu ce m-a rugat Melania?

*

— Te grăbești?

— Da.

— Îmi dai voie să te conduc?

— Dar ce, nu te duci la birou ?
— Sînt în concediu medical.
Tata bolnav ? De cînd ?
Am străbătut amîndoi grădina.
— Eu mă grăbesc. Nu am decît două ore la dispoziție. Și vreau să mă recreez puțin.
— Îmi spuneai odată că vei lua parte la campionatele interșcolare de tenis.
— Așa și este. Iau parte.
— Atunci, te antrenezi serios ?
— Atît de serios cît îmi permit recapitulările și toate celelalte.

Adevărul era că mă ocupam de tenis destul și chiar foarte serios. Ceea ce mă împiedica totuși să-i mărturisesc pe față lucrul acesta era numai faptul că mereu eram înfrînt de Radu.

Nu știu de ce nu-mi reușește destul de bine *smeciul*. Smeciul este, după cum știți, lovitura cu care se poate primi o minge înaltă — lobul trimis de adversar, fie înainte ca ea să sară în terenul tău, fie după ce a sărit o dată.

Pentru a executa un smeci este nevoie să faci o mișcare asemănătoare cu aceea de la serviciu. Numai că, pe cînd la serviciu arunci tu singur mingea, ceea ce reprezintă un avantaj, la smeci ești dator să te deplasezi în funcție de locul unde mingea vine trimisă de adversar.

Asta este. După ce te apropii suficient de mult de minge, te orientezi cu umărul stîng spre aceasta, duci racheta drept peste umărul drept, la spate, și lovești mingea ca la serviciu, cu o mișcare de sus în jos și înainte. Iar, după ce ai lovit mingea, prinzi din nou racheta cu ambele mîini în fața corpului, pentru a-ți putea continua jocul.

Detaliile le poți citi în orice carte cu instructaj de tenis. Le cunosc și copiii. Mie mi le repetă mereu nea Petrică. Nea Petrică este furios pe Radu și pe mine.

Pe Radu, pe care nu-l suferă, fiindcă mi-a prins slăbiciunea : smeciul. Și pe mine, pentru că nu sînt în stare să-l deprind atît de bine încît Radu să nu-mi mai poată folosi slăbiciunea.

— Cînd înveți smeciul, îmi repetă întruna nea Petrică, urmărește întîi să-l execuți după săritura mingii. În timp ce exersezi și, se înțelege de la sine, cînd joci, trebuie să acorzi o atenție deosebită aprecierii mingilor venite de la adversar, ca să-ți dai seama precis după... după...

— După traiectoria lor...

— ...așa..., după traiectoria lor, dacă vor cădea în teren sau în afara acestuia.

Aceasta și este, de fapt, greșeala mea. Nu reușesc să intuiesc destul de bine, întotdeauna, după traiectoria lor, dacă mingile vor cădea în teren sau în afara acestuia. Și Radu îmi exploatează din plin slăbiciunea.

— Am ajuns la poarta terenului, îi spun tatii. Scuzați-mă, sînt grăbit.

Merseserăm pe stradă destul de repede, tata trăgînd nervos din țigară și eu făcînd comentarii banale despre ceea ce zăream în drum sau spunîndu-i niște glume fără haz auzite pe terenul de tenis ori citite prin rubricile de așa-zis umor ale unor reviste.

Tata voia să-mi dea impresia că mă ascultă, silit, își clătina, uneori, capul afirmativ, deși gîndul era, neîndoielnic, în altă parte.

— Mai aveai ceva să-mi spui ? îl întreb. Despre ce...

— Despre boala mea, îmi răspunde tata, dar lasă că mai avem şi altă dată timp. Am să urc într-o zi la tine.

Melania mă invita la cobor la *ea*, în vreme ce tata se oferea să urce la mine.

Ceva, oricum, nu era în ordine. Ce s-ar mai fi bucurat mama, dacă ar fi avut prilejul să afle! Însă nu eu voi fi acela care s-o informeze.

Înclinaţii de-acestea, de a-i trăda pe alţii şi a băga zîzanii, nu am.

Am intrat pe teren şi mi-am început numaidecît antrenamentul.

•

— Nu vrei să ne plimbăm puţin? m-a întrebat deodată Eva, în timp ce ne îndreptam spre casă şi tocmai cînd mă aşteptam mai puţin.

— Dacă-ţi face plăcere!

— Îmi face, cum de nu!

Rîdea, ca şi cum nu tot ea fusese aceea care întreaga iarnă, după faimoasa vizită, făcută la mine în cameră, şi care se terminase lamentabil, aproape nu îmi mai adresase decît cînd şi cînd cîte-un cuvînt.

Ne îndreptăm spre parc.

Vorbim încă foarte puţin. Despre şcoală şi despre cîţiva profesori, între care, pentru Eva, diriginta ocupa cel mai important loc, iar pentru mine neasemuitul Gavriş.

Ne aşezăm pe pietrele din faţa podului care duce spre insulă. Apa, verzuie, întunecată, se zbate, neliniştită, izbindu-se de mal.

Eva îmi pune o mînă pe umăr. Mă întorc şi ea mă priveşte-n ochi.

— Pentru ce atîta timp te-ai arătat așa de indiferent față de mine ?

Rămîn încremenit.

— Eu ? Indiferent ?

— După ce-am fost în vizită la tine — recunoaște că nu orice fată face un asemenea gest ! — iar tu te-ai purtat atît de urît, am așteptat să-ți ceri scuze. Tu nici nu te-ai gîndit...

Inima-mi bate să-mi spargă pieptul.

— Așa e. Recunosc.

— Vezi ?

— Mai bine-zis, n-am îndrăznit.

Eva îmi surîde cu surîsul ei cel mai atrăgător și mai lipsit de viclenie pe care-l cunosc.

— N-ai îndrăznit ? Adevărat ?

— Adevărat ! De ce să te mint ?

— Prostule ! Și eu care așteptam... N-ai îndrăznit ! A început să rîdă cu poftă. De ce ? Sînt eu o fată atît de înfricoșătoare ?

— Eva !

Simțeam ceva ca o sfîrșeală. O oboseală plăcută îmi cuprinsese trupul. Eva era din nou aceea pe care o cunoscusem în prima parte a „celebrei“ vizite la mine în cameră.

— Uite-l pe tata ! mi-a arătat ea, deodată, un bărbat pe aleea ce duce spre debarcader.

— Tatăl tău ? M-am ridicat imediat. Ce-o să spună ?

Eva a zîmbit nepăsătoare.

— N-o să spună nimic !... Tată !... l-a strigat.

Arhitectul Bogdănescu s-a oprit surprins :

— Eva ! Ne-am îndreptat spre el. Ce e cu tine ? Nu m-așteptam să te-ntîlnesc pe-aici.

— Nici eu, recunosc. Colegul meu Adrian a fost la noi, îl mai cunoști ?

— Cum nu !... Cum nu !... Îmi face mare plăcere !

— Vă plimbați ? l-am întrebat, fiindcă eram destul de încurcat și nu știam ce să spun.

— Nu, dragul meu, nu. Prospectez.

— Prospectați ?

— Plănuiesc aici, în parc, în partea aceea mai liniștită, de sus, într-un loc perfect izolat, o casă de creație pentru scriitori, pictori, muzicieni, poate și rahitecți. O construcție plăcută, inspiratoare. Oltenia, Craiova merită așa ceva. Mă gîndisem întîi s-o facem în Luncă. Dar, pe urmă, am revenit. Ce ziceți, n-ar fi frumos ? Și, fără să mai aștepte răspunsul adăugă : Sînt sigur că voi avea adeziunea forurilor de specialitate.

— E nemaipomenit ! recunosc. Cum de mai aveți timp să vă gîndiți și la asta ? De această construcție nu mi-ați vorbit cînd am fost la dumneavoastră.

— Îți vorbesc acum. M-a prins pe după umeri. Mă bucur că te atrage ideea. Copii, vă conduc acasă ? schimbă deodată vorba.

Eva se întoarce spre mine. În ochii îi citesc regretul.

— Ești cu mașina, tată ?

— Da.

— Atunci, mergem ?

— Dacă vreți să mai rămîneți...

— Nu, tată, nu. Unde e mașina ?

— Acolo, lîngă poarta din față.

Ne îndreptăm spre ieșire. Șoferul așteaptă. Deschide portiera. Ne urcăm. Și, în timp ce ne urcăm, Eva mă prinde și mă strînge discret de mînă.

Mașina pornește. Tatăl Evei continuă să ne vorbească despre proiectul său cu casa de creație din parc. Dar eu nu-l aud. Eva mi-a cuprins degetele. Și mîna ei îmi coboară pe suflet un adevărat balsam. Parfumul ei mă învăluie. Umărul ei se sprijină ușor, aproape nesimțit, de-al meu.

De-ar dura drumul o veșnicie ! Dar am ajuns.

— Aici stă ?

— Aici !

— La ce etaj ?

— La mansardă !

Arhitectul Bogdănescu îmi întinde mîna. Îi sărut și eu mîna Evei. Așa ne despărțim.

A doua zi, după-amiază, la intrarea pe teren, mi-a ieșit înainte Radu. Mi s-a părut că mă așteaptă. El a rămas cel mai periculos adversar al meu la concursurile inter-școlare de tenis, intitulate pompos, după modelul acelui atît de rîvnit trofeu internațional : Racheta de aur.

Mă privește cu ură. La școală, ca și aici. Numai că aici parcă se observă mai bine.

Este un băiat capabil. Îl admir cum învață. Majoritatea mediilor le are numai de zece. Își iubește familia. Muncește pentru ea. Și-o sprijină. Și nu pregetă să le dea ajutor colegilor (este drept, mai ales atunci cînd interesele acestora nu se ciocnesc cu ale lui).

În același timp, recunosc, nutresc pentru el și-o anumită desconsiderare. Vrea să fie, în orice împrejurare, pe placul dirigintei, al direcției școlii. Aceasta uneori chiar împotriva convingerilor sale. Și-mi pare că rîvnește să-și facă loc în viață și să-și păstreze locul la masă cu coatele, cu umerii și, la nevoie, cu pumnii.

Vine după mine la vestiar. În timp ce mă dezbrac, mă întreabă :

— Ai început să faci iar pe cocoșul față de Eva ? Cum stau aplecat, încheindu-mi șireturile la tenișii, îi văd statura înaltă, umerii lați, pumnii strînși, pîndindu-mă dintr-o parte. Ai ademenit-o în parc ?

Aha ! Aici voia s-ajungă ? Dar de unde o fi aflat ? Probabil ne-a urmărit.

— Întîi Stănuța ? Apoi Eva ?... Știi ce ? mă apucă de gulerul flanelului. Și nu te mai moșcomi atît acolo la șireturi... că de ce meriți tot n-ai să scapi.

— Nu pricep ce vrei să spui, îi răspund, ridicîndu-mă. Poate vorbești cu alții...

— Fii sigur că vorbesc cu tine. Chipul i se albise. La gît i se zbătea o vînă. Fălcile i se încleștaseră. O să-ți treacă numaidecît pofta de rîs !

— Vrei să mă lovești ? Lovește-mă... dacă ești în stare...

Am făcut, recunosc, greșeala că i-am spus : „dacă ești în stare". Eram convins că nu va îndrăzni. Eram absolut convins. Atîta că vorbele „dacă ești în stare" avuseseră darul să-l înfurie mai mult decît era înfuriat și să-l ambiționeze.

M-a luat prin surprindere. Mi-a dat o lovitură nepermisă. În burtă.

M-am cocoșat de durere, însă am avut puterea să mă ridic și să-l izbesc cu pumnul în obraz. Numai că el e oricum mai puternic. Avea și-un avantaj. Lovitura în burtă.

Ne-am burdușit din plin. Lupta a devenit mai strînsă. Ne-am cuprins. Am căzut amîndoi. Ne-am tăvălit pe jos. Pumnul lui mi s-a mai înfundat o dată în burtă. Simțeam că-mi vine să vomit. Așa

cum luptam cu el, am icnit. O spumă verde-roșiatică mi se scurgea printre buze. Mi-era al dracului de rău. Am mai primit o lovitură între coaste, încă un pumn în burtă, altul la plex.

Mor, mă gîndeam. Mor pentru Eva, îmi spuneam prostește în gînd și parcă, de absurditatea situației, îmi venea să și rîd.

Nu mă mai puteam ridica.

— Ajută-mă să mă duc la duș ! l-am rugat.

— Eu să știi, mi-a răspuns, și în vocea lui am simțit o dușmănie fără pereche, nu te-am văzut, nu știu și n-am să recunosc nimic. Nu știu nici cum ai ajuns așa cum ai ajuns. Poți să mă reclami cît poftești. Sigur ți-ai făcut-o..., cocoșule.

— N-am să te reclam, nu-ți fie frică, dar am să ți-o plătesc ! l-am înfruntat.

— Tot nu te potolești ? Vrei să le mai încasezi ? Bine. Pot să te mai servesc.

Eram convins că ar fi fost în stare să mă mai lovească. Reușisem să mă ridic în genunchi și, pe urmă, pe lîngă zid, în picioare.

Mă murdărisem pe haine. Pe partea din față a flanelului, spuma roșiatică-verzuie scursă din gură se lăbărțase.

— Ți-atrag atenția, cît oi trăi, să nu te mai legi de Eva. Nu e de nasul tău.

— Dar de-al tău e ?

— De-al meu e !

Afară am auzit glasul Evei.

— Hei, băieți, băieți, unde sînteți ?

— Or fi la vestiar ! și-a dat cu părerea Puica.

— Mă duc să văd ! s-a oferit Stănuța, sigur, cu gîndul și cu speranța să mă găsească pe mine.

— Du-te și oprește-o ! Să nu intre și să nu mă vadă așa ! l-am rugat iar pe Radu.

— Mi-ar plăcea să te vadă, dar, în sfîrșit...

A deschis ușa scîrțiitoare a vestiarului și a ieșit.

— Nu sînt decît eu aici.

— Adrian nu-i ? a întrebat Stănuța. L-am văzut de la noi de la fereastră, acum mai bine de-o jumătate de oră, trecînd încoace. Era cu tatăl lui...

— Îl cunoști și pe tatăl lui ? s-a mirat Eva. Văd că te-ai introdus în familie.

Se făcuse tăcere. Clătinîndu-mă, m-am schimbat de haine. A venit nea Petrică.

— Cine te-a măcelărit așa ?

— Nimeni !

— Radu ! a mers prietenul meu mai bătrîn la sigur. Mă duc să chem milițianul.

— Te rog, nea Petrică, nu mă mai chinui.

Nea Petrică, scoțîndu-mă prin ușa din spate, m-a condus pînă acasă, ținîndu-mă de braț.

*

Cum m-o fi izbit, cum nu m-o fi izbit, dar, de pe urma bătăii cu Radu, am ajuns cam rău. Nea Petrică abia m-a urcat pînă sus în odaie. Maria, femeia de serviciu, a prins de veste. L-a înștiințat pe tata. De la tata a aflat Melania. Aceasta a sunat doctorul. Doctorul, Salvarea.

Și iată-mă sosit la spital.

Cineva însă, eu cred că nea Petrică, o fi șoptit ceva. M-a vizitat și miliția.

Bătaie ? A, da' de unde ! Au încercat să afle cine m-a bătut într-un asemenea hal.

— Leziune internă gravă, îi comunică Melaniei doctorul.

Este respinsă afirmația mea că m-am împiedicat, am căzut și m-am lovit de bara aparatului de masaj. (Aparat abia adus de la atelierul unde fusese reparat, și apoi lăsat — provizoriu — în vestiar.)

Este nevoie de operație.

— Te informez numai ca să știi, îmi destăinuie doctorul, la contravizită. N-ai fost lovit cu pumnul gol. Agresorul ținea în mînă un „box" sau alt obiect de metal.

Mă străduiesc să zîmbesc.

— Buruiana rea nu piere.

*

Vară, ușa și ferestrele de la odaia mea deschise. Oltul — curios — curge pe sub ferestre. De cînd curge Oltul pe-aici ? E cald.

— Silvia ! strig pe fereastră. Silvia !

Și, deodată, soarele nu-mi mai bate în ferestre.

Mă plimb cu Silvia de mînă. Pe straturile de flori de la marginea trotuarelor, picăturile de rouă strălucesc.

Fugim. Fugim amîndoi. Am ajuns pe o pajiște. Soarele arde toropitor.

Gonesc și strig :

— Silvia !... Silvia !...

Am ajuns-o ! O prind în brațe, cu fața spre mine. Dar nu e Silvia. E Eva.

— Tu ești ? gîfîi.

— Eu, rîde nepăsătoare. Toți băieții din lume mă adoră. Și tu... și tu... Nu pe Silvia, nu pe Stănuța, pe mine... pe mine mă iubești... Accept să mă iubești, dar trebuie să renunți la Silvia... Asta este suprema condiție... Să renunți la Silvia. La Silvia și la Stănuța.

Capul îmi huruie ca o morișcă. Huruie. Huruie. Oltul clipocește. Nu mai văd Oltul. Nici pe Silvia. Nici pe Eva.

Unde sînt ? Ce e cu mine ? Ce s-o fi întîmplat ?

Pe frunte simt o atingere caldă. Mîngîietoare. Catifelată.

Deschid ochii. E Silvia. Și, puțin mai încolo, mama...

— Silvia ? Mamă ? Voi sînteți ? Cînd ați venit ?

— A deschis ochii, uitați-vă !...

E glasul Silviei.

— De ce sînteți atît de îngrijorate ? întreb.

Dar nici Silvia, nici mama nu m-aud.

Silvia continuă să le arate mamei, doctorului și asistentei ochii mei pe care-i simt grei. Grei ca de plumb. Nespus de grei.

Nici eu nu m-aud. Numai în minte m-aud.

— Silvia, mamă, cînd ați venit ?

Mama s-a aplecat, mă cuprinde de gît și plînge.

— Am știut eu că plecînd de lîngă mine o să se întîmple așa...

Și ea și Silvia au pierit, însă, și, din întunericul în care mă cufund, aud iar glasul Evei :

— Tu pe mine mă iubești, în toate fetele mă cauți numai pe mine... Cu toate că eu nu te iubesc... te asigur că nu te iubesc...

Huruie, huruie, huruie.

*

A trecut o săptămînă de cînd zac în spital.

În primele zile, a locuit în rezervă cu mine și mama care, anunțată telegrafic de cele întîmplate, se urcase în primul tren, împreună cu Silvia, și sosiseră amîndouă încă în aceeași noapte.

Silvia dormea la rude. În fiecare dimineață venea la spital și rămînea cu noi pînă seara.

Cînd au plecat, m-am simțit totuși ușurat. Mama, cu grija și temerile ei exagerate, mă obosea. Silvia plîngea toată ziua :

— Te-ai bătut pentru o fată, lasă c-am priceput eu.

După ce ele au plecat și am început să pot primi vizite, au venit aproape toți colegii și profesorii să mă vadă. Diriginta — domnișoara Manole, Gavriș, Alexandra Popaziu, Virginia Brăescu, Bita — de franceză, Florescu — de educație fizică, Ionescu de literatură universală. Toți mi-au făcut plăcere.

— Curaj ! Curaj, Comănescu ! m-a îndemnat profesorul Gavriș. Vom recupera totul. Mă ocup eu de dumneata.

— Și eu ! m-a asigurat atît de simpaticul Ionescu, Universalul.

— Toți o să-l ajutăm. Te vom ajuta ! m-a asigurat, în concluzie, diriginta. Ești tînăr, sănătos, ai să te faci repede bine. Și cu lecțiile te pui tu repede la punct.

Mircea m-a vizitat împreună cu Puica și Dana.

— Ce faci, bătrîne ? Scoală-te, domnule, odată, că se apropie la tenis etapa finală.

— Și examenul de bacalaureat ! m-a mîngîiat pe obraz Puica.

— Te așteptăm, te așteptăm cu toții, m-a asigurat și trădătoarea Dana, zvîrlindu-și codițele de pe un umăr pe altul.

Într-o după-amiază, a venit Stănuța. Aveam în ziua aceea niște dureri cumplite în regiunea ficatului.

Ochii ei iscoditori cercetau încăperea.

— Și stai aici singur ?
— Singur.
— Auzisem că mama ta și-o fată din provincie... Doamne, cum de le află pe toate fetele astea ?
Tac. Tace și ea.
— Au plecat de mult ?
— O, sigur.
— Nu se mai întorc ?
— Firește că nu. Trebuie să mă fac bine... Să ies din spital. Să...
Era drăguță Stănuța. Mie însă nu-mi plăcea.
— Dragul meu... Glasul ei tandru mă învăluia mîngîios. Să știi, m-am hotărît... Pentru viitorul nostru comun...
— Viitorul nostru, comun ?
— Nu vrei să fiu, după ce ne terminăm studiile, soția ta ?... M-am gîndit că...
Ușa s-a deschis. Eva.
Stănuța, care se lăsase în genunchi lîngă patul meu, a sărit în picioare :
— Eva ?
— Scuzați, vă deranjez ?
— Nu... nu...
Stănuța s-a uitat întrebătoare la mine. Eva parcă dansa pe picioarele lungi. Din ochi însă, vizibil, îi țîșneau fulgere. În mînă ținea un buchet de flori, desigur din grădina lor. A surîs zeflemitor :
— Nu mi-am închipuit că sînteți și-aici amîndoi ?
— Adrian și cu mine... a șoptit Stănuța.
— Greșeala n-o să se mai repete.
Mi-a pus pe noptieră buchețelul de flori, legat într-o panglicuță de mătase, și a plecat.
Stănuța devenise palidă :

— Te vizitează des ?
— Nu m-a vizitat niciodată !
— Jură !
— Jur.
— Și ce i-o fi venit așa... dintr-o dată și de ce-o fi plecat pe nepusă masă ?
— Zi-i Eva și pace !
— Crede că i se permite orice ! Ție-ți place ?
— Mie ? Sigur că da. E o colegă bună...
— Nu asta te-am întrebat.
— Dar ce ?
— Știi tu bine... Așa... ca fată, ce părere ai ?
— De Eva ?
Ocoleam răspunsul.
— De Eva.
Noroc că tocmai venise ora de masă.
— Vă rugăm, vizitele s-au terminat. Asistenta de serviciu era intransigentă. Bolnavul trebuie să mănînce. Are regim special. Și să se odihnească.
Stănuța continua să cerceteze încăperea de parcă s-ar fi așteptat să mai zărească vreo urmă din Eva pe undeva.
— Cînd te mai pot vizita ?
— Cînd vrei.

*

A venit, în sfîrșit, să mă vadă și Radu. A venit singur la o oră cînd vizitele erau interzise. A intrat numai el știe cum. Poate o fi dat un bacșiș.
Înalt, ciolănos, voinic, negricios și cu părul creț. S-a oprit în ușa rezervei, neștiind dacă-i îngădui să intre sau nu.
În mînă ținea și el un buchețel de flori.

— Lasă-le pe măsuța de-afară, de lîngă ușă ! l-am poftit.

— De ce ? Sînt pentru tine.

— Lasă-le afară.

A lăsat florile afară pe măsuță și a intrat. Prinsese curaj. Deasupra nasului i se vedea ceva ca un fel de pată roșie. Am sperat să fie urma pumnului primit *atunci* în obraz, de la mine. Dar dacă era numai semnul unei lovituri de minge ? Nea Petrică, bătrînul meu prieten, care mă vizitează zilnic de cînd am intrat în spital, mi-a povestit că Radu se antrenează ziua și noaptea. Vine și pe ascuns la antrenament. Învață, meditează, se antrenează. Vrea să iasă peste tot primul. Este atît de ambițios încît va izbuti.

— Și mie-mi pare rău ! Îmi pare nespus de rău pentru tine, mă plînge nea Petrică. Mai ales după ceea ce numai eu știu că ți-a făcut.

— N-ai șoptit nimănui nimic, nea Petrică, așa cum te-am rugat ?

— Nimănui, mai e vorbă !

Nea Petrică și-a pus palma pe inimă, în semn de asigurare și jurămînt. Dar eu știu, se vede bine din ochii lui cinstiți, că mă minte. Nu cred să-l fi răbdat inima să nu spună. Mai ales că are atîta ciudă pe Radu.

— Asta e omul care va ști să ajungă în viață director ! (Pentru nea Petrică funcția de director este tot ce poate fi mai sus). Să mă comande pe mine, pe tine sau pe alții.

— Să-i fie de bine !

— Ba să nu-i fie deloc de bine. Ah ! Că n-am eu un ac de cojocul lui și nu m-ai lăsat *atunci* să anunț miliția. De ce nu m-ai lăsat ?

— Pentru că nu vreau să afle *nimeni* că am fost bătut de Radu, pînă cînd... pînă cînd...

— Pînă cînd n-ai să-l baţi şi tu ?

— Pîn' atunci. Dar nu cum crezi dumneata, ci altfel.

— Şi nimeni-ul ăla se cheamă domnişoara Eva ?

Am rămas trăsnit. Aşadar, nea Petrică ştia ? Dacă ştia el, poate că-şi dădeau seama şi alţii.

— Pentru domnişoara Eva te-a bătut ?

Am dat uşor, afirmativ, din cap (căci *numai lui* puteam să-i mărturisesc adevărul).

— Este un tînăr lipsit de... lipsit de...

— De scrupule ?

— ... de scrupule... sau cum naiba se spune.

Şi iată-l pe Radu, cel fără „scrupule", în faţa mea, pe scaun.

— Adriane, îţi mulţumesc... Pentru că nu m-ai reclamat. De altfel, continuă el, probabil şi ca să mă stimuleze în hotărîrea luată, eram sigur că n-ai să faci asta. Nu eşti tu băiatul ăla.

— Sînt cavaler, nu ?

— De ce-ţi baţi joc ? În definitiv, eu m-am purtat cu tine ca-ntre bărbaţi. Îmi arată pumnul ciolănos : Cînd te-am izbit, mi-am făcut datoria şi, înainte, te-am prevenit.

— M-ai prevenit. Şi-acum fă-mi plăcerea, fii cavaler şi ieşi.

— Mă goneşti ?

— Da.

— Asta înseamnă că mă sileşti şi pe mine să rămîn în gardă.

— Poţi rămîne cum vrei. Numai să ieşi afară mai iute.

Pesemne că mă uitam la el într-un asemenea chip, că s-a grăbit spre ușă cu spatele.

Tata vine și el la spital de două sau chiar de trei ori pe zi, cu toate că l-am rugat mereu să nu se mai frămînte și să-și vadă de treburi.

— Atîta băiat am ! îmi spune, cerîndu-și parcă mereu iertare față de mine.

A slăbit mai mult. Hainele îi spînzură, lăbărțate. Fălcile i s-au lăsat. Și, văd bine, îl roade pe dinăuntru ceva.

Astăzi l-am rugat pe doctor să-i permită tatii să doarmă la mine. Se află în odăiță încă un pat, acela pe care dormise și mama.

Seara, după ce și-a fumat, la fereastră, luleaua, a început să mi se destăinuie :

— Melania mă înșeală. (Era să sar, de uimire, din pat.) După ce s-a prăpădit fetița, s-a schimbat. A devenit iritabilă, certăreață. Viața alături de ea mi se pare un infern. N-aș fi crezut...

De undeva, din partea de jos a spitalului, deoarece rezerva în care sînt internat se află la etaj, au răsunat țipete. Vreun bolnav aflat în criză.

— Ce s-o fi întîmplat cu ea, nu pot să pricep, continuă tata. De-afară, prin fereastra deschisă, vine un miros proaspăt, de verdeață crudă. Caisul, ale cărui ramuri înmugurite îmi zîmbesc vesele, de cum se luminează de ziuă, îmi trimite aromele sale. S-a făcut rea ! De ce s-o fi înrăit așa ?

Eu mă gîndesc la Radu. Pe Radu necazurile trebuie să-l fi înrăit.

Tata continuă să mi se jeluiască — tocmai mie ? — despre Melania lui. Nu te mai tot jelui că nu mă impresionezi !

Mă fac că-l compătimesc (mă fac ? mi se pare că, pe undeva, puțin îl și compătimesc, însă atît de puțin, că reușesc, în timp ce el mi se jeluiește, să mă mențin în sfera preocupărilor și gîndurilor mele.)

— Și tu de unde ai aflat ?

Tata s-a lungit în pat, ținîndu-și mîinile sub cap. Așa cum stă și slab cum a devenit, îmi pare mai mic decît îl cunoșteam. Poate s-a mai și micșorat în adevăr. Se spune că, de la o anumită vîrstă înainte, oamenii scad în înălțime.

— Pot să-mi aprind luleaua fără să mă mai duc la fereastră ?

El știe că-mi face rău. Știe că una din cele două leziuni o am la plămîni. Dar dacă este vorba de „durerea“ lui, atunci nu mai contează nimic ! Ce importanță are că-i sînt fiu ? Un fiu pe care pretinde că-l iubește. Cum să numesc această stare sufletească ? Răutate ? Nu. Aceasta nu e răutate. Egoism ? Da. Egoism. El înainte de toate. Necazurile lui. Bucuriile lui.

— Aprinde-ți.

Fumul se tîrăște într-o șuviță subțire, albastră, către fereastră. Bine că este cel puțin fereastra deschisă. Cu toate astea a și început să mă înece. Tușesc. Tata își dă seama și stinge luleaua.

— Am primit un telefon. Pe urmă o scrisoare anonimă.

— Dar sigur, cu ochii, nu te-ai încredințat !

— Cum s-ar putea așa ceva ? Tata rîde amar, și parcă puțin lubric.

— Cu ea ai stat de vorbă ?
— Am stat.
— Și ?
— Firește, neagă !
— Atunci ?...
— Am intuiția...
— Intuiția ? Asta nu-nseamnă nimic.
— Înseamnă foarte mult.
— Crezi ?
— Sînt convins.

Tata se dusese la fereastră. Fuma din nou și nu se mai gîndea să-mi răspundă. Îl decepționasem. Era clar.

Cu ajutorul Stănuței, care mi-a adus toată vremea la spital temele, sînt cu materia la zi.

M-am reîntors acasă. Profesorul Gavriș face cu mine pregătirea făgăduită. Nu vrea ca eu, discipolul în care și-a pus atîtea speranțe, să-l fac de rușine. Mă vizitează în fiecare dimineață, la fel ca nea Petrică.

Repetăm cursul de limba și literatura latină de la un cap la celălalt și treaba merge strună. Cum aș putea să-l răsplătesc vreodată pe omul acesta ? Deși el nu s-așteaptă la nici o răsplată.

Datorită lui n-am nici un fel de teamă. Și nu numai pentru examenul de bacalaureat (examenul de bacalaureat e floare la ureche), ci pentru acela de admitere la facultate.

Stănuța nu mai dă pe la mine de cînd m-am întors acasă. În schimb vine Mircea. Mircea-mi aduce notițele și-mi comunică indicațiile profesorilor la recapitulări.

M-am coborît din pat ; dar, cînd încerc să mă las pe picioare cu toată puterea, simt o durere atroce în partea de sus a stomacului.

Pe bucățica de acoperiș din fața ferestrei, s-a adunat un stol întreg de vrăbii. Printre ele, recunoscătoare, se găsește și mica mea prietenă de astă iarnă. Fac o gălăgie infernală.

— Și Stănuța de ce nu mai vrea să vină ?

— Poftim ? Mircea avea o mutră hazlie. Tu mă-ntrebi pe mine ? Eu să te-ntreb pe tine !

— Ce vrei să spui ?

— Exact același lucru. Că Stănuța nu mai vrea să vină. Și numai tu știi de ce !

— Habar n-am de nimic !

— Habar n-ai de nimic ? Eh ! Mă faci să mor de rîs. Doar nu vrei să-mi spui ?...

— E o colegă drăguță. Delicată, Atentă. Însă încolo...

— Dana ne-a povestit că *atunci*... la Predeal... v-a găsit...

— Cum ne-a găsit ?

— Ce mai vorbă lungă, strîngîndu-vă în brațe.

— Ceva cu totul nevinovat.

— Pe cuvînt de onoare ?

— Pe... N-am nici un interes.

— Și noi care credeam...

— Ce credeați ?

— Credeam !... Și, totuși, Adriane, ai început să faci victime, ce mai încoa și-ncolo ! Recunoaște !

Îi arăt bețele în care mă sprijin :

— Uită-te la mine și vezi-l pe Barbă-albastră în carne... și cîrje !

*

Grădina. Dac-ați vedea-o ! Eu o priveam și-așa, de la mansardă. Dar nu este tot una, v-o jur. Din fotografii sau privită de sus este încîntătoare. Dar cînd te plimbi pe aleile sale este cu totul altceva. Undele havuzului ușor încrețite sînt mai albastre decît cerul. Florile privesc, încîntate, lumea.

Mă așez pe o bancă. Mă întind. Îmi dezmorțesc oasele înțepenite după atîta zăcut. Și scot din servietă „Proza narativă latină". Dispun de două ceasuri bune pentru „Nopțile atice" ale lui Aulus Gellius. Sau pentru a înțelege ce înseamnă influența retoricii cultivate de mișcarea celei de-a doua sofistici în limba și literatura latină, așa cum mi-a domonstrat-o profesorul Gavriș.

*

Mi-am întocmit un program riguros. Gimnastica de dimineață. Școala. Masa și o scurtă odihnă la prînz. Orele de studiu, de meditație (duminica, programul este puțin schimbat, datorită faptului că nu mă duc dimineața la liceu, plec în schimb la facultate, unde s-au organizat, de asemenea, meditații). Plus orele de antrenament la tenis.

La tenis, sub directa pregătire a profesorului Florescu, în vederea campionatelor interșcolare, am reluat, după zăcutul ăsta neplăcut în spital, exersarea tuturor mișcărilor și figurilor, începînd de la priza rachetei, lovitura de pe partea dreaptă, lovitura de pe partea stîngă, lovitura de volé, lobul, smeciul (mai ales smeciul, care mi-a dat și continuă să-mi dea bătaie de cap) și stopul.

Am impresia că merge bine. Îmi dau seama de acest lucru după figura lui nea Petrică, pe care,

datorită mobilității și anarhiei mușchilor obrazului, poți citi orice, ca într-o carte.

— Bravo ! îmi șoptește. Bravo. Ah ! De l-ai bate și pe ticălosul acela.

Încetul cu încetul brațele mi se dezleagă din nou, ba parcă am impresia că boala (sau poate inactivitatea impusă), oricît ar părea de curios, mi-au creat un fel de dispoziție aparte, o poftă nebună de-a juca.

Mingile îmi zboară, de parcă ar țîșni direct din rachetă. Au o anumită prospețime, o spontaneitate aparte, ceva cu totul deosebit, pe care nu-l aveau înainte.

Am consultat și medicul. Acesta mi-a dat o explicație aiurea, legată nu atît de mușchi, cît de psihic, pretinde el. Poate o fi așa. Naiba să-și dea seama. Cert este că amîndouă mîinile se mișcă atît de degajat și cu atîta precizie, că mă uimesc și eu. Și ochiul parcă-mi este mai atent, mai sigur. Constat asta la meci. Altfel apreciez în ultima vreme mingile venite de la adversar, decît înainte. Îmi dau mai bine seama, după traiectoria lor, dacă vor cădea în teren sau în afara acestuia.

— Așa, bine. Un punct, notează arbitrul.

Radu e înfuriat, dar mîinile îi sînt parcă împleticite. E verde. Alt punct. A fost un „out". A atins cu corpul mingea. Ghem.

— Avantaj ! Adrian !

De cîte ori joacă acum îl văd tot mai stîngaci. Are complexe ? Galeria m-aplaudă. Glasul Evei, al Stănuței, al lui Mircea mă stimulează. Încep să înțeleg că, de fapt, Radu, cu toate calitățile sale incontestabile, n-a fost simpatizat, în realitate, niciodată. Gloria sa de polisportiv de primă cate-

gorie i se clatină. El însuși începe să aibă o anumită teamă de mine. Ce năvalnic au înflorit copacii în toate nuanțele de verde ! Cît de vesel ciripesc vrăbiile ! Izbesc. Și de cîte ori izbesc mingea, am impresia că-l lovesc pe Radu. Atît de rău m-am chinuit din cauza lui ! Atît m-a umilit și m-a jignit ! Șase jocuri. Setul. Am cîștigat meciul. A fost o bătălie pe viață și pe moarte. O bătălie de prestigiu. Și iată, l-am întrecut pe Radu. Cît se mai bucură nea Petrică !

Mă îmbrățișează. Îmi aduce prosopul la duș, joacă tontoroiul în jurul meu, (cu piciorul lui beteag), ca un flăcău de douăzeci de ani.

Aerul mi se pare tare ca un vin bun. Fac ultimele mișcări de gimnastică înainte de-a părăsi terenul.

Afară mă așteaptă prietenii, cei care m-au aplaudat, care au fost de partea mea. Mă însoțesc în triumf. Sînt omul victoriei, deci al zilei. Radu a plecat ca un cîine ciomăgit zdravăn, cu coada între picioare. Trufia nu-i îngăduie să mă mai suporte în preajmă. Nu suferă compătimirea sau mila. Îi admir, de fapt, această trufie. E bărbătească. Pe mine, victoria am impresia că mă îmblînzește. Încep, în sinea mea, să renunț la ideea unei răzbunări brutale, așa cum o hotărîsem în timpul lungilor și chinuitoarelor zile de spital. În fond, repet, înclinația spre parvenitism a lui Radu cred că se datorește în mare parte situației lui grele familiale, care l-a înrăit, l-a făcut dur, rapace, i-a dăunat caracterului, silindu-l să cugete cum ar putea ajunge mai repede *sus*. Parcă, într-un anumit fel, îl și compătimesc.

Eva mi s-a agățat, colegial, însă în realitate posesiv, de braț, sub privirile mînioase și indignate ale Stănuței.

— Haide să ne plimbăm !

Stănuței îi tremură buzele :

— Eu mă duc acasă, mai am ceva de citit !

— Nu vrei să te însoțesc ? îi cere voie Mircea.

Am rămas numai eu cu Eva ! Am ajuns, ca de obicei, în parc.

Trecem pe lîngă busturile lui Eminescu, Arghezi și Brâncuși. Dincolo, în cimitirul Ungureni, își doarme somnul de veci nefericitul Traian Demetrescu. Căutăm copacul pe a cărui coajă acesta și-a scris, într-o zi de toamnă, cunoscutele versuri. Îl găsim. Găsim și banca veche, aflată alături de copac. Pe ea a stat de atîtea ori, așteptîndu-și nerăbdător, iubita.

Ne-am așezat amîndoi pe bancă și Eva mă privește de parcă m-ar vedea pentru întîia oară.

— Adrian, mai avem de stat împreună atît de puțin și va trebui să ne despărțim.

Fac pe nepăsătorul.

— *Nihil quod ortum sit aeternum esse potest.*

— Nimic nu poate fi veșnic, odată ce s-a născut, traduce, cu o oarecare șovăială, Eva. Din cine e ?

— Cicero !

— Nu-mi place Cicero ! Nu mi-a plăcut niciodată. Tot ce e retoric, discursiv, mă enervează. Mi se pare că nu e destul de sincer. Sinceritatea cere naturalețe, nu retorism. Și tot ce este discursiv, după părerea mea, nu poate fi, pe de-a-ntregul, sincer. Se întristase.

— Ce e cu tine ?

Șoptește :

— Așa e tata !

Am rămas încremenit :

— Tatăl tău ? Un om atît de... ?

— Un om atît de... cum spui tu. Are, într-adevăr, calitățile pe care i le cunoști. În profesia lui este un as. Crede în ceea ce face. În viața particulară însă...

— Eva, mă derutezi ! Pentru tatăl tău mi-aș fi pus mîna-n foc. Ce se-ntîmplă cu el ?

— În fața mea nu mai are autoritate. I-am spus-o.

— De ce ? Explică-mi !

Eva își plecase capul.

— Marcheza !

— Marcheza ? Ce e cu ea ? Nu cumva ?...

— A fost și pentru mine o lovitură. Într-o zi, cînd era plecată la o lecție, căutînd ceva despre care știam că numai la ea în sertar putea fi, am găsit o scrisoare. Vocea i se stinsese, chipul frumos i se umbrise. Scrisoarea era de la tata...

O vedeam îndurerată. Am cuprins-o pe după umeri, rugînd-o să se liniștească și să nu-mi povestească mai departe.

Dar ea a continuat :

— În scrisoare, tata i se plîngea de nenorocirea vieții lui alături de mama... I se plîngea de mama, închipuiește-ți... Și, pentru mine, mama... Ochii i se umeziseră. E-adevărat că boala... Dar fiecare din noi este dator să-și suporte destinul. Tu ce crezi ?

— La fel ca tine, Eva... Sînt însă unele situații... am încercat, fără convingere, s-o consolez într-un anumit fel, cînd omul...

Eva însă și-a urmat gîndurile :

— Am bănuit numaidecît că tata mai avusese asemenea corespondență sau chiar discuții pe față cu Marcheza. Și că Marcheza...

Tace.

— O crezi pe Marcheza vinovată ?

— Nu știu. De la ea nu poți scoate absolut nimic. Iar tata, cînd l-am întrebat, mi-a răspuns că o consideră pe Marcheza ca pe-o soră. S-a sfătuit în scris cu ea și-atîta tot. Nu s-a întîmplat altceva nimic.

— Poate că așa și este.

— Marcheza a fost, înainte de orice, prietena mamei. Și tocmai ei să-i scrie așa despre mama ?

— Cred că tocmai ei... Nu mi se pare deloc curios...

— Și dacă el a urmărit, în realitate, altceva ? Și dacă Marcheza ?... Oricum, un om care săvîrșește o asemenea faptă, cînd predică morala desăvîrșită, nu știu dacă mai merită încrederea copilului său.

— Toate sînt numai presupuneri, Eva.

— Bazate pe o realitate concretă. Și tata care ține discursuri. Frumoase, însă discursuri. Înțelegi acum de ce nu-mi place Cicero ?

Uite-o pe Eva așa cum nu o cunoșteam. Frămîntată, chinuită de îndoieli și neliniști. Deși, în ce mă privește, eu cred că tatăl ei i-a spus adevărul.

— Adrian, tu să nu mă minți ! a izbucnit deodată, impetuos, Eva, strîngîndu-mă de braț. Să fii cu mine sincer.

Cine îmi mai spusese cuvintele acestea ?

Silvia !

Simt o strîngere de inimă.

Silvia. Cum de am uitat-o ? Cum de am putut s-o uit pe Silvia ?

— Adrian, te-am rugat ceva. Nu mi-ai răspuns.

— Da, Eva ! Te ascult.

Capul îmi vîjîie. Ce diferență este între comportarea mea și aceea pe care Eva o blamează la tatăl său ?

— M-ai ascultat, dar nu mi-ai răspuns. Să nu mă minți niciodată !

— Nu, Eva.

Se vîrîse aproape cu totul (și se făcuse mică) în umărul meu.

Treceam peste podul suspendat. Priveam măreția uriașului parc unic în țară. Jos, în Valea Fetei, un soldat și-o țărăncuță se strîngeau în brațe. Pînă să-și împlinească flăcăul stagiul militar, fata, mistuită de dor, venise, probabil, din satul ei să-și vadă iubitul.

Ne coborîm și noi spre pîrîu. Ajungem într-un loc unde apa clipocește într-un fel de cuibar împodobit cu flori. Eva își stropește obrazul cu apă.

— Hai să ne sărutăm, ca soldatul acela cu fata !

Surîde. Îi sărut surîsul și îi sorb picăturile de apă reci de pe buze.

Plecăm mai departe, rîzînd.

Trecem prin grădina zoologică, unde o căprioară tărcată, cu ochii umezi, parcă ne întreabă de ce-i stînjenim tihna. Un păun își desfășoară coada incredibil de mare, pictată cu zeci și zeci de ochi. Berzele clămpănesc mulțumite. Și, de jos, din adăpostul lor adînc, se aud mormăind ursii.

— Vrei să bem un pepsi ?

— Vreau !

Ne îndreptăm, grăbiți, spre barul de la „cetate".

Luăm loc la o masă, străjuiți, de pe pereți, de sulițe, halebarde, topoare și făclii medievale.

Ospătarul ne servește.

— Și un coniac ? Un coniac mic ? ne întreabă el, insinuant.

Are o figură unsuroasă, lată, dezgustătoare, cu, probabil, multă experiență în materie de tineri îndrăgostiți ce vizitează barul.

— Nu ne trebuie nimic altceva decît un pepsi, zîmbește, nevinovată, Eva.

Ținîndu-ne de mînă, pornim spre lac.

Bărcile, proaspăt, vopsite, lucesc în soare. Inelele de metal ale vîslelor, oglindite în apă, scînteiază orbitor. Flori, flori, peste tot. Albe, roșii, albastre. Au înflorit și lalelele.

— Lalele, lalele, frumoasele mele lalele ! începe să cînte, în surdină, Eva.

Amîndoi am izbucnit din nou în rîs.

Ne plimbăm pe lac. Vîslesc. Eva e ca un copil în vacanță. Poartă o fustiță scurtă, albă și o flanelă subțire cu un bolero bej. O petală de floare roz i s-a agățat în păr.

— Adrian ! Știi ce mă gîndesc ? Că aș putea fi pentru tine un fel de Nausicaa.

— Ce-ai spus ?

— Nausicaa.

— Atunci și eu sînt pentru tine Ulise... Las vîslele puțin, ca să pot rîde în voie de comicul ideii : Ulise.

— Și viața te-a azvîrlit pe țărmul acesta...

— Pe țărmul Jiului ?

— Nu rîde. Orice țărm poate fi al unei mări frumoase...

— Devii patetică. Mă faci să mă-ncred.

— Încrede-te.

— Spui tu asta ?

— Spun. Și am să-ți destăinui ceva care o să te uimească. În noaptea din ajunul începerii școlilor, cînd ne-am cunoscut, am avut un vis. Visam că dansam cu un tînăr...

— Ideile tale cu dansul. Mai bine, decît artistă, te-ai face dansatoare.

— M-am gîndit și eu, însă e prea tîrziu... Pentru așa ceva ar fi trebuit să mă duc la școala de balet de mică...

— Și... spune mai departe, ce ziceai c-ai visat ?

— Dansam cu un tînăr. Și tînărul avea, așa îmi amintesc acum, chipul tău.

— Asta e prea de tot, Eva, glumești.

— Nu, nu. Și Nausicaa, m-am gîndit mult, a avut un vis...

— I-a apărut în vis Atena. Stai, cum sînt versurile ?

— Le știi pe dinafară ?

— Ți-am spus că am o blestemată de memorie... mai ales la versuri... Iar Odiseea, pentru mine...

— Nu vrei să mi le reciți ?

— Eva, tu crezi în vise ? am schimbat vorba.

— Cred, mi-a răspuns.

O altă barcă trecuse pe lîngă noi. Un tînăr ținea un aparat de radio cu tranzistori în mînă. Cînta, cu vocea ei semibărbătească, o cunoscută cîntăreață de muzică ușoară. Am lăsat să se depărteze barca.

— Ăștia doi sînt certați, am auzit o voce.

— Recită, hai, recită, mă îndeamnă, nerăbdătoare, Eva.

„Ulise se socoti o clipă la genunchii copilei cea cu ochi frumoși să cadă...“.

Eva mă privea uimită.

— Mai departe, mai departe... Continuă, m-a rugat ea.

Barca se oprise lîngă malul opus debarcaderului, acolo unde sălciile se pleacă deasupra apei, formînd un fel de lăcaș parcă anume alcătuit pentru a putea să spui la adăpostul lui cuvinte sau versuri de dragoste. Prin frunzișul sălciilor se cernea soarele.

— Eva !

— Continuă ! Continuă !

— *„Privindu-te, uimirea mă cuprinde. / În Delos doar văzui așa un lujer / De finic care fraged răsărise / Pe lîng-altarul zeului Apolon. / Căci eu, urmat de oameni mulți, și-acolo / Umblai, un drum ce-avea să-mi fie-n urmă / Izvor de multe-amintiri./ Cum văzut-am mlădiul copăcel, uimit în fața-i / Am stat eu îndelung, că n-a fost altul / Mai gingaș din pămînt crescut ca dînsul. / Așa uimit și-nmărmurit, fecioară, / Privesc și-n fața ta, și mă cutremur...“*

O adiere ușoară și înmiresmată îi răvășise Evei părul.

— Mai departe, murmură ea.

— Ajunge.

— Adrian.

Se apleacă și-mi prinse mîna.

— Îți mulțumesc. Apoi după un timp : Te-ai gîndit la mine, la întîlnirea noastră ?

Barca de adineauri se apropia din nou. Un vlăjgan într-un flanel roșu și cu plete lungi, încrețite, ca de fată, pe umeri, vorbind tare, le spunea celor care erau în barcă alături de el o glumă vulgară. Aparatul cu tranzistori urla. Eva rămăsese pe gînduri. Nu auzise gluma și nici nu-l zărea pe vlăj-

ganul care, în exclamațiile de admirație ale celorlalți pentru curajul lui, îi trimitea cu-o palmă lată și butucănoasă, bezele.

M-am uitat la ceasul brățară. Am tresărit. Întîrziasem cu peste zece minute.

— E vremea să ne-ntoarcem.

Am coborît, am părăsit parcul și ne-am îndreptat spre locuința ei. De după colțul unei case mi s-a părut că-l văd pe Radu. Se uita după noi.

Eva mă prinsese din nou de braț și stătea strîns lipită de mine.

*

Sus în odăiță, așezat pe pat, fumîndu-și nervos luleaua, tata.

— Ce s-a-ntîmplat ?

— Am prins-o pe Melania !

— Unde-ai prins-o ?

— Am urmărit-o. A intrat într-o curte. Un bărbat, un puști cam de vîrsta ta...

— Nu sînt puști, i-am replicat indignat.

— ... am aflat că e șofer... un simplu șofer, închipuiește-ți, i-a deschis ușa...

Își lăsase în palme fruntea, copleșit de rușine.

Se cocoșase. Așa merita. Dar oare merita ? L-am atins pe umăr :

— Tată ! Ce naiba, ești om în toată firea. Cine pierde mai mult e ea... Poate...

Mă gîndeam să-i propun să se întoarcă la mama. S-o roage să-l ierte. Deși nu știu dacă mama, în îndîrjirea ei, l-ar ierta. Uite soarta cum știe să le orînduiască pe toate !

— Tată, tată, haide ridică-ți fruntea și lasă !...

Melania s-a plîns miliției că tata, învinuind-o pe nedrept de adulter, ar fi bruscat-o. A avut loc o anchetă penibilă. M-au chemat și pe mine la interogatoriu. Am răspuns că tata nu mi-a povestit nimic. În ce privește raporturile dintre el și fosta lui familie, adică mama, unchiul etc., acestea constituie o chestiune particulară. Îi rog să nu amestece unele cu altele. Puteam să nu fiu solidar cu tata într-o împrejurare ca aceasta? Chiar dacă el s-a purtat cu mama așa cum s-a purtat!

Deocamdată Melania și tata s-au separat. Fiecare doarme în altă cameră. Mîncare pregătește femeia de-o parte pentru Melania și de alta pentru tata și mine.

Urmează să ne și mutăm, deoarece apartamentul în care locuim este proprietatea personală a mamei Melaniei. Tata s-a adresat, de altfel, spațiului locativ, solicitîndu-i două camere cu chirie, dar, potrivit procedurii juridice, nu i s-a aprobat. Și nu i se va putea aproba decît după pronunțarea sentinței de desfacere a căsătoriei.

Ce ușor și fără probleme s-a descotorosit tata de mama și ce greu îi vine, de astă dată, să se despartă de Melania.

Melania mi-a trimis vorbă că *ea* personal nu are nimic cu mine. Pot rămîne în casa *ei* cît vreau și după despărțirea de tata. Ce are *ea* cu tata e una, iar eu, (după opinia ei), sînt alta.

Mersi, treaba aceasta n-am s-o fac niciodată. Poate să mă lingușească *ea* cît poftește. Pentru mine a fost și va rămîne o intrusă, o străină, care i-a adus nenorocire mamei.

Cred că propunerea aceasta mi-o face cu speranța că, rămînînd acolo, în casă, voi putea fi, la un moment dat, o punte de împăcare între ea și tata.

L-am vestit despre această întîmplare (adică despre probabila despărțire definitivă a tatei de Melania), printr-o scrisoare discretă, pe unchiul, întrebîndu-l dacă n-ar fi momentul potrivit să întreprindem ceva pentru ca mama să se împace cu tata și viața lor familială să se reia așa cum a fost înainte.

Unchiul, despre care abia cu prilejul acesta am aflat că fusese avansat locotenent-colonel, mi-a răspuns ritos să nu-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala. Și-a adăugat că el unul, în calitate de frate mai mare, nu și-ar mai da pentru nimic în lume consimțămîntul ca mama să se împace cu un aventurier ca tata. Că tata este un om de nimic, i-a încurcat viața mamei, a deziluzionat-o, după cum se vede, și pe Melania, și ceea ce pățește este mult prea puțin față de faptele lui... mîrșave.

Mama mi-a trimis și ea o scrisoare :

„Dragul meu, te rog să nu discuți cu tata despre mine absolut nimic".

Bine, domnule și doamnă, eu nu mă mai amestec, dar să nu mă mai amestecați nici voi. Mama mi-a dat, la plecare, o mie de recomandări, (unchiul la fel), iar tatei, în necazul acesta, i-am devenit confident. Deci voi mă solicitați atunci cînd vă convine, cînd aveți interes, și tot voi mă dați la o parte cînd am și eu o idee și cînd vă fac o propunere.

Ia să-mi văd mai bine, frumușel, de treabă, să-i las să-și spargă capul așa cum or ști, și să nu mă mai gîndesc decît la problemele mele.

Profesorii s-au comportat față de mine cu mult mai generos decît mi-aș fi putut închipui. Fiindcă rămăsesem în urmă cu examinările, mi le-au eșalonat pe zile. Așa încît situația mea școlară, cu toate că avusesem atîtea absențe (bineînțeles, motivate), s-a normalizat. Nu mai avem decît o lună și ceva de studiu (mai bine-zis de recapitulări) și-am terminat. Voi fi absolvent de liceu. Apoi bacalaureat. Și, dacă voi reuși la facultate, student.

Eva va da examen la teatru, secția actorie. Mircea vrea să devină regizor. Stănuța plănuiește să ajungă medicinistă, să fie doctoriță. Iar Radu, renunțînd și la chimie, va concura (și va intra cu siguranță, între primii) la educație fizică.

Și astfel vom porni fiecare pe cîte un alt drum. Ne-am întîlnit. Așa e în viață. Acum ne despărțim. Și cine știe cîți dintre noi ne vom mai revedea!

Dar ce se va petrece între mine și Eva?

Între mine (îmi vine să surîd) și Nausicaa!

„Te rog, domniță, în genunchi. Ești zînă ori muritoare?... Așa uimit și-nmărmurit, fecioară, privesc și-n fața ta, și mă cutremur".

Deocamdată ne întîlnim în oraș, în fiecare zi. Aceste întîlniri, una mai plină de surprize decît cealaltă, mă fac să trăiesc într-un fel de beție continuă. Lumea este plină de lumină și de culoare. Totul îmi pare armonizat pe muzică. Iar Eva este în fiecare zi alta (în înțelesul cel bun al cuvîntului).

*

Curțile răsună acum de zgomotul pe care-l face bătutul covoarelor. Gospodine vrednice, legate la cap cu baticuri, în balcoane, la ferestre, se văd făcînd curățenia de primăvară.

Bărbații, grăbiți, în mîini cu sacoșe, aleargă după miel, ouă, vanilie sau drojdie de bere, după vin și tot ce mai trebuie.

Tatăl Evei este ocupat pînă peste cap cu o nouă monumentală construcție, despre care ziarele scriu articolele cele mai elogioase cu putință. Mama ei pare, însă, ca de obicei, total absentă. Ca și cum n-ar trăi pe pămînt. Cîntă la pian și visează. Deși a înaintat în vîrstă (bănuiesc că are vreo patruzeci și doi sau patruzeci și trei de ani), mi se pare încă foarte, foarte frumoasă. Marcheza, în schimb, fără să strălucească prin frumusețe, păstrează în ea ceva misterios, și-acum abia văd, pasionat. Domnește în casă, tăcută, modestă, devotată, dar ochii ei arzători lasă să se vadă mai mult decît ar putea bănui cineva care-ar cunoaște-o întîmplător și-n chip superficial.

*

Într-una din seri, am intrat cu Eva în grădina Bisericii Sfîntul Dumitru. Acolo ne-am așezat pe banca de sub salcia plîngătoare ce străjuiește statuia fostului domnitor Barbu Dimitrie Știrbei.

Fiindcă ne simțeam observați, am pornit spre Grădina Botanică, acolo unde altădată a fost casa familiei Macedonski și unde poetului i s-a dezvelit de curînd un bust.

Ne-am plimbat mult. Pe urmă, am pornit pe străzi. Ce-am vorbit ? Nu vreau să încredințez cuvintele hîrtiei. Nu fiindcă ar fi fost cine știe ce cuvinte, pe care hîrtia nu le-ar putea suporta. Am vorbit puțin. Mai mult ne-am lipit capetele, ținîndu-ne cuprinși cu brațele de mijloc unul pe celălalt. Am visat la viitor.

Deasupra orașului plutea un fel de lumină albastră. Stelele clipeau bucuroase.

Poate dacă ne-ar fi zărit cineva i-am fi părut ridiculi. În evul acesta trepidant, o fată plină de viață ca Eva și un băiat destul de realist ca mine mergînd îmbrățișați, sub revărsarea argintie a lunii, iată o imagine care ar fi putut să-i dacă să rîdă cu hohote pe mulți tineri moderni.

Mă tem chiar să nu fi fost puțin cam prea romantici.

*

Traduc, învăț, mă antrenez la tenis, dar gîndul din fiecare clipă cît nu sîntem alături îmi fuge la ea.

Citesc din Sapho. Ce bine se potrivesc versurile ei cu ceea ce simt în clipa de față :

„Iarăși mă zguduie Eros pînă-n adîncuri, / Dulce-amarul copil cu puteri uriașe, / Iarăși îmi zgîlțîie inima Eros, la fel cum / Trece furtuna prin codri, fagii rupîndu-i...“.

Sîntem aproape necontenit împreună. În clasă, în bancă, fiindcă ne știm observați, facem pe nepăsătorii, pe indiferenții unul față de altul ! Pe furiș, ne împletim însă cît ne este cu putință mai strîns degetele, ne vorbim fără glas. Eva mă însoțește la antrenamente și eu particip în sală la repetiția piesei.

Piesa premiată la „Tinere condeie“ nu este deosebit de originală. Ba chiar s-ar putea spune că are o alcătuire destul de conformistă. Eroul, un tînăr dezabuzat, nou venit într-un mare liceu, întîlnește o fată, căreia, la început, nu-i dă atenție. Fata se apropie de tînăr, cu gîndul să-l readucă pe linia de plutire. Intenție, la început, didactică. Reușește, dar

între ei s-a țesut o dragoste, care va continua, după cum reiese din însăși acțiunea piesei, și mai departe în viață.

Piesa nu este de o mare inventivitate artistică. Subiectul pare destul de banal. A fost însă scrisă cu nerv și acțiunea se desfășoară într-un asemenea ritm încît, cu toată mediocritatea temei, sînt nevoit să recunosc că reușește să emoționeze. Mircea, autorul și regizorul piesei, joacă în același timp și rolul tînărului. Eva face pe zîna bună inspiratoare de nobile sentimente. Celelalte roluri sînt interpretate de cîteva colege: Stănuța, Mioara, Puica și trădătoarea Dana.

Stănuța a renunțat la vanitatea de-a mă fi cucerit. Nu-mi mai vorbește decît distant, din vîrful buzelor. Cînd mă vede însă venind la repetiție împreună cu Eva tot sîngele i se scurge din obraz și ochii i se întunecă. Este o fată bună. Și sînt sincer mîhnit că am dezamăgit-o (la fel ca tata pe Melania, cum scria unchiul; probabil că și eu sînt din același aluat; așchia nu sare prea departe de trunchi și ce naște din pisică șoareci mănîncă).

De Silvia ce să mai spun?

Silvia mi-a scris, dîndu-mi două citate din Nicolae Iorga (slăbiciunea ei):

1. „Cel mai trist lucru în dragoste este că, uneori, sufletul ți-l ia cine n-are nevoie de dînsul".

2. „Pînă acum oamenii nu au găsit alt drum mai bun spre adevăr decît greșeala".

Sărmana Silvia! Cît se poate înșela! Eva mă iubește. Simt că mă iubește sincer. I-am devenit indispensabil. Destinul nostru, în viitor, nu poate fi decît unul. Poate că nu se va împlini imediat.

Dar se va împlini sigur. Sîntem croiți amîndoi doar unul pentru celălalt.

Am intrat, de altfel, într-un vîrtej din care, oricît m-aș strădui, n-aș mai putea ieși.

Pe Eva o visez în fiecare noapte. Trăiesc astfel cele mai extraordinare scene de iubire.

Mă întorc de la cea de-a doua etapă a campionatului interșcolar de tenis (tot împreună cu Eva). O apuc de braț.

— Nu urci pentru cîteva clipe la mine ?

Prin intuiție, Eva intră în apărare.

Toate strădu inț ele și pledoariile mele n-au succes. Eva se menține pe poziție, drăgălașă, dar fermă.

— Am să-ți citesc versuri. Catul, Rimbaud, Apollinaire, Trakl, Bogza, Voiculescu, ce vrei ? o ispitesc.

— Vreau să ne plimbăm în liniște.

Eva e obosită. Toată ușurința ei de pînă acum s-a evaporat. A cuprins-o îngrijorarea. A început și ea să se pregătească serios. Vizitează în acest sens pe o mare actriță a Naționalului craiovean, Aceasta îi dă lecții de dicție.

— De tine nu-mi e teamă că n-ai să reușești. Ești frumoasă... frumoasă...

Eva a devenit sceptică :

— Poate că nu e destul...

De unde maturitatea aceasta ? De cînd a început să se îndoiască Eva de ea însăși ?

Pînă la urmă, am găsit, tot în parc, unde ajungem mereu, ori de cîte ori plecăm fără țel la plimbare, un boschet, în care să ne ascundem. Dorința de a ne săruta și a ne strînge în brațe necontenit. Sărutările furate, ferindu-te de celelalte perechi, au, de altfel, un anumit gust, mai dulce, mai amețitor.

Tot parcul este plin, în ceasul amurgului, de tineri. Tineri îndrăgostiți.

— Uită-te !

— Unde ?

— La intrare. Mi s-a părut...

— Cine ?

— Radu.

Eva rîde în contrat :

— Radu ?

Mi s-a părut că-l zăresc pe Radu la intrarea în boschetul încărcat de mireasma florilor. Îmbrăcat în costumul cafeniu, cumpărat din banii obținuți pe meditații, îndîrjit ca un lup, privind încruntat.

*

Am biruit din nou la tenis. Nea Petrică e fericit. Împreună cu Eva, m-a poftit la bufetul de peste drum de Universitate. Să bem o bere. Acesta fiind, după opinia lui, supremul omagiu ce mi-l poate aduce.

N-am putut să-l refuz.

Berea este caldă. Și, cînd e caldă, se știe, n-are nici un gust. Eva n-a putut să soarbă decît o înghițitură. Profitînd de o clipă de neatenție, mi-a pasat mie paharul. Și a luat în fața ei paharul meu gol.

— Mulțumesc, nea Petrică ! A fost excelent !

— Mulțumesc, nea Petrică ! mi-a ținut isonul Eva.

Purta un palton de jerse și o bluză albastră ce-i venea admirabil. Îi scoteau formele în relief. O mulțime de bărbați de pe stradă întorc în urma ei capul. Cu coada ochiului îi observ. Mă mîndresc că

merg pe stradă alături de o fată ca ea, însă și vîrful de cuțit al geloziei mă înțeapă teribil.

— La revedere, nea Petrică !

— Și acum, după victorie, să nu slăbești deloc antrenamentul, m-a îndemnat bătrînul.

— Concursul final o să aibă loc abia după examenul de admitere la facultate, am încercat să-i mai temperez elanul.

— Nu-i nimic !... Nu-i nimic !... Fii atent, Adrian ! Fii tent ! Antrenează-te fără odihnă... Vreau să izbîndești...

A făcut ceea ce nu făcuse niciodată față de mine. M-a sărutat patern pe frunte.

— Și pe tine, fata mea ! Cu toate că nu vei fi destul de bună niciodată pentru tenis.

— E bună pentru teatru, nea Petrică.

— La teatru, poate, dar la tenis, nu, i-a mărturisit cinstit nea Petrică, sărutînd-o totuși și pe ea pe frunte.

Cerul, în depărtare, se făcuse de aur.

— Eva, cum se vor sfîrși toate astea ?

Ea s-a lipit cu pieptul de mine, tăindu-mi răsuflarea.

— Cum vrei să se sfîrșească altfel decît foarte bine, Adrian ?

Spusese „foarte bine", însă în glasul ei am simțit ceva ca o șovăială.

*

Silvia nu mi-a mai trimis, în ultima vreme, decît o singură scrisoare scurtă.

„Adrian, îmi scria ea. Am citit, de curînd, o carte care m-a impresionat pînă la lacrimi. «Pulbere» de Rosamond Lehman. Tu ai citit-o ? Desigur, nu.

N-ai vreme pentru așa ceva. Din ea am înțeles cît de adevărat este acel proverb francez care spune că «dragostea e povestea vieții femeilor ; ea e un episod în viața bărbaților». Trist, dar uneori, se pare perfect adevărat. Am primit, de altfel, vești destul de neliniștitoare despre tine. Nu cumva nu mai ai nici măcar timpul să te pregătești cum trebuie pentru examenul de admitere ? Te rog, orice ar fi și orice fel de sentimente mai ai sau vei avea, în viitor, pentru mine, nu-ți neglija învățătura !". Și în încheiere, mă întreba, exact cu-aceleași vorbe cu care și eu o întrebasem de curînd pe Eva : „cum se vor sfîrși toate astea ?".

*

Astăzi am fost examinați la lucrările practice. Din comisie au făcut parte diriginta, profesorul-inginer, directorul și delegatul inspectoratului școlar.

Credeam că, în ce privește îndemînarea manuală, voi avea dificultăți. Da' de unde ? M-am descurcat cu mult mai bine decît speram.

Am lucrat la o *roată* dințată. (Răutăcioșii au spus la sfîrșit, că tocmai de-aceea mi-a mers ca pe roate.) Am luat, atît la partea practică, cît și la cea teoretică, zece.

Eva a ieșit cu nouă.

— Nu-i nimic, e bun și ăsta !

Comisia, cu toată solemnitatea cuvenită, mi-a încredințat după aceea atestatul de muncitor calificat.

Dacă nu voi reuși la examenul de admitere, o meserie tot am. Pîinea mi-o pot cîștiga. E rău lucrul acesta ? Deloc !

Sărbătorim atestatele, participînd la un concert. Vivaldi — Anotimpurile, Mozart — Cosi fan tutte, Beethoven — uvertura la Coriolan. Un adevărat regal.

Am mai fost împreună cu Eva și altădată la Filarmonica „Oltenia". De data aceasta bucuria este inegalabilă.

În pauză, ne întîlnim cu profesoara Alexandra Popaziu. Drăguță, profesoara (și soțul ei, un cunoscut inginer) ne zărise în sală și ne căuta.

— Ei, copii, cum vă simțiți ? Ați început să gustați starea de spirit a absolvenților ?

— Încă nu !... Încă nu !... mărturisește Eva.

Acordurile muzicii beethoveniene m-au turburat întotdeauna. Astăzi mai mult ca oricînd. Simt căldura corpului Evei. Muzica aceasta festivă parcă ne este dedicată nouă.

— Nu vrei să vii la mine după concert ?

— Ți-am spus... te-am rugat să mai ai doar puțină vreme răbdare... cît sîntem încă elevi... Cînd n-o să mai fim elevi...

N-a precizat ce-o să se întîmple cînd n-o să mai fim elevi, dar eu am înțeles ceea ce-mi convenea cel mai mult. Și promisiunea aceasta neprecizată a avut darul să-mi creeze un nou coșmar.

M-am zvîrcolit întreaga noapte, pînă cînd ceața viorie a zorilor a început să se strecoare prin perdelele lăsate, în odaie.

Istovit, adorm. Cînd mă trezesc, mai sînt doar zece minute pînă să sune de intrare în clasă. Și este *ultima* zi de școală.

Noroc că prima oră de curs, în această ultimă zi de școală, este a Virginiei Brăescu, o profesoară pe care toți elevii o vor regreta.

Intru, mă scuz. Eva îmi face semne. Nu le înțeleg.

— Ce este ? o întreb cînd mă așez în bancă.

— Te-au căutat de la tenis...

— Cine ?...

— Vor să dai un interviu pentru radio.

— De ce tocmai eu ?

— Se pare că tu ai obținut cele mai bune rezultate... sau așa ceva... nu știu...

Discutăm, deși în șoaptă, atît de aprins, încît nici nu băgăm de seamă că profesoara și-a întrerupt expunerea.

— Ssst ?... Ssst !... auzim în clasă.

Observăm ce s-a întîmplat. Profesoara zîmbește tolerant ca întotdeauna și își continuă lecția.

Flori. Lacrimi. Emoție. Grupuri în curte. Fotografii. La sfîrșitul orelor, clopoțelul sună o dată obișnuit și a doua oară pentru absolvenți. O nouă promoție de tineri părăsește școala.

Se scot cocardele și panglicile pe care ni le semnăm reciproc. Ne punem jobenele de hîrtie și, potrivit tradiției, cîntînd, elevii absolvenți ai celor șapte clase paralele se adună în curte, unde directorul ne ține un discurs și ne dă, totodată, instrucțiunile de vigoare în vederea apropiatului examen de bacalaureat.

Puștimea, de la ferestre, ne privește aplaudîndu-ne cu ropote lungi și sonore. Noi îi mai tragem un „Gaudeamus igitur" și, în grupuri mari, ieșim din școală. Ne îndreptăm spre dragul nostru parc,

unde, prin alte cîntece și glume, dăm glas bucuriei de-a fi ajuns, în sfîrșit, absolvenți ai unuia dintre cele mai renumite licee ale țării.

Închiriem bărci de la debarcader. Lacul se umple de larma și cîntecele noastre, ca și de ale altora asemenea nouă. De pe maluri, de pe alei, trecătorii sau cei așezați pe scaune, copiii din locurile lor de joacă se îngrămădesc să ne privească. Și cei mai mulți, gîndindu-se la tinerețea noastră (ori a lor), surîd îngăduitor și cu bunăvoință.

*

Mi-a scris din nou unchiul. A schimbat direcția. N-am bănuit eu ?

„Știi... poate că ai și tu puțină dreptate... Pentru bătrînețea lor... Dacă tot se desparte de Melania... Mama nici nu se gîndea... Dar eu... Tu ai să pleci în lume... Să rămînă singură ?...".

Uf ! Țara arde în foc și baba... (nu mă refer la mama, și, de bună seamă, nici la unchiul). De asta îmi arde în momentul de față ? Am înainte bacalaureatul, admiterea. Mai este și campionatul de tenis. O am și pe Eva. Cum să le descurc pe toate ?

Răspund :

„Am să-ncerc... Am s-aduc vorba pe departe... Și tata are ambiția lui... În sfîrșit, o să fac ce-o să pot..."

Dar deocamdată nu fac nimic, pentru că, astăzi după-masă, are loc la liceu spectacolul cu piesa scrisă de Mircea și premiată la „Tinere condeie" : *Eva și surîsul ei.*

Spectacolul a intrat și în concursul festivalurilor artistice ale elevilor pe țară. Și toate gîndurile îmi sînt absorbite de felul cum va juca Eva.

I-am cumpărat un buchet mare de flori. Cele mai frumoase garoafe pe care le-am găsit.

•

O cunosc pe Eva de-atîta timp, de la începutul anului școlar! Am fost de-atîtea ori la repetiții, dar niciodată pînă azi nu și-a arătat încă adevărata măsură a talentului ei.

A jucat, în piesa destul de mediocră ca temă, însă bine compusă, a lui Mircea, într-un chip magistral.

Pe scenă, cu corpul ei superb, cu picioarele lungi, cu chipul radiind îngerește și părul strălucitor ca un foc părea și mai frumoasă. Sublimă.

Draga și incomparabila mea Eva!

De nu mi-ar fi fost teamă că voi fi calificat drept desuet, aș fi dorit să urc la sfîrșitul spectacolului pe scenă, să îngenunchez înaintea ei și astfel să-i dau buchetul.

„Actorii" au fost rechemați la rampă de cinci sau șase ori. Mă pregăteam tocmai să mă duc, să-i dau florile, cînd l-am văzut pe Radu repezindu-se înaintea mea.

Buchetul lui de trandafiri roșii era mult mai frumos decît al meu. A sărit pe scenă. I-a dat florile și, fără multă vorbă, a sărutat-o pe amîndoi obrajii. Ea rîdea mulțumită. Am crezut că se prăbușește tavanul. Picioarele mi-au înțepenit. De ce s-a lăsat sărutată de Radu? De ce? Asta ar mai fi mers în urmă cu cîteva luni. Dar acum?... Acum?

Eva se reîntoarse la rampă, singură. Îmbujorată, se uita după mine.

Colegii mă îndemnau:

— Nu te duci să-i dai buchetul ? Te-așteaptă !

Radu mă privea triumfător, dușmănos.

Împleticindu-mă, m-am îndreptat spre scenă.

— Urcă-te ! Urcă-te ! mă îndemnau colegii.

Picioarele îmi înțepeniseră. M-am oprit. I-am întins de jos florile. Eva mă privea dezolată. M-am ținut tare și nu m-am urcat. Radu, în cealaltă margine a scenei, le spunea nu știu ce unor fete din apropierea sa și rîdea. Rîdea mușcător. O gelozie cum nu încercasem încă niciodată îmi frigea pieptul.

M-am întors și-am ieșit din sală singur, deznădăjduit, copleșit de emoție și de rușine, cu imboldul de-a mă întoarce — ea nu era vinovată cu nimic — de a-i cădea în genunchi și a-i cere iertare.

— S-a sfîrșit. S-a sfîrșit ! îmi șopteam.

Și tot eu mă întrebam : De ce făcusem gestul acela prostesc, de ce nu fusesem firesc, să fi urcat pe scenă, să-l fi înfruntat pe Radu ?

De ce s-a lăsat sărutată ? reveneam. De ce ? S-a sfîrșit ! S-a sfîrșit !

Așadar, aceasta e Eva ? Pentru un succes de-o clipă s-a și abandonat altcuiva ! Ea care-mi șoptise în grădină că viața...

Am ieșit pe poartă năuc și am fugit.

— Adrian ! m-a strigat cineva din urmă.

Nu mi-am întors capul. Dincolo de voința și gîndurile ce mă îndemnau la calm, pașii mi se îndreptau spre odăița mea.

Am urcat treptele cîte două și am încuiat după mine ușa. M-am trîntit pe pat. Mă simțeam zdrobit, dar nu de felul cum se purtase Eva, ci de ceea ce săvîrșisem, nebunește, eu. Ce mă apucase ? Cum de am putut fi atît de nechibzuit ? Și cum de reacționasem atît de prostește ?

Frumos ar fi acum din partea mea numai dacă i-aș cere iertare, dar public, tot public, așa cum am și jignit-o. Și, pe urmă, aș accepta să ne despărțim definitiv. Drept ar fi ca și ea să mă jignească, la rîndul ei, tot public. Aș merita orice, pe deplin. Și ce va spune nea Petrică cînd va auzi, cînd i se va povesti ce-am făcut ? La drept vorbind, i-am dat și cea mai mare satisfacție lui Radu. Dar și el, mizerabilul, de ce a cumpărat un astfel de buchet ? Trandafiri roșii ? I-a mărturisit deschis și în fața tuturor că el continuă s-o iubească ! A lui va fi. Sigur va fi a lui. Și, hai să vorbim cinstit, o merită mai mult decît mine. L-am bătut la tenis. Ei, și ? Dar n-a fost el socotit unul dintre cei mai buni elevi ai liceului ? Nu era el idolul puștimii ? Nu are un viitor strălucit în sport ? Și nu a făcut un sacrificiu — el care își ajută, muncind din greu, familia ! — cumpărînd un buchet atît de scump, care l-a costat desigur contravaloarea a cine știe cîte ore de trudnică meditație ?

Încep să-mi recîștig echilibrul. Fiecare și-o face cu mîna lui. Mi-am făcut-o și eu.

M-am ridicat din pat. Îmi scot haina. Mîine seară are loc banchetul absolvenților. Pentru banchetul acesta, ca să fiu în rînd cu ceilalți, mi-am făcut un costum nou.

Am terminat. Nu mă mai duc.

Îmi scot și restul de îmbrăcăminte. Dușul. Intru sub duș.

Mi-am adus aminte de Voiculescu. Ies de sub duș și caut volumul. „Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare". Răsfoiesc. Răsfoiesc. Sonetul CCXX.

„Am scris iubire ? Iartă... citește adorare... / Și-ți cere milă Timpul, hainul cerșetor ; / În scîrnava lui mînă, tot mai nepăsător / Tu zilnic zvîrli fărîme din marea-ți frumusețe... / Nu-s rege, nu am aur să-mprăștii, nici onoruri : / Atît : eternitatea mi-e singura unealtă. / Să nemuresc în spirit icoana ta înaltă, / Sub ea să-nghețe vecii cu cîrdul lor de zboruri, / Să-nmărmurească lumea de o iubire, care... / Iar scriu iubire ! Iartă... citește : disperare !“.

Închid paginile umezite ale cărții.

— *Am scris iubire ? Iartă... citește disperare !*

Mi-am lăsat capul pe brațe.

În ușă a bătut cineva. Niște degete delicate au ciocănit.

Ridic capul cuprins de speranță :

— Cine e ? întreb fără glas.

— Maria. (Maria, femeia de serviciu). Am adus masa.

Aș vrea s-o refuz. Dar ea nu trebuie să afle prăbușirea în care mă aflu.

— Așteaptă !

Îmi pun peste corpul încă ud halatul. Întredeschid ușa. Am să primesc mîncarea și am s-o azvîrl. În starea în care mă găsesc, a mînca ar însemna să înghit otravă.

— Adrian !

— Eva ?

Eva, cu buchetul meu de garoafe în mînă, mi se azvîrle în brațe. O sărut pe gură, pe ochi, pe frunte, pe gît.

— Stai. Ai puțină răbdare. Să salvez buchetul. Sînt florile triumfului.

— Așa e !

Pun, nerăbdător și grăbit, buchetul în chiuvetă. O astup. Las să curgă puțină apă. Mă întorc la ea, care a rămas în picioare lîngă ușă.

— De ce ești atît de gravă ?

— Tu nu-nțelegi ?

— Nu.

— Pînă ieri am purtat uniforma. Am fost copii. Am avut datoria să respectăm școala. Acum am intrat în viață. Avem dreptul, fiindcă ne iubim, să fim unul al celuilalt.

— Ne vom căsători !...

Doamne ! Îmi trec palma pe frunte. Nu e cu putință. Nu. Nu. Visez. Aiurez.

Alunecă ușoară sub așternutul desfăcut de ea însăși, în vreme ce eu o privesc uimit, prostit, amețit.

Eva !

Mă vîr în pat, stîngaci, alături de ea.

Am scris iubire ?... Iartă : Citește împlinire !

*

La banchet. Dansăm. Nu dansăm decît împreună. A venit s-o invite Radu. Refuză :

— Iartă-mă, Radule ! Nu dansez decît cu Adrian !

Radu înțelege. Văd după ochii lui de mare înfuriată, de tunete și fulgerare, că a înțeles tot. Nu mă sfiesc. Nici Eva nu se sfiește. Ursitoarele au hotărît. A mea e ! îi spun fără cuvinte.

Radu a plecat. Stăm la masă alături și nu ne vedem decît pe noi.

Mircea trece pe-alături, dansînd cu Puica. Din dans ne pune palma deasupra capetelor :

— Eros vă binecuvînteze, porumbeilor !

Versuri îi recitam și astăzi în zori Evei, cînd a venit Marcheza.

A strigat-o de dincolo de ușă, încet, cu vocea parcă după plîns :

Îmbracă-te și vino !

— Marcheza ! Iartă-mă ! i-a răspuns ea. Vin...

— Te-aștept în grădină.

Ne-am despărțit, nu înainte de-a mă fi îmbrățișat *pentru ultima oară.*

— Eva, nici nu știam că poate fi atîta fericire pe lume.

— Nici eu !

Și, totuși, ca și altădată, în glasul ei suna ceva indefinibil, ciudat.

— Vii și în noaptea asta la mine ?

— În noaptea asta nu se poate ! Marcheza mă așteaptă. Dar mîine...

— Of, atît de tîrziu. Trebuie să ne căsătorim, Eva. Eu voi munci. M-am gîndit astă-noapte temeinic. Voi da și meditații. N-are să-ți lipsească nimic. Ai să vezi !

— Dar pînă mîine nu mai sînt decît cîteva cursuri... mi-a răspuns Eva, fără să amintească nimic referitor la proiectele mele.

M-a sărutat ușor pe buze.

Pînă mîine ? Mîine ?

A doua zi de dimineață, în timp ce eram la cursurile de pregătire, a venit un camion. Hamalii ne-au luat lucrurile tatii și pe ale mele. Tata găsise, cînd nici nu mai spera, o cameră într-o stradă din apropierea gării. Cînd m-am întors acasă, la ușă era un bilet. „Vino în strada... numărul... etajul... aparta-

mentul... la doamna Ż. Am închiriat la dînsa o cameră".

A închiriat o cameră. Și cămăruța mea ? Fereastra ce dă spre grădină ? Podelele pe care călcaseră pașii ei ?

Ce este de făcut ? Sigur, aș fi putut s-o rog pe Melania să-mi restituie cheia. Melania s-ar fi învoit bucuros. Îmi promisese doar să mă lase în odăița mea, să rămîn cît poftesc, și după plecarea tatii. Dar puteam ? Cum puteam face asta ?

Acum o înțelegeam pe Melania. Poate că și ea trăise și simțise la început, alături de tata, așa cum simțisem și eu față de Eva... sau Eva față de mine.

Cum poate cineva să-l condamne pe altul înainte de a cunoaște exact ceea ce s-a întîmplat, într-un anumit moment, în sufletul lui ?

Dar, practic, ce trebuie să fac ?

Să-i las și eu Evei un bilet pe ușă și să-i fixez, provizoriu, un loc de întîlnire. Și ce alt loc de întîlnire mai bun ar fi decît parcul ?

Au trecut zilele... Și n-a mai fost cu putință... Au venit examenele de admitere. Eva a plecat la București. Mircea și Radu la fel. Despre tustrei am aflat că au avut la admitere un mare succes. Stănuța, Dana, Mioara, Puica, Geo și eu am fost admiși la Universitatea din Craiova.

Pe Eva n-am mai văzut-o. De cîte ori sun la telefon, mi se răspunde că încă nu s-a întors din București.

— Pentru mine n-a lăsat nici o vorbă ? N-a scris nimic ?

— Nu. Scuzați. Și Marcheza îmi închide telefonul.

Îmi fac fel de fel de gînduri. Poate o fi fost bolnavă și o fi cerut să nu mi se destăinuie boala, ca să nu mă îngrijoreze în timpul examenelor. Neliniștea îmi este din ce în ce mai mare. Nu pot trăi atîta vreme fără s-o văd.

Mă duc la facultate în vederea înscrierii. În fața Universității o întîlnesc pe Stănuța.

— Ce zici de Eva ? mă întreabă.

Inima mi se strînge. Am o presimțire sinistră.

— Adineauri m-am despărțit de ea și logodnicul ei.

Are un mic accent de triumf în glas.

— Lo-god-nic ?...

— Nu ți-a spus că s-a logodit ?

— Nu ! Am încremenit. Într-un timp așa de scurt... De cînd nu ne-am văzut ?

— A ! Povestea este destul de veche. Noi știam. Un logodnic ilustru. Actorul P., care între timp a fost numit profesor la institut. S-a pregătit pentru examen cu el.

— Nu cu actrița Z. ?

— Niciodată n-a luat lecții cu ea.

Cu fiecare cuvînt al Stănuței simt că mă prăbușesc din ce în ce mai în adînc.

— Ești sigură ? Absolut sigură ?

— Dacă-ți spun că adineauri, nu sînt nici cinci minute de cînd m-am despărțit de ei ! Plecau cu mașina la Predeal.

— Numai ei doi ?

— Numai ei doi, firește. Ca doi logodnici care se iubesc.

Nu mai ascult ironicele cuvinte ale Stănuței.

Mă sufoc. Nu știu cînd am ajuns. Iese Marcheza.

— Este adevărat ? o întreb.

— Ce ?

— Că s-a logodit !... Că vrea să se mărite ?... Că m-a părăsit definitiv ?

— Adevărat !

Dau buzna în casă. Alerg din încăpere în încăpere, strigînd :

— Eva !... Eva !...

Marcheza vine după mine, îmbrăcată în doliu. Apare și mama Evei, alunecînd ca în transă, prin casă.

— Ce e ? Ce s-a întîmplat ? Cine ești dumneata și ce vrei ?

— Nu se poate ! spun, dînd ca un înecat din mîini.

— Așa este Eva ! mă asigură Marcheza. N-ai știut ?

— Ba da !... Ba da !... Și, totuși...

M-am întors acasă. La poartă mă aștepta nea Petrică.

— Ce facem ? Reîncepem antrenamentul ? Concursul final ! Racheta de aur !

— Nea Petrică, nu pot, înțelege-mă, nu pot...

— Pentru o fată, Adriane ! Ai să întîlnești altele.

— Ca Eva nu va mai fi nici una, nea Petrică.

— Eva nu merită, ascultă-mă... Eu știam mai mult de mult... Ai să te convingi și tu într-o zi !

— Se poate, nea Petrică... În orice caz, la concursul pe țară nu mă mai duc. Sînt obosit... Poate la anul, ca student, nea Petrică. La anul...

*

Sîntem spre sfîrșitul lui iulie. Tot timpul mi-l petrec în bibliotecă, sub îndrumarea profesorului Gavriș.

— Tu trebuie să mergi mai departe decît am mers eu...

— Am să mă străduiesc ! Vă făgăduiesc. Am să-ncerc...

Tata mă tot întreabă ce mai știu despre mama. Îi răspund fără chef.

Și unchiul mi-a scris, vrînd să afle dacă am stat de vorbă cu tata. Ce spune el ?

Fiecare cu preocupările lui.

„Am stat de vorbă. Și tata, îl simt, ar dori...".

*

O scrisoare, în sfîrșit, de la Eva :

„Adriane, îți mulțumesc că m-ai înțeles. Singură, pînă astăzi, n-aș ști să-ți spun cum s-a întîmplat. Cît te-am iubit, te-am iubit sincer. Crede-mă ! Îți voi păstra o amintire caldă. De asemenea, îți doresc să-ți găsești fericirea pe care o meriți din plin. Mă gîndesc la fata aceea drăguță, al cărei chip îl păstrai pe policioară. Te îmbrățișez pentru ultima oară și îți înapoiez versurile pe care le-ai scris și mi le-ai dedicat." Semnat : Nausicaa.

Fac ghemotoc hîrtia și o arunc. Aș vrea să-mi smulg și inima din piept. S-o azvîrl. Dacă n-am fost în stare s-o păstrez pe Eva, ce-mi mai trebuie ?

*

Începutul lui august. Ne-am mutat în noua locuință. O cameră jos pentru tata și alta la man-

sardă (tot o fostă cameră de servici, așa cum mi-am dorit) pentru mine.

Exersez la limba elină, pe care o studiez în vacanță cu ajutorul profesorului Gavriș, traducînd din subtilul Callimachos. Nu mai îmi trebuie nimic altceva decît munca.

Traduc și nici n-am auzit întîia bătaie în ușă. Apoi cînd s-a bătut a doua oară, am tresărit.

— Cine e ?

Persoana de-afară tace.

Este ca atunci !... Eva. Ea e. Numai ea poate fi. S-a întors.

— Cine e ? mai întreb o dată copleșit de speranță și bucurie.

O voce slabă, slabă de tot, încearcă să-mi răspundă.

Am deschis ușa brusc :

— Eva !

— Nu, nu era Eva. În fața ușii, pierdută, Silvia.

II

Acum pămîntu-ntreg putea
mărturisi pentru noi;
Ca unele văratice, luminoase ploi,
plînsul și rîsul între noi plutea.

Nuntă
Magda Isanos

Venisem într-un suflet, nu mai aveam răbdare și, încă înainte de a intra în casă, am strigat-o pe mama ca pe vremea cînd eram mică.

Strada aceea din Rîmnicu Vîlcea — unde locuisem în copilărie — era destul de periculoasă pentru o fată de cinci sau șase anișori, cît aveam pe-atunci. La unul din capetele ei se afla o căsuță. Înăuntru trăia o familie dezorganizată. Părinții erau alcoolici. Se băteau, căutau ceartă vecinilor, își maltratau copiii. Aceștia se înrăiseră. Intrau prin curți. Săreau pe ferestre. În cîteva rînduri săvîrșiseră furturi, azi o poșetă lăsată pe masă, mîine o butelie de aragaz, poimîine... Autoritățile aveau mereu de lucru cu ei.

Cînd mama și tata lipseau, mă gospodăream singură. După ce veneam de la școală, mîncam, spălam vasele, îmi făceam lecțiile și plecam să mă joc, după ce încuiam apartamentul și îmi atîrnam

cheia cu un șnur, la gît. Odată, unul dintre băieții acelei familii m-a bătut și mi-a smuls de la gît cheia. A intrat în apartamentul nostru, chemîndu-i după el și pe alți patru dintre frații și surorile lui, ...ca să le arate „cum e".

Au mîncat numai niște friptură și cîteva prăjituri din cămară, au băut bere și au plecat. Încolo nu s-a întîmplat nimic.

— Dar putea să se întîmple ! se îngrozea mama.

Din acea zi, părinții mă rugaseră să mă joc cît mai rar cu putință pe stradă și, dacă eram acostată, să cer ajutorul familiei profesorului din apartamentul vecin, iar cînd erau ei acasă, s-o strig din cînd în cînd pe mama de jos, la fereastră, ca să mă vadă și să știe că totul este în ordine.

O făceam bucuroasă. Îi iubeam pe amîndoi părinții, dar mama îmi era mai apropiată. Și eram fericită, văzînd-o, după ce schimbam împreună cîteva cuvinte, cum grija de care era cuprinsă cîtă vreme mă găseam pe stradă i se potolea, iar chipul i se însenina.

Teama pentru mine îi devenise obsesivă și, de altfel, într-o destul de bună măsură, era întemeiată.

Să las însă toate acestea și să mă întorc la ziua cînd, încă înainte de a deschide „poarta" (așa numeam ușa mare, de fier, de la intrarea principală) și a începe să urc pe scări, am strigat-o pe mama, ca în copilărie.

Mama a auzit. Probabil că, în așteptarea mea, stătuse toată vremea cu urechea la pîndă. Dar n-a ieșit la fereastră, ci împreună cu tata, s-au și ivit în capul scărilor, pe care, de altfel, eu și începusem să le urc în goană.

M-am repezit în brațele lor. Uitasem că nu mai eram copil. Terminasem facultatea și în ziua aceea intram în vacanță.

— Ești profesoară ?

— Sînt !

Stătuseră întreaga dimineață pe ghimpi.

Ar fi dorit să se afle și ei de față, dar nu îndrăzniseră, deoarece îi rugasem stăruitor să nu vină după mine în sala unde mi se hotăra soarta. Să mă simt absolut singură, independentă și răspunzătoare de viitorul meu în clipele decisive.

Era ziua cînd, după patru ani de muncă grea și neîntreruptă și în urma examenului de stat, ne primeam repartițiile.

Studiasem două materii. Una era latina. Latina îi plăcuse *lui*. De aceea mi-o și alesesem drept materie de bază. Visasem ca atunci cînd ne vom fi terminat studiile și vom deveni amîndoi profesori — fiindcă nu puteam să concep măcar o clipă și cu nici un preț că aș putea îmbrățișa o altă carieră în afară de cea didactică —, să gustăm laolaltă și în mod egal aceleași plăceri intelectuale, în suflet și în gînd.

Soarta vrusese altfel. Eva îl îndepărtase. Dar eu îmi păstrasem, neștirbită, hotărîrea de a învăța mai departe latina care, de altfel, devenise și pentru mine o adevărată pasiune.

A doua materie era germana. Bunicul din partea mamei era din Berlin. Ca student, obținuse o bursă de studii la Universitatea din Cluj. Aici o avusese colegă pe bunica. Se căsătoriseră încă din anul al doilea de facultate, avuseseră repede un copil, pe mama. Și bunicul, cu toată vajnica împotrivire a familiei sale, se decisese să rămînă pentru totdeauna

împreună cu tînăra lui soție și cu copilul în România, păstrînd însă în suflet, întreaga viață, — deși își iubea cu convingere și credință noua sa patrie — și nostalgia peisajului natal, a culturii germane clasice, pe care bunii săi profesori de la colegiul münchenez Sfînta Tereza (unde învățase) și despre care vorbea adesea cu cel mai adînc respect, i-o sădiseră în cuget.

— De latină ? mă întreabă mama, cunoscîndu-mi dorința și știind că în această direcție acționasem, copiind listele afișate la facultate cu locurile anunțate vacante în învățămînt, de către comisia guvernamentală, analizînd toate posibilitățile și fiecare post în parte.

Numărul catedrelor libere la limba și literatura latină, în acest an școlar, fusese însă ridicol de mic.

Iar acele puține catedre libere fuseseră ocupate numaidecît de către cei cîțiva care erau căsătoriți, cu copii, sau doar căsătoriți și care locuiau sau își aveau familia într-una din localitățile respective.

Absolvisem examenul de stat cu media generală zece, mă pregătisem cu asiduitate atîția ani, tocmai pentru a putea preda materia preferată, latina, și iată-mă, din pricină că nu eram căsătorită și nici cu reședință în vreunul dintre orașele unde se aflau cele cîteva catedre libere, în imposibilitatea de a-mi realiza arzătoarea dorință.

— De germană ! am răspuns întrebării mamei și, în același timp, privirii neliniștite a tatii.

— Admirabil ! Cît se vor bucura bunicii ! Ai să fii profesoară de germană, a exclamat mama, deși își dădea perfect seama — se vedea limpede lucrul acesta din privirile ei — de întreaga mare mîhnire pe care o încerca.

Mama și tata, fiind, de asemenea, profesori (predau Geografia), știau prea bine ce înseamnă o repartiție la cea de-a doua specialitate. După perioada de stagiu, cînd va trebui să-mi dau examenul de definitivat, nu o voi putea face la specialitatea de bază, ci tot la cea secundară, adică la materia unde mă voi desăvîrși predînd zi de zi, timp de trei ani, sprijinită de metodiștii școlii și de inspectorii de specialitate.

N-aș vrea să fiu rău înțeleasă. Iubesc limba germană, este limba în care au vorbit bunicul și strămoșii lui. Iubesc și mai mult literatura germană, îndeosebi pe cea clasică. Dar marea mea slăbiciune, repet, este și va rămîne aceea pentru limbile și literaturile clasice, și mai ales pentru cea latină, cu incomparabila ei melodicitate și profunzime. Și am în mine teama că, prin repartiția căpătată, accesul către ea îmi va fi în bună parte sau, poate, definitiv tăiat.

Aceasta este însă trista realitate din anul școlar în curs. Va trebui să mă adaptez situației. Și, de fapt — așa îmi spuseseră toți colegii — trebuia să fiu mulțumită sau foarte mulțumită, fiindcă, spre deosebire de imensa majoritate a celorlalți absolvenți, avusesem norocul de a primi o catedră întreagă, avînd și cîteva ore suplimentare la un liceu de frunte și cu veche tradiție al țării, chiar în orașul unde locuiam în prezent. Ba încă și mai mult, la o catedră unde cu ani în urmă predase și bunicul.

— De fapt, este mai bine așa, încerca să mă încurajeze tata, conștient însă și el că viața îmi dăduse o primă grea lovitură nemeritată. Latina este o limbă care dispare...

— Nu va dispare niciodată; este o limbă ce stă la baza adevăratei mari culturi europene și, într-un fel, mondiale, i-am răspuns, prezentă în toate științele și artele fundamentale. Iar în ce ne privește pe noi, românii, originea și toate celelalte legături sufletești cu latinitatea ne obligă să-i fim între cei mai de frunte susținători. Numai fiindu-ne destul de limpede că sîntem latini, vom putea să ne menținem ființa în toată integritatea ei, în colțul acesta de lume.

Tata se făcuse palid. Ieșirea mea atît de intempestivă, cu care nu era obișnuit, mai ales știind că aveam perfectă dreptate, îl tulburase. Mă cuprinse pe după umeri și-mi spuse :

— Draga mea, dar catedra aceasta de germană ți-ai ales-o tu singură...

— Fiindcă n-am avut altă posibilitate...

— Asta nu te împiedică, i se alătură și mama, ca să-ți continui sau chiar să-ți intensifici studiile de limbă și literatură latină, și chiar și de greacă veche, dacă așa ți-e voia...

Intrasem în sufragerie. M-am așezat :

— Nu e același lucru. Ar trebui să fiu încîntată — știu — că mi s-a acordat o asemenea catedră. Și cu toate acestea, am simțămîntul că, datorită unei situații care mă depășește și a unei nu destul de bine gîndite organizări din partea celor care planifică repartizarea catedrelor, mi s-a făcut o nedreptate.

— Ar trebui să înțelegi. Învățămîntul suferă mari transformări dictate de evoluția societății...

— Transformări, transformări... Transformările nu trebuie să justifice ceva care s-ar putea face mai bine.

Nu sînt obișnuită să le vorbesc părinților nepoliticos sau pe un ton ridicat. Îi iubesc și mai ales îi respect.

Alergasem în brațele lor încă sub puternica impresie a faptului că mă vedeam profesoară, că mi se realizase — fie și parțial — un ideal, mi se dăduse repartiția la liceul unde, într-o vreme, predase și bunicul și unde învățasem eu însămi un timp. Însă, treptat, treptat, gîndul că nu aveam să-i învăț pe copii latina, începuse să mă trezească la realitate.

Pentru ce să nu fie încă de la început totul așa cum se cuvenea ?

Mă simt nemulțumită, și ceea ce este mai important : nu voi mai putea fi nici asemenea *lui*.

Cu toate că *el* este acela care a făcut primul pas greșit, iar eu m-am dat voit la o parte ca să nu-i stau în cale, sau să fiu în situația de a primi numai rămășițele pasiunii sale (îndreptățite, recunosc) pentru o altă fată, am un vag simțămînt că, neluptînd destul pentru ceea ce mi se cuvenea de drept și, deci, nereușind, trădarea am săvîrșit-o *eu*.

„Dar ce legătură au părinții cu toate acestea ? Și ce vină au ei ? Ei, care sînt atît de buni și trăiesc numai și numai pentru fericirea mea !".

Reflecție înțeleaptă, ce mă determină să-mi liniștesc puțin iritarea.

— Dragii mei ! Aveți dreptate ! E bine și așa !

Iar ei nu știu cum să se arate mai afectuoși și mai recunoscători pentru aceste cuvinte.

Masa a fost pregătită din timp de mama, încărcată cu toate bunătățile și este împodobită cu flori.

La toastul festiv am băut și vin de o calitate superioară, procurat de tata, după destule interven-

ții, de la o vestită întreprindere agricolă de stat, și totul a reintrat în normal.

•

Am ieșit de la primele ore de curs, emoționată. Încercam să mă stăpînesc ; izbuteam însă doar cu mare greutate.

Mă vedeam cu cîțiva ani în urmă, mică, timidă, șezînd în banca a treia de lîngă fereastră, atentă la lecții, dar nedespărțindu-mi nici o clipă gîndul de la *el*.

L-am iubit așa cum, poate, numai în marile poeme de dragoste ale lumii a putut cineva să iubească.

Nu sînt o fată atît de frumoasă cum aș fi vrut să fiu. Mi-e suficient de clar acest adevăr.

Și aș fi dorit să fiu mai frumoasă, nu din vreo vanitate stupidă, ci doar ca să-i plac veșnic *lui*, ca el să nu poată fi ispitit de înfățișarea exterioară a vreunei alte fete, mult mai frumoasă decît mine, așa cum, de altfel, s-a și întîmplat. Deși, în taină, trăgeam nădejdea că îmi va rămîne credincios, înțelegînd că în viață nu frumusețea exterioară contează, ci aceea a sufletului.

Eva este o ființă perfectă fizic, trebuie să admit. Sînt fată și o nelămurită invidie — deși nu mă onorează — mă încearcă uneori. O revăd cu ochii lucizi ai minții și constat că, oricît aș încerca să-i aflu un defect, nu mi-ar fi cu putință. Ovalul fără reproș al obrazului, frăgezimea pielii, ochii verzi-aurii, din care izvorăște o privire mîndră, învăluitoare și tandră, tăietura îmbietoare a buzelor, sprîncenele în forma cozii de rîndunică, gîtul înalt și zvelt, mersul elastic, toate o avantajează și o fac

să plutească parcă deasupra noastră, a celorlalte fete, cu înfățișare obișnuită. Mai este și întotdeauna foarte elegantă. Are, ce-i drept, și mijloacele necesare. Mijloace mai au însă și altele, dar ea are gust.

Ultima oară cînd am zărit-o, deși numai din treacăt, purta o rochie crem, despicată pe lături începînd de deasupra genunchilor. Stofa fină, din lînă, i se mula pe corp, dîndu-i o înfățișare statuară. Părea cioplită din marmură, dar într-o marmură vie palpitînd. Atrăgea și tîra în urma ei privirile lacome ale bărbaților.

Farmecul îi sporea printr-un amănunt în aparență neînsemnat, un fular ca o spumă liliachie, care abia îi atingea grumazul și-i flutura deasupra bustului.

Luate aparte fiecare dintre aceste detalii n-ar fi fost totuși extraordinare. Dar, văzute în ansamblu, îi dădeau Evei o înfățișare turburătoare, pe care și eu, ca fată, o resimțeam.

Nu-i fac nimănui nici o vină. Înțeleg. Femeia a fost menită de natură, din necesități firești, biologice, să atragă și să păstreze. În acest scop ea își pune, din instinct, în valoare majoritatea însușirilor de care dispune. Iar dacă este adevărat ce crede Novalis și anume că femeia cheamă și fuge tocmai pentru a spori intensitatea dorințelor bărbatului, atunci Eva este cu adevărat însăși întruchiparea feminității în sensul definit de poetul „idealismului magic" și al neasemuitelor „imnuri închinate nopții".

Mă plimb pe coridorul principal al liceului, pe unde altădată nu îndrăzneam să trec decît în grabă și numai chemată.

Am o „fereastră" cum se spune în limbaj didactic, adică o oră liberă între alte două ocupate.

Le-am vorbit pînă mai adineauri elevilor despre literatura germană veche, accentuînd asupra poeziei care, în timpurile cele mai depărtate, nu însemna podoabă și joc, ci dimpotrivă, vrajă, incantație, forță activă a cuvîntului care transformă și înalță, deoarece la origine ea era legată de mit și de elementul cultic.

Le-a plăcut insistența mea asupra cuvîntului, ca forță dominantă a spiritului, ca și comparația cu ceea ce afirmau anticii greci și romani despre această forță încă insuficient înțeleasă.

Pe coridor m-am întîlnit cu Vanda, fostă colegă de liceu în Rîmnicu Vîlcea, care funcționează la catedra de științele naturii.

N-o văzusem la deschiderea cursurilor.

— Eram în concediu de naștere, îmi explică. Am un băiețel minunat. Îl cheamă Adrian, ca și pe Comănescu. Apropo, ce mai face ?

Dau din umeri, deși o săgeată nevăzută mi s-a înfipt în inimă.

— Cine mai știe ?

— Îmi plăcea, cînd erați elevi și vă întîlneam în Zăvoi. Vă țineați totdeauna de mînă. Vă iubeați tare mult !

— Dragostea se mai schimbă !

— Și nu mai știi chiar nimic despre el ?

— Știu ceea ce desigur știi și tu. A făcut studii strălucite, și-a împlinit vocația. Este profesor de latină și greacă la București. Are un nume bun. După stagiu, va intra desigur în învățămîntul superior. Și cam atît...

— Păcat... Nu te mai interesează ?

— Nu !...

— Cu colectivul acesta al nostru te împaci bine ?

— Foarte bine.

— Directorul este un conducător priceput și inimos.

— Mi-am dat seama.

— Și adjuncta, pîinea lui Dumnezeu !

— Sînt sigură.

— Cînd ai nevoie de ceva, apelează la mine. M-am împrietenit cu adjuncta.

— Îți mulțumesc.

De cîte ori mi se întîmplă să fiu întrebată despre Adrian — și mi se întîmplă destul de des — mă simt umilită.

Tata mă mustră că, în cursul ultimului an de liceu — sub pretextul că doream să mă găsesc mai din timp în atmosfera universitară din Craiova — am stăruit să ne mutăm aici.

— Nu numai de asta ! protestam. Și pentru că bunicul locuia mai de mult la Craiova.

— Da, dar odată liceul terminat, îmi aducea aminte tata, ți-ai schimbat părerea și ai dorit cu totul altceva. Să dai concursul de admitere la facultatea din București. Așadar, pentru ce ne-am mai mutat ? Am făcut o groază de cheltuieli. Și tu ce-ai realizat ? Nimic altceva decît că ai mers pe urmele lui Adrian ! Ai plecat la București, ai studiat literaturile și limbile clasice în aceeași facultate cu el. Iar acum sînteți unul pentru altul ca doi străini.

Mama este mîhnită. Convingerea ei, fără să mi-o spună pe față — dar o înțeleg și așa — este că m-am compromis și continui să mă compromit rămînînd credincioasă primei mele iubiri.

— Ar trebui să te căsătorești !

— Nu am nici o vocație.

— Dar este o obligație pe care fiecare fată o are față de societate. Sper că nu-ți dorești să rămîi domnișoară și să fii la bătrînețe singură. Trebuie să ai și tu copii, iar noi nepoți. Așa ar fi bine, Silvia, ascultă-mă și crede-mă !

— Voi avea sute și mii de copii, elevii mei. Așa cum ați avut și voi...

— Dar noi te-am avut și pe tine. Vei avea elevi, dar îți trebuie și un copil al tău.

— Mie nu-mi trebuie.

Știam prea bine că nu acesta era adevăratul meu fel de-a vedea lucrurile. Uneori mă imaginam în mijlocul unei familii a cărei mamă eram eu, înconjurată de copii și nepoți. Dar ce puteam să spun ? Așa a fost să fie și nu mă simțeam în stare să schimb nimic din ceea ce îmi rezervase soarta în această privință.

Pe Adrian îl întîlnisem încă din primul meu an de facultate, de mai multe ori, la bibliotecă și apoi la o reuniune a studenților „clasiciști".

Cu toate că învățam în aceeași facultate, eu în anul întîi și el în al doilea, orele de curs și de seminar nu ne coincideau.

Avea aceeași figură tristă și concentrată pe care o căpătase după ce-l părăsise Eva.

Îmi aminteam cum, aflînd acest lucru, lăsînd orice prejudecată la o parte și călcîndu-mi pe inimă, plecasem imediat de la Rîmnicu Vîlcea, unde mă găseam încă atunci, la Craiova. El abia se mutase, împreună cu tatăl său, care de asemenea se despărțise de-a doua lui soție, Melania.

Voisem să-l ajut și să-i redau încrederea în viață. Însă nu izbutisem. Adrian mi-a mărturisit sincer că n-o poate uita pe Eva. De-aceea era hotărît să renunțe pentru totdeauna la dragoste. Mă iubise sincer, spunea el, pînă la apariția Evei. Dar sentimentelor nu le putea porunci.

L-am înțeles. Dacă aș putea, le-aș porunci, la rîndu-mi să nu mă mai încerce. Să-l uit definitiv. Dar oare aș vrea cu adevărat să-l uit? Sau suferința îmi este cu toate acestea necesară! Și, așa cum declară într-un vers Grigore Alexandrescu, m-am deprins să „trăiesc în durere ca-n elementul meu".

Adrian avea perfectă dreptate. Dacă nu puteam fi fericiți în dragoste, să ne căutăm mulțumirea altundeva. Și — acest „altundeva" îl vom găsi în muncă.

La despărțire m-a sărutat. E drept, nu ca altădată, pe buze, ci pe obraz, ca pe-o soră. Dar nu trebuia s-o facă. Sărutarea aceea m-a durut și mă doare încă. Nu trebuia s-o facă. Trebuia să ne despărțim rece și fără să ne întoarcem capetele unul spre altul, deoarece eram conștienți amîndoi că drum de întoarcere nu mai putea să existe.

La reuniune l-am întîlnit întîmplător, ca și la bibliotecă. De fapt, nu chiar întîmplător, deoarece în adîncul inimii mele nădăjduiam mereu și fierbinte să-l întîlnesc.

Ce voiam nu știam cu adevărat nici eu. Bănuiesc însă că speram să putem schimba împreună măcar cîteva cuvinte. Deoarece în bibliotecă lucrul acesta nu fusese încă niciodată posibil. Treceam unul pe lîngă masa unde studia celălalt, preocupați și mereu în grabă. Și cred că speram să mai putem dansa

măcar o singură dată împreună. Dorință lipsită de rațiune, dar care îmi încolțise în suflet și, oricît mă străduiam, nu o puteam înfrînge.

M-a salutat. Era cum nu se poate mai stînjenit. Mai stînjenit decît atunci cînd ne întîlneam în bibliotecă. I-am răspuns. Mi-ar fi plăcut ca el să mi se adreseze sau ca eu să mă adresez lui normal, ca unui foarte vechi și bun prieten, dar, și într-o situație și în cealaltă, simțeam că nu mă vor putea ține puterile.

Dorisem atîta să mai schimbăm cîteva cuvinte împreună și-acum ar fi fost cel mai nimerit prilej.

În timpul care se scursese, fără să întreb pe nimeni anume, încercasem să mai aflu cîte ceva despre el. Aduceam vorba pe departe între foștii colegi de liceu sau cei de an de la facultate.

Și-așa am aflat lucruri despre care eram sigură încă mai dinainte și anume că Adrian este unul dintre cei mai buni studenți, publică articole și studii prin revistele de specialitate din țară și din străinătate. Și-n plus mi s-a mai spus că fusese recomandat pentru o bursă la celebra universitate franceză Sorbona.

Nu mai era al meu, însă, la gîndul că va pleca într-o țară străină, simțeam înghețîndu-mi sîngele în vine. Voiam să mă stăpînesc, dar zadarnic. Nu mai era al meu, dar, cîtă vreme îl știam în București, avea, oricum, o anumită liniște. Curînd, dacă zvonul era adevărat, trebuia să plece atît de departe, încît doar urma umbrei lui abia de aș mai fi putut s-o zăresc prin locurile pe unde umblaserăm altădată împreună.

M-a salutat, și așa cum n-am îndrăznit eu, n-a îndrăznit nici el să se apropie de mine.

„De ce ? mă întrebam. Adevărat, totul s-a sfîrșit. Au existat însă zile cînd am fost atît de aproape unul de celălalt, încît, deși nu fuseserăm nici măcar logodiți, alcătuiam oarecum, cel puțin în speranțe, o singură ființă. De ce nu vine acum să mă invite măcar la un dans ?“.

Dansul acesta mi se părea visul cel mai frumos de năzuit în acele clipe. Atît aș mai fi așteptat de la el. Să mă cuprindă în brațe, măcar și ca pe-o soră. Să-mi las capul pe umărul lui ca în vremea cînd, elevă, ne dusesem împreună la un „ceai“, invitați de Vanda. Și-acolo dansaserăm împreună cîteva ceasuri bune, pînă ce mama, alarmată că „se făcuse noapte“, venise să mă cheme.

Ce departe sînt zilele acelea ! Parcă ar fi trecut de-atunci o veșnicie. Adrian dansează cu o altă fată, iar eu cu Mircea, fostul coleg de clasă al lui Adrian.

Mircea a venit să mă ia de la cămin și tot el este cel care, după ce mi-a citit o mică încercare literară, în care povesteam întîia mea întîlnire cu Adrian, m-a introdus în cenaclul literar studențesc „Adonis“.

Este un băiat sensibil și delicat. Îmi repetă mereu că nu a întîlnit nici o altă fată care să aibe un caracter atît de perfect ca al meu și că, așa cum sînt eu, i-ar place să fie și viitoarea lui soție.

Și el a curtat-o odinioară pe Eva, dar s-a lecuit repede. Eva era nespus de frumoasă, dar și foarte superficială și capricioasă.

— Vulpea și strugurii ! l-am ironizat odată, pe cînd vorbea despre Eva.

— Strugurii poate au fost la locul lor, pe arac, dar vulpea — în cazul meu — într-adevăr i-a socotit acri ! mi-a răspuns el.

Dansînd cu Mircea, mă simt eu însămi, fără nici o reținere. Mircea este vesel, firesc și lîngă el te afli în siguranță.

— Silvia, mă întrebase mai de mult, după ce-mi citise încercarea de povestire, de ce te-ai îndrăgostit tu de Adrian ? El n-a știut să te prețuiască așa cum meriți. Iar o fată ca Eva a putut să facă din el ce-a vrut.

Parcă eu aș fi știut să-i răspund de ce !

— Astăzi nu-l mai iubesc ! i-am răspuns.

Scosesem cuvintele din gură, dar parcă nu le-aș fi rostit eu. Cum aș fi putut oare să nu-l mai iubesc ? Cum ?

— Ar trebui să ți-l scoți din suflet cu totul !...

Am dat din cap : „Da". Eram conștientă însă că nu făceam altceva decît încercam să mă conving pe mine însămi despre ceva ce nu era cu putință.

Dansam cu Mircea. Îl simțeam gelos. De cîte ori îi sta în putință, mă conducea în dans cît mai departe de Adrian.

Eu mă prefăceam că nu-l observ, în timp ce Adrian dansa cu o expresie de vinovăție pe chip, așa cum o avea întotdeauna și cînd ne întîlneam în bibliotecă ori pe stradă.

La numai două săptămîni după acea reuniune, tot Mircea mi-a comunicat că Adrian plecase la Paris, unde avea să rămînă doi sau poate trei ani.

Știam, repet, că va pleca. Încercasem să aștept această știre cît mai nepăsătoare și liniștită.

Dar, în timp ce Mircea vorbea, îmi rosteam în mine, pierdută : „Adrian a plecat !... Adrian a plecat ! Adrian a plecat !“...

În jurul meu începuseră să se prăbușească ultimele fortărețe ale speranțelor tăinuite.

*

Mi-a apărut după aceea în „Revista de limbă și literatură pentru elevi“ un studiu despre drama *Sapho* a lui Grillparzer, în relația sa cu *Luceafărul* lui Eminescu (erau zilele cînd se aniversa tocmai nașterea marelui nostru poet), pe tema tragicei neputințe a ființei de geniu de a transpune idealurile supreme și pure ale artei în ordinea vieții și realității ostile ei. Și tot atunci, direcția școlii m-a anunțat că opțiunile elevilor pentru limba și literatura predate de mine crescuseră într-o asemenea măsură, încît catedra va trebui sporită cu aproape o treime (în ce privește numărul orelor de curs) față de cît fusese prevăzut inițial.

Sporirea se făcea, firește, în dauna celorlalte trei limbi ce se predau în școală : rusa, engleza și franceza.

Comisia metodică a catedrei de limbi străine este condusă de o profesoară care predă engleza. O profesoară bună și conștiincioasă, însă o ființă distantă cu elevii și foarte pretențioasă, în sensul negativ al cuvîntului.

În cursul ședinței comisiei metodice, în timp ce mi se comunica vestea, aceasta a ținut să-mi atragă atenția :

— Să nu-ți închipui, draga mea, că pentru pricoperea dumitale didactică (mai ai, cred că-ți dai seama, destule de învățat !) sau pentru frumusețea

limbii pe care o predai (germana nu a fost niciodată prea agreată, este o limbă destul de dificilă !) ți-a sporit numărul de opțiuni. Ci fiindcă ești cea mai tînără dintre noi, drăguță și știi să te faci plăcută, poate făcînd și anumite concesii la note elevilor.

Zîmbea maliții.

Bineînțeles că aceste cuvinte și zîmbetul ei m-au întristat adînc. Muncisem din convingere, muncisem să-mi pot face lecțiile cît mai atrăgătoare și să predau o materie față de care nici eu nu aveam încă destulă aplicație.

O satisfacție mi-a dat-o directorul care, în plenul consiliului pedagogic ținut cîteva zile mai tîrziu, m-a felicitat încă o dată, spunînd în încheiere :

— Draga noastră tînără colegă, i-ai cucerit pe elevi.

— Îi iubesc. Sînt buni, cuminți și harnici, am bîiguit.

— Este meritul dumitale. Și tocmai de-aceea te-am numit, în mod excepțional, dirigintă la clasa a IX-a, unde ai obținut cele mai bune rezultate.

•

Bunicul a venit în vizită. Jubilează. Mă provoacă la diferite discuții pe anumite teme din literatura germană clasică. Și, fiindcă scrisesem despre Grillparzer, discuția alunecă pînă la *Hero și Leandru*. Bunicul crede că poetul a pus-o pe preoteasa Afroditei în situația de a ispăși, deoarece aceasta a abdicat de la îndatoririle și puritatea ei, cedînd ispitelor dragostei.

Declar că nu sînt de acord.

Ce înseamnă puritate în dragoste ? Și de ce nu e Hero pură ?

În ce privește încălcarea îndatoririi și a demnității, sînt și eu de aceeași părere cu bunicul. Acum sînt tînără profesoară și așez aceste două calități deasupra tuturor celorlalte.

Dar faptul că s-a îndrăgostit, chiar fiind preoteasă, nu poate constitui în nici un caz o vină.

„Dragostea sosește cînd nici nu te-aștepți, te copleșește după voia ei și n-o poți da la o parte cu mîna", spune un vechi proverb elin.

•

Mircea ne vizitează din ce în ce mai des.

Poeziile sale, de asemenea, i se publică prin reviste, începînd cu „Ramuri" și terminînd cu „România literară", „Contemporanul".

Astăzi i-a venit știrea că în curînd îi va apare la „Scrisul românesc" primul volum de poezii. Iar o poezie din volum îmi este dedicată mie.

Și eu am început să lucrez la un eseu despre Rilke.

Mircea se arată entuziasmat de felul cum gîndesc și scriu.

— Drumurile noastre se încrucișează din ce în ce mai mult. Nu remarci și tu ? mă întreabă. Amîndoi aveam același fel de-a gîndi. Și amîndoi ne exprimăm opiniile în scris.

— S-ar putea să fie așa ! îi răspund.

Mircea e încîntat. Îmi cere voie să lipsească puțin. Pleacă și se întoarce, după o jumătate de oră, victorios, aducîndu-mi un buchețel înmiresmat de frezii, floarea mea preferată.

Unde le-o fi găsit ? Cînd o fi avut timpul să le cumpere, pentru că, după cît îmi dau seama, a fost să le caute tocmai la grădinăria orașului, de lîngă parc.

— A luat un taxi ! îmi destăinuie mama. L-am văzut cînd s-a întors. Ce băiat fin și ales este Mircea ! Și te iubește sincer. Ar trebui să-l încurajezi.

O înțeleg pe mama. Mi-am terminat studiile. Am fost repartizată în învățămînt. A venit vremea să-mi întemeiez o familie. Iar Mircea, profesor de literatura și limba română la liceul de arte plastice și muzică, care mă curtează intens, i se pare că ar face o pereche cum nu se poate mai potrivită cu „fetița" ei.

Nici mie nu-mi displace. E un prieten bun și care nu depășește prin nimic limitele admise. Dar dragostea, această rară pasăre cu penele de aur, nu știe să mai zboare către sufletul meu.

*

Într-o seară, mă cheamă la telefon Vanda. Vocea ei gîlgîie voios.

— Am să-ți dau o noutate.

— Dă-mi-o !

— Despre Adrian !

Am rămas cîteva clipe paralizată.

— Iartă-mă, Vanda ! îi spun în cele din urmă. E un capitol de mult depășit...

Dar Vanda continuă să-mi vorbească.

— Uite, am în fața mea o revistă din Iași, „Convorbiri literare". Și în ea, ce crezi ?

Tac. Pe de-o parte, din mîndrie, aș dori să-i curm Vandei declanșarea verbală. Dar, pe de alta,

firească, feminina curiozitate mă îndeamnă s-o ascult.

— Un eseu...

Știam că Adrian, care funcționează ca profesor de latină și greacă veche la liceul de filologie clasică din București, scrisese o serie întreagă de articole, mai ales pe teme referitoare la antichitate și mitologie.

Îi mărturisesc, deci, Vandei că, deși nu mă mai interesa Adrian, întîmplător mai fusesem, cînd și cînd, informată despre activitatea lui publicistică.

— Ei, cum s-a potrivit ! rîde Vanda. Și el, și tu, și Mircea. V-ați influențat, probabil, unul pe altul. Și să știi că nu scrie rău. Vrei să-ți citesc ceva ?

— O, Vanda, ești drăguță, dar nu te obosi. Revista o găsesc la chioșcul de lîngă casă.

— Nu ești deloc curioasă ?

— Nu.

De fapt eram, dar cum puteam să-i destăinui Vandei această simțire intimă ?

— Știi, continuă Vanda, fiindcă pe băiețelul meu îl cheamă Adrian, de-asta mă atrage... Ești ocupată ?

— Îmi pregăteam o lecție pentru mîine.

— Lasă puțin la o parte lecția, să-ți spun despre ce este vorba. Cred că e vorba de Eva...

— De Eva ?

— Sigur.

— Eseul se intitulează *Mitul frumoasei Elena.*

— Și ce legătură are una cu alta ? Eram convinsă că avea, dar trebuia să-mi joc, pentru păstrarea prestigiului meu, jocul pînă la capăt.

— Are. Îl înțelege oricine. Și Vanda începe să-mi citească o parte din eseu. În el, Adrian începea prin

a căuta substanța mitului și relația lui cu ideea despre frumusețe a elinilor. Pentru el, Elena, cea mai superbă ființă pămînteană a mitologiei, nu putea fi decît odrasla zeului suprem, preaputernicul Zeus (și a fermecătoarei regine, Leda). Deși măritată cu Menelau, țintită de o săgeată a lui Eros — din dorința Afroditei de a-l răsplăti pe fiul regelui Priam, pentru că-i dăduse ei mărul de aur, în semn că o socotea cea mai frumoasă dintre zeițe — Elena își părăsește căminul conjugal, urmîndu-l pe tînărul prin Paris, la Troia.

Nestatornicia de-atunci, dinainte și de mai apoi a Elenei în dragoste era explicată nu printr-un viciu, ci prin faptul că însăși puterea supremă, care poate fi, într-un fel părintele frumuseții, dă uneori dovadă de nestatornicie. Deci nestatornicia în dragoste a frumuseții, mai ales atunci cînd ea este întruchipată de o femeie, ar fi oarecum organică. Aceasta pe de o parte, iar pe de alta i se aduce o scuză în sensul că, fiind continuu asaltată, rîvnită, solicitată, forța ei de rezistență morală slăbește.

În glasul sonor al Vandei, care se silea, vădit, să citească pe cît posibil mai nuanțat, descifram din ce în ce mai limpede ironia.

O asemenea ironie mi se mai întîmplase s-o întîlnesc și la alte colege de liceu, care avuseseră prilejul să-mi cunoască sentimentele pentru Adrian. (Firește nu la toate. Din partea celor mai multe, i-adevărat, simțisem solidaritatea feminină și compasiunea.)

Și întotdeauna mă întrebasem de ce unele ființe simt o adevărată plăcere, cînd te știu îndurerat, să-ți sporească suferința, punînd fără milă degetul pe o rană deschisă sau, poate, sîngerîndă.

O ființă dintr-acestea se dovedește Vanda, care acum se desfată citindu-mi niște rînduri despre care ea este foarte sigură că nu-mi fac decît rău.

Și, într-adevăr, ascultîndu-i cuvintele, revăd chipurile pe care mă străduiesc să le uit al lui Adrian și al Evei. Visul nerealizabil, însă curat ca lacrima, rămîne.

În eseul lui, Adrian nu o condamnă pe Eva, nu pedepsește trădările frumuseții, ci încearcă numai să le explice.

Nu mai puteam îndura. Fiecare rînd din eseu însemna pentru mine un fel de cămașă a lui Nessus. Mă ardea și îmi sfîșia inima.

— Te rog, Vanda !... am spus.

— Ce e ? s-a mirat.

— Nu-mi mai citi !...

— Dar încă n-am sfîrșit !...

— Voi citi mai departe singură.

Vanda probabil că obosise. Îi simțeam o ușoară răgușeală în voce. Altfel n-ar fi cedat.

— Dacă nu găsești revista, ți-o pot împrumuta eu ! Să ți-o aduc mîine la școală ?... s-a oferit.

— Nu.

— Te-ai supărat cumva că te-am ținut atîta la telefon ?

Mă simțeam sleită.

— Nu ! am avut puterea să-i mai răspund. Și-am pus, fără nici o altă vorbă, receptorul în furcă.

*

Reflectez la cele citite de Vanda.

Analizez cele trăite anterior. Și ajung la concluzia că Adrian avea probabil o mare senzualitate, care se cerea satisfăcută imperios. Nu era el vi-

novat. Astfel îi era structura fizică. Eva i-a satisfăcut-o și fiind, desigur, întîia lui experiență reală amoroasă, l-a legat definitiv de ea.

Pe mine Adrian nu m-a cerut direct niciodată. A avut această jenă pentru care îi voi rămîne întotdeauna recunoscătoare. Îi și mărturisisem, de altfel, că aș prefera să nu fiu iubită de nimeni, decît să fiu dorită doar ca un instrument pentru satisfacerea unei necesități sau a unei plăceri fiziologice.

Eva, care era, sînt conștientă, opusul meu, dorea dimpotrivă să fie iubită și mai ales dorită, în primul rînd pentru însușirile ei fizice. Îi plăcea să provoace, să atragă și, dacă se refuza, o făcea numai ca să atîțe.

Știa să se învăluie în mister, să se arate enigmatică și fiecare gest de-al său cred că era calculat.

N-aș vrea să fiu răutăcioasă și cîtuși de puțin nedreaptă, chiar dacă mi l-a răpit pe *el*. N-aș vrea, mai ales, ca *judecata* să-mi fie nedreaptă. „Cel care nedreptățește e mai nefericit decît cel nedreptățit!" se spunea în antichitate. Vreau să rămîn lucidă, chiar împotriva sentimentelor mele.

Îmi amintesc însă de ziua aceea cînd, după ce Eva l-a părăsit, am hotărît să mă duc la el acasă. Voiam să-i refac moralul și să-i redau încrederea în viață și în oameni.

Am simțit atunci că mă dorea cu toată ființa lui, deși nu mi-o spunea.

Poate, dacă m-aș fi dăruit lui în acele momente, dacă i-aș fi potolit sîngele, l-aș fi recăpătat. Dar n-am vrut să mă înjosesc, folosind tertipuri, așa cum ar fi procedat, poate ea. Aș fi fost gata de sacrificiu, dar nu să-mi calc mîndria și principiile în picioare.

De altfel, sînt sigură că avîndu-mă pe mine în acele clipe, *el* n-ar fi socotit că mă are pe mine, ci tot pe *ea*. Și-am preferat să mă păstrez castă — cu toate că inima mă îndemna să cedez! — chiar dacă trebuia să ne despărțim. Deși, pentru mine, despărțirea definitivă de el era un fel de moarte.

*

Munca în învățămînt este grea, dar nu cred că poate fi vreo alta mai plină de satisfacții, atunci cînd e încununată de succes.

Primești în mîinile tale un suflet, o conștiință, o minte. Este vorba de un copil sau un tînăr cu o anumită educație, formată în familie, în anii premergători școlii, în cercul social unde și-a avut înainte rostul, cu o anumită structură fizică și psihică moștenită și, pe deasupra, supus în permanență unor influențe venite din afară, prin cărți, radio, televiziune, teatru, film, de la prieteni, colegi sau chiar de la necunoscuții întîlniți în localuri publice, în săli de spectacole, pe stradă.

Trebuia să te apropii de acest suflet cu tact și bunătate. Bunătatea fiind elementul de bază. Să-l atragi, să-i cîștigi încrederea și, dacă este posibil, chiar dragostea, în înțelesul cel mai luminos al cuvîntului.

A trecut foarte puțin timp de cînd mă găseam și eu în băncile unde stau ei astăzi. Dar simt că trebuie să acționez și să mă comport față de elevii mei în așa fel încît ei să mă poată considera spiritual, nu numai o profesoară care are datoria să-i instruiască, să le dea cunoștințele necesare, ci un prieten.

Ce frumos vorbește în această privință Johann Friedrich Herbert, „părintele didacticii moderne", despre rolul profesorului în viața unui tînăr. Și nu spune tot el în admirabilele sale *Prelegeri pedagogice* că o mamă valorează cît o sută de profesori ? Am tras din aceste cuvinte concluzia că în inima fiecărui profesor trebuie să existe și simțămîntul că tînărul pe care vrei să-l educi ar putea fi, într-un anumit fel, și puțin copilul tău.

Numai avînd acest simțămînt, poți spera să-i cîștigi încrederea și abia după aceea să începi modelarea sufletului său, în sensul rîvnit de tine. Și așa am procedat, încercînd să le fiu un exemplu de conștiinciozitate, sîrguință, de ținută morală și chiar vestimentară, lucru defel neglijabil.

Din „epistolele" lui Seneca am învățat că drumul spre desăvîrșirea unui tînăr, prin exemplul viu al educatorului, este cu mult mai scurt și mai eficace decît cel prin indicarea seacă și agasantă a unor reguli de conduită. Iar de la fosta mea dirigintă am aflat că un profesor și îndeosebi o profesoară, dacă mai e și tînăr, trebuie să fie îmbrăcat corect, nu anacronic, ci chiar în pas cu moda, dacă e posibil, însă foarte îngrijit și decent.

— La școală eu viu cu ceea ce obișnuim să numim „hainele de duminică", îmi spunea fosta mea dirigintă, după ce aflase că aspirația mea era aceea de a deveni o foarte bună profesoară. Pentru că însuși faptul de a preda, de a sădi nu numai cunoștințe, ci și idealuri în sufletele copiilor, constituie pentru mine o sărbătoare.

Urmînd acest exemplu, mă îmbrac, cînd merg la școală, ca de sărbătoare și încerc să-mi iau cu mine și „sufletul de sărbătoare" ; sufletul de sărbă-

toare despre care vorbea cu atîta entuziasm celălalt mare pedagog, discipolul lui Rousseau : Pestalozzi.

Cîteodată, recunosc, nu-mi este ușor. Întîmpin rezistențe, întîlnesc dereglări morale, deprinderi vicioase sau chiar perversități. Nu este vina copiilor că le au, ci a relelor influențe cărora au fost supuși.

Sînt hotărîtă să lupt cu ele și să le învinge. Dar, din nenorocire, ființa umană se lasă mai greu modelată și șlefuită decît o bucată neînsufletită de lemn, piatră sau orice alt material care poate fi croit, cioplit, netezit, cu pricepere, potrivit voinței tale.

Miticul Pygmalion a modelat trupul și chipul Galateei sale, este adevărat, dintr-un material brut, dar a folosit întru realizarea operei nu numai ciocanul și dalta, ci și toată puterea inimii. Și mai ales aceasta, potrivit legendei, i-a dat forța necesară să-și împlinească visul.

Și, fără să pretind că reușesc în totul, am început să dobîndesc unele rezultate mulțumitoare. Clasa a cărei diriginte sînt capătă din ce în ce mai multă încredere în mine. Și, cu toate că vîrsta lor nu este deloc depărtată de-a mea, sînt fericită cînd constat că mă consideră o prietenă mai mare, căreia poți să-i mărturisești oricînd tainele inimii, la fel ca unei mame.

O fată, Mihaela, îmi este cu precădere dragă. Gingașă, fiind, harnică, interesată mereu de ceea ce e nou, inteligentă, fata are o deosebită aplicație în studiul limbii și literaturii germane.

La cursul de specialitate, unde discutăm și alți autori decît cei prevăzuți în programe, Mihaela ri-

dică adesea probleme și ne prezintă unele compuneri de-a dreptul uimitoare.

Astfel, chiar de curînd, a reușit să ne alcătuiască o excepțional de interesantă lucrare pe tema „Anilor de ucenicie ai lui Wilhelm Meister", operă pentru desăvîrșirea căreia lui Johann Wolfgang Goethe i-au fost necesare două decenii. Mihaela a izbutit, în această compunere, să dovedească faptul că Goethe proclamă încă de-atunci o seamă de păreri pedagogice care au devenit deosebit de actuale în zilele noastre, așa cum ar fi opțiunea pentru o școală în care se deprind și activități practice, ca și o serie de idei faustiene, cum ar fi devotamentul pentru colectivitate, cultivarea spiritului de solidaritate umană și de aleasă prețuire numai a acelei activități care este prestată în folosul societății și care, mai ales, este perfect morală.

Seara, înainte de culcare, cugetînd îndelung la Goethe, la ideile lui, la Wilhelm Meister, la compunerea Mihaelei și la eseul lui Adrian, ajung cu gîndul la dorința de a aborda o temă care mă preocupă mai de mult.

Mi-ar place să alcătuiesc o lucrare în care să pot pune față în față tentația de a-ți folosi însușirile în chip egoist și obligația de a-ți împlini datoria, chiar îndurînd cît de grele vicisitudini.

Aș vrea ca lucrarea să nu fie fals moralizatoare, ci să ateste necesități sufletești reale.

Nu mi-e încă foarte clar cum aș putea s-o intitulez. Ar trebui să pornesc de la Elena cea frumoasă și unde să ajung ?

Cine altcineva este prototipul feminin al statorniciei, fidelității, integrității dacă nu Penelopa ?

„Elena cea frumoasă sau Penelopa ?“, iată care va fi titlul lucrării mele. Deoparte aventura, azvîrlirea nestînjenită în brațele plăcerii senzuale trăită cu orice preț, de alta constanța neștirbită în sentimente, înălțimea morală a acestora împotriva oricăror încercări, amenințări, constrîngeri, primejdii și chiar vicisitudini.

Mai am, ce e drept, să-mi lămuresc unele lucruri, dar deocamdată sînt mulțumită că o compunere a uneia dintre elevele mele, o elevă atrasă de cele mai înălțătoare idei, a putut să-mi stimuleze scrierea unei cărți care mă pasionează atît de mult.

*

— Briganzii ! strigă Vanda, intrînd în cancelarie ca o furtună și aducîndu-ne vestea atît de neliniștitoare pentru noi toți.

(„Briganzii“, în înțeles didactic, luat, firește, în glumă, înseamnă că în școală va sosi „brigada de control“. De constatările și deciziile acesteia depinde într-o bună măsură calificarea ulterioară a fiecăruia dintre noi.)

— E „simplă“ sau „compusă“ ? întreabă cineva.

— Compusă ! răspunde Vanda, arătînd astfel că din brigadă vor face parte, pe lîngă delegații inspectoratului școlar și cei ai sindicatului și așa mai departe.

— E sigur ?

— Foarte sigur !

Cu toții știm că Vanda este agreata și intima directoarei adjuncte, deci vestea nu este un simplu zvon alarmist.

— Și eu n-am încă note la toți elevii ! răsună un alt glas.

— Au fost mereu în practică.
— I-au luat și pentru serbare.
— Unii au avut absențe nemotivate.
— Asta nu interesează pe nimeni. O să ni se spună : trebuia să-i prinzi și să le dai extemporal.
— Ca, după extemporal, cînd i-ai dat elevului X, să spunem, o notă slabă, să fii tot tu întrebat de ce nu i-ai dat un termen ca să se pregătească.

Plec la oră, lăsînd în cancelarie agitația să continue.

De fapt, mă simt îngrijorată. Voi fi pentru întîia oară pusă în situția de a da piept cu o brigadă.

M-am străduit mereu să-mi împlinesc datoria, potrivit instrucțiunilor primite din partea ministerului, a inspectoratului, a direcției liceului și a responsabilei de catedră, adică a comisiei metodice, dar cine poate ști ?...

A sosit brigada. Fusese bine informată Vanda. Și, bineînțeles, ceea ce bănuiam, primii vizați am fost noi, profesorii tineri. Vor veni și la mine de cîteva ori. Consult pe șefa catedrei. Cum trebuie să mă comport ? Cînd eram studentă în practică, mi-a fost dat să asist la activitatea unei asemenea brigăzi.

Constatasem atunci în ce panică se afla profesorul la care se intrase. Atunci nu înțelesesem de ce. Profesorul, un bărbat vîrstnic, cu multă experiență, n-ar fi trebuit să aibă, după opinia mea, nici un fel de emoție. Și totuși avea. Acum venise rîndul meu.

Mă gîndeam că voi fi ca un conducător auto. Nu depinzi numai de reacțiile tale la volan. Ci trebuie să ții seama și de manevrele celorlalți, pe care-i întîlnești. Poți tu greși, dar pot și ei greși. O învîrtitură de volan prost calculată a altcuiva

poate genera o serie de accidente în lanț, antrenîndu-te și pe tine.

La o oră de curs lucrurile se petrec cam la fel. Răspunsul eronat al unui elev poate schimba cursul firesc al lecției.

— Cum să procedezi ? zîmbește ironic șefa catedrei. Fixează-ți cîteva întrebări cheie și pregătești vreo trei-patru elevi care să-ți poată da răspunsurile dorite.

— Și la noua predare ?

— La fel ! Instruiești o mînă de elevi dinainte. Le-arăți sau chiar le scrii pe hîrtie ce trebuie să spună în momentul cînd explici cutare sau cutare lucru. Așa poți dovedi cîte cunoștințe au fost asimilate, la lecțiile precedente, de clasă.

Am făcut probabil un gest de reprobare care mi s-a citit pe chip. Asemenea metode îmi repugnă. Dacă le-aș aplica, mi s-ar părea că fur sau înșel. Fiindcă șefa catedrei continuă :

— Trebuie să fii puțin isteață, păpușo. Acum ești tînără, dar, pe măsură ce trece vremea, ai să te mai hîrșești.

— Și toți procedează la fel ?

— Asta nu pot să știu, dar mi s-a povestit că însuși Călinescu — și, dragă doamne, era marele Călinescu ! — folosea, cînd preda, o mulțime de artificii și trucuri. Se zice că, între altele, își recita mai întîi acasă lecția pe-o bandă de magnetofon, fixîndu-și dinainte momentele cînd trebuia să plaseze cîte o poantă sau alta. Știi că îi plăcea să-și uimească ascultătorii făcînd senzație, folosind diferite citate sau cuvinte de duh !

— Asta am mai auzit, dar poate că nu-i adevărat. Tot despre Călinescu știam că era deosebit de spontan.

— O spontaneitate studiată ! Tot așa, se zice că, prin asistenții lui, aranja ca să i se pună anumite întrebări. Acestea îi dădeau prilejul să facă unele digresiuni, fără să i se poată imputa că nu aveau nici o legătură cu tema pe care trebuia s-o trateze. Astfel își satisfăcea ranchiunele și se putea răfui în voie cu cei față de care avea aversiune.

Ne-am depărtat de ceea ce mă interesa. Am pe buze un gust sălciu. Pentru mine, profesoratul este un fel de sacerdoțiu. Mama, tata, bunicii din partea mamei au fost și ei profesori. Și nu i-am auzit niciodată că ar fi folosit asemenea mijloace. Dar este posibil ca toate acestea să fie numai calomnii în ce-l privește pe Călinescu, intitulat de unii, poate puțin exagerat, „divinul critic", deoarece se știe că a făcut și el unele erori.

În orice caz, eu nu mă voi preta la asemenea fapte, cu toate că nu sînt decît o foarte tînără profesoară. Nu voi pregăti elevii special, n-am să folosesc artificii și trucuri, ci voi lăsa ca ora să decurgă în chipul cel mai normal cu putință. Poate că nu vor ieși lecțiile ca ale unor alți colegi ai mei, excepțional. În schimb voi avea sufletul împăcat și conștiința curată.

*

— Mîine, la ora a treia, de dimineață, brigada va intra la dumneata ! mă avertizează directoarea adjunctă, care răspunde de întreaga activitate metodică a liceului. Te rog să te pregătești și... de la mine n-ai aflat nimic.

Știusem dinainte că, într-o bună zi, se va intra și la mine. Și firesc ar fi fost ca să rămîn liniștită. Cu toate acestea, m-a cuprins spaima. O spaimă urîtă, împotriva căreia n-am putut lupta. Picioarele mi s-au tăiat. Abia am putut bîlbîi :

— Mulțumesc !

Sincer vorbind, aș fi fost mult mai bucuroasă să nu fi aflat dinainte nimic. Aș fi fost luată puțin prin surprindere și pusă în situația celui care este silit de nevoie să se azvîrle pe neașteptate cu capul în apă și, vrînd-nevrînd, să înoate.

M-au cuprins zeci și zeci de gînduri. Dacă va fi așa sau va fi altfel ? Dacă, emoționată, am să-mi pierd firea și-am să mă încurc, derutîndu-i și pe elevi ?

La lecția finală, practică, dinaintea examenului de stat, anul trecut, fusesem destul de tulburată și numai cu un puternic efort de voință reușisem să-mi termin, în momentul indicat, ora.

Cuvintele ei au asupra mea cel mai liniștitor efect.

— Ce ? Nu e fetița mea pregătită îndeajuns ? N-a terminat ea facultatea, luînd și la lecția practică zece ? Du-te fără nici o teamă. Elevii te vor ajuta. Ai să vezi că vei ieși cum nu se poate mai bine.

Aveam impresia că teama mi s-a risipit. Cu toate astea, noaptea am dormit agitată. Visam că merg pe-o culme muntoasă. Cerul era auriu. A început însă o ploaie cu grindină. M-am trezit tremurînd.

Transpirasem. Cămașa de noapte mi-era udă. Și, fiindcă mă dezvelisem, frigul mă zgîlțîia.

Bunica se găsește de cîteva zile în vizită la noi. Vin, cînd ea, cînd bunicul, pe rînd. Nu știu cum

a simțit că mă trezisem. M-a șters pe umeri și pe spate de transpirație cu prosopul și mi-a adus un ceai.

— Mergeai pe-o culme ? a exclamat ea, după ce i-am povestit ce visasem. Este cel mai bun semn.

— Da. Dar a început ploaia...

— Și ploaia este semn bun.

— Ploaie cu grindină.

— Ploaia cu grindină este un semn și mai bun. Cel mai bun semn. Haide, ridică-te din pat, îmbracă-te, du-te la liceu și ai să-mi povestești cînd te întorci la masă ce extraordinar succes ai avut. Așa mi s-a întîmplat și mie o dată...

Nu am răbdare s-o ascult pe bunica depănîndu-și amintirile. În cîteva secunde m-am îmbrăcat. Mi-am înșfăcat manualele, caietele, servieta și am țîșnit pe ușă, însoțită pînă jos la scară de mama, tata și, bineînțeles, bunica.

Fusesem informată că brigada va intra la mine abia în ora a treia. Dar iat-o pe șefa de catedră întîmpinîndu-mă nervoasă :

— Nu știai că s-a schimbat ?...

— Nu. Ce s-a schimbat ?

— Nu mai vine brigada la tine în ora a treia. Ți-am lăsat vorbă...

— Cui ?

Dar ea continuă să-mi spună :

— Vin în ora întîia. Și va intra tot plenul inspectorilor și metodiștilor. Este o oră „test" la o profesoară începătoare... o completează directoarea adjunctă.

— Este o oră de test ?..

Am început să mă clatin pe picioare.

— Doamne, numai de-aș fi în stare și-aș putea face față !... Să mă liniștesc !... Să mă liniștesc !

— Partea neplăcută, continuă ea, este aceea că nici nu vei face lecția la clasa prevăzută inițial, ci la o altă clasă...

— Ce clasă ?

— Clasa unde ești dirigintă.

— Dar clasa mea nici nu avea astăzi germana.

— Nu-i nimic. Elevii trebuiau să fie oricum pregătiți.

— Și de ce această schimbare ?

— Profesorul Georgian, de fizică, care va avea și el inspecție azi, a ținut să-ți ia ora și clasa. Și știi că pe Georgian nu-l putem refuza.

Așa e. Era limpede. Profesorul Georgian, doctor în fizică undeva prin străinătate, un tip plin de morgă și îngîmfat, este favoritul inspectoratului și al ministerului, cărora le face fel de fel de servicii, îi ajută la alcătuirea rapoartelor, și cîte și mai cîte. Iar directorul nu-i refuză nimic. Are doar un capriciu sau un deosebit interes ? Cine poate ști ? Cert este că direcția mă sacrifică pe mine, deși sînt numai la început și viitoarea mea carieră îmi este în joc. Pe cînd el nu are nimic de pierdut, fiindcă oricum ar face lecția, va fi apreciată bine. Singurul meu noroc este că am clasa unde sînt dirigintă.

— Din păcate, lecția nu se va ține în clasă, ci-n amfiteatru, mai spune directorul plin ivindu-se pe ușă și sporindu-mi panica. Bagă de seamă că au să fie de față și cei de la minister. Să faci o oră bună !...

— Am să mă străduiesc ! îi răspund automat, dar ca și cum ar fi vorbit altcineva cu gura mea.

— Du-te în curte și anunță-ți elevii să urce în amfiteatru !

Alerg.

— Repede !... Repede, dragii mei. Urcați în amfiteatru.

— Dar știam că prima oră avem matematica.

— S-a schimbat !

— S-a schimbat ?

— Să fiți cît se poate de calmi ! nimeni n-o să ne mănînce.

Elevii au intrat. I-am dirijat ca să ocupe un dreptunghi în adîncime pe rîndul de bănci din mijloc.

Elevii zîmbesc. Sînt veseli. Nu observ la ei nici un fel de agitație. Treptat-treptat, încep să-mi recapăt și eu stăpînirea.

Prin ușa din fund pătrund în amfiteatru, într-un șuvoi care mi se pare fără sfîrșit, cei patruzeci-cincizeci de inspectori, metodiști și alți invitați. Încadrează elevii, pe cele două rînduri laterale de bănci din dreapta și din stînga.

S-a adus și o tablă mare, neagră, care a fost așezată în spatele meu, și, bineînțeles, în fața elevilor.

Directorul, după ce se sfătuiește cu delegatul ministerului, mă întreabă printr-un gest, cu mîinile :

„Ești gata ?".

„Da", îi răspund printr-un gest afirmativ, dar cu senzația că mă azvîrl într-un puț cu capul în jos.

— Ce-am avut pentru azi ?

Se ridică o pădure de mîini.

Dragii, dragii de ei. Îi văd, îi simt cum sînt alături de mine. Cum vor să mă ajute.

Mihaela, al cărei loc este în banca întîia, mă roagă, cu ochii ei calzi, cu feţişoara ei dulce, încordată, cu mîna ridicată foarte, foarte sus, s-o întreb. Îi fac această bucurie. Şi ea îmi răspunde.

Nu desfac catalogul, dar am un caieţel în care sînt notaţi elevii neascultaţi, cu note puţine sau care se cer îmbunătăţite.

M-am uitat în caiet şi mi-am însemnat în minte pe cei aflaţi într-una din aceste situaţii. Mă uit şi la elevi şi observ din ochii lor care sînt cei mai pregătiţi.

Le pun note, explicîndu-le fiecăruia dintre ei şi pentru ce primeşte nota, care au fost calităţile, dar şi scăderile răspunsului respectiv.

Mă controlez atent şi mă silesc să fiu cît se poate de obiectivă. De la fosta mea diriginţă, ca şi de la părinţii şi bunicul meu, învăţasem că numai dînd dovadă de cea mai strictă obiectivitate în notarea elevilor, indiferent de simpatiile sau antipatiile pe care le nutresc ei faţă de tine sau tu faţă de ei, poţi să cîştigi lucrul de căpetenie în relaţiile elev-profesor : deplina lor stimă.

Trec apoi, pe baza cunoştinţelor anterioare, la construirea lecţiei noi.

Pas cu pas, făcînd însemnări şi scheme pe tablă, lecţia se încheagă.

Timpul a trecut uşor şi mult mai repede decît mă temusem. Facem împreună o scurtă recapitulare finală. Şi tocmai trag ultima concluzie, cînd clopoţelul sună.

Le fac elevilor semn să rămînă liniştiţi în bănci pînă ce ies brigada şi invitaţii. Încerc să văd care-o fi delegatul ministerului şi să citesc pe faţa lui impresia produsă de prima mea „lecţie deschisă“ din

viață. Văd cîteva figuri pline de importanță. Unul este cu deosebire înconjurat de mai mulți profesori. O fi acesta, sau nu? N-am de unde să știu.

Au ieșit și elevii. Și abia acum, după o trăire atît de intensă, simt că mă cuprinde o sfîrșeală, că în ceafă mi s-a înfipt o gheară care mă strînge dureros și că picioarele îmi sînt moi, ca și cum ar fi făcute din gumă.

Pe sală, elevii mă încurajează.

— Credeți c-am ieșit bine?

— O să vedem! le zîmbesc.

Pămîntul se învîrtește însă cu mine și în fața ochilor văd curcubee.

Am intrat în cancelarie. Directorul cel mare îmi strînge mîna, dar adjuncta vine să mă anunțe:

— Profesorul X, din brigadă, va sta de vorbă cu dumneata după ore și o să-ți comunice primele impresii, așa cum vor fi ele probabil așternute ulterior în procesul-verbal. Vei mai fi însă vizitată la o oră sau două de către același metodist, unul dintre specialiștii secției în domeniul predării limbilor străine. Să te ții și mai departe bine.

Adevărul este că am făcut o lecție bună, respectînd toate indicațiile metodice. Sînt absolut convinsă. Dar Vanda îmi face semn și mă cheamă deoparte.

— Știi, să nu te superi, îmi șoptește la ureche. După lecție, am intrat printre membrii brigăzii și le-am ascultat impresiile.

— Și ce-ai auzit?

— Unul dintre ei spunea: „Fata asta a făcut o lecție bunișoară. Nu prea i s-ar putea imputa nimic. Atîta este limpede: că a fost regizată și montată de la un cap la altul".

Nedreptatea și indignarea, după atîta consum nervos, mă fac să-mi ies din fire :

— Dar bine... Vanda, tu știi, am făcut lecția în amfiteatru.

— Ai predat însă la clasa unde ești dirigintă.

— Asta-i adevărat. Dar clasa nici nu știa că are astăzi germana.

— E, totuși, clasa ta...

— Vanda, Vanda !... Dacă și tu te-ndoiești...

— Nu mă îndoiesc, dar știi... Iartă-mă, vreau să asist și la lecția colegei mele de științele naturii... Trebuie să plec...

— Bine, bine, du-te...

Intru și eu la ora care urmează.

*

Profesorul metodist, destul de tînăr și foarte spilcuit, mă invită să iau loc. A participat la încă două din orele mele de germană. Specialitatea lui, am aflat, este însă franceza.

Are mustața tunsă mărunt.

În nodul cravatei și-a înfipt un ac de aur în formă de liră, împodobită cu perle micuțe albe-sidefii, lucitoare. Butonii la cămașa impecabilă, albă, par a fi și ei de aur. Din veșminte i se aprinde un miros plăcut de colonie.

Este prețios. Își alege cuvintele, graseind puțin și gesturile îi sînt deosebit de curtenitoare.

— Așadar, dragă colegă, îmi spune, sîntem în primul an de învățămînt !

— În primul an ! îi răspund.

Omul acesta insinuant, nu știu prin ce, mă neliniștește.

— Văd că, în mod excepțional, la recomandarea direcției — deși nu este deloc indicat, deoarece pentru așa ceva se cere mai multă experiență — sînteți și dirigintă. Va trebui să vă vizitez și la o oră de dirigenție... Cum vă descurcați la astfel de ore atît de pretențioase ?

— Mă străduiesc să mă achit onorabil !

— Nu mi se pare destul. Dar văd că aveți destulă încredere în dumneavoastră...

Și, cînd rostește ultimul cuvînt, îmi pune palma lui caldă și transpirată, protector, peste mîna mea, care ține între degete caietul cu planurile fiecărei lecții ținute în scurtul timp de cînd funcționez la catedră.

— N-am nici o vină, spun, pentru că mi s-a încredințat, dincolo de dispozițiile legale, o oră de dirigenție. Nu ca să mi se facă o favoare, ci ca o recompensă, și, mai mult, cred, din lipsă de diriginți. Dar oricum, vă rog să poftiți la una din ore.

— Mulțumesc ! Aceasta și intenționez, cum v-am mai spus.

(Neavînd nici un *r* la dispoziție, n-a mai graseiat, dar a rostit cuvîntul deosebit de afectat.)

Și-a retras mîna, însă continuă să mă privească în ochi cu atîta stăruință, încît sînt silită să-mi plec fruntea. Devine din ce în ce mai nesuferit și neliniștea îmi sporește.

— Așadar, continuă, am văzut că ați fost recomandată de facultate pentru învățămîntul superior și pentru cercetare. Vreți să vă dați doctoratul ?

— Neapărat aș vrea.

Camera unde ne găsim este destul de mare. Obișnuit, aici au loc discuțiile diriginților cu părinții. Am folosit-o de cîteva ori și eu. Ferestrele

n-au fost însă deschise de dimineață și aerul mi se pare sufocant.

— Aveți în acest caz nevoie de o foarte bună certificare a capacității dumneavoastră la catedră, în acești trei ani de stagiarat.

— Firește că da.

— Nu știu dacă ați aflat că eu sînt cel mai în măsură să vă asigur această certificare.

— Nu.

— Eu sînt metodistul — și-a lăsat iară, ca din întîmplare, palma pe mîna mea. Mă privește în ochi și repetă : Eu sînt.

Ce să-i răspund ?

— Mă bucur !

Dar, în realitate, nu mă bucur deloc.

— Aveți talent pedagogic, îmi spune. Stăpîniți bine limba pe care o predați. Dar aveți nevoie și de o îndrumare competentă... Sînteți căsătorită ?

— Nu.

— Sau logodită ?

— Nu.

— Aveți vreo simpatie în școală sau în afară ?

— Întrebările acestea fac parte din „îndrumarea" pe care doriți să mi-o dați ?

A început să rîdă cu poftă. Mi-a cuprins mîna și mi-o strînge.

— Cred că pînă la urmă o să ne înțelegem. Ai nevoie de protecție. (A lăsat protocolul la o parte și a început să-mi vorbească la singular.) Iar eu sînt gata să ți-o ofer. Cu protecția mea mergi la sigur. (Are o transpirație bogată. Sudoarea a început să-i mustească din pielea bine îngrijită și i se scurge în pîrîiașe subțiri pe obraz). Dar, aceasta, bineîn-

țeles, dacă vei fi mai drăguță decît ești acuma față de mine.

— Ce înțelegeți prin „drăguță" ?

— Ce înțelegi și dumneata. De drăguță, recunosc că ești într-adevăr foarte drăguță la propriu, de-aceea te-am remarcat la lecție...

— Doar pentru aceasta m-ați remarcat la lecție ?

— La figurat, firește. Te-aș invita de pildă, astăseară, dacă ești liberă. Și, dacă nu ești, în folosul viitoarei noastre prietenii, poate ai să te faci...

N-am așteptat să termine.

— Alte „îndrumări" sper că nu mai aveți să-mi dați, i-am spus suficient de tăios, și, de asemenea, sper că nu mai aveți nevoie de mine...

Ne ridicaserăm amîndoi în picioare. Eu mă îndreptam spre ușă, în timp ce el adăuga :

— Te sfătuiesc să fii înțeleaptă !...

Nu i-am răspuns nimic și am ieșit.

Așadar, iată o a doua (sau a treia ?) dezamăgire ! Mai întîi repartiția. Acum, întîmplarea cu brigada. Un profesor care nu poate să-și închipuie că o lecție bună trebuie făcută fără a fi regizată. Și, peste toate, întîmplarea cu metodistul.

Nu știu ce răbdare am avut ca să-mi țin cele două ore următoare. Am plecat acasă.

Mama a observat imediat că ceva nu este în regulă.

— Ce s-a întîmplat ?

I-am povestit, revoltată, totul.

După-amiază a trecut pe la noi, ca aproape în fiecare zi, Mircea. Iar mama i-a istorisit și lui ce se petrecuse.

Mircea mai auzise cîte ceva despre unele isprăvi din trecut ale respectivului, dar nu-i venise să creadă.

„În învățămînt o asemenea faptă ? Și tocmai acum, cînd s-au înființat consiliile de disciplină ?".

— Am să mă duc la el și-i voi cere socoteală ! a reacționat imediat, mînios la culme.

— Dar în ce calitate ? l-a întrebat mama.

— În calitate de profesor care apără prestigiul școlii, și de coleg.

— Și ce dovadă ai ?

— Plîngerea Silviei.

— S-ar putea ca individul — a fost de părere tata — să-i facă repede un referat negativ, ca pe urmă să poată spune că mărturia Silviei a fost inventată din simplă dorință de răzbunare. Și-abia după aceea să înceapă o campanie de intimidare. S-a mai văzut. Un ticălos, care are puterea în mînă, se pricepe prea bine ce să facă într-o asemenea împrejurare.

— Să mai așteptăm ! ne-a îndemnat mama.

— Timp ca să întreprindem ceva, dacă-și va mai continua încercarea de a o seduce pe Silvia, este încă destul.

Mircea avea o altă opinie. Voia o răfuială rapidă și categorică, dar în fața temerilor părinților mei că individul ar putea fi în stare, dacă l-am demasca, de cine știe ce altă ticăloșie, a fost silit, deocamdată, să se abțină.

— Am să fiu permanent cu ochii pe el. Și, oricum, și pentru orice eventualitate, am să mă străduiesc să adun cîteva dovezi împotriva lui.

*

Brigada și-a terminat lucrările. Liceul a ieșit bine. Catedra de germană, ca și ora mea de dirigenție, la fel.

Metodistul a mai făcut cîteva tentative de a mă aborda, făcîndu-mi unele promisiuni în ce privește viitorul meu în școală. În fața atitudinii mele ferme, văd că deocamdată s-a resemnat.

Numai Mircea a rămas tot neliniștit. Și, în fiecare zi, cît timp a stat în liceu brigada, n-a ostenit să mă întrebe : „Cum s-a mai comportat individul ?"

S-a jurat că într-o bună zi tot o să se „izbească de el".

Vanitoși sînt bărbații. Așa era și Adrian. Așa sînt tata și bunicul. Așa este și Mircea care, din ce în ce mai mult, se silește să mă cîștige. Mi-a dedicat un ciclu întreg de poezii, intitulat *Vîltoare,* care-mi place mult.

Mircea, în general, mă impresionează prin discreția ca și prin devotamentul lui. Este destul să-mi exprim o dorință, de pildă să văd o anumită piesă de teatru sau să citesc o carte dintre acelea ce se procură mai greu, și el îmi face imediat, nu știu prin ce mijloace, rost, fie de bilete, fie de carte.

Nu-l văd niciodată nervos sau indispus, rămînînd, cel puțin în fața mea, mereu vesel și binevoitor. chiar cînd ar avea motive să se comporte altfel.

Numai astăzi, după ce a intrat în casă la noi, îl văd preocupat și oarecum nervos.

Eu îmi corectasem o serie de teze, eram obosită și doream să privesc un film american intitulat „Cu dragoste domnului profesor", în care era vorba de felul cum un tînăr profesor negru reușea să-și

cîștige sufletește o clasă de copii turbulenți, unii chiar huligani.

Ședeam în două fotolii alăturate. Mama, care-l simpatizează fără rezerve, ne pusese la îndemînă pe o măsuță pliantă cîteva prăjiturele coapte proaspăt. Ne turnase în pahare un suc de ananas. Și tocmai ieșea din cameră, cînd Mircea începu să-mi spună ceva ce, de fapt, mai auzisem și de la alții, dar nu foarte precis.

— M-am întîlnit astăzi cu Radu, fostul nostru coleg de liceu.

— Mi se pare că a ajuns inginer.

— Un inginer de vază, inventator. Lucrează într-o mare întreprindere brașoveană. Și ce crezi că mi-a povestit ?

Pe ecranul televizorului, tînărul profesor negru le demonstra elevilor că nu este de ajuns să te crezi mare. Trebuie să știi să te și comporți ca un om mare.

Am presimțit ceva. Așa că nu l-am întrebat pe Mircea nimic și am așteptat în liniște să văd despre ce era vorba.

— Poate știi despre Radu că a fost trimis mult timp la Paris să se specializeze într-o mare uzină...

— Ei și ce e cu asta ?

— Este, fiindcă acolo l-a întîlnit într-un local de noapte, cu trei ani în urmă, pe Adrian. Cuvintele începuseră să-mi bubuie în urechi. Era împreună cu Eva. Și dansa cu ea. Știi cum dansează Eva ?... Excentric. El spune că Eva ar fi fost căsătorită de două ori și, de fiecare dată, a divorțat. Atunci cînd era cu Adrian, se afla între cele două căsătorii. Și-l recomanda pe Adrian drept logodnicul ei...

Aș fi vrut să-l rog pe Mircea să înceteze, dar nu aveam putere și nici nu voiam să se vadă cît sufăr.

L-am ascultat deci, pînă la capăt.

— Cineva i-a spus că locuiau împreună într-un mic hotel. Lui Adrian i se propusese să rămînă asistent la catedra de studii ciceroniene a Universității Sorbona. Iar Eva fusese angajată la un mic, însă foarte căutat teatru parizian, unde seară de seară cînta, dansa și obținea un mare succes de public.

Nu mai vedeam nimic din film, deși nu-mi dezlipeam ochii de pe ecran. Capul îmi vuia înăbușit. Trupul îmi amorțise și nici mîna în care țineam paharul cu suc parcă nu mai era a mea.

Revedeam tot ce se întîmplase între noi. Și mă întrebam în mine dacă meritase cu adevărat Adrian toată dragostea mea.

Ajungeam la concluzia că nu. Atunci de ce-l iubeam ? De ce continuam să-l iubesc și să-i rămîn credincioasă, deși ne despărțisem de mult și pentru totdeauna ?

Iată o întrebare căreia constat cu tristețe că nu pot să-i răspund.

În clasa mea, cei mai mulți elevi sînt excelenți, disciplinați și buni la învățătură. Liceul a fost profilat pe electronică, ceea ce pentru ei înseamnă foarte mult. Și, pentru a putea urma și a se perfecționa în această disciplină atît de importantă pentru viitoarea dezvoltare a țării, au fost selecționați.

Numai că, din păcate, dat fiind marele lor interes pentru electronică, există o ușoară tendință în a nesocoti celelalte materii.

Aceasta m-a și determinat să-mi fixez, ca temă a unei ore de dirigenție, o discuție asupra problemei culturii generale, absolut necesară pentru formarea complexă și completă a unui tînăr al epocii noastre.

Se știe că în fiecare clasă — ca și, în general în alte colectivități — răsare adesea, printr-un proces de altfel foarte firesc uman — cîte un lider.

În clasa a cărei dirigintă sînt, liderul nu este altcineva decît nepotul directorului, Doru.

Înalt, chipeș, îngrijit (tatăl lui, medic, ocupă o importantă funcție în administrația sanitară a orașului), Doru a fost privilegiat de mic. Și, fiind și nepotul directorului, se consideră intangibil.

Ca fiecare lider, el este purtătorul de cuvînt al clasei. Îi place să facă pe vedeta, să protesteze pentru orice sau să aibă revendicări, uneori juste, dar alteori nu.

Notele lui sînt foarte mari, de zece și foarte rar de nouă. Faptul acesta mă surprinde, fiindcă, după părerea mea, nivelul lui nu trece de șapte și numai rar de tot se ridică la opt. De aceea îi și suspectez pe colegii mai vîrstnici că dovedesc o anumită îngăduință și părtinire față de el.

Este adevărat că unchiul lui conduce cu pricepere și mînă sigură școala, că tatăl său răspunde cu cea mai mare amabilitate tuturor solicitărilor frecvent să-și procure anumite medicamente străine, dar un principiu de bază al școlii a fost și trebuie să rămînă o bună educație prin imparțialitate.

Ceea ce mă indispune este și faptul că băiatul, știind că are destul succes la colegele lui, s-a așezat în bancă alături de Mihaela.

La începutul anului școlar, am făcut o greșeală. I-am rugat pe elevi să ia loc cîte doi, un băiat și-o fată, alegîndu-și ei singuri băncile.

Mihaela, fruntașa clasei, cea mai bună la învățătură și disciplinată, este deosebit de timidă în relațiile cu colegii.

Doru și-a impus cu ușurință alegerea.

Mi-am regretat foarte curînd această hotărîre, atunci cînd l-am surprins pe Doru făcînd anumite gesturi cu totul neîngăduite față de Mihaela. De pildă, într-o zi, trecînd pe sală, în timp ce elevii erau în pauză, l-am surprins cuprinzînd-o în așa fel încît să-i atingă sînii.

Ea încerca să se elibereze zbătîndu-se, dar el, cu dinții încleștați și cu un fel de rînjet pe față, o ținea strîns.

Am intervenit. I-a dat drumul și Mihaela a fugit rușinată.

S-ar fi putut crede că este un lucru copilăresc, dar cunoscînd-o și înțelegînd-o pe Mihaela, mi-am dat seama că gesturile acestea ale lui însemnau pentru ea aproape un viol.

Acum, la ora de dirigenție, le-am demonstrat ceea ce susțin mereu, și-anume că studiul aprofundat al materiilor din profilul de bază nu poate fi destul.

Doru s-a ridicat și, cu o atitudine de frondă, mi-a răspuns că statul nostru le-a trasat drept sarcină creșterea cantității și mai ales a calității producției. Pentru aceasta este nevoie de foarte multe cunoștințe științifice și tehnice. Cultura generală este menită să fie lăsată pe al doilea plan.

— Nu este adevărat ! i-am răspuns. Fără cultură generală omul și cu deosebire tînărul rămîne

un om incomplet. Studiul limbii, al literaturii, istoriei, artelor, rotunjește profilul individului, îi șlefuiește caracterul și îl înnobilează. Cultura — și se înțelege de la sine, cultura generală, cel puțin în esența ei —, spunea Democrit, înseamnă o podoabă strălucitoare pentru cei fericiți și o alinare pentru nefericiți.

Le-am vorbit apoi despre marele poet german Hölderlin, care a proslăvit în creația lui ideea armoniei antice, armonie ce nu va putea fi niciînd nesocotită, a unității cosmice, a frumosului și a misiunii sacre ce-i revine omului de cultură în general, și artistului în special, în societate.

— Dar, de pildă, mi-a replicat el cu destulă insolență, pentru ce ne mai trebuiesc atîtea limbi străine și, în orice caz, atît de bine aprofundate? Noi ne însușim cunoștințele în limba noastră română.

— Pentru că ideile mari, din nefericire, nu se nasc numai în aria noastră. Ele pot răsări pretutindeni. Și accesul la ele trebuie să ne fie deschis.

— Cîțiva buni cunoscători de la noi ni le pot traduce.

— Dar, în strictă specialitate, ai nevoie și de anumite informații care n-au fost încă traduse. Poate vei fi trimis să te specializezi într-o țară a cărei limbă ți-ar fi atunci de folos s-o cunoști.

Doru nu abandona :

— Pledați adesea și pentru utilitatea limbii latine, a unei limbi care nu se mai află în circulație. Acesta este trecutul. Ce nevoie mai avem de el?

Am surîs amar.

— Pentru că niciodată nu vom putea afirma că am înțeles pe deplin înțelepciunea celor vechi. Pe temeiul ei s-a ridicat gîndirea modernă...

Îmi părea destul de rău că mă angajasem într-o discuție contradictorie cu un elev rău intenționat. Mă temeam să nu-mi scadă prestigiul. Dar nu-l puteam lăsa să influențeze negativ clasa. Așa încît am încercat să demonstrez că interpretarea dată de el școlii contemporane, drept simplu utilitară și simplu tehnicistă, este greșită. Niciodată ideea horațiană de împletire a utilului cu plăcutul nu-și va pierde valoarea.

Pînă la urmă, discuția a antrenat aproape întreaga clasă. Cei mai mulți dintre elevi au recunoscut, cu convingere, că în trăirea lor de fiecare zi simt o nevoie crescîndă de-a se sprijini pe o cultură generală serioasă. Și că acolo, unde din necesități didactice lesne de înțeles, predarea acesteia nu poate acoperi întreaga nevoie de cunoaștere, au datoria de a se documenta mai departe și prin mijloace proprii.

Așadar am învins, sper efectiv, recîștigînd interesul colectiv pentru cultura generală, dar cu cîtă înverșunată luptă... Și am impresia că numai ajutată de Hölderlin, din ale cărui superbe versuri în original și în ireproșabila tălmăcire a lui Lucian Blaga, le-am recitat copiilor, rugîndu-i pe cei care vor să-și traducă ei înșiși cîte ceva mai departe, așa cum vor putea, urmînd ca traducerea s-o îmbunătățim în clasă.

I-am mulțumit în gînd autorului german atît de însetat de echilibru. Echilibru pe care el a încercat să-l descopere cu ajutorul frumosului și al artei.

„Sus în lumină umblați
În moale tărîm, voi fericitele genii,
Văzduhuri divine
V-ating ușor,
Cum degetele unei artiste
Sacrele coarde...".

Mă gîndesc cît de îngust se pot interpreta unele directive valoroase. Iar de vină sînt convinsă că sînt și unii dintre colegii care predau disciplinele tehnice. Aceștia, cîteodată, ei înșiși socotesc cultura generală fără prea mare importanță și pretind că doar la materia lor să se studieze temeinic.

*

De la un timp, o văd pe Mihaela mereu îngrijorată. Zîmbetul care-i lumina obișnuit chipul, i-a dispărut.

O întîlnesc pe treptele de la intrare. O întreb :

— Ce e cu tine, Mihaela ?

— Mulțumesc, bine ! îmi răspunde.

Dar văd că se simte încurcată. Vrea să mă ocolească și să treacă mai departe. S-a împiedicat și era aproape să cadă.

— Dacă-ți apasă ceva sufletul, vino să stăm de vorbă.

— Mulțumesc !

— Știi unde mă poți găsi ?

— Da !

În fiecare după-amiază le dau consultații elevilor care au dificultăți la învățătură, în cabinetul de limbi străine.

Aștept cîteva zile, dar Mihaela nu vine.

Între mama și tatăl ei este o mare diferență de vîrstă. Căsnicia lor șchiopătează. Tatăl este gelos. Au loc adesea certuri, de-aceea cred că fata este cam neglijată.

Aceasta mă și hotărăște s-o vizitez acasă.

Cînd mă vede, Mihaela devine palidă. Mă invită în camera ei unde, peste puțină vreme, se ivește și mama. Conversația tînjește.

Profit de ocazie cîteva clipe, cînd mama este plecată la bucătărie ca să pregătească o cafea și încerc să descopăr motivul pentru care fata este atît de schimbată în ultima vreme.

Numai că pe Mihaela o văd inhibată în vecinătatea mamei sale. Nu reușesc să aflu nimic.

Plec.

— Poate treci într-o zi pe la mine, pe acasă.

— Poate !...

Și iată că, peste numai două zile, Mihaela mă vizitează.

A sunat, mă uit prin vizetă și o văd la ușă zgribulită, cu capișonul de lînă lăsat pe frunte.

— Mihaela !

Deschid. Este toată înghețată. Deși abia am trecut de mijlocul lui decembrie, iarna s-a instalat. S-a făcut frig și ninge.

Nici în casă nu e prea cald și nici prea multă lumină nu avem. Peste tot se face economie de combustibil, de electricitate. Facem și noi.

Mihaela intră și, dintr-o dată, înainte chiar de a-și dezbrăca paltonul, așa udă de zloată și înfrigurată cum e, mă prinde de gît, sughițînd, ca o soră mai mică, speriată.

Plînge de-a binelea. O ajut să se dezbrace și o poftesc în odaie la mine, înainte ca vreunul din părinții mei să prindă de veste și să se alarmeze.

— Vă rog să nu vă supărați !

— Pentru ce să mă supăr ?

— Sînt atît de nenorocită... atît de nenorocită...

Îi strîng la piept trupul firav și deodată mă simt ca o mamă al cărei copil vrea să i se destăinuie asupra unei dureri.

— Vorbește și, împreună, vom găsi o dezlegare.

Fata începe să-mi povestească :

— Doru !

„Doru ? Am înțeles."

— Încă de anul trecut s-a așezat lîngă mine în bancă. Anul acesta la fel. Mi-a spus că mă iubește. Că mai tîrziu ne vom căsători.

Nu este nevoie să-mi spună mai departe nimic. Eterna poveste.

Fata l-a crezut. Încetul cu încetul s-a îndrăgostit. Și-au făurit împreună planuri. Dar, pe cînd Mihaela credea în ele, băiatul urmărea numai s-o prindă definitiv în laț.

A invitat-o la un ceai. Au luat parte atunci mai mulți colegi. Apoi, într-o zi, cînd tot așa a invitat-o, s-a pomenit doar singură cu el. Părinții lui nu erau acasă. Totul fusese ticluit pînă în cele mai mici amănunte : magnetofon, o băutură amețitoare, flori. Și ceea ce era pus la cale cu grijă, s-a petrecut.

A crezut în el — îl iubea ! — și s-a înșelat.

A constatat acest lucru imediat după ce o luase în stăpînire. Doru o silise să suporte o injecție, pregătită din timp, pentru a nu se... întîmpla vreun lucru neprevăzut, spunea el. Dîndu-și pe față arama,

a început să înșire și numele altor fete pe care le avusese la fel.

Suferise trupește, dar și mai mult sufletește. Toate visurile ei de fată se năruiseră.

Nu știa ce să facă. Să le spună părinților, nu îndrăznea. Mama și tatăl ei, fiecare în altfel, n-ar fi înțeles. Pe de altă parte, se temea, cu toată acea injecție, să nu fi rămas gravidă.

Pesemne că Doru se lăudase cu victoria obținută asupra ei în fața altor băieți din clasă, fiindcă începuse să fie privită de unii dintre aceștia cu un anumit înțeles. Ba chiar un elev din clasa învecinată, Virgil, își permisese mai deunăzi să-i ceară o întîlnire așa cum a... avut-o și cu Doru.

Pe de altă parte, Doru se purta față de ea cu o intimitate și-o lipsă de respect, care o indignau. N-a mai putut răbda. De aceea, luîndu-și inima-n dinți și cu toată jena, s-a hotărît să vină la mine.

Obrazul delicat al fetei, povestindu-mi aceste lucruri, parcă se micșorase, se umpluse de crețuri și căpătase mici pete galbene. Ochii ei albaștri, atît de senini înainte, deveniseră cețoși și se umpluseră de lacrimi.

Ce era de făcut ? Nu puteam provoca un scandal. Mihaela, poate din pudoare, se opusese categoric ideii mele de a-l chema pe băiat și a sta toți trei laolaltă de vorbă.

— Vă rog, numai, m-a rugat ea, mutați-mă din bancă.

Eram nemulțumită, lucrurile nu trebuiau să rămînă așa. Doru avea datoria să dea socoteală de fapta lui și, în orice caz, să știe că are o mare răspundere față de fată.

Dar Mihaela n-a vrut cu nici un chip să primească alt sprijin, în afară de acela de a fi mutată din bancă.

În noaptea care a urmat după plecarea Mihaelei, numai cu greu am putut să adorm.

A doua zi, pretextînd necesitatea reorganizării tabloului clasei, am făcut cîteva schimbări. Între altele, am mutat-o pe Mihaela de pe rîndul de lîngă fereastră, în cel de lîngă ușă.

Doru a protestat. Am auzit și alte glasuri ale unor băieți :

— Ei doi stau de la început împreună.

— Nu vor să se despartă.

Am stăruit în hotărîrea luată și lucrurile au rămas cum le-am stabilit eu.

Mihaela era împurpurată și, la ieșirea din clasă, strecurîndu-se pe lîngă mine, mi-a șoptit :

— Vă rămîn, din inimă, recunoscătoare !

*

Iarna, începută anul acesta atît de timpuriu, este din ce în ce mai grea. În nordul Europei au loc viscole violente, căi ferate și numeroase șosele au fost blocate. Se vorbește, totodată, de o economisire sporită a energiei, ca și de o scădere a posibilităților de aprovizionare a populației din cîteva țări.

Am încheiat trimestrul întîi. S-a dat vacanță. Părinții lui Mircea și ai mei, care de curînd s-au împrietenit, au hotărît să petrecem împreună, la noi, revelionul.

Mama face pregătiri mai intense decît de obicei. Tata, la rîndul său, aleargă dintr-un colț în altul al orașului și de la un rînd la altul, secondat și de tatăl lui Mircea, pentru aprovizionări.

Simt că urmează să se petreacă un lucru neobișnuit.

Și, în această seară, totul se lămurește. Mircea a intrat la mine în odaie, avînd un aer solemn. Se înserează devreme. Am aprins lumina. Afară, prin geamuri, se vede ninsoarea înteţindu-se. O fereastră nu este suficient de bine închisă și vîntul o zgîlţîie. Mircea s-a așezat alături, pe divanul larg, dăruit mie de bunica.

— Scumpa mea Silvia, îmi vorbește blînd.

Începeam să înțeleg.

— Mircea ! am încercat să-l opresc.

Dar el a scos din buzunar o cutiuță de marochin roșu. A desfăcut-o. Pe catifeaua cu care era căptușită, am zărit două inele de aur.

— Le-am comandat pentru noi doi ! mi-a explicat. În noaptea de revelion aș vrea să te cer de soție, oficial, părinților tăi.

Am tresărit. Inima îmi palpita. Deodată mi-am revenit și l-am privit deschis.

Privirea aceasta a mea i s-a părut lui Mircea un semn de încurajare. A continuat :

— Ne potrivim ! Acum ne cunoaștem bine. Te iubesc și te stimez ! Ai un caracter fără cusur. Mă voi sili să nu te dezamăgesc. Avem amîndoi aceeași profesie. O profesie pe care-o cinstim atît prin muncă, cît și prin devotamentul nostru. Avem aceleași gusturi și preferințe. Și îți făgăduiesc solemn că mă voi strădui să te fac fericită...

O mulțime de gînduri contradictorii mi se învălmășeau în cap. Netăgăduit, Mircea putea deveni un soț bun. Fusesem adeseori curtată, alteori mi se făcuseră aluzii cu privire la o eventuală căsătorie, însă niciodată încă un tînăr atît de plin de calităţi

ca Mircea nu venise așa de hotărît să-mi ofere un inel de căsătorie.

Îi eram recunoscătoare pentru acest gest și tocmai de aceea nu-l puteam accepta.

Primindu-i inelul, ar fi însemnat că mi l-am scos definitiv din inimă pe Adrian și să-i declar lui Mircea acest lucru. Ori nu era așa. Și atît Mircea cît și alții știau că nu era așa. Și chiar dacă ei n-ar fi știut, știam eu, și era destul.

Am privit pentru ultima oară scînteierea ispititoare a inelelor de aur.

— Îți mulțumesc din suflet, Mircea, i-am spus, atît pentru dragostea, cît și pentru încrederea și hotărîrea ta. Dar nu pot să primesc. Mi-am scos ideea oricărei căsătorii din minte.

— Pentru ce ? Doar nu intenționezi să te călugărești ? a întrebat, iritat.

— Nu. Vreau să-mi dedic întreaga viață și toate puterile numai copiilor, școlii, profesiei pe care mi-am ales-o și despre care tu vorbești totdeauna atît de frumos.

— Slujirea școlii nu implică o renunțare la bucuriile vieții.

Mircea pusese pe masă cutiuța, se ridicase în picioare și stătea cu mîinile lăsate în jos, privindu-mă mîhnit.

În sobă duduia focul.

Am luat de pe masă cutiuța și i-am vîrît-o la loc în buzunar.

— Aș vrea să te rog mult, Mircea, să mă înțelegi !

Mama tocmai intra cu o tavă, pe care se afla obișnuita gustare pentru noi doi. Sărmana ! Cît și-ar

fi dorit să ne știe logodiți, iar în ce-l privește pe Mircea începuse să-l și considere ca pe copilul ei.

„N-am avut băiat ! Acum voi avea !".

— Mamă, i-am spus, știi, Mircea și părinții lui nu vor mai petrece revelionul împreună cu noi.

— De ce ? s-a alarmat ea.

— E greu de explicat. Dar astfel stau deocamdată lucrurile.

Mircea a plecat.

Din ușă mi-a mai rostit :

— Să știi că altei fete n-am să-i mai ofer ceea ce ți-am oferit ție. Și oricînd te vei răzgîndi — nădăjduiesc că te vei răzgîndi ! — cheamă-mă... Am să mă întorc imediat...

L-am sărutat pe obraz ca pe-un frate și Mircea a plecat.

Mama rămăsese înlemnită. Pusese pe măsuță tava. Îmi dădeam seama că ar fi vrut să-l strige, însă nu îndrăznea.

S-au auzit zăvorul și pașii lui pe scările de piatră din față.

Am făcut bine ? Am făcut rău ? Nu știu, dar nu puteam proceda altfel. Trebuia să fiu cu sufletul împăcat față de toți, dar mai cu seamă față de mine.

*

Ceea ce mă temeam că ar putea să se întîmple s-a întîmplat. După ce, mai înainte, la școală, mi-a cerut învoirea, într-o seară Mihaela a revenit la mine.

Afară era zloată și sufla un vînt rece, silind ramurile uscate ale salcîmului ce ne străjuiește casa să bată în geamuri cu un zgomot lugubru.

Se vedea că plînsese.

Am sărit de la birou unde, ca de-obicei, îmi pregăteam lecțiile și i-am ieșit înainte.

Fără ca ea să fi rostit vreun cuvînt, am priceput tot.

— De unde știi ? am întrebat-o.

Nu mi-a răspuns. Nici n-avea ce răspunde. Orice fată știe prea bine, și nu numai din cele învățate la orele de anatomie, ci și după simptomele firești, cînd se întîmplă un asemenea eveniment.

M-a prins de gît ca un copil — de fapt era încă un copil și viața o lovea încă de la început — și a început din nou să plîngă.

— Ce să mă fac acum ?

Pentru un moment, n-am știut ce să-i răspund.

Am tras-o lîngă mine pe divan. În casă era cald, dar trupșorul ei fragil tremura ca bîntuit de friguri.

Buzele i se albiseră.

— Să chibzuim ! i-am spus.

— În primul rînd, am să mă retrag de la școală.

— În primul rînd — mi-a venit o idee salvatoare —, vom merge împreună la o doctoriță. Poate că lucrurile nu stau așa cum bănuiești tu.

— Așa stau.

— Vom vedea.

Pînă la urmă s-a lăsat convinsă ca, a doua zi, să ne ducem amîndouă, nu la un cabinet ginecologic oficial, unde se putea întîmpla să fim văzute de cineva care să împrăștie apoi zvonul, ci acasă la o bună prietenă a mea, cu care de asemenea fusesem colegă de liceu și care, eram sigură, avea să mă ajute.

Ne-am dus și rezultatul a fost cel presimțit de fată. Mihaela era însărcinată. Și încă în luna a

doua. Nașterea, dacă totul ar fi decurs normal — deoarece despre un avort nici nu putea fi vorba — urma să aibă loc cam pe la începutul verii.

Dar ceea ce o îngrozea era perioada de sarcină, semnele evidente ale acesteia, care atrag atenția tuturor și, indirect, mila sau dezgustul celor din jur.

La școală n-ar fi renunțat, deși era hotărîtă să se retragă de la cursul de zi. Ar fi luat însă un serviciu undeva, la o cooperativă, ca muncitoare și ar fi urmat mai departe la fără frecvență.

— Ai stat de vorbă cu Doru? am întrebat-o.

— Nu. Mi-e silă de el. Și, de altfel, a pus ochii acum pe o altă fată.

— Din clasă de la noi?

— Nu, dintr-o clasă învecinată. Se numește Viforeanu Sanda.

— Va trebui s-o apărăm și pe Sanda. Iar în ce te privește pe tine, să-l silim să-și poarte răspunderea.

Obrajii Mihaelei ardeau :

— Nu este băiatul care să fie în stare — sau măcar să vrea — să poarte o cît de mică răspundere a faptelor lui. Și, de altfel, nici nu mi-aș dori, oricît de nenorocită aș fi, să am, nici mai tîrziu, un asemenea bărbat. M-a jignit atît de greu, încît, deși la început mi s-a părut că mă îndrăgostisem de el, după ce s-a purtat cum s-a purtat, îmi provoacă o adîncă repulsie.

— Și cu toate astea, va trebui să facem ceva. Dacă nu pentru tine, măcar pentru copil.

— Asta-i adevărat.

M-am hotărît, pentru început, nu să stau eu de vorbă cu el, era mai dificil și destul de penibil, și nici cu părinții lui, ci de-a dreptul cu directorul cel

mare, care îi era unchi. Fiind colegi, cu toată situația mea de subalternă și cu toată diferența de vîrstă, speram să putem ajunge la o înțelegere rezonabilă atît cu privire la Mihaela, care trebuia trecută, fără zgomot, și sub un pretext destul de bine justificat, de la cursul de zi la cel fără frecvență, cît și în ce-l privește pe Doru, ale cărui fapte trebuiau să-și primească răsplata cuvenită.

— Ce-a căutat singură la el ? mi-a replicat directorul în aceeași seară, după ce-i relatasem totul. Ce-a căutat aceea a găsit. Doru nu poartă nici o răspundere. Sînt inconștiente fetele astea. Sigur, el, ca băiat, are nevoi fiziologice. Ele sînt provocatoare prin instinct...

— Mihaela nu e cîtuși de puțin provocatoare...

— Nu e, nu e !... De unde știi dumneata că nu e ?...

— Sînt zi de zi cu clasa. Aș fi observat măcar o singură dată vreun gest nelalocul lui, ceva...

— Ca și cum ele fac gesturi dintr-acestea în prezența dirigintei. Sînt destul de șirete...

— Pe Doru l-am surprins însă de cîteva ori asaltînd-o.

Directorul se enervase.

— Văd că nu ești deloc obiectivă.

— Dimpotrivă, sînt.

— În orice caz ești pornită, din nu știu ce motive, împotriva băiatului. Și eu te-aș sfătui... Nu e deloc în avantajul dumitale. Fata a făcut vreo plîngere ?

— Nu. Ea nu pretinde nimic.

— Păi vezi ? Ea nu pretinde nimic, pentru că se simte vinovată. Asta e. Și numai dumneata... De ce te ridici împotriva mea ?... Pentru că, de fapt,

te ridici împotriva mea... Ce urmărești ? Urmărești să mă compromiți ?...

— Urmăresc să se facă dreptate. Și să împiedic mai departe și alte fapte asemănătoare ale lui Doru.

— De unde știi dumneata că Doru va mai săvîrși și alte fapte asemănătoare ?

Congestionat, nervos, directorul se plimba prin cancelarie cu pași mari și apăsați, de colo pînă colo. Uitîndu-și atitudinea, obișnuit marțială, se deschisese la nasturele de sus al gulerului cămășii, și se ștergea de sudoare pe față cu batista.

I-am povestit ce aflasem despre insistențele lui Doru asupra celeilalte fete.

— Gelozie feminină ! Scorneli ! și-a ridicat el vocea. Calomnii ! Am să stau de vorbă cu el. Dar sînt dinainte convins...

— Nu fiți dinainte convins ! Dacă vreți să aflați adevărul, i-am răspuns și eu cu un ton ceva mai ridicat.

— Și, pînă una alta, te sfătuiesc să nu mai povestești și altora asemenea invenții...

— Nu sînt invenții. Eu o cunosc pe Mihaela. Și, după o astfel de faptă...

Cineva, un profesor — mi s-a părut că unul de lucrări practice, care desigur înainte ciocănise încet, dar nu se auzise — își băgase capul pe ușă și, văzîndu-ne că discutăm agitat, în contradictoriu, și, probabil, ca să nu fie martor la un asemenea conflict, se retrăsese repede.

— Nimeni n-are dreptul să condamne înainte de a fi dovedit... așa e și în justiție...

— Sînt de acord, dar hai să facem totul ca adevărul să iasă la lumină, oricare ar fi...

— Eu, în locul dumitale, aș fi mai prevăzătoare. Ai văzut cum te-am primit în școală ? Cu brațele deschise.

— Recunosc !...

— Ei bine, de ce vrei să strici totul ? De ce ești nerecunoscătoare ?

— Nu sînt nerecunoscătoare. Vreau să fiu dreaptă. A dori să fi drept înseamnă ?...

— Înseamnă ce spun eu... Deocamdată te rog să taci... Am să cercetez...

— Cînd ?...

— În cîteva zile...

— Bine !...

— Bună ziua !...

— Bună ziua !...

De fapt, curmînd discuția și spunîndu-mi ritos „bună ziua", mă dăduse, indirect, afară.

*

Peste cam două săptămîni, timp în care eu așteptasem cu nerăbdare răspunsul făgăduit de director la problema pusă de mine, un băiat vine în goană... Eram de serviciu pe școală și mă găseam cu elevii în curte — și-mi spune că sînt căutată urgent de director.

Eram convinsă că în legătură cu Mihaela și Doru. Mă grăbesc spre cancelarie. Înăuntru, directorul avea un oaspete.

— Așteaptă puțin, îmi spune. Își exepediază repede vizitatorul și, tot numai zîmbet, mă poftește înăuntru.

— Am stat de vorbă cu Doru ! îmi spune. O să fie bine.

— Cum o să fie bine ? doresc să aflu precis.

— Pe Mihaela am mutat-o, pentru motive de sănătate, la fără frecvență. Atît te informez deocamdată. Restul îl vei afla peste alte cîteva zile. Numai că, deocamdată, nu pentru asta te-am chemat.

— Dar pentru ce ?

Directorul este numai zîmbet și miere.

— Așteaptă să vină și adjuncta. Am chemat-o și pe dînsa. Avem vești bune.

— Am oră, trebuie să plec...

— Nu-i nimic. De vreme ce te reții eu...

— N-aș vrea să se iște în clasă vreo neorînduială.

— N-o să se întîmple nimic. Știu eu cum îți educi elevii... Așa cum a fost și bunicul. Știi că eu l-am avut profesor ?

— Nu știam !

A intrat și adjuncta.

— I-ați spus ?

— Nu, așteptam să-i comunici dumneata...

Adjuncta își desface servieta pe care o poartă veșnic sub braț și din ea scoate o hîrtie.

— Uite, draga noastră, de la minister ni s-a cerut să trimitem la examenul de traducători din și în limbi străine *cele mai bune* cadre.

— Cei care reușesc au extraordinare șanse, adăugă directorul. Pot deveni...

— Dar eu nu vreau să devin nimic altceva decît ceea ce sînt. O cît mai bună profesoară, și-atît.

— Bine, bine, foarte bine, ține să precizeze directorul. Dar asta nu te împiedică să devii și o foarte bună traducătoare.

— Dar sînt !...

— Ești, însă fără certificat. Nu vrei să ai și un certificat ? Ce-ți strică ?...

— I-adevărat. Nu-mi strică.

— Ei, vezi, vezi ? Noi vrem să te ridicăm.

— Mulțumesc.

— Așa că, acum, duminică, la orele zece, trebuie să fii la București. Examenul se dă în clădirea Facultății de științe economice din Piața Romană. Ai unde să dormi în noaptea de sîmbătă spre duminică și chiar de duminică spre luni ?

— Nu am. Dar nu-i nimic. Plec cu trenul de noapte. Duminică de dimineață sînt la examen. Și, după-amiază, plec înapoi. Luni de dimineață am ore de la opt și nu vreau să lipsesc.

— Lăudabil. Asta-i lăudabil.

— Succes ! îl completează pe director adjuncta.

— Îl sper.

— Nu-l spera, fii sigură, un asemenea cadru...

Sînt condusă de director (mai mult sînt împinsă) spre ușă.

— Și, referitor la Mihaela, mai vorbim noi.

Adjuncta mă privește cu înțeles : „Uită-te cu ce se ocupă ea !“...

*

Am dat examenul : versiune și retroversiune. Nu a fost greu. Însă tema și textul mi s-au părut stupide. Ceva banal, cu niște date statistice și cîțiva termeni tehnici. Versiunea am dat-o de dimineață. Retroversiunea, după-amiază. De fapt, ar fi trebuit, socoteam, invers. În pauza de amiază am mîncat la un expres din preajma Universității. Am trecut și pe la facultate. În hol am văzut un afiș. În cadrul societății internaționale clasice „Ovidianum“ era anunțată conferința unui profesor de la universitatea din Mainz. Conferința urma să fie ținută în limba latină. Și cum era fixată pentru orele 18,

iar tren nu aveam decît pe la orele 22, am hotărît să particip.

Mă bucuram dinainte să ascult o conferință în atît de melodioasa limbă latină, iar la discuțiile de după conferință, puteam să iau parte în limba germană.

Am terminat retroversiunea mai repede decît îmi închipuiam și, neavînd altceva mai bun de făcut, am și pornit spre facultate.

Deși era duminică — pe urmă am aflat că profesorul din Mainz ceruse insistent ca manifestarea să aibă loc în această zi, deoarece în ziua următoare pleca, dorind să viziteze mănăstirile din Moldova — sala de marmură de la intrare era deschisă.

M-am așezat pe o bancă de lîngă marea statuie a lui Eminescu.

Aici avusese loc, în toamna ce trecuse, serbarea de absolvire a facultății de limbi clasice, cînd eu fusesem rugată să recit versuri din Mihai Eminescu traduse în limba latină de profesorul Traian Lăzărescu.

Eruditul profesor Nicolae Barbu rostise cu acel prilej, tot în limba latină, o cuvîntare care ne mișcase pe toți.

Acum, singură în bancă, revedeam în minte tumultul de neuitat al acelei zile. Ce planuri îmi făurisem ! Mă vedeam la catedră rostind texte ciceroniene sau versuri din Horațiu și Ovidiu.

Realitatea îmi răsturnase în bună parte aceste planuri. N-aș putea spune că limba și literatura germană nu-mi plac. Goethe, Schiller, Heine, Herder, Wieland, Hölderlin, Rilke și, dintre contemporani, Grass, Böll, Lenz și mulți alții îmi sînt apropiați.

Era însă cu totul altceva decît ceea ce năzuisem. Și cine nu știe că planurile primei tinereți sînt cele mai scumpe ?

Stam deci pe bancă. Invitații începură să sosească. L-am văzut și pe profesorul Barbu împreună cu musafirul său din Mainz, pe nume Salmann. Au intrat grăbiți, ținîndu-se de braț, sub privirile nu foarte prietenești ale portarului, firește indispus că fusese adus la Facultate și într-o zi de duminică.

Am urcat și eu în sala cea mare de consiliu a catedrei de „clasice", de la etajul al doilea, unde urma să vorbească profesorul Salmann și m-am așezat potrivit unui vechi obicei, fiindcă îmi repugnă să stau prea în față, undeva mai la o parte.

După cîteva cuvinte de prezentare, Salmann a început să vorbească. Tema : „Metamorfozele", o formă voalată de a vorbi prin intermediul fabulei despre societatea contemporană poetului.

Profesorul din Mainz, încă destul de tînăr, are o documentare bogată și un limbaj la cel mai înalt nivel. Sigur, felul de a vorbi limba latină, potrivit școlii clasice germane, este puțin diferit de al nostru. Numele, atît ale personajelor, cît și ale unor autori, sînt pronunțate nemțește. Amintindu-l, bunăoară, pe Euripide, rostește Oiripide, lui Cicero îi spune Kikero. Dar aceasta nu scade cu nimic valoarea științifică a argumentării.

Ascultam concentrată, cînd l-am zărit pe *el,* ivindu-se la ușă.

Ar trebui să fiu nesinceră de nu aș recunoaște că, într-un fel, presimțisem întîlnirea.

Întîrziase. S-a strecurat printre scaunele ocupate de invitați și a luat loc din întîmplare, nu prea departe de mine.

Stătea într-un asemenea fel, încît îl puteam privi din profil.

Nu se schimbase prea mult. Dar colțurile gurii nu mai aveau tăietura atît de proaspătă și tinerească de altădată. Se curbaseră în jos, dîndu-i un ușor aer de deprimare.

Am șoptit mai mult cu gîndul decît cu glasul :

— Adrian !

Normal era să nu mă fi auzit. Dar el, prin nu știu ce minune, și-a întors capul. Ochii ni s-au întîlnit.

A făcut un gest cu mîinile, de surprindere, apoi m-a salutat.

În timpul care-a urmat, și-a mai întors de vreo două ori capul, privindu-mă pe furiș. Iar cînd conferința s-a terminat, încă înainte de a fi încetat aplauzele, s-a ridicat și a venit la mine. Mi-a luat respectuos mîna, mi-a sărutat-o și m-a întrebat :

— Cum ai ajuns aici ? Te-ai mutat la București ?

I-am explicat pentru ce venisem și, la plecare, mi-a cerut voie să mă însoțească.

Pentru că mai aveam puțină vreme, m-a condus într-o cofetărie de pe bulevard și m-a servit cu o prăjitură de ciocolată, dintre acelea care își aducea aminte că îmi plăceau.

Pe urmă a vrut să știe cum mă împac cu școala. I-am povestit cîte ceva, neuitînd nici de întîmplarea cu Mihaela.

— Ai rămas neschimbată, a murmurat. Curată ca lacrima...

Aș fi așteptat să continue. Dar el a tăcut. Și eu nu voiam să-l sîcîi cu întrebările.

Mă uitam numai cu deznădejde la ceas. Limbile lui se mișcau îngrozitor de iute.

— Trebuie să plec ! l-am anunțat.

— Mă lași să te însoțesc la gară ?

— Cum de nu ? Sîntem vechi și buni prieteni.

— Sîntem mai mult !

La gară am ajuns numai cu cîteva minute înainte de plecarea trenului. Adrian mă invitase să luăm un taxi, dar eu îl refuzasem și preferasem să să ne urcăm într-un troleibuz, care cam întîrziase pe drum.

— Grăbiți-vă ! m-a zorit un ceferist, văzîndu-mă șovăind în fața scărilor vagonului de clasa a doua, în care trebuia să urc.

Ziua era cenușie. Liniile de cale ferată fuseseră acoperite de zloată. Ceea ce nu împiedica să se vadă cutiile de tablă, sticlele și hîrtiile aruncate din vagoane, de la ferestre, de călători.

Adrian mi-a sărutat din nou mîna.

— La ședințele obișnuite ale societății de filologie clasică nu vrei să vii ? m-a întrebat, la despărțire. Se țin o dată pe lună în clădirea Institutului de istorie „Nicolae Iorga" de la șosea.

— Ți-am spus că predau germana !

Mă urcasem în vagon, dar rămăsesem lîngă ușă.

— Ce-are a face ? Avem nevoie de toate forțele. Vrei să-ți trimit o invitație ?

Motoarele locomotivei începură să uruie. Abia ne mai auzeam.

— Trimite-mi !...

Trenul s-a urnit și el rămase pe peron, fluturîndu-și mîna. M-am repezit în compartiment, am deschis repede fereastra, deranjîndu-i pe călători.

Mi-am fluturat și eu mîna. Numai că trenul și ajunsese la curbă, iar el nu se mai vedea !

M-am așezat la locul meu, cerîndu-mi scuze celor pe care-i deranjasem.

— Soțul ? m-a întrebat o tînără cu ochii cam prea mult vopsiți în violet.

Am făcut un semn cu capul, care putea să însemne și da și nu.

— Vă despărțiți întîia oară ?

Am repetat semnul.

— Vă înțeleg. E greu. Și eu sînt în aceeași situație.

— Da ? m-am mirat.

— Da. Și soțul meu abia s-a învoit să mă lase să plec. Mă duc în vizită la mama. Sîntem în primul an de căsătorie. Și nu se poate lipsi de mine. Ne iubim foarte mult.

Tînăra continua să pălăvrăgească, zugrăvindu-și pe larg căsătoria sa fericită, în timp ce eu încercam să retrăiesc ultimele ore din București și neașteptata întîlnire cu Adrian.

„Este cu totul altul, mă gîndeam. Ce s-o fi întîmplat ?"

Tînăra din compartiment ajunsese cu povestirea la capitolul „socri". Mă sileam să n-o ascult, dar nu era cu putință. Își clătina zulufii titiriți dintr-o parte într-alta și bătea neîncetat din pleoapele violete.

Socrii o iubeau, o alintau și ea, la rîndu-i, se silea să le fie cît mai pe plac.

„A slăbit și din această cauză ochii i s-au adîncit puțin în fundul capului. Dar nu-i stă rău. Și ce interesant îl completase pe Salmann atunci cînd fusese vorba de cauzele exilului poruncit de Augustus. Motivele fuseseră de ordin politic, demonstrase

el, deşi împăratul nu vrusese niciodată să recunoască. Dovezi concrete, firește, nu existau. Logic, însă, lucrul acesta putea fi plauzibil. Astfel nu se putea explica intransigența de fier a împăratului, lăsată moștenire și lui Tiberius."

„Numai atunci cînd puterea arbitrară se simte primejduită în vreun fel, continuase Adrian, devine atît de înverșunată și de necruțătoare. *Nemo potentes aggredi tutus potest!* Nimeni nu se poate apropia în siguranță de cei puternici! a spus Seneca. Mai ales cînd cel care vrea să se apropie pare primejdios prin colosala forță a artei și a spiritului de care dispune și care semnifică protestul."

Tînăra cu ochii excesiv vopsiți își continua istorisirea despre relațiile sale cu familia. Îi priveam buzele care se mișcau harnic, fără ca totuși s-o mai aud.

Am ajuns. Îmi iau rămas bun de la tovarășii de călătorie și cobor cît pot mai iute, ca nu cumva povestitoarea să se remorcheze de mine.

Mă simt toată plină de Adrian.

În gară mă întîmpină Mircea, în brațe cu un buchet imens de flori.

Telefonase la noi, mama îi spusese cînd vin și el mă aștepta.

— Pot să trec mîine seară pe la tine? mă întreabă.

Mircea mă mișcă prin statornicia și nedescurajarea lui.

Aș fi vrut să-l rog să mă lase singură, liniștită. Să mă gîndesc la *el*.

Nu îndrăznesc. Mi-e teamă că-l rănesc pe bălatul acesta, despre care nici nu-mi închipuisem că

se va atașa într-atît de mine. Și, cu vocea pe jumătate, consimt.

Mircea e încîntat. De fapt, a și angajat un taxi, cu care mă conduce acasă.

— Atunci vin mîine. În jurul orei șapte.

„Ce-o mai fi vrînd să ne spunem? Între noi, din seara aceea cînd adusese inelele, totul a devenit cum nu se poate mai clar."

— Bine. Vino, Te-aștept.

A doua zi de dimineață, îl rog, prin intermediul secretarei, pe director, să mă primească.

Îmi trimite vorbă că este ocupat și abia în pauza dintre orele a treia și a patra mă poate primi.

La pauza dintre orele a treia și a patra este însă plecat la secția de învățămînt, așa încît sînt nevoită să revin tocmai după-amiază.

Atunci mă primește cordial.

— Ei? Cum a fost? A fost bine? Vi s-au dat teme grele?

— Nu. N-au fost grele, însă nu pentru aceasta vă rugasem să mă primiți.

— Dar pentru ce?

Are o privire sincer uimită și mă întreb în mine dacă nu cumva într-adevăr a uitat.

— În problema cu Mihaela.

— În problema cu Mihaela, ți-am spus. Am și mutat-o la secția fără frecvență.

Nu mă descurajez și îl atac direct:

— Ați discutat cu Doru și cu părinții lui?

— Am discutat, dar ceea ce nu-mi place la dumneata este tonul închizitorial cu care-mi vorbești.

— Vă rog să mă iertați.

— Am discutat și Doru îmi comunică, pe bună dreptate, că nimeni n-a adus-o cu forța pe Mihaela la el.

— A invitat-o, inducînd-o în eroare că are loc o reuniune comună...

— Dar n-a adus-o cu forța ! O fată, dacă este invitată la un băiat, trebuie să se gîndească bine și să fie prevăzătoare.

— Ar fi trebuit, recunosc, însă Doru e prea insinuant și expert. Se pare că există și anumite antecedente...

Directorul se încruntă.

— De unde știi dumneata ? Ai astfel de dovezi ?

— N-am !

— Ei, vezi ? Ei, vezi ? Atunci cum de poți să-l acuzi ?

— Să facem cercetări. E la urma urmei vorba nu numai de cinstea unei fete, despre care, personal, pot să dau garanție, ci chiar de viața ei...

— Vorbe mari, vorbe mari, draga mea...

Sînt foarte necăjită.

— Dacă dumneavoastră nu vreți să întreprindeți nimic, voi întreprinde eu.

Directorul a făcut o figură lungă.

— Dorești să mă reclami ?

— Fata nu poate fi lăsată să nască un copil fără tată...

— Cine știe cine o fi vinovatul și vrei să arunci vina asupra nepotului meu. Dacă s-a dus la el, s-o fi dus și la altul...

Mă indignează reaua credință :

— De ce atunci nu vreți să stabilim adevărul ?

— Dar cine nu vrea ?

— Dumneavoastră. Lăsați timpul să treacă pentru ca pe urmă tot fata să fie vinovată că nu s-a plîns la timp.

— Așa crezi dumneata ?

— Da.

— Nu te sfătuiesc să întreci măsura. Și-așa te-am apărat înaintea metodistului care te-a vizitat la ore și îți găsise cîteva cusururi de ordin pedagogic. I-am spus că ești o profesoară tînără, dar dotată...

— N-am cerut nici o ocrotire. Iar metodistul...

— Acum vrei să insinuezi ceva și despre el ?

— Nu obișnuiesc să insinuez, ci să vorbesc pe față.

— Te-am lăudat înaintea lui și l-am rugat să-și corecteze referatul. Și așa îmi mulțumești ?...

Discuția a mai durat încă vreo jumătate de oră și directorul mi-a mai cerut o scurtă amînare, ca să poată sta, în sfîrșit, de vorbă cu Doru.

Peste vreo două zile, fiindcă-i venea rîndul lui Doru la ascultare, l-am scos la lecție. N-a știut nimic sau n-a vrut să-mi răspundă și i-am dat nota trei.

— Mai ascultați-mă, a protestat. De ce mă persecutați ?

Îl ascultasem suficient, încît l-am trimis înapoi în bancă. A plecat bombănind.

În aceeași seară, directorul m-a chemat iarăși în cancelarie. Mi-a vorbit protocolar, cum nu obișnuia, rămînînd încruntat :

— Nu înseamnă, și a ridicat glasul, că, urmărind să-i smulgeți lui Doru o declarație în defavoarea lui, aveți și dreptul să-l terorizați, punîndu-i numai cîteva întrebări care să-l încurce, refuzînd să-l ascultați mai departe atunci cînd vă roagă și trecîndu-i în catalog o notă proastă.

Rămăsesem stupefiată. O asemenea rea credință încă nu întîlnisem.

— Dar nu-i adevărat... am început.

— Pentru astăzi e destul. Ba încă prea destul, mi-a retezat-o el. Și vă sfătuiesc din nou să vă schimbați atitudinea. Comportarea dumneavoastră (nu îmi vorbea acum decît la plural) este nesănătoasă. Vă rog să intrați la oră...

— Mai am să vă spun ceva.

— Eu nu mai sînt dispusă să v-ascult...

M-am întors în cancelaria profesorilor cum nu se poate mai necăjită.

Sunase de pauză și fiecare profesor, așezat la masa lungă din cancelarie, acoperită cu fișii de cristal, în dreptul sertarului său, cu cărțile, caietele, materialul didactic sau catalogul clasei unde urma să intre în față, citea, corecta sau își făcea însemnări.

Îi cunoscusem pe fiecare în parte. Intrasem, în acest scop, la unele din orele lor, cu dorința de a-mi însuși metode pedagogice noi și-a mă perfecționa.

Liceul este renumit prin cadrele sale didactice de calitate și, implicit, prin seriile de elevi pe care acestea le promovează. (Firește, rare excepții se pot întîlni oricînd și oriunde.)

„Dascăl, ne spunea profesorul de literatură germană de la facultate, Mihai Isbășescu, un mare pedagog erudit, nu se face decît cine are o curată și fierbinte vocație. Profesor nu se face cine vrea să adune avere materială, ci numai cine îi iubește din inimă, părintește, pe copii. Și cine agonisește o bogată zestre spirituală, nu numai pentru el, ci ca să o poată împărți mai departe, cu generozitate, noilor generații".

Îmi sînt nespus de dragi acești oameni așezați la masa lungă din cancelarie, modești, harnici, dăruiți, care îmi sînt colegi și care, chiar dacă mai au și cîte un mic cusur, nu-și cruță niciodată forțele în folosul copiilor. Unii dintre ei sînt vîrstnici. Cu părul cărunt sau alb. Alții au chipurile încă nebrăzdate. Majoritatea poartă ochelari, fiindcă această profesie cere un continuu și mare efort al ochilor.

Îi cercetez cu privirea pe fiecare și despre nici unul dintre cei de la masă nu pot gîndi ceva care să nu fie în cea mai mare parte bun.

Încetul cu încetul mă liniștesc.

*

La șapte seara, exact cînd bătea ceasul — el fiind deosebit de punctual — a venit la noi Mircea.

Mama s-a înviorat. Tata l-a condus în birou și m-a strigat pe mine.

Mircea îmi adusese o carte pe care mi-o doream mai de mult, scrisă de Mircea Eliade și tradusă de poetul Ioan Alexandru. M-am bucurat.

Mi-am propus ca astăzi să-i relatez lui Mircea întîlnirea cu Adrian, de la facultatea de filologie clasică.

Tata nu se mișcă însă de lîngă noi. Citise un roman al lui Lăncrănjan, *Fiul secetei,* era dornic să-l comenteze și Mircea îi dădea satisfacție.

Abia la plecare, după ce l-am condus pînă în capul scărilor, am izbutit să-i spun :

— Știi că am stat de vorbă cu Adrian ?

Mircea s-a îngălbenit.

— A venit în oraș ?

— O, nu ! Ne-am întîlnit la facultate cînd am fost să-mi dau examenul de translator.

— Vă înțeleseserăți dinainte ?

— Nici vorbă. A fost o întîmplare.

Lui Mircea aproape că-i pierise glasul.

— Te-ai bucurat ?

— Mă bucur oricînd întîlnesc un fost coleg sau prieten din copilărie.

— Nu așa !... Nu așa !... Altfel...

— Altfel cum ?

— Altfel...

De fapt, nici nu puteam să deslușesc sentimentele care mă încercau. Bucurie ? Deznădejde ? Speranță ? Dar oricum, mă certam singură că nu găseam putința de-a fi mai clară față de Mircea, chiar dacă vorbele mele l-ar fi îndurerat.

Mircea înțelesese însă ceva neînțeles de mine și n-a mai stăruit.

— La revedere ! Cînd pot să mai trec pe la tine ?

— La revedere ! Cînd vrei !

*

Mihaela îmi declară că se opune categoric răscolirii mai departe a dramei sale. Le-a comunicat această hotărîre și părinților.

Tatăl nu s-a lăsat. A stat de vorbă cu Doru care, culme, a lașității, nu recunoaște nimic. Mihaela este nespus de scîrbită și gîndul că l-ar putea revedea pe Doru o scîrbește mai mult.

Înțeleg că, de-aș întreprinde mai departe ceva, n-aș avea nici un fel de sorți de izbîndă. Mihaela nu m-ar ajuta. Greșeala fundamentală era că, din pricina pudorii rănite a fetei, nu sesizasem autoritatea respectivă încă din prima zi. Acum, urmele

violenței lui Doru începeau să dispară. Băiatul, părinții și unchiul lui știau acest lucru, iar martori care să ne susțină n-aveam.

Iată cum o nouă faptă rea se pare că va rămîne nepedepsită pe lume.

Am altă discuție la noi acasă, cu Mircea. Vrea să știe, deschis, dacă nu cumva am fost cerută de Adrian.

— Nu !

— Nici de vreun alt băiat ?

— Nici.

— Atunci, pentru ce, Silvia, pentru ce ? Ai vreo anumită repulsie față de mine, așa cum are Mihaela față de Doru ? (Îi relatasem întîmplarea, încercînd să ne sfătuim împreună cum am putea s-o ajutăm pe fată.)

— Nici vorbă, Mircea. Dimpotrivă, te prețuiesc. Țin la tine. Însă ca la un frate.

— Și n-ai să mă poți niciodată iubi ?

— Cred că nu !

— Cum îți explici cauza ?

— E greu de explicat !

— Tot Adrian ?

— Poate.

*

De la Adrian am primit o scrisoare. În ea îmi comunică o mulțime de vești legate de activitatea Societății de filologie clasică. Și îmi trimite o invitație la prima ședință, care va avea loc în luna martie.

Mama s-a indispus :

— Ți-a făcut destul rău. Roagă-l să te lase-n pace. Îl ai pe Mircea, un cu totul altfel de băiat.

Mama are perfectă dreptate. Dar ce-aș putea să fac? Nu iubești decît o singură dată în viață. Și nici nu poate să iubească cel care nu-și ascunde dragostea: *Qui non celat, amare non potest.*

În colecția „Gîndirea contemporană" a Editurii Eminescu a apărut, într-o broșură, eseul lui Adrian despre „Elena cea frumoasă". Se referă la rolul atît de important ce-l joacă frumusețea în viață, atît în ce privește efectul său pozitiv, cît și cel, uneori, negativ.

Exemplificînd prin războiul Troian efectul negativ al frumuseții ce-și exersează puterea numai cu țelul egoist al satisfacției proprii, el dovedește, prin sfîrșitul tragic al personajului, că orice acțiune nefastă nu rămîne pînă la urmă nesancționată. Și că gîndirea grecilor prevedea, mai devreme sau mai tîrziu, consecințele grele pentru tot ceea ce se făptuia pe baze imorale.

Am citit pe nerăsuflate eseul și mi-am dat seama că și în raționamentele lui Adrian intervenise o anumită schimbare în bine. Asociam eseul de ultima noastră întîlnire de la facultate și, pe neașteptate, un început de nouă bucurie mi-a inundat simțirea.

Soarta i-o scosese în față pe Eva, cu neasemuita ei frumusețe, dar și cu o anumită fatalitate ce o însoțea.

L-a fascinat pe Adrian cu acea forță irezistibilă pe care o pot exercita anumite viețuitoare asupra altora, înainte de a le ucide și a le devora.

Apoi, sațiată sau plictisită de jocul ei, îi întorsese spatele, părăsindu-l și lăsîndu-l în depresiune.

N-am să pot discuta niciodată cu el, dintr-o anumită jenă, chiar dacă ne-am reapropia, o asemenea delicată problemă.

Eseului despre frumoasa Elena îi voi răspunde însă prin lucrarea mea : „Frumoasa Elena sau Penelopa ?“ și Adrian, care este atît de inteligent, sigur că îl va înțelege.

Să sper numai că voi putea duce pînă la bun sfîrșit această lucrare și o voi vedea apărînd.

În ea voi încerca să demonstrez că în viață nu trebuie să ne lăsăm înșelați de aparențe, oricît de strălucitoare ni s-ar înfățișa ele. Că sîntem datori să prețuim fondul, dacă acesta are într-adevăr valoare.

Iar unul dintre argumente mi-l va furniza Juvenal cu acea satiră a sa, unde scrie că „rar merg împreună frumusețea și rușinea“ *(rara est adeo concordia formae atque pudicitiae).*

*

Vreau să lupt în scris cu imaginea înșelătoare a Evei și să-i demonstrez lui Adrian ideea lui Juvenal, punînd în contrast chipul frumoasei Elena, așa cum a fost el reflectat în poezie și teatru, cu cel atît de luminos al reginei insulei Itaca.

Și să sper că voi reuși, dacă nu pentru prezent, măcar pentru viitor, și dacă nu pentru sentimentele mele, cel puțin pentru ale altora.

*

Scriu și mă surprind folosind stilul lui Adrian, într-atîta mă simt stăpînită de personalitatea și de cultura sa.

*

Iarna a devenit insuportabilă. Parcă niciodată nu mi s-a părut atît de lungă și monotonă. Nu este

foarte frig. N-au fost nici viscole grele și nici măcar ninsori abundente. Ci toată vremea ne-a copleșit o umezeală rece, pătrunzătoare. Gripa a făcut ravagii. Au fost și cazuri mortale. Dintre toate bolile care ne bîntuie iarna, gripa cu puterea ei de adaptare la medicamentele născocite de oameni, cu formele ei atît de diverse și de neprevăzute, mi se pare cea mai perfidă.

Este nespus de greu să înfrunți o anumită epidemie cînd, de fiecare dată, își ia o altă înfățișare și împrumută mereu alte mijloace de atac.

Tot astfel se petrece și cu anumiți oameni.

Așa s-a întîmplat și cu directorul cel mare care mi-a fost la început simpatic. Figura lui mereu zîmbitoare m-a indus în eroare. Mi se părea un om cumsecade, cel puțin bine intenționat. Și care a fost adevărul? De cum s-a pus în joc un interes al său, salvarea lui Doru, și-a dat arama pe față.

Simt că mă urăște. Și că, în orice caz, se teme de mine, pîndindu-mi cea mai mică greșeală ca să mă poată arăta cu degetul și să mă înfiereze.

Pentru el sînt primejdioasă. Și aceasta fiindcă nu m-am speriat și nu m-am lăsat intimidată în problema Mihaelei. Ci dimpotrivă.

*

Între timp, sarcina sărmanei fete continuă să evolueze normal. Mijlocul i s-a îngroșat. Și, pe obraz, petele specifice i s-au înmulțit.

La ora de dirigenție fac aluzii negative evidente la fapte ca ale lui Doru, sperînd ca el să înceapă a se căi și, încercat de remușcări, să alerge într-un suflet la chinuita lui victimă ca să-i ceară iertare și să încerce a îndrepta răul.

Dar Doru, cu obrazul lui mare, lat, alb, cu statura înaltă, ba chiar puțin mătăhăloasă, parcă ar fi din piatră.

Cuvintele mele nu-l ating, ba chiar, uneori, tare pe poziție, parcă ar dori să mă înfrunte. Și cuget că băiatul acesta, lipsit de inimă, s-a priceput să joace un asemenea teatru urît. Mihaela, o fată atît de sensibilă, l-a putut îndrăgi. De altfel fata, pentru această vină fără vină a ei, consideră că este datoare să sufere și să se autopedepsească. O idee greșită, dar pe care nu am reușit să i-o schimb.

De altfel, pe Mihaela o invit mereu la mine, mă duc cu ea la medic și mă străduiesc să-i mențin moralul.

La început mă temeam că nu se va da înapoi — dacă n-ar fi fost vorba și de viața copilului — să-și curme zilele. Am trăit multă vreme cu emoție, telefonîndu-i în fiecare seară ca să știu cum se mai simte și în ce stare sufletească se află.

Altminteri era destul de curajoasă, nu se plîngea niciodată și îndura firești le neajunsuri ale sarcinii, cu o mare doză de stoicism.

*

O ultimă ninsoare, tocmai cînd se părea că iarna este pe sfîrșite. Am ieșit cu elevii să curățăm zăpada. În frunte au fost cîțiva profesori dintre cei mai vîrstnici.

Seneca scrie în epistolele sale : „*Aliquis vir bonus nobis eligendus est, ac semper ante oculos habendus, ut sic tamquam illo spectante vivamus et omnia tamquam illo vidente faciamus*“. (Este nevoie să ne alegem un om de mare calitate și să trăim astfel,

ca și cum el ne-ar privi, și să ne comportăm ca și cum ne-am afla mereu sub ochii lui.)

Cînd voia să dea un bun exemplu, Adrian se referea de multe ori la Seneca. Acum observ că și eu mă întorc din ce în ce mai des la acest mare gînditor al antichității, cu un sfîrșit atît de tragic.

*

Vine primăvara. Au răsărit, din pămîntul umed și rece al poienilor, tulpinițele neîntinate ale ghioceilor.

Violetele, zambilele nu se lasă, la rîndul lor, mult așteptate.

Elevii îmi aduc aproape zilnic bucheţele fragede, înmiresmate. Gesturile lor de tandrețe și recunoștință îmi umplu inima de bucurie și de speranță. Așa încît astăzi, cînd directorul m-a chemat iarăși la cancelarie, mă simțeam ușoară și voioasă ca un copil în vacanță.

Cînd am deschis ușa, s-a ridicat în picioare și, cu mîna întinsă, a făcut cîțiva pași înaintea mea :

— Dragă tînără colegă, te-am chemat ca să-ți fac o comunicare extraordinară.

Înțelegeam că era vorba de o veste bună, dar nu-mi imaginam ce anume putea fi.

— Vă ascult ! i-am răspuns prevăzătoare.

Tonul exuberant și fața prea zîmbitoare nu mi se păreau de bun augur.

— Felicitările mele !

— Pentru ce ?

— La concursul de translatori ai reușit cu cea mai mare medie dintre toți candidații, atît la versiune cît și la retroversiune. La literar și la tehnic. Ai fost unică. Drept să spun, n-am știut pînă astăzi

că eşti o atît de bună cunoscătoare a limbii germane, limbă destul de grea şi de complicată.

Mă simţeam mulţumită. Succesul era important. Dar de ce se bucura atîta directorul, cîtă vreme eu ştiam că nu prea mă avea la inimă ?

Aveam să înţeleg lucrul acesta îndată.

— A venit şi certificatul ? am întrebat.

— Sigur. Iată-l ! Îl flutura în mînă. Şi, o dată cu certificatul, ce crezi ?

— Nu ştiu ce-aş putea crede !

— Comisia guvernamentală, solicitată la rîndul său de cele mai înalte foruri, îţi oferă o schimbare de repartiţie, un transfer ideal... Ai să lucrezi numai cu... ştabi. Ştii doar că relaţiile noastre internaţionale, atît cele politice cît şi cele economice, se intensifică. Ai un noroc, cum spune românul, orb. Dintr-o dată, atît de sus...

— Dar eu nu vreau să părăsesc învăţămîntul.

Directorul s-a încruntat.

— Cum ? Ţi se oferă o asemenea şansă după care alţii aleargă o viaţă întreagă şi vrei s-o refuzi ?

— Pentru mine, şansa cea mai mare a fost aceea de a deveni profesoară ! Este o profesie de familie...

— Dar erai supărată pe învăţămînt fiindcă ai fost repartizată la germană şi nu la latină.

— Nu pe învăţămînt, l-am corectat, pe comisia guvernamentală şi pe dispoziţiile oficiale din acest an. Sînt convinsă că în anul următor am să predau latina...

— Ce ? A ! Îţi faci iluzii ? a pufnit mînios.

— Cred în spiritul de justiţie, chiar dacă în acest an am avut o dezamăgire.

Sunase clopoţelul şi trebuia să intru în clasă. Aveam o lecţie superbă în care puteam vorbi de-

spre Herder și despre acțiunea lui, cu atîta rezonanță europeană, în folosul folclorului.

— Îmi dați certificatul ?

— Poftim. Mai gîndește-te, draga mea... Mai gîndește-te. Nu pierde o ocazie atît de rară și deosebită ca asta.

— Am să mă mai gîndesc.

Seara, directorul i-a telefonat tatii, încercînd să-l convingă să nu dau cu piciorul într-o asemenea șansă. Numai că eu îl prevenisem din timp pe tata asupra hotărîrii luate :

— A găsit un prilej ca să se debaraseze de-o tînără profesoară incomodă din școală !

— Fata mea știe foarte bine ce face ! i-a răspuns tata directorului. Pasiunea ei pentru școală, pe care și noi am slujit-o atîția ani cu credință, ne onorează, ne încîntă. Vă rugăm să-i respectați hotărîrea.

Am făcut o scrisoare politicoasă adresată secretarului comisiei guvernamentale, prin care mulțumeam călduros pentru ofertă, dar menționam că singura favoare solicitată nu era alta decît ca, în anul următor, să pot preda latina (eventual alături de germană).

Consecința directă în școală a fost că, solicitînd o zi de învoire, pentru a putea participa la ședința științifică a societății de filologie clasică, am fost extrem de brutal refuzată.

O profesoară tînără de limba și literatura germană, care pretinde că iubește învățămîntul mai presus decît orice, nu trebuie să ceară o zi liberă și să lipsească de la școală, pentru a participa la o ședință al cărei obiect este cu totul altul decît disciplina sa de predare. Ar aduce daune importante

atît şcolii, procesului de învăţămînt şi, ceea ce este cel mai grav, clevilor.

În aceeaşi zi m-am întîlnit cu metodistul pentru limbile străine care mă inspectase.

Şi, fiindcă aşteptam amîndoi în aceeaşi staţie autobuzul, am fost nevoită să stau cu el puţin de vorbă.

M-a văzut necăjită. Şi, dintr-un cuvînt în altul, mi-am destăinuit of-ul.

Atît i-a trebuit.

— Vrei să-ţi obţin ziua liberă de care ai nevoie ? m-a întrebat. Şi nu numai săptămîna aceasta, ci-n fiecare săptămînă, aşa ca să poţi participa la şedinţele de filologie clasică oricînd vrei ?

— Aş vrea...

— Dar pun o condiţie.

— Condiţii nu primesc.

— Atunci nu mă amestec.

Tocmai intra în staţie autobuzul. Am sărit înăuntru şi am înaintat pînă în faţă lîngă şofer, lăsîndu-l pe el în urmă.

Nesuferit individ. Mirosul de parfum cu care era îmbibat îl simţeam şi din locul unde ajunsesem. Lasă impresia unei moluşte. Cînd se apropie de tine, se lipeşte şi abia de-o mai poţi dezlipi.

— Ştii, îmi zîmbeşte năzuros a doua zi directorul. Am primit o intervenţie pentru ziua liberă pe care mi-ai solicitat-o, aşa că am să-mi calc pe inimă şi ţi-o aprob.

— Numai că, între timp, m-am răzgîndit, îi răspund. Nu mai am nevoie de ea.

— Aşa ? Şi pentru ce, mă rog ?

— Pentru că am găsit o altă soluţie !

— Ciudat ! Foarte ciudat ! spune el.

*

Mihaela a pierdut copilul. Pe cînd intra, în urmă cu cîteva zile, la o ședință de consultații a secției fără frecvență, s-a întîlnit cu foștii colegi de la zi. Aceștia au înconjurat-o. Fetele, fără nici o rea intenție, îi măsurau, glumind, talia. Tocmai venea și Doru, ținînd pe după umeri o altă fată. Mihaela s-a enervat și, tulburată, a alunecat pe scară. S-a lovit. Au dus-o imediat cu Salvarea la spital și acolo s-a constatat ceea ce se întîmplase.

Am fost s-o văd și eu.

Avea chipul întunecat. Nu-și putea reveni.

În ușă m-am întîlnit cu Doru. Era aplecat de spate și arăta spășit.

— Am venit să-i cer iertare Mihaelei!

— Cam tîrziu. I-ai distrus sufletul.

M-a impresionat totuși, fiindcă un băiat ca el, pe care-l socoteam cu totul fără inimă, încerca acest prim pas timid.

Se spune că atunci cînd te căiești, meriți să fii absolvit, deoarece înseamnă că, de fapt, ai și hotărît să nu mai repeți greșeala...

Asta în ce-l privește pe cel care a făptuit răul. Dar cum rămîne cu victima? Există fapte care pricinuiesc răni ce nu se mai vindecă niciodată.

— Vreau ca, după ce terminăm liceul, să ne căsătorim!

Deocamdată sînt numai vorbe fără o acoperire precisă, determinate de o anumită stare emoțională de moment. Și, cu toate acestea, mă bucur că le rostește.

*

Pe director îl văd ușurat. Nu spune nimic, dar se vede. Nenorocitul avort al Mihaelei înseamnă pentru el o rezolvare neașteptată a situației în care îl pusese nepotul.

Cu toate astea, îmi aduce la cunoștință că a primit o nouă adresă „de-acolo", prin care sînt invitată să mă prezint cît mai repede la importantul post ce mi s-a oferit.

— Eu cred că nu poți și nici nu este bine să refuzi, își dă din nou cu părerea. Ai face o carieră frumoasă.

— Doriți să scăpați de mine din școală ?

— Cum poți să spui așa ceva ? Pentru noi este o cinste să te avem aici.

— La fel, pentru mine, cea mai mare cinste este să fiu și să rămîn profesoară ! Deci sîntem amîndoi de acord.

— Bine. Cum vrei ! Dar cred că, oricum, ar trebui să te repezi la București, să-ți vadă tovarășii bunăvoința, să le explici, să lămurești situația.

— Bănuiesc că pentru așa ceva îmi veți putea da o zi liberă !

— Neapărat !... Neapărat !

Directorul își întoarce încolo capul. Se știe vinovat. De fapt nu este un om rău. Vanda avea dreptate. Este și el un om care și-a închinat viața școlii. Dar cine nu are și anumite slăbiciuni omenești ? Doru a fost, se pare, dintotdeauna, slăbiciunea lui. Și fiindcă directorul nu are copii, îl consideră pe Doru ca pe fiul său.

De fapt, un om dăruit școlii nu s-ar cuveni să aibă astfel de slăbiciuni. Oricine le poate avea,

însă un profesor nu. Așa cred eu. Dar dacă le are, totuși, ce putem face ?

Am primit să mă duc la București, fixînd însă o zi cînd, potrivit programului trimis dinainte de Adrian, știam că va avea loc ședința societății de filologie clasică.

Totul pare, în sfîrșit, în ordine.

Am încercat să o retransfer pe Mihaela, acum, după nenorocire, la secția de zi. Dar fata se împotrivește cu hotărîre. Vrea să părăsească de tot liceul. O înțeleg, și, firește, am s-o ajut.

Colegii sînt cu toții de partea mea. Elevii îmi oferă satisfacții din ce în ce mai mari. Cercul meu de literatură germană progresează. Am reușit să abordez cu elevii teme dintre cele mai semnificative și care au, totodată, și o mare valoare umană, etică.

Îi interesează foarte mult mișcarea literară, despre care auziseră iar unii și citiseră, „Sturm und Drang", dar pe care nu o puteau înțelege deplin.

Am recunoscut că este un lucru pe care orice tînăr cu o cultură generală cel puțin medie trebuie să-l cunoască, deoarece a reprezentat la vremea respectivă, pe plan literar, protestul spiritelor de avangardă împotriva absolutismului tiranic și al întregului sistem feudal de relații sociale.

„Totul este natură în Shakespeare", exclamă undeva Goethe, iar drept model, în poezie, este luat, în cea lirică liedul popular, iar în cea epică, balada.

Profit de ocazie, cu orice prilej, să fac și niște paralele cu literatura clasică, mai ales latină. Și noi, laolaltă, am reușit să descoperim cîteva relații directe care există între unii poeți ai „Sturm und Drang"-ului și o anumită poezie latină, cum ar fi bunăoară *Odele horațiene*.

*

Am cerut la Societate planul viitoarelor ședințe. Este vorba deocamdată de Demostene și ideile lui despre virtute.

În *Legile* Platon scrisese : „ceea ce se spune îndeobște despre atenieni, că «atunci cînd sînt buni, sînt buni într-o măsură mai mare decît alții», mi se pare pe de-a-ntregul adevărat : căci *virtutea lor nu rezultă din nici o constrîngere*".

Platon condiționează calitatea virtuții de formarea și însușirea ei prin proprie necesitate psihică. Aceasta presupune însă și o altă calitate a vieții morale ceea ce, de altfel, năzuim și noi astăzi.

Unul dintre co-referenții acestei teme este Adrian. Mă bucur de pe acum să-l ascult, mai ales că același principiu îl văd necesar de aplicat și în școală.

Deci mai întîi o excepțional de realizată educație morală. (Aceasta apărîndu-le tinerilor ca o necesitate, ceea ce va avea consecințe directe și reale asupra felului lor de a privi virtutea, de-a privi lumea.)

Și iată-mă la București, străduindu-mă să le demonstrez celor de la „forul" care mă solicită că nici un fel de avantaj material ori de altă natură nu mă poate determina să renunț la ceea ce consider că este vocația și misiunea mea. Știu, salariul e modest. Așa a fost și se pare că astfel va fi întotdeauna în lume soarta dascălilor. Dar ceea ce dobîndești : suflete admirabil modelate și înnobilate prin efortul și dragostea ta față de ele, nu se poate echivala cu nici un fel de altă bună situație socială sau materială.

Celor de aici nici nu le vine să creadă că poate cineva renunța, de dragul unei modeste cariere de

profesor, la un post atît de sus-pus și atît de bine plătit.

— Și, dacă nu primiți, de ce v-ați mai înscris la examen ? mă întreabă un tînăr bărbos, a cărui sarcină era probabil de-a sta de vorbă cu mine și-a mă convinge cu orice preț.

Nu fac parte dintre cei care își schimbă convingerile de la o zi la alta, așa încît rămîn neclintită pe poziția mea.

Cînd scap epuizată, însă biruitoare, plec grăbită spre societate.

Intru bucuroasă. Alături de conducătorii societății, la tribună, în sala arhiplină, îl văd pe Adrian.

N-a venit încă rîndul lui la cuvînt. Sper să iau parte la discuție și mi-am fixat în minte cîteva puncte de reper.

Îmi plimb privirea prin sală și recunosc chipuri dragi de profesori ai facultății, de academicieni și de cercetători, iar pe deasupra și vreo cîțiva foști colegi, astăzi și ei, probabil, unii profesori în licee și școli generale, la specialitatea de bază sau la alta, dar cu toții credincioși marii lor dragoste și preocupări pentru limbile și literaturile clasice.

Urmează Adrian.

Își începe expunerea despre reprezentantul cel mai de seamă al elocinței politice a antichității, arătînd că milita pentru o cît mai aleasă virtute a cetățenilor tocmai cu scopul ridicării neîncetate a patriei și pentru asigurarea independenței tuturor elinilor.

În timp ce își construiește argumentarea, reamintește celor de față celebra afirmație, care poate sta și astăzi la baza concepției politice a oricărui stat : „... nu e posibil, atenieni — spunea el — nu,

nu este posibil, să întemeiezi pe nedreptate, pe sperjur, pe minciună, o putere care să dureze (...). Precum temeliile unei case, ale unei nave sau ale oricărei zidiri trebuie să fie cu deosebire solide, tot astfel trebuie ca principiile unei politici, datele ei fundamentale, să fie făcute din dreptate și adevăr".

Pentru Demostene, una dintre virtuțile de bază este aceea de a nu se lua niciînd o inițiativă de război, dar, susține el, în schimb, să fie întreg poporul oricînd gata de luptă.

Rămîn și eu surprinsă, oricît cunosc de bine principiile lui Demostene, cînd Adrian arată cît de perfect asemănătoare sînt concepțiile lui Demostene cu cele despre pace și război ale filozofiei înaintate a politicii românești.

Aceasta, deoarece Demostene a îmbinat în concepția sa, ca virtuți fundamentale, onestitatea *(to kalon)* și echitatea *(to dikaion)*, acestea confundîndu-se cu utilul *(to ofèlimon)*, convins fiind, și pe bună dreptate, că nici o acțiune lipsită de aceste două vituți nu poate fi utilă nici individului și nici statului.

Sînt absorbită de subtila cuvîntare a lui Adrian cînd, chiar în primul rînd de fotolii din fața tribunei, zăresc o siluetă a cărei zveltețe și ținută îmi par cunoscute. Și ea, la fel ca mine, nu-și dezlipește ochii de la figura excelentului vorbitor.

Nu. Nu se poate să fie ea! Însă, din nefericire, chiar ea este. Alta nu poate fi, nici nu poate avea o asemenea grație și o astfel de eleganță.

Poartă o pălăriuță cochetă de culoare gris-cafenie, cu o voaletă fină ca pînza de păianjen. Pe umeri are un mantou garnisit cu un guleraș din blăniță de jder.

Restul nu mai zăresc, nici nu mai pot vedea. Detaliile nu mai interesează, dar tot ce poartă Eva, știu bine, capătă imediat un farmec inedit care-i numai al ei și pe care nu i-l poți imita.

Dar bine, eu știam că Eva se găsea la Paris, că devenise artistă și juca într-un teatru cu foarte mult succes !

Cum a ajuns aici ? Venise după Adrian, era limpede, astfel ce-ar fi putut căuta la ședința științifică a unei discipline care știam bine că n-o interesa ?

Ochii lui Adrian și-ai mei se încrucișează. Și-apoi ni se îndreaptă deopotrivă spre Eva.

Adrian nu mai este cel întîlnit de mine la Universitate, e iarăși stînjenit, prezența ei și-a mea laolaltă, aici, îl pune, vizibil, în mare încurcătură.

Crezusem... Sperasem... Ce sperasem ? Din mîinile frumoase ale Evei, din degetele ei subțiri, fine, însă mai tari decît dacă ar fi fost croite din oțel, Adrian nu putea scăpa. Eram cu totul și cu totul naivă dacă-mi putusem imagina o altă evoluție a lucrurilor.

Vraja în care îl putuse învălui, prin acea forță misterioasă de care numai făptura ei era în stare, nu se putea sfărîma.

Dar eu voiam să am (și voi avea) atîta mîndrie încît, nesilită, să mă dau la o parte, ca și odinioară.

Ar fi trebuit să mă ridic imediat și să plec. M-am gîndit însă că un asemenea gest ar fi însemnat, indirect, dezavuarea conferențiarului sau a expunerii lui și nu voiam să fac acest lucru.

Așa încît am mai stat aproape un sfert de oră, pînă cînd a terminat de vorbit. A urmat la cuvînt

secretarul societății, pentru a se putea începe dezbaterile.

Atunci am profitat de micul tumult produs și m-am strecurat afară din sală.

Aerul rece al șoselei Kiseleff mi-a făcut bine. Respiram adînc. Avusesem curaj. Deși îndurerată, mă simțeam oarecum mulțumită de mine. Mă eliberasem astăzi pentru a doua oară. Avusesem puterea de a mă smulge din cătușele propriilor mele sentimente.

Mi-era cu totul clar că întîmplarea de rîndul trecut, cînd Adrian mă condusese la gară, ca și corespondența ulterioară nu fuseseră decît o tristă iluzie. Nu poți reînvia, decît cu foarte rare excepții, o iubire defunctă.

Așa era, dar prin creier îmi scînteiau, arzătoare, versurile poetei germane Ricarda Huch :

„Nu se lecuiește orice durere, sînt unele care / În suflet adînc se-aciuiesc. / Pe cînd zilele, anii curg fără-ncetare, / Ele împietresc. // Tu rîzi și vorbești de parcă toate / O spumă s-ar fi făcut. / Simți totuși imensa lor greutate, / Pînă-n visul tăcut. // Și-i iar primăvară, căldură și soare, / Noian de flori fremătînd. / Dar în inima mea e un loc ce-n floare / Nu va mai da nicicînd“.

Ce slabă sînt ! Ce slabă ! Credeam că sînt mai tare. Va trebui să lupt cu mine însămi mai dîrz ! Să mă înving. Va trebui să mă întăresc. Să renunț definitiv, da, definitiv, la ceea ce nu mi-e dat ! Viața mea trebuie să fie, repet și repet mereu, curată ca lacrima ! Să mă respect, să nu mă las copleșită de ispite sau încercări. Viața mea vreau

să țintească pe scara morală mai sus, din ce în ce mai sus, de vreme ce mi-am dăruit-o școlii. N-am voie să abdic de la principiile pe care singură mi le-am impus. Și nu voi abdica, orice-ar fi să se întîmple. Mă simt pregătită, în acest scop, pentru cea mai aspră asceză.

Mă plimbam la șosea, meditînd. Vremea rece, deși însorită, mă înviorase. Mă simțeam ca ridicată după o boală care amenința să mă țintuiască pentru multă vreme în pat. Rana ascunsă în suflet mă durea, dar mă sileam să-mi înăbuș geamătul care amenința să-mi izbucnească din piept.

Să nu mă plîng ! Să nu mă jeluiesc și nici măcar să nu învinuiesc destinul pentru nedreptățile lui !

Mă voi război însă cu el. Este adevărat. Sînt numai o biată fată abia intrată în viață, în viața socială, firește. Mi s-au ridicat în cale piedici, am încercat dezamăgiri. Lumea nu este tocmai așa cum am sperat. Am întîlnit reaua credință, gîndul viclean și fapta ticăloasă. Se pare că acestea sînt rele tot atît de inevitabile pe pămînt, ca și viermele în măr, ploaia cu grindină, cutremurele sau focul pricinuit de trăznetul căzut pe lemnul unui copac uscat.

Răul există, după cum există și binele. Numai că binele trebuie răsădit, îngrijit și crescut ca o floare, pe cînd răul se cuvine a fi împiedicat să se dezvolte și, de cîte ori e cu putință, înlăturat sau distrus.

Fac parte din cea mai nobilă tagmă, aceea a educatorilor. Educația, ne-a învățat Pestalozzi, tre-să fie realizată nu numai prin afirmație, ci și prin negație. Negație a ceea ce-i primejdios și putred.

Îmi aduc aminte de îndemnul fostei mele diriginte :

„Trăiești în mediul cel mai prielnic, mai pur, acela al copiilor, al tinerilor, al sufletelor însetate de adevăr și cunoaștere. Ce-ți mai poți dori altceva decît să te străduiești ca să răspunzi deplin chemării pe care o ai de a sluji binele, adică acel bine care se află-n germene în sufletele celor tineri și de a lua poziție, așa, cu slabele puteri pe care le ai, împotriva imposturii, minciunii și vulgarității, sub orice formă s-ar ascunde ele. Și aceasta tocmai pentru că — așa cum spune un personaj din *Valurile* Virginiei Wolf — „iubim viața și o dorim la fel de limpede ca apa de izvor".

Și cuget că, mai mult decît pînă acum, va trebui să nu mă las intimidată. Fapta și vorba mea să se preschimbe în săgeți bine țintite spre inima răului, dar și în steaguri albe înălțate cît mai sus pe cupole, în trîmbițe care să proclame viguros și ceas de ceas triumful permanent al virtuții.

Din urmă, printr-un alt simț decît cele obișnuite, simțeam pașii lui Adrian.

Ajunsesem la Statuia Aviatorilor, statuie sugerînd zborul, năzuința spre cele mai înalte și pure sfere ; grecii îl înscriseseră veșnicia prin degetul îndreptat în sus al zeiței Hestia, iar Brâncuși prin „Coloana infinită".

Mă întîlneam, de fapt, chiar cu imaginea plastică a gîndurilor mele din acel ceas.

Chemată de instinct, am întors capul, ca Euridice înainte de a păși pe pămînt.

Și ceea ce intuisem era adevărat.

L-am văzut pe Adrian grăbindu-se după mine, iar în urma lui, rămasă în dreptul clădirii institutului, se afla Eva.

Ca într-un vers al lui Arghezi :

„De ce-ai plecat, de ce-ai mai fi rămas ?“ Am ales plecarea. Tocmai intra în stație troleibuzul 82. Am urcat.

Troleibuzul a pornit.

Adrian începuse să fugă, sperînd să mă mai ajungă. Nu știu cum l-am zărit, fiindcă de fapt nici n-am întors capul spre trotuarul din dreapta, unde se afla el.

Cred că m-a și strigat.

Nu l-am auzit.

Voiam să nu mai am nici ochi, nici urechi.

Mă temeam că mai tîrziu — cu toată încrîncenarea mea de atunci — putea să mă încerce părerea de rău. Dar nu-mi păsa. Nu-mi mai păsa de nimic.

Mă făcuse din nou să sper și, cu toate astea, iată, Eva era mereu alături de el.

Din mîinile ei dibace n-avea cum să mai scape. Niciodată n-avea să mai scape.

Voia să aibă tot și pe toți. Iar cei pe care-i voia, între ei fiind și Adrian, îi erau prizonieri, robi lipsiți de voință, se lăsau devorați. Lăcomia ei era fără margini.

Rămăsese, ce-i drept, în urma lui Adrian. Nu o văzusem de aproape, dar o vedeam cu ochii minții, frumoasă, elegantă, cuceritoare, sigură de ea, zîmbind cu nepăsare, știind că pînă la sfîrșit îl va avea din nou în genunchi.

Ea l-a iubit ? Firește, în felul ei : acaparator, capricios, cu sentimente vagi, zgîrcite, confuze și

pline de orgoliu. Fiindcă Eva se socotește, și poate că așa e! — unică și în stare să înlăture orice rivală care i-ar sta în cale.

La gară, cînd să cobor, îl zăresc pe Adrian în stație. Poate venise cu un taxi.

Să cobor? Nu. Fug oare de tentație? Nu. Dar mă simt ostenită, atît de ostenită, încît orice discuție — care cred că ar fi oricum de prisos — n-o mai pot îndura.

Așa încît rămîn în troleibuz și trec mai departe.

Nu rezist însă ispitei de a-i privi chipul. Este tras, palid, consumat. Și-așa cum stă rezemat de unul din stîlpii care se află la baza bolții peronului, într-o atitudine dezorientată, mi se pare că încep a-l recunoaște pe cel din anii copilăriei și ai nădejdilor noastre comune, înaripate.

Mi se face deodată milă. Și totuși, nu mă înduplec. Călătoresc mai departe încă două stații. Abia atunci cobor. Iau un troleibuz în sens invers. Mă strecor în gară și urc pe furiș în vagon.

Privesc pe fereastră. Și, cînd cu puțin înainte de plecarea trenului, îl zăresc cercetînd din priviri, de-afară, interiorul compartimentelor, reușesc să m-ascund.

Apoi trenul pornește și episodul se încheie

•

Directorul mi-a elogiat în ultimul consiliul pedagogic calitatea lecțiilor, neuitînd să menționeze succesul obținut la examenul de traducători, ca și cinstea ce mi s-a făcut de a mi se propune un loc de muncă „sus".

Elevii mi-au sărbătorit ziua de naștere (nu știu cine le-a divulgat data), organizînd un recital de

poezie germană clasică și modernă : Goethe, Schiller, Heine, Rilke și Georg Trakl. Orchestra liceului a cîntat pentru mine ceea ce știe că prefer : Mozart și Bach, deși atît de departe unul de altul, cu unele stîngăcii, bineînțeles, dar care nu m-au deranjat. Sîntem în perioada cînd forțele copiilor sînt concentrate în mare măsură spre aplicațiile practice și timpul de exersare la muzică a rămas prea redus.

Adrian mi-a trimis invitația pentru următoarea ședință a societății clasice, cu tema „Suetonius". Pe invitație a adăugat : „Îmi pare foarte rău de cele întîmplate" și „Îți voi explica într-o zi".

Nu știu ce vrea să-mi spună, dar nici nu mă interesează. Doresc să consider capitolul acesta de viață definitiv încheiat. Echivocurile nu-mi plac și nici nu vreau să-mi precinuiască alte dezamăgiri.

*

Tata m-a poftit în modul cel mai solemn cu putință la un colocviu „decisiv", spune el, de familie. Cam bănuiesc despre ce poate fi vorba. Bunica și bunicul au fost și ei de față.

Cuvîntul de deschidere l-a ținut tata. A început prin a arăta ce tradiții frumoase are familia noastră, compusă, în cea mai mare parte, din oameni devotați școlii.

Stră-stră-străbunicul a fost doar un mărunt dascăl bisericesc care, în incinta clădirilor episcopiei din Rîmnicu Vîlcea și anume chiar în tindă, preda cititul, scrisul și socotitul odraslelor de negustori și meșteșugari din oraș. Tradiția s-a continuat de-a lungul timpului prin foarte numeroși învățători, institutori și profesori pe care i-a dat familia și care

au funcționat în majoritatea tîrgurilor oltenești, iar uneori și în alte centre culturale ale țării.

— Ceea ce trebuie remarcat, a continuat mama, aprobată de toți ceilalți membri ai familiei, este faptul că dascăli fiind, s-au străduit întotdeauna pentru consolidarea familiei. Ei s-au căsătorit la timpul potrivit, de obicei tot cu învățători, învățătoare, profesori, profesoare, sau cu oameni strîns legați de școală. Au avut copii pe care i-au crescut cu grijă, în respectul legilor, constituindu-se mereu într-un exemplu demn de urmat.

— Acum, a glăsuit bunica, moștenitoarea directă a acestor oameni, ale căror portrete au pentru noi valoarea unor icoane, a ajuns Silvia. A învățat bine. Ne-a adus prin munca și ținuta ei numai bucurii...

Bunica ținea pe genunchi două albume de familie, cuprinzînd fiecare cîte-un noian de fotografii. Le deschidea și ni le tot arăta, dar de emoționată ce era le închidea prea repede la loc și de fapt nimeni nu putea vedea nimic.

Cunoșteam foarte bine albumele. Cînd fusesem mică le răsfoisem de zeci și zeci de ori. Se puteau vedea în fotografii grupuri de copii împreună cu dascălii lor, uneori în fața școlilor, alteori la diferite petreceri cîmpenești sau în clasă la sfîrșitul anului, la împărțirea premiilor, ori cu prilejul unor festivități naționale. Cel mai mult îmi plăcea o imagine unde se vedea generalul Magheru trecînd călare pe un cal alb ca laptele și purtînd o pălărie rotundă, în care fuseseră înfipte în mănunchi, trei pene, una roșie, una galbenă și una albastră. Generalul și pandurii săi erau aclamați de popor, în față aflîndu-se școlarii și dascălii lor. Scena fusese pictată în timpul revoluției de la 1848 și o legendă de fa-

milie spunea că acela care se vedea în stampă, în fruntea școlarilor, nu era altul decît străbunicul mamei, bun prieten al lui Ioan Maiorescu, cel care îi citise mulțimii entuziaste, urcat într-un dud, vestita „Proclamație". „Proclamația" ce va purta apoi numele de „Constituție" și care, sub lozinca „Dreptate — Frăție", prevedea : autonomia țării, egalitatea în drepturi, abolirea sclavajului și clăcii, împroprietărirea țăranilor, responsabilitatea domnului, miniștrilor și a tuturor funcționarilor față de popor, libertatea absolută a tiparului, desființarea pedepsei cu bătaia și altele.

Acum era însă vorba de cu totul altceva. Bunica voia să demonstreze că toți oamenii aceia care îmi erau într-un fel sau altul strămoși, rude sau cel puțin înaintași în profesie, militaseră nu numai pentru înaintate idei naționale, ci și, pe plan social, pentru constituirea de familii puternice, familia fiind celula de bază a statului.

Concluzia : se punea problema cum nu se poate mai categorică a măritișului meu. Lucrurile nu mai puteau rămîne astfel multă vreme. Urma să împlinesc la anul un sfert de veac. Bunicii și chiar părinții aveau o măsură limitată de viață. Voi rămîne la un moment dat singură pe lume. Și va fi atunci cum nu se poate mai greu. Celibatul nu poate fi o formulă acceptabilă pentru o făptură umană. Imensa majoritate a experiențelor de acest fel a avut un sfîrșit deloc de invidiat.

O fată, o femeie, are întotdeauna nevoie de ocrotire. Ori simpla prezență a unui bărbat în preajma unei femei, chiar dacă acesta nu poate fi o întruchipare a idealului ei, înseamnă totuși o anumită securitate.

Din fericire, un asemenea om există.

— Te iubește, spunea și bunicul, este profesor ca și tine, drăguț, tînăr, amabil, plăcut, acceptat de noi toți. Îl știi foarte bine...

— Cîte alte fete nu și l-ar dori de soț ? a continuat mama.

Am aprobat. Așa era ! Numeroase alte fete și l-ar dori de bărbat !

— Nu ne face rușinea asta, ca să rămîi mai tîrziu, pe lume, singură ! m-a implorat mai departe bunica. Nu ești urîtă, nu ai defecte. De ce să se creadă că nu te vrea nimeni, cînd lucrurile stau cu totul altfel ?

Discuția, destul de penibilă pentru mine, a mai urmat o vreme pe același ton și pe aceeași temă.

De fapt, eram convinsă. Aveam o datorie atît față de societate, cît și față de mine. Iar Mircea nu aștepta decît un semn.

— Acum faci nazuri — spunea cu glasul tremurător mama —, dar nu uita că și băiatul ăsta va obosi odată să te mai roage. Va renunța la tine. Își va găsi o altă logodnică. Nu uita, ți-am mai spus, în urma ta vin alte și alte generații de fete tinere, drăguțe, înzestrate, dornice să-și întemeieze o familie.

Știam că avea dreptate, dar ce puteam face dacă nu-l iubeam, dacă iubeam pe altul, chiar dacă acesta nu merita la fel de mult, dacă mă părăsise și, într-un anume fel, îmi înșelase speranțele ?

Puteam să intru într-o căsătorie lipsită de dragoste ?

Le-am promis că voi reflecta.

— Timpul trece și ce poți realiza astăzi nu mai este cu putință mîine ! a tras concluzia tata. Reflectează mai repede.

Am ieșit din sufragerie, unde ne găseam, și m-am retras în camera mea.

M-am azvîrlit pe pat și, fiindcă nu mai îmi puteam stăpîni lacrimile, am început să plîng cu sughițuri.

În timp ce scriu îmi dau seama de un lucru de care n-am fost conștientă la momentul respectiv. Pe cînd treceam în troleibuz dinspre Statuia Aviatorilor către șoseaua Ștefan cel Mare, prin dreptul Institutului de Istorie „Nicolae Iorga", în fața căruia se afla Eva, care ieșise după Adrian, n-am întors capul s-o văd, după cum nu-l întorsesem nici ca să-l văd pe el.

Dar așa cum, în mod inexplicabil, l-am văzut, de fapt, pe el, tot așa am zărit-o și pe ea.

Cum ? Cine poate ști ?

Ceea ce mi se pare însă acum sigur este faptul că Eva nu mai avea înfățișarea obișnuită. Era tot zveltă, tot frumoasă, mai elegantă decît oricînd, urcată ca de obicei pe tocurile ei înalte, însă nu mai părea atît de sigură de ea ca altădată.

Am încercat să-mi dau seama ce m-a făcut să trag această concluzie, dar n-a fost cu putință. Prin acel secret simț de care dispunem fiecare din noi, Eva mi s-a părut că avea înfățișarea unei superbe flori puse într-o vază scumpă, dar căreia nu i se mai schimbase apa și, în plus, viețuia într-o atmosferă nesănătoasă.

Și, pentru întîia oară de cînd o cunoșteam sau, și mai mult, de cînd aflasem de existența ei, m-a încercat un fel de neînțeleasă milă.

Milă pentru Eva ?

Da, milă pentru Eva, gîndeam. Cine știe ce moștenire sufletească și trupească vicioasă de care nu era ea vinovată, avea ! Cine știe ce nefericite influențe din afară primise !

Nu trebuia să uit că mama sa fusese bolnavă psihic, că tatăl său o făcuse să sufere mult și că, în general, viața ei, așa după cum îmi povestise Adrian, fusese tulburată aproape permanent.

Oricum, destinul ei părea, în linii esențiale și desigur la proporțiile cuvenite, destul de asemănător cu acela al prea frumoasei Elena din mitologie.

Întrucît a fost vinovată surata ei mitologică născîndu-se atît de frumoasă ? Lăudată, adulată, crescută în dezmierdări, după aceea violată, răpită, trecută peste voia ei din brațele unor bărbați în ale altora, iertată, urîtă, izgonită și în cele din urmă părăsită de zei și împinsă la sinucidere, frumusețea i-a fost nu numai un subiect de bucurie și de plăcere, ci și un adevărat blestem.

Oarecum la fel s-a întîmplat cu Eva. Singura imputare ce i s-ar putea face Elenei cea frumoasă și deopotrivă Evei, ar fi aceea de a nu fi știut să țină cumpăna în mijlocul ispitelor și al solicitărilor bărbătești.

Deși se povestește că a fost destul ca Elena, după distrugerea Troiei, să i se înfățișeze pe jumătate dezbrăcată soțului său înșelat, Menelau, pentru ca acesta, cu toate că venise hotărît s-o ucidă, să-și vîre sabia la loc în teacă, iar oștenii la fel de hotărîți s-o lapideze, zărind-o în aceeași stare, să re-

nunțe și ei la crimă, eu cred că totuși, pe fața ei, vînturile cele rele ale atîtor experiențe erotice tumultuoase, voite și nevoite, ale atîtor pasiuni și ambiții, și începuseră să-și sape subțirile făgașe și să își cearnă viclenele lor umbre.

Deci, nevăzînd-o — însă văzînd-o totuși prin acel simț secret despre care aminteam — pe Eva în dreptul institutului pînă unde-l urmase pe Adrian, i-am citit, cu toată frumusețea încă victorioasă a trupului și a feței, semnul fatal al începutului lunecării sale.

Se întîmplă pentru prima oară, bănuiesc, cînd ea aleargă după Adrian, temîndu-se că-l pierde, fiindcă el a făcut o altă alegere : pe mine.

Pe mine cea disprețuită ; pe mine, ființa cenușie, care nu însemna înaintea ei, nici cît un fir de praf.

Aș putea să devin infatuată, dar este rîndul meu să-mi amintesc și să țin socoteală de tot.

Pentru ea m-a părăsit Adrian și din pricina ei am suferit și mai continui încă purtînd cicatricele rănilor.

Îmi iau condeiul, mă așez la birou și îmi reiau însemnările pentru lucrarea începută.

Aș vrea să fiu dură, implacabilă față de Eva, neiertătoare, s-o pedepsesc, s-o condamn. Dar, fără voia mea, o înțeleg și inima mi se moaie.

Fiecare sîntem dirijați într-o parte sau în alta nu numai de convingeri și de preceptele educației, ci și de propriile noastre caractere, înclinații sau imbolduri firești. Așa este și Eva !

„Fie-ți milă de Eva !“ îmi șoptește conștiința.

Scriu și îi găsesc scuze. De-ar ști ea !

Aș fi putut să-i fiu o soră ideală, dacă nu aș fi fost handicapată de frumusețea sa și dacă ea nu

și-ar fi folosit-o atît de înverșunat tocmai împotriva mea.

*

Construiesc minunatul profil al Penelopei din cuvintele cele mai albe și mai catifelate de care dispun.

Opun tot mai direct ideii de frumusețe fizică, pe aceea a frumuseții spirituale și de caracter, de dragoste conjugală și maternă, de împlinire a celor mai sacre îndatoriri ale femeii antice.

Transcriu aceste principii în mentalitatea și limbajul contemporan, încercînd să le găsesc corespondențe reale.

Aș vrea ca această lucrare, cel puțin tematic, să se constituie într-un elogiu adresat fidelității, statorniciei, bunei credințe, legăturilor trainice și oneste dintre oameni.

Mă gîndesc uneori cum ar arăta lumea dacă aceste norme de viață ar guverna omenirea și n-ar mai fi încălcate de nimeni.

Ce pilde extraordinare ne-au lăsat anticii și mitologia în această privință !

Mă gîndesc la Filemon și Baucis, a căror îndelungă convietuire plină de dragoste a rămas proverbială, sau la credincioasa Alcesta, care s-a oferit să plece în locul soțului său, Admet, în neagra împărăție a morții.

Simt că aș fi și eu în stare de o asemenea faptă, oricît i s-ar putea părea cuiva, în zilele noastre, de romantioasă, desuetă sau falsă.

Orașul, greu lovit de cutremur, renaște vertiginos. Calea Unirii, ea însăși un important capitol de istorie, așa cum o evocă Alexandru Macedonski în admirabilele sale pagini de proză, trăiește o nouă tinerețe.

Mă plimb pe Calea Unirii și, fără să vreau, pașii mă duc singuri, ajung pînă în fața caselor locuite de părinții Evei.

Păsesc încet, privind casa, care de asemenea suferise unele stricăciuni la cutremur, dar care fuseseră repede și eficient reparate.

Vitrourile ce mărginesc peretele dinspre miazăzi al casei, strălucesc în lumina primăvăratecă.

În grădină, unde un muncitor pregătește terenul pe care se vor cultiva flori, ca în fiecare an, o zăresc pe Eva.

Suavă, îmbrăcată într-un costum format din bluză și pantaloni de mătase verde deasupra căruia poartă o vestă cenușie largă, strînsă doar peste mijloc cu un cordon de piele lată, aurie, strălucitoare și încălțată cu cizme din același material, pare a fi o prințesă care își inspectează domeniile.

Pe Eva o văzusem la București! Cînd o fi revenit în Craiova?

Să fie și Adrian aici?

Acestei întrebări îmi răspunde poșta de după-amiază, cu noua invitație scrisă chiar de mîna lui Adrian, pentru sîmbăta viitoare, la ședința societății de „clasice", aducînd precizări asupra temei: în locul vechiului titlu este notat următorul: „Aspecte din istoria morală a Romei".

„Sînt convins, așa cum te cunosc, notează din nou pe invitație Adrian, că actuala temă te va atrage mai mult decît cea anunțată anterior."

Adrian avea dreptate. Noua temă, cu aspectul ei pozitiv, mă interesează mai mult decît cea veche. Suetonius, eruditul secretar al corespondenței imperiale a lui Hadrian, celebrul narator al asasinării lui Cezar și Nero, m-a înfiorat adesea în *Viețile celor doisprezece cezari*, prin actele de cruzime relatate, mai ales atunci cînd este vorba de Caligula, cel căruia îi plăcea să repete neîncetat : „N-are decît să mă urască oricine, numai să se teamă de mine !" sau : „De ce n-are poporul roman numai un singur gît, ca să-l pot reteza dintr-o dată ?".

Sigur că și prin nararea unor crime se poate face un anumit mod de educație umană, dar mie nu mi se pare cea mai indicată cale.

Prea au fost multe atrocitățile în istorie, prea multe sînt și astăzi cînd auzim aproape zilnic de atîtea acte de teroare petrecute în lume.

Sîntem (și sînt dornică) de a citi despre fapte care arată cealaltă latură a firii omenești, aceea înclinată spre bine.

Data scrisorii, trimisă „expres", este din ziua trecută. Așadar, cu toate că pe Eva am văzut-o în Craiova, Adrian se găsește la București.

Deși nu sînt încă hotărîtă să mă duc la ședință, încep să scotocesc biblioteca. Mă atrage de la bun început monumentala operă *De la întemeierea Romei* a celui mai însemnat prozator al epocii lui Augustus, Titus Livius, cu atmosfera sa solemnă și atît de bogată în semnificații.

Mă opresc și la *Vorbele și faptele memorabile* consemnate de Valerius Maximus, cel care o cele-

brează pe „Cornelia, mama Grachilor", subliniind felul cum concepeau strămoșii noștri latini buna creștere și educație a copiilor și elogiază dragostea conjugală care trebuia să-i lege pe soți între ei, pînă la ultima suflare a vieții, așa cum este ea zugrăvită, bunăoară, în narațiunea *Plautius și Orestilla*. „Desigur, conchide scriitorul, potrivit principiilor celor mai alese ale vremii, pentru două inimi deopotrivă de aprinse de-o iubire puternică și onestă, e mai bine să fie uniți în moarte decît să rămînă despărțiți în viață".

Desi mentalitatea este, în zilele noastre, privită cu bunăvoință dar fără admirația celor de altădată, povestea exprimă chiar felul meu de a privi iubirea și legătura conjugală.

Și tot Valerius Maximus istorisește cum un tînăr devenise nebun de dragoste pentru fiica renumitului Pisistrate, conducătorul Atenei. Tînărul, întîlnind-o o dată pe fată, și nemaiputîndu-și stăpîni sentimentele, o sărută în public, de fapt, cu voia ei.

Soția lui Pisistrate se indignează în așa măsură, încît cere soțului ei să pedepsească necruțător cu moartea ceea ce i se pare o îngrozitoare jignire. Dar Pisistrate îi răspunde :

„Dar bine, draga mea, dacă-i vom omorî pe cei care ne iubesc, ce vom face acelora care ne urăsc ?". Cuvinte care, preluate din legenda antică greacă, au rămas pentru veșnicie în conștiința romanilor și a umanității.

Cicero, cei doi Seneca, cei doi Plinius, și mai cu seamă Aulus Gellius îmi furnizează alte desfătări intelectuale și mă determină ca, trecînd peste toate cele petrecute înainte, să mă pregătesc totuși a lua parte la ședința societății de filologie clasică.

*

Îmi anunț printr-o telegramă participarea. Dar sîmbătă de dimineață, cînd ajung în gară, la intrarea în sala de așteptare, pe cine văd ? Pe Eva.

Frumoasă, subțire, înaltă, elegantă, îmbrăcată într-un taior vernil dintr-un material ce se vedea a fi fost nețifonabil, din lînă pură, cu o esarfă liliachie la gît, în mînă cu o valiză moale, din piele galbenă, se suie degajată în vagonul de clasa întîi, în vreme ce eu mă urc într-a doua.

Mă privește ca pe-un obiect ce nu merită nici un fel de atenție. Își strîmbă puțin buzele excelent desenate cu un creion a cărui culoare oscilează între roșu și violet. Își bate pleoapele cu sprîncenele deosebit de negre și lungi. Și, după ce intră, ușa vagonului se închide cu un zgomot sec, dar puternic.

Ceea ce povestesc poate părea cuiva ilogic, dar felul cum a trîntit ușa Eva semăna cu o interzicere de a o urma în vagonul de clasa întîi și, într-un fel, însemna chiar o provocare.

Eva mă provoca. Știa unde merg și voia să-mi arate că știe și va acționa cu energie împotriva mea.

De obicei sînt o resemnată (mama spune că sînt mai mult, o inhibată). Nu-mi place să mă războiesc. Abandonez de cele mai multe ori conflictele deschise și care ar putea degenera în scene vulgare.

De data asta simțeam crescînd în mine ceva ce încă nu mai cunoscusem, un soi de indignare nestăpînită, un fel de avînt războinic, dacă s-ar putea numi astfel.

Și, cu toate că armele și chiar forțele noastre nu erau egale, fără să spun nici un cuvînt, am primit provocarea.

De cînd eram numai o elevă modestă şi ştearsă, Eva mă dispreţuise, mă călcase în picioare atît prin atitudinea cît şi prin frumuseţea şi feminitatea ei, îşi făcuse o plăcere din a-mi răpi, fără scrupule, pe cel pe care ştia că-l iubeam.

M-am lăsat învinsă. Am socotit că-n faţa dragostei ce i-o purta lui Adrian nu aveam dreptul să mă ridic şi să protestez.

Dar, pentru ea, episodul nu însemna dragoste, ci numai o simplă aventură şi un nou prilej de triumf asupra unei inimi.

Şi astfel, Eva a semănat o dată mai mult în sufletele noastre, ale amîndurora, al lui Adrian şi al meu, amărăciune şi deprimare.

Şi-acum voia probabil să se întoarcă la ceea ce zvîrlise. Era gata să-l facă din nou pe Adrian să sufere.

Prin fereastra prost spălată a vagonului se perindau imaginile cîmpiilor proaspăt arate şi semănate, deasupra cărora plutea un fel de abur lăptos ridicat din bălţile pe lîngă care treceam.

Livezile îşi ridicau spre cer braţele uşor înverzite. Şi, prin grădini, se vedeau bărbaţi, femei şi copii săpînd, punînd îngrăşăminte, trudind, pentru a-şi face cît mai roditoare straturile de legume sau flori.

Şedeam pe bancheta cu perniţe de plastic, din care cineva tăiase, cu lama probabil, o fîşie destul de lată şi priveam zborul unei păsări care se ridicase în înălţimea cerului, pînă mult deasupra norilor, iar de-acolo se cobora cu viteză, vertical, ca un avion de luptă. Sigur că nu putea fi altceva decît un uliu care zărise o pradă şi se grăbea s-o înşface.

Pe culoarul vagonului se aflau doi tineri, un băiat și-o fată. El, îmbrăcat într-o jachetă scurtă, maro, cu gulerul ridicat și o șapcă lăsată mult pe frunte, șmecherește, cum poartă uneori și fetele acum, sta răzimat cu spatele de ușă, făcînd pe nepăsătorul. Dar totul nu era decît o tactică. Fata, întoarsă spre el, îi spunea nu știu ce, silindu-se să-i cîștige bunăvoință. La un moment dat, i-a și întins drăgăstoasă obrazul, pe care el abia a catadicsit să-l sărute.

Fata seamănă cu Mihaela. Îl luase pe băiat de braț și îl privea în ochi cu un fel de încredere oarbă.

Am ajuns la București. O văd pe Eva făcînd semn unui purtător de bagaje, dîndu-i valiza de piele galbenă, care se vedea a fi destul de ușoară.

Îmi iau și eu valiza, cam veche și jupuită (a fost mai de mult a tatii), și pornesc spre peron.

Eva a chemat un taxi. Eu prefer autobuzul. Și astfel îi pierd urma, nu mai înainte ca ea să-mi fi aruncat o ultimă privire provocatoare.

Îi analizez în mine privirea. A fost cu adevărat provocatoare sau nu ?

A fost.

Ședința este, ca și altă dată, după-amiaza.

Mănînc la un expres pe bulevard o porție de mămăliguță cu brînză de vacă și smîntînă. Brînza pare acrișoară, în schimb smîntîna e dulce.

În local e cald, plin de aburi și miros înăbușitor de mîncare. Mă grăbesc să ies. Mă îndrept către Biblioteca Academiei unde, după ce voi lăsa valiza la garderobă, voi încerca să găsesc liniștea de care am atîta nevoie ca să pot medita la ceea ce bănuiesc că se va discuta la ședință.

Mă așteaptă o grea încercare, dar sper să pot face față.

Ce a urmat — o să înțelegeți numaidecît de ce — îmi este destul de greu de povestit.

Am ajuns la ședință unde s-au spus, ca de obicei, lucruri deosebit de interesante.

A fost amintit Titus Livius, despre care Seneca susține că, în afară de cărțile istorice, ar fi scris unele tratate de morală și de filosofie, deși acestea s-au pierdut fără urmă.

Adrian a vorbit, zugrăvind personalitatea acestui mare scriitor, pe care l-a definit drept cel mai „modern" dintre istoricii antici și cel care mărturisea că și-a scris opera numai cu scopul de a combate relele de care era bîntuită epoca sa și a promova binele.

Scoțînd în lumină chipurile glorioase ale istoriei romane, el combate în egală măsură abuzurile, demagogia, violența, dezordinea și anarhia.

Stăteam încă pe gînduri dacă să iau cuvîntul sau nu, cînd Adrian, observîndu-mi ezitarea, m-a încurajat :

— Am impresia că și colega noastră din Craiova ar avea ceva de spus.

Am răspuns afirmativ cu capul. Era pentru întîia oară cînd îndrăzneam să vorbesc în fața unui conclav atît de select de învățați.

M-am ridicat și, invitată de Adrian, am urcat pe podium, în fața măsuței pe care se găseau instalate lămpița și microfonul.

— Despre ce veți vorbi ? m-a întrebat președintele.

— Despre acel moment care a dus la înlăturarea regalității, dar care relevă totodată o definitorie trăsătură de caracter a femeii romane.

— Vă ascultăm !

Am început prin a evoca începutul domniei lui Lucius Tarquinius, poreclit Trufașul, după crima împotriva socrului său, regele Servius Tullius, citîndu-l pe Titus Livius care scrie despre el că : „A luat în răspăr orice drept și legislație, domnind prin abuz și siluire, ca unul care stăpînea călcînd vrerea poporului... și... fiind nevoit să-și asigure domnia, a vîrît groaza în toți cetățenii, fiindcă știa că nu se va putea bizui pe dragostea lor... Tarquinius, precizează Titus Livius, a fost primul rege care a încălcat obiceiurile țării, păstrate din moși strămoși, de a se consulta senatul în orice probleme de stat. El a cîrmuit statul roman după bunul său plac, sfătuindu-se cu o mică mînă de curteni lingușitori de la palat. Tarquinius hotăra războiul, pacea, tratativele și aliațele din capul lui, cu cine voia, fără să recurgă la adunarea poporului sau la autoritatea senatului... bizuindu-se nu pe băștinași, ci pe sprijinul oferit de străini..."...

...Așa cum era regele, erau și fiii săi, și îndeosebi cel mai tînăr, Sextus.

Împreună apăsau poporul, punîndu-l la munci grele, în vreme ce ei ședeau la nenumărate petreceri și îl sleiau prin biruri din ce în ce mai apăsătoare.

Ajung după aceea la Lucreția, soția lui Collatinus, care se bucura nu numai de frumusețe și distincție, ci și de cel mai ales renume pentru cinstea și virtuțile ei.

Sextus, aprins de cea mai înjositoare dorință, pătrunde înarmat în casa acesteia și o dezonorează cu forța. Lucreția trimite să fie chemați soțul și tatăl ei, le cere tuturor celor de față să jure că îl vor pedepsi pentru ticăloasa lui faptă pe Sextus și își vîră pumnalul în inimă.

Aceștia jură. Poporul se răscoală. Se adună în for unde sînt înfierate tirania și abuzurile regelui și ale familiei sale și se ia hotărîrea desființării regalității și a pedepsirii ultimilor săi reprezentanți.

În timp ce îmi expun tema și mai ales atunci cînd vorbesc despre caracterul integru al Lucreției, opunîndu-l aceluia al Tulliei — soția lui Tarquinius Trufașul, care luase parte atît la detronarea cît și la uciderea fostului rege, propriul său tată — văd privirile arzătoare ale Evei (așezată tot în primul rînd de fotolii ca și data trecută) ațintite spre mine.

Privirile ei mă determină să accentuez și mai mult ce Titus Livius demonstrează în minunata lui carte referitor la moralitatea femeii din epoca romană.

De la masa prezidiului, unde se găsește, îl simt pe Adrian aprobîndu-mă.

Mă găsesc, în sfîrșit, în luptă cu Eva, ceea ce n-aș fi îndrăznit cu nici un preț înainte. I-am primit provocarea. Și îmi dau seama limpede că am început să cîștig teren.

Fac bine sau fac rău ? Nu știu. Ceea ce știu este doar că nu puteam proceda altfel.

Ședința s-a sfîrșit. Am fost felicitată.

Adrian a venit după mine fără măcar să-și mai ia rămas bun de la Eva.

De-această dată, ne-am urcat amîndoi împreună în autobuz. Ne-am coborît la Piața Romană, pentru ca eu să pot merge la Biblioteca Academiei și să-mi iau valiza.

S-a făcut seară. De ore și ore în șir stăm împreună de vorbă în parculețul din spatele clădirii Gării de Nord. Am pierdut trenul și sînt nevoită să rămîn o noapte în București.

Cu mare greutate, numai după ce Adrian a intervenit telefonic printr-un prieten al lui, la cineva din Administrația Hotelurilor și a strecurat recepționerului, care zîmbea lubric, fiind probabil convins că este vorba de o simplă aventură galantă, un bacșiș substanțial, mi s-a găsit o cameră liberă la un hotel de pe bulevard.

Camera este mare, rece, neprietenoasă, cu un bec chior spînzurat prea sus, cu covoarele pline de scame și praful nesters. Sînt însă bucuroasă, pentru că mă găsesc împreună cu Adrian.

Avem aceeași stare de spirit ca și pe vremea cînd eram elevi.

Adrian mi-a povestit o mulțime de lucruri legate de studiile lui la Sorbona, ca și de munca actuală de la catedră, despre perspectivele lui. Dar nici un cuvînt despre Eva.

Aș fi vrut să limpezim acest capitol. Plecarea lui împreună cu mine, fără a-și fi luat măcar rămas bun de la Eva, deși stătea acolo în primul rînd și se uita la el, mi se păruse prea dură și nu i-o aprobam.

Indiferent de ceea ce fusese între ei, un minimum de politețe și omenie față de o fată pe care a iubit-o (sau poate încă o mai iubea) era absolut necesar.

Deodată, pe cînd îi imputam acest lucru, el izbucni :

— Ce știi tu despre o asemenea ființă, pe care am iubit-o, da, am iubit-o, dar care mi-a otrăvit viața în toți acești ani ?

Și, dîndu-și drumul șuvoiului pe care îl stăpînise cu destulă greutate pînă atunci, începu să-mi povestească.

Eva, după terminarea liceului, se măritase cu actorul P., cu care se și pregătise pentru intrarea în institutul de teatru.

Reușise într-adevăr, dar numai după cîteva luni plecaseră într-o excursie la Paris. Acolo, P., de altfel un actor bun și destul de cunoscut dintr-un turneu anterior, se angajase la un teatru particular parizian.

Cu ajutorul lui și al relațiilor pe care acesta le avea, izbutise și Eva să capete un angajament într-o companie teatrală de avangardă, unde juca și cînta deopotrivă. Eva, cu înfățișarea ei seducătoare — deși aflată într-un oraș unde femeile frumoase nu sînt deloc o raritate —, avînd o voce plăcută și cunoscînd franceza la perfecție, obținuse de la început succes.

Cînd Adrian — după ce-și cucerise bursa — a venit la rîndul său la Paris, Eva încă juca în cadrul acelei companii de avangardă. Se despărțise însă de soțul ei.

Avusese loc, după cum a aflat Adrian mai tîrziu, o întîmplare destul de neplăcută. La o serată, Eva fusese surprinsă de o altă actriță, care juca în aceeași companie, cu iubitul acesteia, în camera de recuzită a teatrului, într-o ținută destul de neglijentă și într-o situație care o făcuse pe aceasta să creadă că a fost

înşelată. Se iscase scandal. Avusese loc despărţirea de-o parte şi de alta.

Şi Eva era liberă.

Adrian, auzind de la unul din colegii români de la Universitatea Sorbona că o compatrioată cu numele de Eva Bogdănescu obţine un remarcabil succes într-un spectacol de avangardă, s-a dus s-o vadă. A aplaudat-o. Eva juca, într-adevăr, splendid. Iar la ieşire a aşteptat-o, în braţe cu un buchet mare de flori.

În aceeaşi seară Adrian a dormit la ea, în hotelul unde Eva închiriase o garsonieră.

„Rămînem de-acum înainte împreună pentru totdeauna, l-a asigurat Eva. Faptul că te-am părăsit pentru P. a fost o mare greşeală. Eu am fost pentru tine, aşa cum spuneai cîndva, Nausicaa. Ţin minte versurile din *Odiseea* pe care mi le recitai. De cîte ori, în disperarea şi în singurătatea mea, nu le-am repetat!"

„Privindu-te, uimirea mă cuprinde. / În Delos doar văzui aşa un lujer / De finic care fraged răsărise / Pe lîng-altarul zeului Apolon / ...Aşa uimit şi-nmărmurit, fecioară, / Privesc şi-n faţa ta, şi mă cutremur... /"

— Nu le-am uitat nici pe cele din Sapho.

„Iarăşi mă zguduie Eros pînă-n adîncuri, / Dulce-amarul copil cu puteri uriaşe / Iarăşi îmi zgîlţîie inima Eros, la fel cum / Trece furtuna prin codri, fagii rupîndu-i...".

Eva recita admirabil. Era o desăvîrşită actriţă, cu toate că nu urmase mai departe Institutul de teatru din Bucureşti, unde reuşise cu brio. Frecventa, ce-i drept, la Paris, cursurile particulare pe care i le preda tot o mare actriţă românca, Elena Paulescu.

Avea teatrul în sînge. Era ceva organic. Nici n-avea nevoie să facă efort.

Adrian, ascultînd-o, se simțea, mai mult decît oricînd, recăzut în mrejele ei. Iar Eva, recitînd versurile, plîngea.

La început a fost fericit. Locuia în garsoniera Evei. Dimineața se ducea la cursuri, după-amiaza pînă tîrziu, la închidere, citea la bibliotecă. Pe Eva n-o întîlnea decît noaptea. Trăia împreună cu ea într-un fel de beție.

Eva, feminitatea întruchipată, cu o senzualitate mereu proaspătă și plină de inventivitate, îi ținea simțurile într-o continuă surescitare.

Se iubeau nopți întregi, pentru ca dimineața, înainte de plecare, să i se azvîrle din nou în brațe cu o nepotolită sete de voluptate.

De la o vreme, însă, gesturile acestea de efuziune deveniseră mai rare. Eva începuse să întîrzie nopțile, iar uneori se reîntorcea acasă numai spre dimineață.

O colegă o reținuse ca să citească împreună un rol. O reuniune colegială durase mai mult decît fusese prevăzut inițial. Fusese la o logodnă, la o petrecere în familie. Pretextele se multiplicau.

Atmosfera destinsă, veselă, tumultuoasă de la începutul legăturii lor pariziene, începea să dispară. Acum, cînd se întorcea acasă, era plictisită ori iritată. Îi răspundea nervoasă la întrebări. Nu mai luau masa împreună în mica sufragerie a hotelului. El își pregătea singur cîte o mică gustare rece, iar ea mînca, „împreună cu colegele", spunea, într-un mic bar chinezesc din apropierea Arcului de Triumf.

Aceasta, pînă într-o zi cînd, întorcîndu-se acasă, portarul îi dăduse cheia spunîndu-i că doamna se mutase „și i-a lăsat o scrisoare pe masă".

Alergase în aceeași seară la teatru. Dar Eva îl primise rece în cabina ei. Îi spusese că se simte extenuată. Muncește mult și viața pe care o duc amîndoi este prea plină de privațiuni. S-a săturat de „cămăruța" de la hotel, de masa pe apucate la modestul bar chinezesc.

I se oferise un rol mare și voia să se dedice exclusiv teatrului.

Asta nu însemna că nu-l mai iubește. Ba dimpotrivă. Avea însă nevoie de înțelegerea lui. Nu se vor despărți decît pentru o perioadă scurtă. Și, cînd se vor regăsi, va fi iar totul ca la început.

Adrian umblase după aceea multă vreme pierdut, dezorientat. Părăsise și el hotelul, mutîndu-se într-un cămin studențesc.

Venise primăvara și Parisul se înnoise.

Ieșise de la Universitate. Se plimba pe străzi și prin grădini fără rost. Cîțiva muncitori, în salopete impecabile, albe, curățau, eliberînd de sub rigorile iernii, peronul Operei, unde un mănunchi de nimfe goale, de marmură, cu ramuri înflorite în plete, se zbenguiau într-un fel de horă prinsă în jurul unui faun, chicotind nebunește. Una dintre acele nimfe semăna oarecum cu Eva și de altfel **chipul** ei i se părea că îl regăsise și în Place du Téâtre, unde un pictor sărac își picta pe pînză chipul iubitei. Fata ținea între degetele lungi o țigaretă pe care o ducea cu delicatețe la buze și ochii ei scrutau parcă melancolic viitorul. Îl regăsise și pe Rue Royale, în Bois de Boulogne, pe Champs Elysées, în Marché aux Oiseaux, în Montmartre și chiar în La Sainte-Cha-

pelle sub trăsăturile unor tinere fete cu pletele în vînt ca ale Evei și înfiorate de adierile împrospătătoare ale primăverii.

Într-o seară, pe terasa unei cafenele de la Saint-Germain-des Près, avusese prilejul să-l cunoască pe fostul soț al Evei, actorul P., împreună cu care ea plecase din țară. Acesta îi destăinuise că, departe de a se fi dăruit exclusiv teatrului, Eva convietuia atunci cu un fost ofițer din armata colonială franceză, acum pensionar, însă foarte bogat și proprietar al unui restaurant.

Îmi închipuiam ce stare sufletească trebuie să fi avut Adrian aflînd această veste. La început, vrusese s-o caute și să-i impute cu violență minciuna. Se resemnă însă și timpul începuse din nou să treacă. El își continuase studiile și, cum situația sa universitară era excelentă, obținuse dreptul de a-și da toate examenele într-un timp redus, așa ca să se poată înscrie, ulterior, și la doctorat.

Începuse să-și recapete echilibrul cînd, într-o bună zi, pe cînd se afla la o serată literară-filosofică studențească, urmată de dans, unde participau și foarte mulți români din cercurile studioase ale Parisului, vede o tînără fată ridicîndu-se de la o masă, venind întins spre el.

— Eva !

— Da, da, Eva !... Eva pe care ai uitat-o și pe care, și dacă o zărești, te faci că n-o cunoști. Dar prietenii vechi rămîn prieteni, nu-i așa, Adrian ?

O asculta buimăcit. Eva era la fel de cuceritoare și elegantă ca în zilele cele mai bune ale începutului dragostei lor, cu atîția ani în urmă.

Ochii ei verzi-aurii, umbriți de pletele dese, castanii-roșcate, așa cum se purtau în vara aceea la Paris, îl priveau cu viclenie pe sub sprîncene.

Buzele roșii, ademenitoare, nasul puțin obraznic și ovalul atît de pur al obrazului, pielea fină, trandafirie, toate îi reveneau ascuțit în memorie.

Purta o fustă scurtă în carouri, bustul i-l îmbrăca o bluză de culoarea piersicii coapte, peste care un lanț de aur își scînteia un medalion bătut în briliante.

Șoldurile și pieptul i se mai împliniseră, dar prin aceasta feminitatea ei fără egal nu pierduse, ci cîștigase în forță atractivă.

— Nu vrei să dansezi cu mine ?

Cum aș fi putut s-o refuz ?

Dansaseră împreună de mai multe ori. Eva se lipea de el cu pieptul și sînii ei fierbinți. În cele din urmă, îl poftise la ea ca și întîia oară.

— Îmi este din ce în ce mai penibil să-ți descriu ce-a urmat ! îmi declară Adrian.

Îl vedeam că-i venea greu. De altfel se făcuse tîrziu. Erau aproape ceasurile două din noapte. Și întîmplările acestor ultimi ani erau încă departe de-a se sfîrși.

Adrian care, la început, abia de se învoise să-mi povestească unele amănunte, acum se încălzise și inima i se descărca de povara purtată.

— Viața îmi devenise un calvar. Eva îmi imputa mereu că nu cîștigăm destul, ceea ce era perfect adevărat. Nu aveam alte venituri în afară de cele pe care le obținusem dînd meditații de latină și greacă veche ori făcînd unele traduceri din aceleași limbi sau din limba română, însă acestea din urmă destul de puține. Ea cîștiga mai bine, dar, pentru

luxul său, veniturile noastre ale amîndurora erau insuficiente. Aveam încă puţin şi trebuia să-mi termin studiile. Intrasem în legătură cu comisia guvernamentală a Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului din România şi mi se promisese, la întoarcere, pentru început, o catedră la cel dintîi liceu clasic din ţară şi pentru mai tîrziu o numire în învăţămîntul superior. I-am propus şi Evei să ne înapoiem împreună. Cu influenţa tatălui ei, care avea rezultate extraordinare în arhitectură, ca şi prin stăruinţele mele, nădăjduiam să obţin, pe baza profesării Evei de la Paris, şi o încadrare a ei în vreunul din teatrele noastre bucureştene. Mă gîndeam fie la teatrul de revistă „Constantin Tănase", fie la cel pentru copii „Ion Creangă", cu al cărui director fusesem, înainte de plecarea din ţară, bun prieten.

Eva are un netăgăduit talent. Ştie să şi cînte. Este încă foarte frumoasă. Se pricepe să-şi atragă simpatiile şi admiraţia celor din jur. Cu toate că n-a terminat institutul, eram sigur că, încredinţîndu-i-se un rol, poate la cinematografie, ar fi avut succes.

Dar Eva mi-a răspuns că n-am decît să plec, ea nu se va mai întoarce niciodată. Doar nu va da Parisul pe Bucureşti.

— Rămăsese să ne despărţim pentru a treia oară, îşi continuă Adrian povestirea. Începusem să şi facem pregătirile de rigoare.

La început aveam un uşor regret. Mă obişnuisem cu Eva. Pasiunea ei trupească îmi devenise necesară. Dar, după nu multă vreme, judecînd mai adînc, mi-am dat seama că alături de ea începeam, într-un anume fel, să decad. Viaţa sa dezordonată, capriciile ei aveau darul să mă ostenească peste măsură.

Efortul de a munci peste limitele obișnuite, atît pentru facultate cît și pentru a putea face față cheltuielilor ei vestimentare, cosmetice, de coafură și altele, mă sleiau. Numai că o nouă întîmplare a intervenit răsturnînd totul. Într-o noapte, Eva nu s-a întors acasă. Întîi nu prea m-am alarmat. Se mai întîmplase și altă dată. S-a făcut însă dimineață. Am alergat peste tot, la teatru și în cele din urmă la poliție, unde am aflat că Eva fusese amestecată într-o chestiune cu droguri.

A avut loc un proces penibil. Eva și-a vîndut blănurile, bijuteriile și chiar o parte din haine. Angajasem un avocat care ne-a supt pînă și ultimii bani.

Mai aveam de încasat de la o editură unele drepturi. I le-am cedat ei toate și am plecat.

Voiam să mă eliberez cît timp mai era cu putință. Am ajuns în țară. M-am încadrat numaidecît în învățămînt, silindu-mă să dau uitării anii petrecuți alături de Eva.

Adrian îmi mărturisea acum cîte amare mustrări îl încercaseră în acest timp fiindcă se despărțise de mine din cauza Evei. De zeci și zeci de ori ar fi vrut să alerge, să mă găsească și să-și ceară iertare. Îi lipsea însă îndrăzneala și era sigur, pe de altă parte, că eu doream să nici nu mai aud de el.

De aceea s-a simțit atît de bucuros cînd a avut prilejul să stea cu mine de vorbă la facultate și m-a condus la gară.

— Mi-am dat seama — spunea el — că am trăit într-un fel de mocirlă, din care, în sfîrșit, acum, după ultima despărțire de Eva, am izbutit să ies.

Dar numai la o săptămînă după ce ne întîlnisem la conferința profesorului german Salmann, s-a po-

menit cu Eva care venise și ea cu avionul de la Paris.

Pretindea că părerile lui despre întoarcerea în țară o influențaseră.

Pe de altă parte chiar mama ei, care se internase, în stare gravă, într-un sanatoriu de boli nervoase, o chema stăruitor prin scrisori să se întoarcă, zicînd că dorește s-o revadă înainte de moarte.

Eva îi cerea lui Adrian să se împace. Să se căsătorească. (Fusese întotdeauna împotriva căsătoriei cu el, spunînd că libertatea îi este mai scumpă decît orice.) Și pînă atunci să locuiască împreună.

Prudent de astă dată, Adrian refuzase. (Era întîia oară în viață cînd Eva era refuzată de el.) Îi găsise o cameră mobilată într-un bloc vechi, în Calea Victoriei, deasupra unei cofetării. Și începuse tratative cu teatrul de revistă „Constantin Tănase", pentru a-i asigura un angajament.

De cîteva ori îl vizitase, se dezbrăcase și încercase să i se dea. Numai că, de fiecare dată, deși cu sîngele răscolit, Adrian rezistase. Venea după el pretutindeni, la facultate, la societate, la bibliotecă, făcînd orice numai pentru a fi luată drept prezumtiva lui soție și pentru ca să oficializeze o legătură ce nu mai exista.

Așa se întîmplase și în ziua cînd Adrian vorbise despre Demostene.

Eva venise la societate, deși nu avea nici o legătură cu clasicismul, luase loc în primele rînduri și-l aștepta pe Adrian ca să plece împreună cu el.

Atîta că Adrian primise numai cu cîteva zile înainte o scrisoare de la un fost coleg de studii, pe care îl rugase să se intereseze ce s-a mai întîmplat

la Paris cu Eva după plecarea lui și pentru ce se înapoiase ea atît de brusc în țară.

Scrisoarea era revelatoare. Eva fusese iar amestecată într-o chestiune cu droguri, ca și în alta tot atît de gravă, în care era acuzată de prostituție. I se ceruse chiar expulzarea din Franța. Așadar nu căința o determinase să vină în țară, să-l caute și să-i propună căsătoria, de care cu ani în urmă se scuturase, ci încurcăturile cu poliția de moravuri franceză, în care intrase. După ce atîta vreme avusese o comportare destul de rușinoasă, acum voia să spele totul printr-o căsătorie care s-o readucă la o situație onorabilă.

Avusese cu ea o explicație. O rugase să nu i se mai țină pe urme (avea mijloacele necesare de existență, teatrul o angajase, la început provizoriu, anunțînd-o ca pe o vedetă de scenă pariziană, ceea ce în mare parte era adevărat, dîndu-i asigurări că o va încadra în mod definitiv).

Tatăl său, care funcționa într-un important for științific universitar național, urma să se mute de asemenea la București și-o invita să locuiască împreună cu el, sperînd în reîntregirea familiei, după ce ar fi ieșit din sanatoriu și mama.

Dar Eva se încăpățîna acum să se căsătorească. Și soț voia să-i fie numai acela căruia i se dăruise pentru întîia oară.

Că ea îl părăsise purtîndu-se față de el în chipul cel mai umilitor cu putință, nu amintea deloc.

Se făcuseră orele patru dimineața. În camera de hotel — unde stăteam de vorbă cu Adrian, iar el îmi povestea cele întîmplate — se făcuse frig. Prin

ferestre pătrundeau zorii ca o apă albastră-cenușie, dînd și feței noastre o culoare lividă.

Eram emoționată la culme. Adrian își plătise greșeala cu vîrf și îndesat. Nici un fel de suferință nu-i fusese cruțată.

Ceea ce-mi spunea acum și felul cum își cerea iertare suna întocmai ca versurile divinului Hölderlin :

„Sfîntă făptură ! Ades tulburat-am scumpa,
dumnezeiasca ta liniște,
și de la mine învățat-ai durerile
vieții mai adînci și mai tainice.

O, uită și iartă ! Asemenea norului, colo,
prin fața lunei tăcute, eu mă petrec, pe cînd tu
din nou odihnești sclipitoare-n a ta frumusețe,
tu, dulce lumină !“

Adrian se așezase pe fotoliul de lîngă pat. Eu stăteam lungită. Și ostenită, mă sprijineam pe o pernă. Fiindcă eram înghețată, mă învelisem pînă la gît cu pătura.

Stăteam alături, dar nici unul nici celălalt nu încercasem vreun gest de tandrețe, cu toate că în copilărie ne jurasem că ne vom iubi cu credință și ne vom aparține cît vom trăi doar unul celuilalt.

Am dat drumul la aparatul de radio așezat pe noptieră. Am nimerit un post de cine știe unde. Se cînta *Oneghin* de Ceaikovski. Aria reîntîlnirii lui Evgheni cu Tatiana care se căsătorise între timp și pentru care abia de astă dată el începuse să simtă o adevărată pasiune.

Dar Tatiana era dominată de simțămîntul datoriei.

Aria lui Oneghin, conştient de a nu fi ştiut s-o preţuiască la timpul cuvenit pe Tatiana, este sfîşietoare.

Pe Adrian îl văd tulburat. Şi eu sînt adînc zguduită. Aria aceasta m-a impresionat de altfel întotdeauna.

— Silvia ! apucă să rostească Adrian.

Nici astăzi nu ştiu ce-ar fi dorit să mai spună.

Dar uşa s-a deschis. În prag am văzut-o pe Eva, în mînă cu un mic aparat de fotografiat japonez de buzunar.

Era însoţită de un bărbat, care şi el avea în mînă un aparat de fotografiat.

Două blitzuri au izbucnit în direcţia noastră, spintecînd aerul cu scînteierea lor.

Eva telefonase acasă la Adrian. Iar gazda lui — pe care şi el o căutase după-amiază ca s-o anunţe unde putea fi găsit, la recepţia hotelului, fireşte (dacă ar fi fost căutat de la şcoală sau de la editură, deoarece din ambele părţi aştepta anumite comunicări) — îi dăduse respectivul număr de telefon.

— Aşa ! a spus Eva satisfăcută.

Părul ei îşi pierduse pieptănătura corectă. O şuviţă îi spînzura dezordonat pe frunte, iar ochii îi sclipeau ca unei pisici sălbatice.

Adrian a sărit de pe pat şi a întins mîinile să smulgă ambele aparate. Bărbatul s-a întors şi a fugit pe scări. A rămas numai Eva care, după ce îşi ascunsese aparatul de fotografiat în poşetă, îi barase lui Adrian în uşă drumul către ieşire.

— Fără violenţe ! Fără violenţe, a strigat. Altfel chem tot hotelul în ajutor.

— Dă-mi numaidecît aparatul ! a somat-o Adrian.

— Asta niciodată, i-a răspuns ea. Iată-te cine ești. Pe mine m-ai sedus cînd eram numai o fată neștiutoare. M-ai lăsat apoi pradă răutăților omenești. Ai venit la Paris după mine. Am conviețuit potrivit dorinței tale. Pe urmă te-ai întors în țară pentru ființa aceasta. Și-acum v-ați ascuns aici, într-un hotel, voi, două cadre didactice.

Vorbea atît de convinsă, încît cineva, care nu ar fi cunoscut-o, putea să-i dea crezare.

— Nu ai nici o rușine? a mustrat-o Adrian.

— Eu te iubesc! și-a schimbat ea, deodată, tonul.

— Dar eu nu mai simt pentru tine altceva decît dezgust și milă.

— Dacă profesoara asta nu pleacă imediat de-aici, mă duc la miliție și arăt fotografiile! a spus ea cu dispreț.

Devenise vulgară. Vocea i se ascuțise. Ochii ei mă fulgerau cu ură.

Mi-am dat la o parte pătura de pe mine. Caloriferul era încă rece, nu se dăduse drumul la căldură, așa încît în cameră se făcea din ce în ce mai frig.

Mă apucase un tremur, pe care nu izbuteam să-l potolesc. Dinții îmi clănțăneau. Pe Eva o simțeam capabilă, în furia ei, de orice.

— Am să-ți iau poșeta și am să-ți distrug aparatul! a avertizat-o Adrian.

— Domnul care a plecat, să știi, era de la poliția de moravuri! i-a răspuns Eva. Îmi va fi martor. A realizat și el fotografii. Să vedem ce va spune ministrul învățămîntului, cînd le va vedea. Doi profesori burlaci, din două orașe diferite, ea culcată în pat sub pătură și tu alături... Mai e nevoie de vreo

altă probă ? Și asta după o noapte întreagă petrecută împreună... Cine-ar putea să-și închipuie altceva decît ceea ce, sigur, s-a petrecut între voi ?

Eram conștientă de felul cum putea să ne șantajeze.

— Știi foarte bine că minți ! am răsuflat.

La radio încă se mai cînta Oneghin.

Cei doi, Tatiana și Evgheni, deși încă se iubeau, se despărțeau, îndurerați, pentru totdeauna.

Din camerele învecinate, pasagerii, treziți în urma schimbului nostru de cuvinte, întredeschideau ușile și capete ciufulite se zăreau ici și colo, protestînd împotriva zgomotului.

— Intră înăuntru ! a poftit-o Adrian și vorbește mai încet.

— Nu intru pînă ce nu pleacă ea ! a strigat Eva.

Îmi strînsesem lucrurile. Mi-am luat valiza si am ieșit. Adrian a venit după mine. Eva s-a luat după noi.

— Lasă-mă, Adrian ! l-am rugat plîngînd.

— Las-o ! i-a poruncit ea, dar glasul îi devenise șovăitor.

— Ne-ai torturat destul. Încetează ! i-a mai spus Adrian.

— Asta nu e nimic pe lîngă ce va urma ! ne-a mai amenințat. Dacă n-o lași și nu mă însoțești, nu uita că ai fost ca și bărbatul meu...

— Din nenorocire, ca și... a șoptit Adrian.

— ...să știți că vă distrug pe amîndoi. Și tu știi că eu mă țin de cuvînt...

— N-ai decît ! Încearcă...

Adrian m-a prins cu dreapta de braț, în stînga mi-a luat valiza. A predat cheia la recepție și, însoțiți de privirile insinuante ale recepționerilor, că-

rora Eva le spusese că Adrian este bărbatul ei și c-o înșelă cu mine, am ieșit pe ușă tustrei.

Tocmai trecea un taxi. Adrian l-a oprit. Ne-am urcat amîndoi și am plecat spre gară.

*

Eva s-a ținut de cuvînt. Cam peste trei săptămîni, a sosit de la miliție un inspector care avea în servietă fotografia făcută de Eva la hotel.

A început o anchetă îngrozitoare. Sigur, puteam să mă apăr. Nu eram vinovați de nimic condamnabil. Dar orice răuvoitor putea să mă arate cu degetul. Aria calomniei, sigur, ar fi început să se cînte. Petrecusem o întreagă noapte singură cu un bărbat necăsătorit într-o cameră de hotel și toate aparențele erau împotriva noastră.

De compromis tot mă compromiteam.

Prejudecăți stupide nu îngăduie o asemenea faptă, oricît ar fi de curate relațiile între un bărbat și o fată.

Parcă-l auzeam pe director învinuindu-mă :

„Uite cine făcea pe mironosița și apăra o elevă care s-a dus tot singură în camera unui băiat !"

În sala de așteptare a gării, Adrian mă ceruse de soție.

— Nu vreau să te căsătorești cu mine numai pentru că am intrat, fără voia noastră, într-o asemenea încurcătură ! i-am răspuns.

— Te-am iubit încă din liceu, cînd erai mică, așa cum foarte bine știi. Tu ai fost unica mea dragoste adevărată ! m-a asigurat. Episodul Eva a fost numai o fatală greșeală. Am intrat în capcana ei și n-am izbutit să mai ies. Greșeala mi-am plătit-o însă din plin. Am o mare datorie față de tine.

— Eu nu ți-am pretins și nu-ți voi pretinde niciodată nimic !

Deși eram în sala de așteptare, Adrian mi-a sărutat mîinile.

— Primești ?

— Să mai așteptăm un timp. Să ne liniștim amîndoi și să reflectăm.

Îi povestisem și eu despre Mircea și intențiile lui cinstite.

Adrian i-a scris. Mircea a venit într-un suflet la noi. I-am confirmat cele întîmplate.

— Știam... presimțeam că va fi așa ! s-a întristat el. Dar recunosc că tu nu ți-ai luat nici o obligație față de mine. Înțeleg că nu am ce face și am să mă străduiesc să mă resemnez. Îți urez să nu mai trăiești nici o dezamăgire.

Ancheta era în curs. Inspectorul, o persoană destul de conformistă, ca să n-o numesc altfel, opina să spălăm totul prin retragerea mea din învățămînt, mai ales că vechea ofertă, ca translatoare, era încă valabilă.

— Un profesor (și mai cu seamă o profesoară), susținea el (și pe bună dreptate), nu se cuvine să fie compromisă sub nici o formă.

— Și eu m-am compromis ?

— Da.

— Și, totuși, deși aparențele sînt împotriva mea, în fața conștiinței mele nu mă simt vinovată și nu voi părăsi învățămîntul.

— Pentru ce ? mă întreba inspectorul. Dați o situație proastă pe una bună. Și vă salvați onoarea...

— Onoarea mea e nepătată. Iar Adrian și cu mine ne vom căsători.

— Vă căsătoriți ? Admirabil ! s-a mai luminat el. Dar și-a luat seama numaidecît. Să știți însă că pata nu se va șterge cît timp veți rămîne în învățămînt și în orașul acesta. Oamenii vor spune că logodnicul a făcut numai un gest de generozitate. Și, pe deasupra, se vor extinde bănuieli asupra trecutului dumneavoastră...

— Nu-mi dau demisia !

— Pentru ce ? Pentru ce ? repeta inspectorul iritat.

— Pentru că altceva decît profesoară nu vreau să fiu. Acesta a fost idealul meu de cînd eram mică și idealurile nu mi le trădez...

— Bine !... Bine !... s-a învoit. Dar să știți că anumite consecințe tot veți avea... și răspunderea lor nu vă va reveni decît dumneavoastră...

— Am să suport orice...

*

Mă găsesc la nunta mea.

De dimineață am avut căsătoria civilă, la care au luat parte aproape toți colegii care nu aveau atunci ore și marea majoritate a elevilor mei. Imediat după prînz — într-un cerc restrîns de familie, acasă, potrivit tradiției, a urmat o modestă ceremonie. Iar către seară masa festivă de nuntă și obișnuita petrecere.

Cu toate cîte s-au întîmplat, nu mi-am pierdut încrederea în viață, în misiunea mea de educator, chiar dacă am întîlnit unele ființe și situații ce mi-au produs destule amărăciuni.

Eva, după ce a făcut tot posibilul să-l recîștige pe Adrian, șantajîndu-ne, mai ales pe mine, de la o vreme s-a împăcat cu soarta. Așa e ea. S-a an-

gajat la un teatru de revistă. Şi, cum are un excepţional talent cînd cîntă şi dansează pe scenă (mai ales că frumuseţea, cu toate avatarurile pe care le-a trăit, nu i s-a împuţinat decît într-o foarte mică măsură), dobîndeşte şi în Bucureşti, ca şi la Paris, un remarcabil succes.

Adrian a obţinut un transfer la universitate, în oraşul nostru.

Mircea s-a hotărît, în sfîrşit, să-şi caute norocul în altă parte. S-a logodit cu o colegă tînără şi drăguţă care-l simpatiza de mult.

În ce mă priveşte, am fost invitată la dans de cel pe care-l iubesc încă din copilărie. Acesta a fost dealtminteri visul meu cel mai drag, şi pe care-l socoteam niciodată realizabil, în toţi aceşti ani. Să mă aflu la pieptul lui într-un dans.

Am iertat şi am uitat tot ce-a fost neplăcut. Vreau să fiu şi sînt sigură că voi fi fericită. Ştiu foarte bine că fericirea nu se capătă decît biruind încercările (iar Sofocle o condiţionează de înţelepciune).

Săptămînile acestea am tot stat îndelung de vorbă cu Adrian. Ne-am redescoperit. Sîntem întru toate de acord. Şi în asemenea clipe, lumea capătă pentru noi un nou conţinut vibrant şi scînteietor.

Ba încă mai mult, în aceste zile mi-a apărut lucrarea la care ţin nespus (cu titlul puţin modificat) şi pe care Adrian mi-a citit-o numaidecît, pe nerăsuflate : „Frumoasa Elena sau Penelopa ?".

Visul mi s-a împlinit. Ştiu că nu sînt atît de frumoasă şi de seducătoare ca Eva, dar şi tu ştii, Adrian, că, spre deosebire de ea, îţi voi fi credincioasă pînă la moarte şi că nici un sacrificiu nu

mi se va părea prea greu pentru ca iubirea ce ne unește să devină nemuritoare.

Mă gîndesc și la Eva. Ba chiar amîndoi am poftit-o la nuntă. Ea ne-a răspuns, trufașă, printr-o telegramă care ne-a sosit chiar adineaori, că ne mulțumește, dar nu poate veni. Nu vrea să-și părăsească spectatorii, care-o adoră, nici măcar pentru o singură seară.

— Ce zici ? m-a întrebat Adrian, după ce-am citit amîndoi telegrama.

— Că trebuie să ne fie amîndurora milă de Eva !... am răspuns.

— Milă pentru Eva ? s-a mirat el.

— Da ! Milă pentru Eva.

— Draga de tine ! mi-a șoptit. Hai să dansăm ! Și-acum mă găsesc în brațele lui...

Redactor : ADA FĂRTĂIȘ
Tehnoredactor : MIHAI BUJDEI

Apărut 1990. Format 70 x 100/32. Coli tipo 9.
Bun de tipar la 11.05.1989
Editura Junimea, str. Cuza Vodă nr. 29
IAȘI ● ROMÂNIA

Tipărit sub cd. nr. 5203/988 la
INTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ
BACĂU
Str. Mioriței nr. 27

JUNIMEA
IAȘI - ROMÂNIA

10,00 Lei
2,00 Lei T. L.
12,00 Lei total

ISBN 973-37-0018-5